

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 78

109'uncu Birleşim
2 Temmuz 2026 Perşembe

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	9
II.- GELEN KÂĞITLAR	13
III. - GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	14
<i>A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI</i>	<i>14:18</i>
1.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 5 Temmuz 1993'te gerçekleşen Başbağlar katliamına ilişkin gündem dışı konuşması	14:15
2.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, turizm sektöründeki sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması	15:17
3.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, aile ve nüfus politikalarına ilişkin gündem dışı konuşması	17:18

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum İŞKUR İl Müdürlüğüne ilişkin açıklaması	18
2.- Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in, Venezuela'da meydana gelen depreme ilişkin açıklaması	18
3.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, son günlerde sosyal medyada Kur'an'la alay eden kişiye ilişkin açıklaması	19
4.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Kurul Kalesi'ne ilişkin açıklaması	19
5.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel'e ilişkin açıklaması	19
6.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, tüm siyasi ve ağır hasta tutsaklara ilişkin açıklaması	20
7.- Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, zeytin ve zeytinyağı üreticileri ile zeytin sektörüne ilişkin açıklaması	20
8.- İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, üzerinden otuz üç yıl geçen Sivas Madımak Oteli'ne ve ÖSYM'ye ilişkin açıklaması	20
9.- Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, fındık üreticisinin sorusuna ilişkin açıklaması	20:21
10.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Çevre ve Şehircilik Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması	21
11.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, KYK yurtlarında kalan öğrencilerin ve ailelerinin yaşadıkları mağduriyete ilişkin açıklaması	21
12.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın elektrik sorununa ilişkin açıklaması	21
13.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cıngı'nın, bugün verilecek olan KAYOTED Kayseri Turizm Ödülleri'ne ilişkin açıklaması	22
14.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'da iş yeri olarak kullanılan konteynerlerin tahliyesine ilişkin açıklaması	22
15.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ekonominin gerçek başarısına ilişkin açıklaması	22
16.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi'ne, Ankara merkezli devlet aklına ve "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması	23:24

17.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın ihmal edildiğine ilişkin açıklaması	24
18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in yol sorununa ilişkin açıklaması	24:25
19.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, milletlin sivil darbelere geçit vermeyeceğine ilişkin açıklaması	25
20.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Mecliste staj yaparken istismar edildikleri ortaya çıkan çocukların davasına ve İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin açıklaması	25
21.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülen Erdem Bayazıt'a ilişkin açıklaması	26
22.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Sivas Madımak'ta ve Erzincan Başbağlar'da kaybedilenlere ilişkin açıklaması	26
23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, bugün Meclis Başkanlığına sunulan YÖK'le ilgili kanun teklifine eklenmesini istediği maddeye ilişkin açıklaması	26:27
24.- Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Arslan'ın, Kur'an-ı Kerim'le dalga geçen şahıs karşısında Meclis çatısı altında siyaset yapanların takındığı tavra ilişkin açıklaması	27
25.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana Seyhan Barbaros Mahallesi Manisalı Ali Bey Caddesi'ndeki TOKİ projesine ilişkin açıklaması	27
26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, bütçedeki faiz yüküne ilişkin açıklaması	27
27.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Gazze'de yaşanan soykırımın 1.000'inci gününe ilişkin açıklaması	28
28.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın Yenipazar ilçesine bağlı Karacaören Mahallesi'ndeki maden ocağına ilişkin açıklaması	28
29.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin paylaştığı verilere ilişkin açıklaması	28
30.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması	29
31.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da şehrin girişlerinde yer alan konteynerlere ilişkin açıklaması	29
32.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, muz üreticilerine ilişkin açıklaması	29

33.- Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emeklilerin yarın açıklanacak zam oranını heyecanla beklediklerine ilişkin açıklaması	30
34.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, İçişleri Bakanının geçici koruma altındaki Suriyeliler için yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması	30
35.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çankırı TEM Şube Başkanmiseri Rahman Cebe'ye ilişkin açıklaması	30
36.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, emeklilerin, asgari ücretlilerin ve memurların beklentisine ilişkin açıklaması	30:31
37.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Deniz Göktaş'a ve 2 Temmuz Madımak katliamına ilişkin açıklaması	31
38.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Ordu'nun Perşembe Yaylası'na ilişkin açıklaması	31
39.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Ordu ili Altınordu ilçesindeki alkollü bir meyhaneye ve Gebze İmam-Hatip Lisesine ilişkin açıklaması	32
40.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Mecliste çalışan işçilerin sendikal tercihleriyle ilgili olaya ilişkin açıklaması	32
41.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Millî Savunma Komisyonu Başkanına, mülkiyet hakkına, 1 Temmuzda hazine garantili köprülerin bedellerinin güncellenmesine, değerlere sahip çıkılması gerektiğine ve Allah'tan korkan insanlara ilişkin açıklaması	32:34
42.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, 2 Temmuz Sivas Madımak'a ve 5 Temmuz Başbağlar'a, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı buğday fiyatlarına, otoyollara ve köprülere yapılan zamlara, Türkiye'nin Suriye'ye yaptığı yatırımlara ve bunun karşılığında neler olduğuna, Türkiye'nin demografik yapısını bozacak adımların atılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması	34:37
43.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Madımak katliamına, Suriye'de Alevilere yönelik katliamların devam ettiğine, siyaset ile mizah arasındaki ilişkiye ve Deniz Göktaş'a, basın özgürlüğüne, Ankara Gar katliamı davasına, Ayşe Tokyaz davasına, kadın cinayetlerine ve İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin açıklaması	37:39
44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Sivas'ta 33 canın katledilmesine, Türkiye'de barışa ve demokrasiye yapılan sistemli saldırılara ve bunların aydınlatılamamasına ilişkin açıklaması	39:41

45.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, 2 Temmuz Madımak'ta ve 5 Temmuz Başbağlar'da yaşananlara; Avrupa'da yaşayan Türklerin, Türkiye'deki tatillerine başladıklarına; dünkü Genel Kurul çalışmalarına, muhalefetin ve iktidarın İç Tüzük'ten doğan haklarını kullanmalarına ilişkin açıklaması	41:43
46.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	43
47.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	43:44
48.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	44:46
49.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	46
50.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	47
51.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	47:48
52.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması	48
53.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, 1 Haziran 2026'da Van'da kendisine ulaşan bir muhtarın anlattıklarına ilişkin açıklaması	49
54.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, çiftçinin borç yüküyle mücadele ettiğine ilişkin açıklaması	49
55.- Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş'ın, 5 Temmuz 2009 Urumçi katliamına ilişkin açıklaması	49:50
56.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'daki Akpıyar Deresi'ne ilişkin açıklaması	76
57.- Antalya Milletvekili Aliye Coşar'ın, Serik ilçesinin Gedik ve Orta Mahallelerindeki vatandaşların mülkiyet sorununa ilişkin açıklaması	76
58.- Van Milletvekili Zülküf Uçar'ın, Madımak katliamına ilişkin açıklaması	76:77
59.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İçişleri Bakanına yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması	77

V.- ÖNERİLER**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ**

50:62, 63:76

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârların içinde bulunduğu ekonomik darboğazın, parasal sıkışma ve yüksek enflasyon sarmalının bu kesim üzerindeki baskılarının Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kaynak tahsisinde yaşadığı yapısal ve idari tikanıklıkların, mevzuat kısıtlamalarının yol açtığı zorlukların, bankacılık sisteminin esnaf üzerinde kurduğu finansal tahakkümün araştırılarak esnafın ekonomik döngüdeki hayati rolünün korunması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

50:58

2.- İYİ Parti Grubunun, Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, kömür madenciliği ve kömürden elektrik üretiminde yaşanan daralmanın kömür havzası şehirlerin ekonomileri, istihdam yapıları ve sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin ortaya konması, Soma başta olmak üzere kömür sektörüne bağımlı bölgelerde yaşanan iş kayıpları, ekonomik küçülme ve göç risklerinin tüm yönleriyle araştırılması, kömürden çıkış sürecinin adil, kapsayıcı, katılımcı ve planlı şekilde yürütülmesine yönelik mevcut politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi, kömür sonrası dönemde alternatif istihdam alanlarının oluşturulması ve yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesine ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ulusal düzeyde adil dönüşüm ve kömürden çıkış planlarının hazırlanması, adil geçiş mekanizmaları ile dönüşümün finansmanına yönelik kaynak ve modellerin değerlendirilmesi, sosyal yardımlaşma, sosyal güvenlik, eğitim ve yatırım teşviklerinin bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmasına yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, kömür bölgelerinde sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli bir ekonomik dönüşüm için gerekli politika ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

58:62, 63:64

3.- CHP Grubunun, Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve arkadaşları tarafından, Sivas Madımak Otelinde meydana gelen saldırının tüm yönleriyle incelenmesi, hukuki, idari süreçlerin araştırılması ve benzer olayların

önlenmesi amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

64:70

4.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Ankara’da alınan NATO tedbirlerinin yol açtığı OHAL uygulamalarının araştırılması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

70:76

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

62

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

62

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hatay ÖZ ORMAN-İŞ Sendikası yöneticilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

62

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

78, 99, 124, 134

A) KANUN TEKLİFLERİ

78:98, 99:124, 124:133,
134:147

1.- Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 277)

78:98, 99:124, 124:132,
134:147

2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)

133

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

98, 124

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl’ün, Kavas Adem Demirtaş’ın ciddi bir rahatsızlık geçirdiğine ilişkin konuşması

98:99

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl’ün, Kavas Adem Demirtaş’ın sağlık durumuna ilişkin konuşması

124

IX.- OYLAMALAR**134**

1.- (S. Sayısı: 277) Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin oylaması

134:147

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI**148**

1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri'nin Şemdinli ilçesine bağlı Beşevler Mahallesi'nde 4 kişinin öldürüldüğü olaya ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45793)

148:150

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, çocuk hakları konusunda yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45794)

151:152

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 14.02’de açılarak on üç oturum yaptı.

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, Ordu’ya,

İstanbul Milletvekili Yücel Arzen Hacıoğulları, Dünya Müzik Günü’ne,

Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver, Karaman’ın il oluşunun 37’nci yıl dönümüne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman, 5 Temmuz 1993’te Başbağlar’da yaşanan terör saldırısına,

Kütahya Milletvekili Mehmet Demir,

Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı;

CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel’in grup toplantısında yaptığı konuşmaya,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Kütahya Milletvekili Mehmet Demir’in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın’ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, Çankırı Milletvekili Muhammet Emin Akbaşıoğlu’nun yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, AK PARTİ’nin 33’üncü İstişare ve Değerlendirme Toplantısı ile 25’inci kuruluş yılına,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, çiftçinin yaşadığı sorunlara,

Konya Milletvekili Barış Bektaş, Konya’da ekmeğe, simide ve etli ekmeğe gelen zamlara,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba, Şırnak Üniversitesi Rektörü Abdurrahim Alkış’a,

Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk, Ordu’da yağışlar nedeniyle oluşan hasarlara,

Konya Milletvekili Mehmet Baykan, AK PARTİ Sözcüsü Ömer Çelik’in paylaşımına,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, mevsimlik tarım işçilerine,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, trafik cezalarına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal,

İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım;

1 Temmuz Denizcilik ve Kabotaj Bayramı’na,

İstanbul Milletvekili Adem Yıldırım, “Hawala” yöntemiyle para transferi iddialarına,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, Mersin Limanı işçilerine,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, galericilere,

Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla, ekonomik krize,

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, yurt dışında yaşayan vatandaşların karşı karşıya kaldığı mağduriyete,

Aydın Milletvekili Evrim Karakoz, pamuk ekimine,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, köprü geçiş ücretlerindeki artışa,

Bingöl Milletvekili Ömer Faruk Hülakü, Bingöl'deki ağaç kıyımlarına,

Adana Milletvekili Bilal Bilici, NATO Zirvesi öncesi Ankara'da yapılan hizmetlere,

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, Hatay sınır hattında yaşanan geri göndermelere,

Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül, köprü ve otoyol ücretlerine yapılan zamma,

Mersin Milletvekili Gülcan Kış, Madımak katliamına,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, Tekirdağ'da peş peşe çıkan tarla yangınlarına,

Mersin Milletvekili Ali Kıratlı, CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel'in yabancı bir gazeteye verdiği demece,

Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın, Mardin Kızıltepe Devlet Hastanesine,

Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya, Barış Annesi Behiye Sevim'in yaşamını yitirmesine,

İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil, NATO öncesi yapılanlara,

Mersin Milletvekili Talat Dinçer, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek'e seslenmek istediğine,

İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar, bugün açıklanan köprü ve otoyol tarifesine,

Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş, DİSK-AR'ın yayımladığı rapora,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, Antalya'nın tarımına,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının PTT üzerinden yapılan ödemeleri Halk Bankasına devretmesine,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, KARDEMİR'deki hurda tedarik süreçlerine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Kabotaj Kanunu'nun 100'üncü yıl dönümüne ve zamlara,

Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen, Sacır Deresi'ne ve Araban ilçesinin Yukarıkaravaiz Mahallesi'ne ait fotoğraflara,

Şırnak Milletvekili Nevroz Uysal Aslan, Rojava'lı tutsaklara,

Bolu Milletvekili Türker Ateş, orman yangınlarına,

Edirne Milletvekili Mehmet Akalın, 665'incisi gerçekleştirilen Tarihî Kırkpınar Yağlı Güreşleri'ne,

Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan, NATO'ya,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, on ikinci yargı paketine ve ele alınması gereken konulara,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, NATO Zirvesi'yle ilgili Türkiye'de alınan tedbirlere ve yaşananlara,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, 1 Temmuz Denizcilik ve Kabotaj Bayramı'na, Ülkü Ocakları Eğitim ve Kültür Vakfına, orman yangınlarına,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, "faili meçhul" meselesine, İran uyruklu Salah ve Resul Bimari'ye, köprü ve otoyollara gelen zamma, DEDAŞ'a, iklim krizine ve orman yangınlarına,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, milletvekillerinin birer dakikada Meclisin gündemine getirdikleri konulara, ülkenin durumuna ve vatandaşa yansımalarına,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, depozitosu olan ambalajlar için yapılacak ödemeye, İstanbul'da gerçekleşen Parlamenter Zirvesi'ne, NATO Liderler Zirvesi'ne, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın yaptığı açıklamadaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin ile Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Özlem Zengin, İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine,

Ordu Milletvekili Seyit Torun, Karadenizli fındık üreticilerine,

Kocaeli Milletvekili Nail Çiler, staj ve çıraklık mağdurlarına,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Dekuk Şelalesi'ne,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

YENİ YOL Grubunun, 1/7/2026 tarihinde Adana Milletvekili Sadullah Kısacık ve 19 milletvekili tarafından, sermaye piyasalarındaki yapısal eksiklik ve sorunların kapsamlı bir biçimde araştırılması, küçük yatırımcıların korunmasına yönelik etkili tedbirlerin geliştirilmesi, denetim mekanizmalarının güçlendirilmesi ve uluslararası standartlara uygun yasal ve kurumsal reformların hayata geçirilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 1/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, Türk Silahlı Kuvvetlerinin savaş, terörle mücadele, sınır ötesi harekât, seferberlik, kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer tehditler, harp cerrahisi, askerî personel sağlığı, gazi rehabilitasyonu ve yaralı tahliye zinciri bakımından ihtiyaç duyduğu askerî sağlık sisteminin yeniden tesis edilmesi, Gülhane Askerî Tıp Akademisi ile askerî hastanelerin Millî Savunma Bakanlığı ve Millî Savunma Üniversitesi bünyesinde yeniden açılmasının millî güvenlik açısından taşıdığı stratejik zorunluluğun Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulunda bütün yönleriyle görüşülmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 1/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Grup Başkan Vekili Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Sivas katliamının bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 1/7/2026 tarihinde Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer ve arkadaşları tarafından, NATO Zirvesi gerekçe gösterilerek yapılan hukuksuz güvenlik politikalarının yol açtığı kitlesel hak ihlallerinin araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 1 Temmuz 2026 Çarşamba günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 2'nci sırasına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine, Genel Kurulun çalışma saatlerine, 280 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun

olarak bölümler hâlinde görüşülmesine ve teklifin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Arslan'ın İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Kars Milletvekili İnan Akgün Alp, Ardahan Valisine,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, çiftçinin traktör alım gücüne,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, Tekirdağ Milletvekili Selcan Taşçı'nın DEM PARTİ grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Bülent Kaya, usul tartışması açılmasını talep ettiklerine,

Antalya Milletvekili Aykut Kaya, muz üreticilerine,

Antalya Milletvekili Cavit Arı, sulama işlerinde yaşanan sorunlara,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün tutumuna yönelik usul görüşmesi yapıldı. Başkanlığın tutumunda herhangi bir değişiklik olmadığı açıklandı.

Gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmının:

1'inci sırasında yer alan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Milli Savunma Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 277) görüşmelerine devam edilerek ikinci bölüm üzerindeki görüşmelere başlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 2 Temmuz 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere 00.05'te birleşime son verildi.

Tekin BİNGÖL

Başkan Vekili

İbrahim YURDUNUSEVEN

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Rıdvan UZ

Çanakale

Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 172

2.07.2026 Perşembe

Milletvekili Teklifleri

1.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un; 5464 Sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3753) (Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

2.- YENİ YOL Partisi Grup Başkanvekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın; Kapatılan Gülhane Askerî Tıp Akademisinin Yeniden Kurulması ve Sağlık Bakanlığı ile Sağlık Bilimleri Üniversitesine Devredilmiş Olan Askerî Kurum ve Kuruluşların Millî Savunma Bakanlığı ile Gülhane Askerî Tıp Akademisine Devredilmesi Hakkında Kanun Teklifi (2/3754) (Millî Savunma; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

3.- Niğde Milletvekili Cevahir Uzkurt ve Kocaeli Milletvekili Sadettin Hülagü ile 109 Milletvekilinin; Yükseköğretim Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3755) (Adalet; Plan ve Bütçe; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 2.07.2026)

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in; Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3756) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

5.- İstanbul Milletvekili Numan Kurtulmuş'un; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, Kyoto Protokolü ve Paris Anlaşması Sekreteryası Arasında Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflar Konferansının Otuz Birinci Oturumu, Kyoto Protokolü Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Yirmi Birinci Oturumu, Paris Anlaşması Taraflar Toplantısı Olarak Düzenlenen Taraflar Konferansının Sekizinci Oturumu, Bağlı Organların Oturumları ve Diğer BMİDÇS Toplantılarına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi (2/3757) (Çevre ile Dışişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 2.07.2026)

6.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in; Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3758) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

7.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un; Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi (2/3759) (Plan ve Bütçe ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

8.- Antalya Milletvekili Mustafa Erdem'in; Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3760) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

9.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın; Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3761) (Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor ile İçişleri Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

10.- Diyarbakır Milletvekili Serhat Eren ve 19 Milletvekilinin; 5580 Sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3762) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

11.- Tunceli Milletvekili Ayten Kordu'nun; Toplu Konut Kanunu ile Türk Borçlar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi (2/3763) (Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler; Adalet ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi: 1.07.2026)

2 Temmuz 2026 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.03

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi 5 Temmuz 1993'te gerçekleşen Başbağlar katliamı münasebetiyle Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'a aittir.

Sayın Karaman, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Erzincan Milletvekili Süleyman Karaman'ın, 5 Temmuz 1993'te gerçekleşen Başbağlar katliamına ilişkin gündem dışı konuşması

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Sayın Başkan, Gazi Meclisimizin değerli üyeleri, sevgili Erzincanlı hemşehrilerim, ekranları başında bizi izleyen değerli vatandaşlarımız; hepinizi en içten duygularıyla selamlıyorum.

Otuz üç yıl önce milletimizin yüreğine kor gibi düşen iki büyük acıyı birkaç gün arayla yaşadık: 2 Temmuzda Sivas Madımak'ta hepimizi derinden üzen, hafızalara kazınan bir katliam ve hemen ardından 5 Temmuz 1993'te Erzincan Başbağlar'da vicdanlara kazınan, içimizi sızlatan bir başka katliam. Başbağlar katliamının yıl dönümü dolayısıyla 5 Temmuz Pazar günü Başbağlar'da aziz şehitlerimizi dualarla ve rahmetle anacağız. Tüm hemşehrilerimizi ve kıymetli vatandaşlarımızı bu anlamlı anma programına davet ediyor, birlik ve beraberlik içinde şehitlerimizi yâd etmeye bekliyoruz.

Bu topraklarda birkaç gün içinde, iki ayrı şehirde iki ayrı ateş aynı milletin bağına düştü. Madımak'ta, Başbağlar'da hedef birdi; bu milletin birliği, kardeşliği ve beraberliği idi. Biz bu acıları birbirine karşı değil, birbirinin yarasını saran bir anlayışla sahipleniyoruz çünkü biz kardeşiz, aynı toprakların, aynı acının evlatlarıyız çünkü bu topraklarda dökülen her gözyaşı bizimdir. O gün Başbağlar'ın semalarını kara dumanlar kaplamış, gündüz vakti karanlık çökmüştü. Ateş sadece evlere değil milletimizin yüreğine düşmüş, feryat eden anaların gözyaşları sel olmuş, çocukları yetim kalmış, 33 vatan evladımız hain, acımasız, alçak bir terör saldırısında şehit edilmişti.

Aradan yıllar geçse de Başbağlar'ın acısı hâlâ yüreğimizdedir. Bu acıyı unutmamak, unutmayacağız ve unutturmayacağız. Bu katliamda öyle aileler vardı ki aynı gün hem annesini hem babasını hem eşini hem kardeşini hem de çocuğunu kaybetti. Bir ömür dinmeyecek acılar yaşandı, yuvalar söndü, hayatlar yarım kaldı. İşte bu yüzden bu acıların bir daha yaşanmaması için hep birlikte mücadele etmek zorundayız.

Devletimiz o dönemin şartlarında tüm kurum ve kuruluşlarıyla seferber olmuş, Başbağlar'ın derin yaralarını sarmak için elinden geleni yapmıştır. Acılarla yoğrulan bu topraklar yeniden ayağa kalkmış, köyümüz âdeta küllerinden doğarak yeniden inşa edilmiştir. Son yıllarda güvenlikten ulaşım kadar birçok alanda önemli yatırımlar hayata geçirilmiştir. Özellikle Başbağlar'a yapılan güvenlik yolu acılardan umuda, yalnızlıktan sahiplenmeye uzanan bir vefa köprüsü olmuştur. Emegi geçen herkese teşekkür ediyorum.

Geçen yıl ise son Başbakanımız Sayın Binalı Yıldırım, AK PARTİ Genel Başkan Vekilimiz Sayın Efkân Ala'nın girişimleri ve Valiliğimiz himayelerinde Başbağlar evlerinin mantolama ve restorasyon işi Kemaliye Kaymakamlığı tarafından yürütüldü ve yapıldı. Ayrıca, heyelanda zarar gören Kemaliye yolu yapıldı ve hizmete açıldı. Köyümüzün ihtiyaç duyduğu yeni bir alt yapı yapımı yeniden başlıyor.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın Karaman, bir saniye...

Sayın milletvekilleri, çok ciddi uğultu var salonda. Lütfen, kürsüde milletvekili konuşuyor, takip etmekte zorluk çekiyoruz, lütfen...

Buyurun Sayın Karaman.

SÜLEYMAN KARAMAN (Devamla) - Bu vesileyle, bölgeye yapılan tüm yatırımlar için başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere son Başbakanımız Sayın Binalı Yıldırım'a, Valimiz Sayın Hamza Aydoğdu'ya, İl Başkanımız Sayın Alpay Kabadayı, Kemaliye Kaymakamımız Sayın Emirhan Arıkan, Belediye Başkanımız Sayın Erdem Atmaca'ya ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, şükranlarımı sunuyorum.

Ülkemiz kırk iki yılı aşkın terörle mücadele etti, on binlerce canımızı toprağa verdik. Rabb'im başta Başbağlar şehitlerimiz olmak üzere bütün şehitlerimize rahmetiyle muamele eylesin, mekanları cennet olsun inşallah.

Kıymetli milletvekilleri, Madımak da bizim acımızdır, Başbağlar da bizim acımızdır çünkü acının kimliği, mezhebi, meşrebi olmaz. Bu topraklarda dökülen her masum kan milletimizin ortak vicdanında ayrı derin bir yara açmıştır. Biz, hangi düşünceden, hangi inançtan olursa olsun masum insanları hedef alan ve her türlü terörü, insanlık suçunu aynı kararlılıkla lanetliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

SÜLEYMAN KARAMAN (Devamla) - Bizi bölmek isteyenlere verilecek en güçlü cevap, birlik ve beraberliğimizi daha da güçlendirmektir. Dün olduğu gibi bugün de ortak acılarımıza sahip çıkacak, kardeşliğimizi koruyacak ve geleceğe hep birlikte yürüyeceğiz inşallah. Artık anaların ağlamadığı, çocukların yetim kalmadığı, ocaklara ateş düşmediği bir Türkiye istiyoruz. Her yıl teröre harcanan milyarlarca doların eğitime, kalkınmaya, gençlerimizin geleceğine harcadığı terörsüz bir ülke inşa etmek istiyoruz çünkü biliyoruz ki güçlü, huzurlu ve güvenli bir Türkiye ancak kalkınmasını sürdüren, projelerini hayata geçiren, birlik ve beraberliğini koruyan bir Türkiye olacaktır. Çocuklarımıza daha güçlü, daha gelişmiş, daha huzurlu ve daha güvenli bir ülke bırakmak için durmadan çalışacağız, üretmeye ve eser siyasetiyle yol almaya devam edeceğiz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz talebi, turizm sektöründeki sorunlar hakkında Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'a aittir.

Buyurun Sayın Türkkan. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

2.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, turizm sektöründeki sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün ülkemizin en önemli gelir kaynaklarından olan turizm sektöründen bahsetmek istiyorum size; sektörün içinde bulunduğu tabloya da dikkat çekmek istiyorum. Türkiye, deniziyle, güneşiyle, tarihiyle, kültürüyle, eşsiz doğal güzellikleri ve misafirperver Anadolu insanıyla dünyanın en önemli turizm merkezlerinden bir tanesi.

Milyonlarca turisti ağırlayabilecek büyük bir potansiyele sahibiz ancak ne yazık ki bu sezon, bu turizm sezonu beklenen canlılıkta başlamadı. Haziran ayına gelinmesine rağmen özellikle Ege ve Akdeniz kıyılarında birçok otel doluluk oranlarının çok altında sezona girmiş. Sahillerde önceki yıllara göre çok büyük bir durgunluk yaşanıyor. Şu aşamaya gelinceye kadar tatil beldelerinin dolmamasının, turizm sektörünün sıkıntıya girmesinin altında yatan en önemli sebeplerden bir tanesi de okulların kapanma tarihinin gittikçe yaz ortasına doğru çekilmiş olması. Hâliyle iç turizm yavaşladı, insanların çocuklarının okula gittiği bir dönemde tatile gidememesi iç turizme çok ciddi bir darbe vuruyor. Bu konuda Milli Eğitim Bakanı ile Turizm Bakanının oturup ciddi bir müzakere etmesi gerekiyor. Milli Eğitim Bakanının da bunu özellikle kaydıra kaydıra sezon ortasına getirmesinin de hangi maksada matuf olduğunu anlayabilmiş değilim. Sektör temsilcileri rezervasyonların büyük ölçüde son dakikaya kaldığını, birçok işletmenin ise gelir kaybıyla birlikte büyük bir risk taşıdığını söylüyorlar. Birçok bölgede oteller boş, esnaf durgun, turizm işletmeleri gelecekte ciddi anlamda endişe duyuyorlar çünkü mesele sadece toplam gelir değil, asıl mesele otellerin doluluk oranları, sektörün kârlılığı, uluslararası rekabet gücü ve turizmin sürdürülebilirliği.

Peki, neden bu noktaya geldik? Çünkü artık denizimizle, güneşimizle ve otellerimizle rekabet etmiyoruz. Bugün, Akdeniz havzasındaki diğer rakip ülkelerdeki fiyat, hizmet kalitesi, ulaşım maliyetleri, güven algısı ve tanıtım stratejileri bakımından da yarışıyoruz biz. Son yıllarda ülkede bir türlü düşürülemeyen yüksek enflasyon, enerji fiyatlarındaki muhteşem artış, gıda maliyetleri, personel giderleri, finansmana erişimde yaşanan zorluklar ve turizmdeki ağır vergi yükü sektörü ciddi bir maliyet baskısı altına soktu. İşletmeler ayakta kalabilmek için fiyatlarını artırmak zorunda kaldılar. Bu da Türkiye'nin yıllarca sahip olduğu uygun fiyatla kaliteli hizmet sunan ülke avantajını giderek ortadan kaldırıyor. Bugün, döviz bazında hızla yükselen fiyatlar nedeniyle Türkiye birçok pazarda rakiplerine göre çok daha pahalı hâle geliyor; basında çıkan "Sahiller boşken insanlar Yunan adalarında tatil yapıyor." başlıklarını da buna bağlamak lazım.

Bunun yanında, bölgemizde yaşanan savaşlar var; bunu yok saymak mümkün değil. Jeopolitik belirsizlikler var, ülkemizle ilgili güvenlik endişeleri var. Turistin burada her gün herhangi bir yazı, herhangi bir "tweet" yüzünden tutuklanan insanları gördükçe, okudukça ülkeye olan güveni, itibarı azalıyor. Turizm, barıştan, istikrardan ve güven ortamından beslenen bir sektör; bu gerçeği görmezden gelemezsiniz.

Diğer taraftan, acı olan başka bir gerçek daha var; bugün kendi vatandaşımız da kendi ülkemizde tatil yapamaz hâle gelmiştir. Tatilin milyonlarca vatandaşımızca lüks hâline gelmesi yalnızca turizm sektörünün değil şu anda Türkiye'deki ekonomi yönetiminin de en önemli göstergelerinden bir tanesi. Turizmi sadece otellerden ibaret zannetmeyin. Turizm, çiftçinin ürünü, balıkçının kazancı, taksicinin direksiyonu, rehberin emeğidir, restoranının müşterisidir, taşımacının yüküdür, esnafın siftahıdır, aşçının, temizlik görevlisinin ve milyonlarca emekçinin ekmeğidir turizm. Boş kalan her otel odası çalışmayan bir mutfak, satış yapamayan bir esnaf, azalan istihdam ve küçülen yerel ekonomi demektir. Bu nedenle, turizmi yalnızca reklam filmleriyle, fuar katılımlarıyla veya sezonluk kampanyalarla kurtaramayız. Türkiye'nin uzun vadeli, sürdürülebilir ve rekabet gücünü artıracak kapsamlı bir turizm politikasına ihtiyacı vardır. Turizm bölgelerinde enerji ve vergi yükü hafifletilmeli, turizm sektörüne son üç senede ciddi anlamda ilave vergiler yüklenildi, işletmeler üzerindeki maliyet baskısı azaltılmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Finansmana erişim kolaylaştırılmalı, nitelikli personelin sektörden kopması önlenmeli, ulaşım maliyetleri düşürülmeli, uluslararası tanıtım faaliyetleri güçlendirilmeli, turizm bölgelerindeki altyapı eksiklikleri hızla giderilmeli ve iç turizmi destekleyecek sosyal tatil modelleri hayata geçirilmelidir.

Türkiye'nin turizm potansiyeli tartışmasız büyüktür ancak bu potansiyel yanlış ekonomi politikaları, yüksek maliyetler, plansızlık ve günübirlik yönetim anlayışı nedeniyle yeterince değerlendirilmemektedir. Turizm sektörü sezonun ortasına geldiğimiz bugünlerde alarm veriyor, bu sese kulak vermek zorundayız. Günü kurtaran açıklamalar yerine kalıcı çözümler üretmek ve Türkiye'nin turizmde yeniden rekabet gücünü artıracak adımları atmak artık bir tercih değil, zorunluluktur.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Sağ olun. (İYİ Parti ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, aile ve nüfus politikaları hakkında Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'a aittir.

Sayın Çalışkan, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

3.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, aile ve nüfus politikalarına ilişkin gündem dışı konuşması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milletimizin maruz kaldığı çok önemli sorunlardan biri aile yapısı, nüfus durumumuz, gençlik, gelecektir. Ne yazık ki son yirmi beş yıllık süreç içerisinde zaten tahrip olmuş durumdaki aile çok daha fazla felakete sürüklendi. 3 çocuk politikaları söylendi ama bugün ailelerde tek çocuk bile yok. Bugün 3,5 milyon boşanmış aile nüfusun yüzde 5'ine tekabül ediyor. Elbette burada meseleyi sadece bir hususa bağlamak, sadece yönetimin sorumluluğunun, ekonomik krizlerin etki olduğunu söylemek yetersiz olur. Bunun pek çok nedeni var ama yapılması gereken şey, idarenin bu hususta durum tespiti yapan açıklamalardan öte, çözüm üreten politikalar ortaya koyması ve bunun sonucuna yönelik de girişimlerde bulunmasıdır. Ne yazık ki içinde bulunduğumuz süreç Aile Yılı ilan edildi. Hemen her propagandada, her platformda buna ilişkin duyurular, afişler görüyoruz ama sonuç itibarıyla ileriye doğru giden, bu sorunu çözen bir yapının olmadığı gayet açık.

Geldiğimiz noktada belki yapılacak pek çok iş var. Sosyal yardımlarla da bunu çözmek yeterli değil. Sosyal yardım vermek belki bir insanın geçici olarak sorununu çözebilir ama uzun vadede ne yazık ki çözüm üretebilen bir şey değildir. Bugün TOKİ 55 ile 80 metrekare arasında ev yapıyorsa, bugün 1+1 projelere ilgi duyuluyorsa, bugün bireycilik ön plana çıkarılıyorsa, bugün genç işsizlik had safhada ise, bugün “ev genci” tanımıyla 5,5 milyon nüfus var ise, geçmişimizde genç nüfusuyla övünen bir ülke olarak bugün “Yaşlılığı nasıl çevireceğiz?” düşüncesi içerisinde isek tehlikenin hayli had safhada olduğu gayet açıktır. Burada yönetimin durum tespiti yapan, tehlikeyi ortaya koyan ama muhalefetmiş gibi konuşma yapmasının hiçbir durumu çözmediği gayet açıktır.

Birleşmiş Milletlerin tespitine göre 2100 yılında ülkemizin nüfusunun 38 milyon olacağı, TÜİK'e göre ise 55 milyon olacağı çok tehlikeli bir vaka olarak ortadadır. Kaldı ki ülkemizde bölgeler arası dengenin göz ardı edildiğini düşündüğümüzde durumun çok daha vahim olduğu, belli bölgelerin tamamen yok olma riskiyle karşı karşıya olduğu gayet açıktır.

Bu noktada iktidara düşen, bir taraftan sosyal projelere mali destekleri getirmek ama bununla beraber hiç mali külfeti olmayan projeler de yapmak pekâlâ mümkündür. Mesela, bu kadar zorluğa, bu kadar çılgına rağmen kamu personeli ve özel sektör çalışanı arasında çalışan eşlerin aile birleşimi hâlâ mümkün durumda değildir. Asker, polis, öğretmen, akademisyen ve sözleşmeli personele en az üç yıl bekleme şartı getiriliyor. Sonrasında, tayini çıkarılan bir memur ya da memureye “il emrine” deniliyor, bir yıl içerisinde belki 150 kilometre mesafede bir görev alanı ortaya konuluyor. Onun için de pek çok sorunla karşı karşıyayız. Bir taraftan sanal bahis, kumar, uyuşturucu gençliğimizi tehdit altına almış durumda çünkü alın teriyle bir yere gelemeyen insanlar, başka yollardan geleceğini teminat

altına alma gayretine düşüyor. Yönetim de bahsin, kumarın sadece vergilendirilmiş olup olmamasına odaklanıyor, vergi verilmişse sanki mübahmış gibi durum ortaya çıkıyor. Bu açıdan, televizyonlardaki gündüz kuşağı programları da iktidarı tehdit etmediği sürece hiçbir sorun olarak görünmüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bugün yılda 65 milyar dolar, kamu bütçesinden 3 trilyon faiz ödenen bir ülkede herkesin boğazından faiz geçtiği için de toplumda ayrıca bir bereketsizlik de söz konusu. Asgari ücretin ev kirasını karşılamadığı, evlilik yaşının 30'ları aştığı bir dönemde bu noktada gerçek anlamda çözüm üretecek politikalar ortaya konulmalıdır. Bu konu hiçbir şekilde siyasetin propaganda malzemesi olarak kullanılmamalı, çok daha büyük bir tehlikeyle karşı karşıya olduğumuzun bilincinde hareket etmek durumundayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Elbette bu noktada Aile Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının, başka bakanlıkların üzerine düşen görevler var ama hepsinden önemlisi siyaset mekanizması olarak iktidara görev düştüğünü hatırlatıyor, Genel Kurulu selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın milletvekillerinin birer dakikalık söz taleplerini karşılayacağım.

Sayın Öncü...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Erzurum İŞKUR İl Müdürlüğüne ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Engelli vatandaşlarımızın istihdamı, üretime katılımı, fırsat eşitliğini ve toplumsal kalkınmayı esas alan güçlü bir kalkınma meselesidir. Erzurum İŞKUR İl Müdürlüğümüz tarafından her perşembe saat 14.00'te düzenlenen engelli istihdam buluşmaları bu anlamda çok kıymetli bir uygulamadır. Engelli vatandaşlarımız firma temsilcileriyle yüz yüze görüşerek iş başvurusu yapma imkânı bulmakta, görüşmeler öncesinde ise beden dili, öz güven, öz geçmiş hazırlama ve mülakat teknikleri gibi konularda eğitilmektedir. Bu uygulamayla 187 kişilik hedefin üzerine çıkılarak 301 engelli vatandaşımızın işe yerleştirilmesi sağlanmış, Erzurum İŞKUR Türkiye genelinde 81 il arasında 1'inci olarak seçilmiştir. Bu başarıda emeği geçen İŞKUR personelimizi, işverenlerimizi ve sürece katkı sunan herkesi tebrik ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şahin...

2.- Gaziantep Milletvekili Ali Şahin'in, Venezuela'da meydana gelen depreme ilişkin açıklaması

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Venezuela'da meydana gelen deprem felaketinden dolayı buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden Venezuela halkına dayanışma duygularımızı ve taziyelerimizi iletmek istiyorum. Biz bu acıyı 6 Şubat depremlerinden biliyoruz. Bu nedenle Karakas'ın acısı Gaziantep'in acısı; Karakas'ın, Venezuela'nın gözyaşları Kahramanmaraş'ın, Hatay'ın, Malatya'nın, Adıyaman'ın gözyaşları. Türkiye olarak Venezuela halkının yanındayız; AFAD, UMKE, Türk Silahlı Kuvvetleri ve Kızılayımız Venezuela halkıyla iç içe, beraber. Bütün bir Latin Amerika'ya direniş, yeniden varoluş ruhunu aşıl原因 Simon Bolivar'ın torunları, eminim ki bu felaketin de üstesinden geleceklerdir. Ben buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden Venezuela halkına geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

BAŞKAN - Sayın Yaz...

3.- Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz'ın, son günlerde sosyal medyada Kur'an'la alay eden kişiye ilişkin açıklaması

MEHMET SAİT YAZ (Diyarbakır) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İnsan eğer melekelerini kullanırsa meleklerin de üstünde olur, âlâyıllıyyine çıkar, ahsenitakvime mazhar olur. Yok eğer hayvani hissiyatlarına esir olursa şeytanların derekesine iner, esfelisafiline yuvarlanır.

Son günlerde sosyal medyada bir insan müsveddesi çıkmış, 2 milyar insanın iman kitabı olan Kur'an'la alay ediyor, onu dinleyenler de kakhahayla gülüyorlar maalesef. Neye güldüklerinin de farkında değiller. Sen kimsin be hadsiz adam! Senin ataların Ebu Cehiller ve Ebu Lehebler bile Kur'an'la alay edemediler, saygı göstermek zorunda kaldılar. En belîğ Arap şair ve edipleri Kur'an gibi değil bir sure, bir ayet bile meydana getiremediler, âciz kaldılar. Kur'an ölümlere değil, sağların akıl ve kalplerini ihya etmek için inmiş ve kıyamete kadar devam edecek olan ilahi bir mesajdır.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şanlıtürk...

4.- Ordu Milletvekili Naci Şanlıtürk'ün, Kurul Kalesi'ne ilişkin açıklaması

NACİ ŞANLITÜRK (Ordu) - Altınordu ilçesi Bayadı Mahallesi sınırları içerisinde kalan Kurul Kalesi iki bin üç yüz yıllık geçmişle Doğu Karadeniz'in ilk bilimsel arkeolojik kazı alanıdır. Burada yürütülen kazılarda ana tanrıça Kibele heykeli başta olmak üzere çok sayıda tarihî eser gün yüzüne çıkarılmıştır. Kale içerisine oyulmuş merdivenin şu ana kadar 300'e yakın basamağı gün yüzüne çıkarılmış, kazı çalışmaları zemin derinliklerine doğru devam etmektedir. Bu alan sit alanı içerisinde kalmaktadır. Tartışmalı bilirkişi raporlarıyla sit alanı daraltılmış, Kurul Kalesi'nin alt kısmındaki taş ocağında dinamitle patlatmalar devam etmektedir. Tarihî kaya mezarları yok edilmiştir. Bir an önce sit alanı eski sınırlarına geri getirilmeli, buradaki taş ocağı kapatılarak tarih katliamı durdurulmalı ve gerekli soruşturmalar açılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Bayırcı...

5.- Kütahya Milletvekili İsmail Çağlar Bayırcı'nın, CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel'e ilişkin açıklaması

İSMAİL ÇAĞLAR BAYIRCI (Kütahya) - Gençleri kendi ideolojilerinin bir aparatı olarak gören, gençlerden sorgusuz sualsiz kendisini desteklemesini bekleyen, gençlerin de bir davasının olabileceğine inanmak istemeye; ayrıştırmayı, ötekileştirmeyi yaptığı siyasette gelenek hâline getiren CHP Manisa Milletvekili Özgür Özel, kendi siyasi hesaplarının gençlikte hiçbir karşılığının olmadığını gördüğünde siyaset üretemeyip her köşeye sıkıştığında ak gençliğimize saldırmayı bir rutin hâline getirmiştir ancak şunu anlamamakta hâlâ ısrarcı: Ak gençlik senin gazına gelerek davasını ve liderini satmaz; ak gençlik kendi idealini, kendi davasını ortaya koyan; üreten, çalışan, milletine hizmet etmeyi şiar edinen; liderinin arkasından hür iradesiyle yürüyen gençlerden oluşmaktadır. Sizdeki bu ak gençlik hazımsızlığının sebebi, kendi siyasi hesaplarınızın gençlikte hiçbir karşılığının olmamasıdır. Siz koltuk kapmaca oyunlarınıza devam edin, gelecek ak gençliğindir.

Teşekkür ediyorum.

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - Göreceğiz!

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

6.- *Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, tüm siyasi ve ağır hasta tutsaklara ilişkin açıklaması*

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye halkları, barış sürecine inanmak, güvenmek istiyor. Barışı toplumsallaştırmayı mümkün kılmının ilk adımı çerçeve yasanın acilen Meclise getirilmesidir. Bugün altına ülke olarak imza atılan uluslararası sözleşmeler ve kesinleşmiş AİHM ve AYM kararları hukuka aykırı şekilde uygulanmamakta, yargı bir intikam aracı olarak kullanılmaktadır. Kobani kumpas davası adı altında Sayın Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ, Alp Altınörs, Ali Ürküt, Nazmi Gür, Günay Kubilay, Bülent Parmaksız, İsmail Şengül, Dilek Yağlı, Zeynep Karaman, Pervin Oduncu, Zeynep Ölbeci, Nezir Çakan ve Aynur Aşan rehin tutuluyor. Kobani kumpas davası tutsakları başta olmak üzere tüm siyasi ve ağır hasta tutsaklar bir an önce özgürlüğüne kavuşmalıdır. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Karakoz...

7.- *Aydın Milletvekili Evrim Karakoz'un, zeytin ve zeytinyağı üreticileri ile zeytin sektörüne ilişkin açıklaması*

EVRİM KARAKOZ (Aydın) - Zeytinciler ve zeytin sektörü perişan durumda. Zeytin ve zeytinyağı üreticisi sürekli artan maliyetlerle başa çıkamadığı gibi zeytinyağı da elde kalmıştır. Üzerine girdi maliyetleri, özellikle gübre, mazot ve işçilik onlarca kat artarken fiyatlar bırakın artmayı, dört beş yıl öncesine gerilemiştir. Üretici sürekli zarar etmekte ve neredeyse daldaki zeytini toplamamayı düşünmektedir. Üretimin devam etmesi ve çiftçilerimizin yüzünün gülmesi için destekler artırılmalıdır, ihracat desteklenmelidir, alım ve stoklama sorunları acilen çözülmelidir, taşıyla gerçekten mücadele edilmelidir, zeytin ve zeytinyağı ithalatı yasaklanmalıdır, sektördeki Bakanlık destekli tekelleşme ortadan kaldırılmalıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Aksakal...

8.- *İstanbul Milletvekili Mehmet Önder Aksakal'ın, üzerinden otuz üç yıl geçen Sivas Madımak Otel'i'ne ve ÖSYM'ye ilişkin açıklaması*

MEHMET ÖNDER AKSAKAL (İstanbul) - Üzerinden tam otuz üç yıl geçti. Sivas Madımak Otel'i'nin pencerelerinden yayılan duman bugün olmuş, hâlâ nefesimizi zorluyor. Karanlık zihinlerin kalles saldırısında yaşamdan koparılan 35 canımızı bir kez daha özlemle ve rahmetle anıyoruz.

Değerli milletvekilleri, geçmişte FETÖ terör örgütünün hegemonyası altında sınav sorularının çalınmasıyla akıllarda yer eden ÖSYM adındaki kurum, bugün bir başka skandala daha imza atmıştır. YKS sorularından birinin tamamen yanlış, birinin de cevap şıkkı yanlış olduğu ortaya çıktıktan sonra giriştikleri düzeltme çabaları tam bir trajikomedî örneğidir. Buradan sormak isterim: Koca koca profesörlerin başında olduğu bir kurum yanlış soru sorabilir mi, yanlış cevap seçeneği sunabilir mi? Böyle bir durum karşısında yapılacak ilk iş ÖSYM Başkanının görevden affını istemesidir, eğer buna cesaret edemiyorsa Sayın Cumhurbaşkanımız bu zatı derhâl görevden almalıdır.

BAŞKAN - Sayın Aydın...

9.- *Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın'ın, fındık üreticisinin sorusuna ilişkin açıklaması*

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Karadeniz'de fındık sezonu yaklaşırken kahverengi kokarca yeniden görülmeye başlamıştır. Üretici tedirgindir çünkü önceki yıllarda büyük vaatlerle açıklanan mücadele programlarına rağmen sahada beklenen sonuç alınamamıştır. Feromon tuzaklarından, samuray arısından, eğitim kampanyalarından söz edilmiştir fakat üreticinin sorusu hâlâ cevapsızdır: Bu sezon zarar azalacak mıdır? Fındık sezonu kapıya dayanmışken Bakanlık artık genel açıklamalarla değil, bölge bölge somut tedbirlerle

konuşmalıdır. Tarım ve Orman Bakanı Sayın İbrahim Yumaklı'ya sesleniyorum: Fındık üreticisini kokarcaya ezdirmeyin, bu zararlıyı artık büyütmeden ve çoğaltmadan engelleyin, zarar eden fındık üreticisine destek mekanizmasını derhâl devreye alın diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Öztunç...

10.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Çevre ve Şehircilik Bakanına seslenmek istediğine ilişkin açıklaması

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Elbistan ilçemizin Saraykent mevkinde 16 dönüm üzerinde kurulu bir kooperatif sitesi vardı. Buradan depremden önce karot alındı ve dediler ki: “Burası çürük, mutlaka yıkmanız lazım.” Vatandaş yıktı, iyi ki de yıkmış, depreme kalsaydı oradan çok sayıda cenaze çıkardı. Depreminden ardından pek çok yere konutlar yapıldı, evler yapıldı ama “Depremden dolayı yıkmanız gerekiyor, yıkın.” dedikleri bu site hâlâ yapılmadı. Ne olması gerekiyordu? Bu insanlar yıkmamalıydı, ölmeli miydi ki bunlar ev sahibi yapılsın? Çevre, Şehircilik Bakanına sesleniyorum: Her yere ev yapıyorsunuz “rezerv alan” diyorsunuz, bu 140 hak sahibinin evlerini neden yapmıyorsunuz, neden vermiyorsunuz? Ayrıca, depremden sonra kiracılara “Yardım yapacağız, malzemelerinizi vereceğiz, ev eşyanızı vereceğiz.” dediler, o da yalan çıktı, hiçbir şey vermediler; klasik AKP!

BAŞKAN - Sayın Sümer...

11.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, KYK yurtlarında kalan öğrencilerin ve ailelerinin yaşadıkları mağduriyete ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Kredi Yurtlar Kurumunda kalan, geleceğimiz dediğiniz binlerce öğrencimiz ve ekonomik yük altında ezilen aileleri şu an büyük bir mağduriyet yaşamaktadır. Üniversitelerin akademik takvimlerinin farklılıkları, bütünleme sınavları, yaz okulları ve zorunlu stajlar maalesef Kredi Yurtlar Kurumu yönetimince göz ardı ediliyor. Sabit ve esnemeyen resmî tarihler bahane edilerek sınavı ve stajı bitmemiş binlerce gencimiz apar topar yurtlarından çıkarılıp âdetâ sokağa atılıyor. Eşyaları ortada kalırken bu yurtlar hemen ardından “81 İlde Gençlere Ücretsiz Yaz Tatili Fırsatı” reklamlarıyla turizme açılmak isteniyor. Önlem almayıp, kendi öğrencisini kapı dışarı edip dışarıdan gelenlere tatil konsepti kapısı açmak büyük bir adaletsizliktir. Buradan iktidara sesleniyorum: KYK yurtlarının nöbetçi ve esnek takvim uygulamalarını acilen öğrencilerimizin lehine düzenleyin, öğrencilerimizin yurtlarında kalmasını sağlayın.

BAŞKAN - Sayın Ayan...

12.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Şanlıurfa'nın elektrik sorununa ilişkin açıklaması

DİLÂN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Seçim öncesi AKP Milletvekili Bekir Bozdağ Urfa'ya yapılacak enerji yatırımlarını, Karacadağ Yenilenebilir Enerji Projesi'ni ve Urfa'nın endüstri bölgesi ilan edileceğini büyük vaatlerle anlatmıştı, hatta Cumhurbaşkanı adına sözler, müjdelere vermişti, hatta Urfa'nın elektrik sorununu çözüp elektrik üretilen enerjiden kâr eden bir kent hâline geleceğini söylemişti, oysa yıllardır Urfa'nın elektrik sorunu hâlen çözülmemiş durumda değil. Urfa ve tüm ilçeleri elektriksiz, köyleri elektriksiz, mahalleleri elektriksiz. Biz buradan bir kez daha sesleniyoruz: Çiftçileri artık sefaletle sürüklemeyin, 45 derece sıcakta insanlar baygınlık geçiriyorlar ve Urfa'da bu DEDAŞ zulmünü derhâl bitirin.

BAŞKAN - Sayın Cıngı...

13.- Kayseri Milletvekili Murat Cahid Cingi'nın, bugün verilecek olan KAYOTED Kayseri Turizm Ödülleri'ne ilişkin açıklaması

MURAT CAHİD CINGİ (Kayseri) - Sayın Başkanım, bilindiği üzere memleketim Kayseri, özellikle Erciyes Kış Turizm Merkezi'nin uluslararası çapta başarı kazanmasından ve her yıl yüz binlerce yerli, yabancı ziyaretçi çekmesinden sonra önemli bir turizm destinasyonu olma yolunda hızla yoluna devam ediyor. Tabii, Kayseri'nin de altı bin yıllık medeniyet tarihi, Sayın Valiliğimiz ve Büyükşehir Belediyemiz başta olmak üzere birçok aktör tarafından da dünya turizminin hizmetine sunuluyor. Kayseri'deki otelcilerimizin kurmuş olduğu Kayseri Otelciler Birliği (KAYOTED) de her yıl turizmde katkı sağlayan acentelerimizi, otellerimizi, aktörlerimizi ödüllendiriyor, bugün de yine KAYOTED Kayseri Turizm Ödülleri verilecek. Bu ödüle layık olacak bütün aktörlerimizi ben de tebrik ediyorum, garsonundan şoförüne, transfer şirketinden restoranına varıncaya kadar katkı sağlayan herkese şükranlarımı sunuyorum.

BAŞKAN - Sayın Fendoğlu...

14.- Malatya Milletvekili Mehmet Celal Fendoğlu'nun, Malatya'da iş yeri olarak kullanılan konteynerlerin tahliyesine ilişkin açıklaması

MEHMET CELAL FENDOĞLU (Malatya) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremın üzerinden üç yılı aşkın süre geçmesine rağmen bugün hâlâ birçok işletmemiz 21 metrekaire konteynerlerde ve geçici iş yerlerinde, yetersiz fiziki şartlarda ayakta kalmaya çalışıyor. Malatya'mızı terk etmeyen ve var olma mücadelesini sürdüren tüm iş insanlarımıza ve halkımıza gönülden teşekkür ediyorum ancak bugünlerde bize ulaşan en önemli sorunların başında konteynerlerin tahliyesi geliyor. İş yerlerinin yapılması elbette sevindirici fakat birçoğu daha teslim edilmeden, konteynerleri tahliye tebligatları gönderilmesi mağduriyetlere sebep oluyor. İş yeri teslim edilmeyen esnafımız nereye gidecek? Kiraya çıkmak istese kiralar da çok yüksek. Konteynerlerin tahliyesinin iptali için İçişleri ve Çevre Bakanlıklarımızdan ek süre talep ettiğimizi belirtmek isterim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

15.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ekonominin gerçek başarısına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ekonominin gerçek başarısı süslü hedeflerle değil, vatandaşın ödediği faturayla ölçülür. Bugün asgari ücretliye zam yok, emeklilerimiz aylık sınırının altında yaşamaya, yaşam mücadelesi vermeye devam ediyor ancak söz konusu yandaş şirketler olunca köprü ve otoyollara zam üstüne zam yapılıyor. Haziran enflasyonu 3 Temmuzda açıklanacak ancak 1 Temmuz itibarıyla köprü ve otoyollara zam geldi. Daha da vahimi, açıldığında 200 lira geçiş ücreti olacağı söylenen Çanakkale Köprüsü'nün geçiş ücreti bugün 1.175 lira; bu yüzde 485'lik artış, alım gücünün ve fiyat istikrarının nasıl yok edildiğinin basit bir hesaplama ortada olan bir kanıttır.

TÜİK yalanlarıyla emekliye, memura, işçinin maaşına daha zam gelmeden vatandaş zam yağmuruna tutuyorsunuz, faturayı hep halka kesiyorsunuz. Ancak unutulmasın: Sandık geldiğinde vatandaş bu ağır faturanın hesabını mutlaka soracaktır.

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Sayın Erkan Akçay'ın önemli görüşmesi nedeniyle Grup Başkan Vekili sıfatıyla şimdi ona söz vereceğim, sonra birer dakika yerinden sözlere devam edeceğim.

Sayın Akçay, buyurun.

16.- *Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'ne, Ankara merkezli devlet aklına ve "terörsüz Türkiye" hedefine ilişkin açıklaması*

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Mazeretimi dikkate alarak söz verdiğiniz için ayrıca teşekkür ediyorum.

Önümüzdeki hafta sonu, Ankara, dünyanın en önemli güvenlik ve diplomasi buluşmalarından birine ev sahipliği yapacaktır. NATO Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nin başkentimizde düzenlenecek olması Türkiye'nin uluslararası sistem içerisindeki stratejik ağırlığının ve vazgeçilmez konumunun en açık göstergelerinden biridir. Zirvede ittifakın geleceğine yön verecek kararların alınması beklenmektedir. Dünyanın içinden geçtiği bu savaşlar ve krizler döneminde Ankara'nın NATO zirvesine ev sahipliği yapması Türkiye'nin yalnızca coğrafi değil, aynı zamanda siyasi ve askeri bakımdan da ittifakın merkez ülkelerinden biri olduğunu bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu tarihî zirve öncesinde açıkça ilan etmek gerekir ki Türkiye Cumhuriyeti NATO içinde sıradan bir ülke değildir. Türkiye ittifakın güneydoğu kanadını ayakta tutan, Karadeniz'den Orta Doğu'ya, Balkanlardan Doğu Akdeniz'e kadar geniş bir jeopolitik havzada en ağır yükü taşıyan stratejik bir devlettir.

Kore'den Kosova'ya kadar Türk askeri, müttefiklik hukukunun gereğini sahada her zaman yerine getirmiştir. Türkiye NATO masasına yalnızca imza koymamış, kaniyla, emeğiyle, fedakârlığıyla omuz vermiştir. Hâl böyleyken Türkiye'nin meşru güvenlik kaygılarını ikinci plana iten, savunma ihtiyaçlarımızı oyalayan bir yaklaşımın müttefiklik ruhuyla bağdaşması mümkün değildir. Bu nedenle, Ankara zirvesi Türkiye'nin müttefiklerinden beklentilerini açık ve kararlı şekilde ifade edeceği önemli bir platform olacaktır. Öncelikle, müttefiklik hukukunun gereği olarak savunma sanayisi alanındaki ambargo ve kısıtlamaların tamamen kaldırılması gerekmektedir. Bir müttefike silah satın diğerine kısıtlama uygulamak ittifak ruhuyla bağdaşmaz. Milliyetçi Hareket Partisi olarak duruşumuz nettir. Türkiye'ye rağmen bir güvenlik mimarisi kurulamaz. Türkiye, kendi güvenlik önceliklerini kendi aklıyla belirleyen bağımsız bir devlettir. Ankara'da yapılacak bu zirvenin müttefiklerimizden riyakârlıktan uzak, dürüst ve samimi bir ortaklık hukukuna dönmesi için tarihî bir fırsat olmasını temenni ediyor, zirvenin ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Başta güvenlik güçlerimiz olmak üzere organizasyonda görev alacak bütün kurumlarımıza başarılar diliyorum.

Sayın Başkan, içinden geçtiğimiz dönem sıradan bir uluslararası dalgalanma dönemi değildir. Karadeniz'de savaş, Orta Doğu'da çatışma, enerji hatlarında kırılmalık, küresel siyasette sertleşme ve belirsizlik aynı anda yaşanmaktadır. Böylesi bir tabloda devletler için asıl mesele savrulmadan ayakta kalabilmek, riskleri doğru okuyup millî menfaatleri soğukkanlılıkla koruyabilmektir. Türkiye Cumhuriyeti'nin son yıllarda ortaya koyduğu en önemli fark burada ortaya çıkmaktadır. Ankara merkezli devlet aklı hamasete kapılmadan, tehdidi küçümsemeyen, fırsatı göz ardı etmeden hareket eden bir denge ve dirayet siyasetini temsil etmektedir. Türkiye ne edilgen bir seyirci devlettir ne de başkalarının senaryosunda rol dağıtımı bekleyen bir ülke konumundadır. Tam tersine, Türkiye, krizlerin kesişim noktasında denge kuran, caydırıcılık üreten, diplomatik ağırlık oluşturan ve gerektiğinde sahada irade gösteren bir devlettir. Karadeniz'de Montrö hassasiyeti, Orta Doğu'da barış ve güvenlik çizgisi, terörle mücadelede kararlılık, savunma sanayisindeki atılım ve denizlerde mavi vatan yaklaşımı bu devlet aklının tezahürleridir. Türkiye'nin gücü, günebirlik tepkilerden değil köklü devlet aklından kaynaklanmaktadır. Bugün, bölgesel krizler karşısında ayakta kalmanın yolu millî birlikten, stratejik sabırdan, güçlü devletten ve bağımsız karar iradesinden geçmektedir. Ankara'yı hesaba katmadan bölgesel denklem kurmaya çalışanların noksan kalacağı açıktır. Türkiye Cumhuriyeti; tarihiyle, jeopolitik konumuyla ve devlet tecrübesiyle bu fırtınalı dönemde istikrarın başlıca sütunlarından biridir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyaset, yalnızca günlük hadiseleri idare etme faaliyeti değildir. Siyaset, milletin tarih içindeki yürüyüşüne istikamet verme sorumluluğudur. Bu sebeple “terörsüz Türkiye” hedefini sadece bir güvenlik politikası olarak göremeyiz. Bu mesele; devletin bekasını, milletin birliğini, hukukun vakarını ve gelecek nesillerin huzurunu ilgilendiren tarihî bir dönemdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Burada temel ayrım şudur: Devlet aklı başka, bürokratik akıl başkadır. Bürokratik akıl gereklidir, elzemdir. Devletin kaydı, kuralı, usulü ve kurumsal hafızası elbette olacaktır fakat devlet yalnızca işleyen bir mekanizma değildir. Bürokratik akıl dosyaya bakar; devlet akli tarihe bakar, perspektifi dün, bugün ve yarındır. Bürokratik akıl tedbir alır, devlet akli istikamet verir. Bürokratik akıl bugünü düzenler, devlet akli yarını kurar; kurucu siyaset tam burada başlar. Kurucu siyaset, mevcut olanı yönetmekten ibaret değildir; yaralanmış olanı onarmak, dağılmış olanı toparlamak ve geleceği yüksek bir nizam fikriyle inşa etmektir. Bizim pergelimizin sabit ucu bu anlayıştadır. “Terörsüz Türkiye” hedefi de bu anlayışla ele alınmalıdır. Bu hedef, devletin geri çekilmesi değil; devletin hükümrانlığının hukuk, adalet, güvenlik, siyaset, demokrasi ve toplumsal huzur zemininde kalıcı hâle getirilmesidir. Elbette teröre karşı taviz yoktur; elbette şiddetin, tehdidin ve silahın demokratik hayatta yeri yoktur ancak devlet akli, yalnızca bertaraf eden akıl değildir aynı zamanda nizam kuran akıldır. Terörle mücadele devleti korur, terörsüz Türkiye milleti huzurlu ve güçlü geleceğe taşır. Devlet akli, sadece tehlikeyi gören değil tehlikenin ötesinde kurulacak nizamı da isabetle tayin eden akıldır. Bizim için devlet, geçici hesapların değil tarihî emanetin adıdır.

Bürokrasi akli bir işi bürokratik süreçlere mahkûm edebilirken devlet akli demiri tavında döver. İnancımıza ve tarihî tecrübemize göre hayırlı işlerde zamanı iyi kullanıp acele etmek ve demiri tavında dövmek lazımdır.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN - Rica ederim.

Sayın Bilici...

17.- Adana Milletvekili Bilal Bilici'nin, Adana'nın ihmal edildiğine ilişkin açıklaması

BİLAL BİLİCİ (Adana) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Adana ihmal ediliyor, ihmal edildiğinden dolayı Adana'mız yerinde âdeta patinaj çekiyor; geri kalmıyor, geri bırakılıyor. Örnek verecek olursam güney kuşak yolu kamulaştırma çalışmaları kaplumbağa hızıyla ilerlemekte ve felç oldu. Mersin-Adana-Gaziantep Hızlı Tren Hattı ise her seçim öncesi dile getiriliyor ama lafta kalmakta ve ilerlemiyor. Üçüncü olarak en acısı ise metro, yanlış güzergâh seçiminden dolayı trafiğe zerre kadar çare olamadığı gibi Adana ve Adanalının sırtında devasa bir kambura dönüşmüş durumda. Ulaştırma Bakanlığı; Kocaeli, Kayseri, Trabzon, Konya gibi diğer şehirlerde metro için seferber olurken Adana'yı cezalandırıyor. Bu sahipsiz keşmekeş yüzünden Adana her anlamda ve trafikte Bangladeş olma yolunda.

BAŞKAN - Sayın Bayraktutan...

18.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin'in yol sorununa ilişkin açıklaması

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Türkiye'nin her tarafında yolların kenarlarında bariyerler vardır. Artvin'de, Hopa'da, Arhavi'de, Sarp Sınır Kapısı'na giden yolun her iki tarafında tırlar vardır; tırlarla yolların her tarafı işgal edilmiş

vaziyettedir. Hopa'daki Cankurtaran Tüneli'nin bağlantı yolları yıllardır yapılmamıştır. Bağlantı yollarıyla alakalı olarak neredeyse on yıldır bir mağduriyet bulunmaktadır. Borçka Camili Macahel Tüneli'yle alakalı gereken yapılmadı; aynı şekilde, Güreşen Köprüsü de tamamlanmamıştır. Murgul-Artvin yolu, Murgul-Damar Çevre Yolu standartlardan çok uzaktır. Ardanuç-Ardahan yoluyla alakalı bir yol çalışmasına başlanmamış; "2021'de bitireceğiz." denilmiş, henüz bitirilmemiştir. Yusufeli ile Sarıgöl grup yolu yapılmamış, Öğdem yolu yapılmamış, Sahara Tüneli açılmamıştır. Şavşat-Artvin yolu ölüm yolu, Şavşat-Artvin yolunda insanlar ölüyor diye yıllardır haykırıyoruz.

Son olarak, Artvin'de geçtiğimiz günlerde kamyonetin Şavşat Deresi'ne verilmesi sonucu 68 yaşındaki Selahattin Kaya ve 45 yaşındaki oğlu Mecit Kaya'nın cansız bedenlerine ulaşılmıştır. Buradan Artvin'e, Şavşat'a başsağlığı ve sabır diliyorum. Yüce Meclisten...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Kayışoğlu...

19.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, milletin sivil darbelere geçit vermeyeceğine ilişkin açıklaması

NURHAYAT ALTACA KAYIŞOĞLU (Bursa) - AKP; 2016'da HDP'li belediyelere kayyum atadı, 2019 yılında YSK'yle Ekrem İmamoğlu'na darbe yaptı, 19 Mart 2025'te Cumhurbaşkanı adayımız İmamoğlu'na bir darbe daha yaptı, 21 Mayıs 2026'da CHP'ye kayyum atayarak darbe yaptı. AKP'yi iktidarda tutmak için yapılan on yıllık sivil darbelerin şakşakçıları, milletin iradesini yok saydıkları gibi Genel Başkanımıza "Manisa Milletvekili Özgür Özel" diyerek kibirle Manisalıların seçme hakkını küçümsüyorlar.

Saray ve şürekâsı bilsin ki milletimiz bu sivil darbelere artık geçit vermeyecektir. Aksi hâlde, kurdukları bu darbe düzeni meşrulaşırsa yarın iki üç iftiracı, dolandırıcı, tacizci AKP'nin içinden bulunur, bir asliye hukuk hâkimi ayarlanır, bugün yaşattıklarını yarın kendileri yaşarlar. O yüzden, bu sivil darbe düzenini meşrulaştırmayacağız; bu darbe düzenine milletimizle beraber son verecek, demokratik bir hukuk devleti kuracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hiçbir bağlamı doğru kullanmıyorsunuz Nurhayat Hanım. On yıl evvelden bahsediyorsunuz, daha ne söylediğinizin farkında değilsiniz.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

20.- Diyarbakır Milletvekili Adalet Kaya'nın, Mecliste staj yaparken istismar edildikleri ortaya çıkan çocukların davasına ve İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin açıklaması

ADALET KAYA (Diyarbakır) - Bu Meclisin çatısı altında staj yaparken personel tarafından sistematik istismar edildikleri ortaya çıkan çocukların davasında bugün skandal bir karar çıktı. Çocuğun cinsel istismarı ve çocuğa karşı cinsel taciz suçları yöneltilen tüm sanıklar komik cezalarla tahliye edildiler. Mağdur çocuğun annesi haklı olarak isyanda.

Dün, Türkiye'nin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin 5'inci yılını geride bıraktık. Bu beş yılda şiddet, kadına yönelik şiddet ve ayrımcılık artarak devam etti. Bağımsız izleme mekanizmaları ve bütüncül koruma politikaları olmadan kadınlar artık daha savunmasız. İstanbul Sözleşmesi yürürlükte olsa bu istismar önenebilir ya da sanıklar üç beş ay yatıp çıkamaz, caydırıcı cezalar alırlardı.

Susmuyoruz ve talebimizi yineliyoruz: Türkiye zaman kaybetmeden İstanbul Sözleşmesi'ne yeniden taraf olmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

21.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Hizmet Ödülü'ne layık görülen Erdem Bayazıt'a ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, Erdem Bayazıt, şiirleriyle her zaman genç kalmayı başarmış; tüm ritüellerin üstünde kelimelerle hem gönülleri fethetmiş hem de haksızlığa, yanlışlığa, zulme, emperyalizme isyan eden yanıyla gençlik yıllarımızın dobra bir şairi olarak bize rehberlik yapmış; her şiiriyle, hâlâ tüylerimizi ayağa kaldıran vurgulamalarıyla hafızalarımızın silinmez bir kahramanıdır. Onu “modern şiirin ustası” olarak tanımlamak yeterli olmaz. Güzel adam olmayı başaracak ruh inceliğini okkalı şiirlerinin arasına serpiştirmeyi başarmış, Kahramanmaraş'ın edebiyat damarından fışkıran bengi su kaynağı, coşkun bir ırmak, velut bir ozan olarak görmek doğru olacaktır. Onun şiirlerinde, var olmanın, insan olmanın yanı sıra yaratılış gayesinin özelliklerini hatırlatan gerçek bir dava adamını görürsünüz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üstün Hizmet Ödülü'ne de layık görülen Erdem Bayazıt'ı rahmetle yâd ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Güneş...

22.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, Sivas Madımak'ta ve Erzincan Başbağlar'da kaybedilenlere ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu aziz millet tarih boyunca nice acılar gördü, nice saldırılara, nice fitnelere maruz kaldı ancak ne zaman birileri aramıza kin sokmak ve bizi dinle, dille, mezheple, etnik kimlikle ayırtırmak istediye bu milletin feraseti o oyunları bozmasını bilmiştir.

Sivas Madımak'ta kaybettiğimiz canlarımız da Erzincan Başbağlar'da alçakça katledilen masumlarımız da bu milletin ortak acısıdır, ortak hafızasıdır. Asırlardır bu topraklarda Türk'üyle, Kürt'üyle, Alevi'siyle, Sünni'siyle din, dil, ırk ayrımı gözetmeden aynı sofrayı paylaşan, aynı ezana kulak veren, aynı bayrağın gölgesinde yaşayan büyük bir millet olduk. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ olarak duruşumuz nettir: Kardeşliğimize uzanan her el kınılır, birliğimize kasteden her fitnenin karşısında dimdik dururuz çünkü biliyoruz ki bu topraklarda kardeşlik kazanırsa Türkiye kazanır, birlik güçlenirse Türkiye güçlenir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Madımak'ta ve Başbağlar'da kaybettiğimiz tüm canlarımızı rahmetle anıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Mustafa Kaya...

23.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, bugün Meclis Başkanlığına sunulan YÖK'le ilgili kanun teklifine eklenmesini istediği maddeye ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Devlet üniversitesindeki akademisyenler kadro derecesine bağlı olarak on yılda yeşil pasaport alabiliyorken vakıf üniversitelerinde bu süre on beş yıla çıkıyor. Ayrıca, her akademisyene de yeşil pasaport verilmiyor; bu da uluslararası bilimsel etkinliklere katılması gereken akademisyenlerin seyahatlerini kısıtlıyor; vize harçları, zorunlu seyahat sigortası gibi maliyetler de özellikle genç akademisyenler için bu süreci daha külfetli hâle getiriyor.

Aynı görevi yapan, aynı kürsüde ders veren, öğrenci yetiştiren akademisyenlerin sadece çalıştıkları kurumun statüsü nedeniyle farklı uygulamaya tabi tutulmaları hakkaniyet duygusunu zedelemektedir. Yükseköğretimde adaletin sağlanması ve mağduriyetlerin giderilmesi için gerekli düzenlemeler bir

an önce hayata geçirilmeli, on beş yıllık süre kısaltılmalı, özlük hakları eşitlenmelidir. Bugün Meclis Başkanlığına sunulan YÖK Kanunu Teklifi bununla ilgili bir madde muhakkak eklenmelidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Arslan...

24.- Afyonkarahisar Milletvekili Hasan Arslan'ın, Kur'an-ı Kerim'le dalga geçen şahıs karşısında Meclis çatısı altında siyaset yapanların takındığı tavra ilişkin açıklaması

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir soytarı “stand up”çı çıkıyor, bu milletin canından aziz bildiği kutsal kitabıyla, Kur'an-ı Kerim'le dalga geçme hadsizliğini gösteriyor. Buraya kadar bir şahsın cehaletini izliyoruz fakat asıl dramatik ve üzüntü verici olan bu Meclisin çatısı altında siyaset yapanların takındığı tavidir. “Ce-Ha-Pe” Grup Başkanı ve Manisa Milletvekili Özgür Özel, milletin mukaddesatıyla alay edilen bu rezaleti savunup milletimizin değerlerini yok sayarak “Hepimiz güldük.” diyebiliyor. Grup Başkan Vekili Ankara Milletvekili Murat Emir ise ortadaki bu sınır tanımaz hadsizliği “etkili şakalar, siyasi hiciv” diyerek normalleştirmeye çalışıyor. Unutmayın, biz burada olduğumuz sürece normalleştiremeyeceksiniz.

İnanca ve kutsala saldırmak ne zamandan beri mizah oldu? Özgürlük havariliği yaparken asıl özgürlüğün sınırlarını dahi idrak edememiş bu anlayışa hatırlatmak isterim: Bir kişinin özgürlüğü bir başkasının özgürlük alanına girene kadardır. Bu tavrı yüce Meclisin huzurunda şiddetle kınıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

25.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Adana Seyhan Barbaros Mahallesi Manisalı Ali Bey Caddesi'ndeki TOKİ projesine ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Sayın Başkan, Adana Seyhan Barbaros Mahallesi Manisalı Ali Bey Caddesi'ndeki TOKİ projesi için hak sahipleriyle on yıl önce bir sözleşme imzalandı. Bugün binalar bitmiş durumda ama gördüğünüz gibi buralar kaderine terk edilmiş, hak sahiplerine teslim edilmiyor. Hak sahiplerinin iddiasına göre 682 daireden sadece 250'si TOKİ'nin seçtiği kişilere dağıtılmış, aynı caddede bulunan evlerden hiç kimseye bir daire verilmemiş. Bu ayrımcılığın sonucu ortada; evler harabeye dönmüş ve yıkılmak üzere, bölge hayalet şehir görüntüsünde. O binaların orada öyle bekletilmesi millî bir servet kaybıdır.

TOKİ'yi bir kez daha acilen göreve çağırıyoruz: Bu mağduriyete son verin, hayalet şehir görüntüsünü bitirin, hak sahipleri arasında ayrım gözetmeden tüm daireleri hak sahiplerine teslim edin.

BAŞKAN - Sayın Kış...

26.- Mersin Milletvekili Gülcan Kış'ın, bütçedeki faiz yüküne ilişkin açıklaması

GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, AKP iktidarı 17 Mayıs 2024'te büyük bir gösteriyle kamuda tasarruf paketini açıkladı ve vatandaşın kemer sıkmasını istedi. Peki, bugün geldiğimiz noktada ne görüyoruz? Hazinesin borcu 15 trilyon liraya, bu borcun faiz yükü ise 11,7 trilyon liraya çıktı; dahası, iç borçta her 100 liralık anaparaya karşılık 105 lira faiz ödenecek bir düzen yaratıldı. Vatandaş kemerini bunun için mi sıktı? Bu para emekliye, asgari ücretliye verilmedi; bu para memura, çiftçiye, üreticiye verilmedi. Sadece bu yılın ilk beş ayında 1 trilyon 262 milyar lira faiz ödendi. “Tasarruf” dediniz, israftan vazgeçmediniz, borçlanmaktan vazgeçmediniz. Millete fedakârlık düşerken bütçeye faiz yükü bindirdiniz, yanlış ekonomi politikalarının bedelini de 86 milyon vatandaşımızın sırtına yüklediniz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Dinç...

27.- Mersin Milletvekili Faruk Dinç'in, Gazze'de yaşanan soykırımın 1.000'inci gününe ilişkin açıklaması

FARUK DİNÇ (Mersin) - Bismillahirrahmanirrahim.

Gazze'de yaşanan vahşetin üzerinden tam bin gün geçti. Bin gündür mazlum çocukların çığlıkları arşı inletiyor, insanlık onuru enkaz altında kalıyor. Bugün sadece bir toprak parçasının işgaline değil insanlığın, vicdanın çöküşüne şahitlik ediyoruz. Bu soykırım küresel sistemin maskesini düşürmüş, adaletin sustuğu bir çağın utancı olmuştur. Unutmayın, zalimin zulmü varsa mazlumun da Allah'ı vardır, direnişi vardır. Siyonist rejimin bu barbarlığı karşısında susmak suç ortak olmaktır. Bilge Kral Aliya İzzetbegoviç'in ifadesiyle: "Unutulan soykırım tekrarlanır."

Soykırımın 1.000'inci gününde il, ilçe, kadın, gençlik kolları teşkilatlarımız ve halkımızla birlikte meydanlarda olacağız. Basın açıklamaları ve yürüyüşlerle bu zulmü haykırmaya devam edeceğiz. Zulüm elbet bitecek, siyonistler tek tek hesap verecektir.

BAŞKAN - Sayın Bülbül...

28.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın Yenipazar ilçesine bağlı Karacaören Mahallesi'ndeki maden ocağına ilişkin açıklaması

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Memleketim Aydın'ın Yenipazar ilçesine bağlı Karacaören Mahallesi'nde "Faaliyet durduruldu." denilmesine rağmen maden ocağında çalışmalar sürüyor. Saha genişletmesine yönelik girişimler olduğu, su kaynaklarına ve ağaçlara zarar veren faaliyetlerin devam ettiği görülmektedir. Bölgenin en önemli su varlıklarına yakın bir noktada yürütülen çalışmalar doğayı, tarımı ve köylünün geçimini tehdit etmektedir.

Anayasa'nın 56'ncı maddesi, herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğunu açıkça düzenlemektedir ancak ÇED süreci tamamlanmadan yürütülen faaliyetlere göz yumulması kamu yararı anlayışıyla bağdaşmamaktadır. Denetim görevini yerine getirmesi gereken kurumlar sorumsuzca hareket etmektedir.

Karacaören yalnızca bir maden sahası değildir; su kaynakları, tarım alanları ve doğal yaşamıyla korunması gereken çok değerli bir bölgedir. Aydın'ın havası, suyu, toprağının doğa talanı uğruna riske atılmasını kabul etmiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Akay...

29.- Karabük Milletvekili Cevdet Akay'ın, Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin paylaştığı verilere ilişkin açıklaması

CEVDET AKAY (Karabük) - Teşekkürler Başkanım.

Türkiye Ziraat Odaları Birliğinin paylaştığı veriler, tarımsal üretimdeki sürdürülemez tabloyu gözler önüne seriyor. Üretici ile market arasındaki fiyat makasının yüzde 379'lara ulaşması sistemdeki yapısal denetimsizliğin vahim bir kanıtıdır ancak bu krizin asıl mağduru, emeğinin karşılığını alamayan, her geçen gün üretimden kopan çiftimizdir. Gübre fiyatlarının yüzde 77'yi aşan oranlarda artması ve elektrik, mazot, tarım ilacı gibi temel maliyetlerdeki yükseliş sürdürülebilir üretimi imkânsız kılmaktadır. Girdi kalemlerindeki bu fahiş artışlar dizginlenemediği sürece gıda enflasyonunu kontrol altına almak hayal olacaktır. Tarımın belkemiği olan üreticimiz devasa maliyetler altında ezilirken fiyatların katlanması hem tüketiciyi hem de çiftiyi çaresizliğe itmektedir. Tarımsal üretimde sürekliliği sağlamak için girdi destekleri acilen gerçekçi seviyelere çekilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Çiler...

30.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de yaşanan elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması

NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Kocaeli, Türkiye'nin üretim üssüdür; sanayi elektriği kullanımında Türkiye 2'ncisidir. Organize sanayi bölgeleri, limanları, kuluçka merkezleri ve binlerce üretim tesisiyle Kocaeli'de elektrikte yaşanacak kesinti; üretimi, ihracatı ve istihdamı doğrudan etkilemektedir. Birçok ilçemizde her gün yaşanan elektrik kesintileri vatandaşlarımızı, esnafımızı ve sanayicimizi mağdur etmektedir. Evlerde günlük yaşam aksamakta, iş yerlerinde üretim durmakta, elektronik cihazlar zarar görmekte ve ciddi ekonomik kayıplar oluşmaktadır.

2 milyon 300 bin abonesi bulunan SEDAŞ gerekli yatırımı yapmadığı için yaşanan elektrik kesintileri vatandaşımızı canından bezdirdi. 28 Haziranda 9 ilçede, 29 Haziranda 7 ilçede, 30 Haziranda 8 ilçede, 1 Temmuzda 7 ilçede ve bugün de 7 ilçemizde elektrik kesintisi var. SEDAŞ yükümlülüklerini yerine getiremiyor. Sayın Enerji Bakanım, Kocaeli karanlığı değil hizmeti hak ediyor.

BAŞKAN - Sayın Kara...

31.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'da şehrin girişlerinde yer alan konteynerlere ilişkin açıklaması

NERMİN YILDIRIM KARA (Hatay) - Teşekkür ederim Başkanım.

Hatay'da şehrin girişlerinde yer alan konteynerlerin boşaltılacağına dair bilgileri yetkililerden şu an alıyoruz ancak yol güzergâhlarındaki konteynerlerde kalanları onlarca kilometre uzaklıktaki alanlarda kümelendirmek hayatın çilesini daha da arttıracaktır. Dolayısıyla, bunun daha iyi planlanmasını tavsiye ediyoruz.

Biz biliyoruz ki Aralık 2025'te 153 bin konutun kurası çekildi. Şu an 66 bin konutun anahtar teslimi yapılacak düzeyde hazır olduğu ifade ediliyor. Bu konutların bir yıl içerisinde biteceği düşünülüyordu aslında fakat uygulamada işler iyi gitmedi. Vatandaşlarımızdan gelen doğal gaz, asansör, elektrik ve suyla ilgili şikâyetleri münferit olaylar olarak görmüyoruz. Bu sürecin daha iyi planlanmasını idareden, yetkililerden bekliyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Kocamaz...

32.- Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz'ın, muz üreticilerine ilişkin açıklaması

BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

AKP iktidarı tarafından uygulanan yanlış tarım ve ithalat politikaları karşısında muz üreticileri her yıl olduğu gibi bu yıl da zarar etmeye devam ediyor. Anamur ve Bozyazı muzunun fiyatı serada maliyetin altına, 25 TL'ye kadar düşmüş; üretici perişan olmuştur. Bugün bu hızlı fiyat düşüşü üreticiyi zarara sokarken tüketiciler de ulaşamaz rakamlarla tüketmeye zorlanmaktadır. Üretildiği serada 25 TL'ye kadar düşen muz, hâlen marketine göre 120 ila 150 TL bandında satılmaktadır. Yüksek maliyetler karşısında zararına satış yapan muz üreticileri, sadece 1 dönüm sera yapmak için 1 milyon 300 bin TL harcama yaptıklarını; ilaç, gübre, sulama, elektrik ve işçilik gibi yüksek girdilerle 1 kilogram muzun maliyetinin ortalama 40-45 TL'ye çıktığını vurgulayarak hiç olmazsa bu dönemde muz ithalatının önüne geçilmesini...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Sarı...

33.- *Balıkesir Milletvekili Serkan Sarı'nın, emeklilerin yarın açıklanacak zam oranını heyecanla beklediklerine ilişkin açıklaması*

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Emeklilerimiz yarın açıklanacak olan zam oranını heyecanla bekliyor. Bugün emekliye verilecek zam eğer yüzde 50'nin altında kalırsa ne yazık ki emeklimizin yılın sonunu getirmesi imkânsız. Biz bu çağırışı yaptığımızda AKP iktidarı “Kaynak yok.” diyor ama bugün bakıyoruz, NATO zirvesi için “İtibardan tasarruf olmaz.” anlayışıyla havaalanından yola, köprüye hatta atların yelelerine fön bile çektirecek kadar saltanata kaynak yaratabiliyorlar. Bugün zamlar açıklanmadan akaryakıttan sağlık hizmetlerine, köprü yol geçişlerine kadar her alanda zam yapılmış durumda. Ben isterdim ki AKP iktidarı, sağlıktaki muayeneye, araştırma, eğitim hastanelerine ve üniversite hastanelerine yapılan yüzde 246 oranındaki zamma denk gelecek bir zammı emeklisine verebilsin amma velakin söz konusu emeklisi, söz konusu vatandaşı, çiftçisi, köylüsü olduğunda AKP iktidarı ne yazık ki kör, sağır, dilsiz.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

34.- *Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, İçişleri Bakanının geçici koruma altındaki Suriyeliler için yaptığı açıklamaya ilişkin açıklaması*

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkürler Başkanım.

İçişleri Bakanı geçici koruma altındaki Suriyeliler için çalışma izni alma zorunluluğunun kaldırıldığını, çalışma izni muafiyeti getirildiğini açıkladı.

Sayın Bakan, yarattığınız ev gençlerinden haberiniz var mı? Peki, bizim gençlerimiz ne olacak? Türkiye’de genç işsizlik oranı TÜİK’e göre yüzde 15, gerçekte yüzde 30’un üzerinde. Suriye’de savaşın bittiğini, geri dönüşlerin başladığını söylüyorsunuz; madem öyle, Türkiye’de kalıcılığı artıracak bu adımı neden atıyorsunuz? Bu muafiyet işsiz Türk gencine mi, ucuz iş gücü arayan patronlara mı hizmet edecek? Bu karar hem Türk işçisinin emeğini daha ucuzlatır hem Suriyelinin emeğini daha ağır bir sömürü düzeni içine iter, bunun adı “insani politika” olamaz. Önce ülkenin gençlerine iş verin, önce bu ülkenin evlatlarına ve geleceklerine sahip çıkın.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

35.- *Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, Çankırı TEM Şube Başkomiseri Rahman Cebe'ye ilişkin açıklaması*

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

İçişleri Bakanlığı halka saygısız muamele gösteren kamu görevlilerine, polisler karşı dikkatli olmalı, onları uyarmalı ve görevden almalıdır. Çankırı Emniyetinde, TEM Şubede Başkomiser Rahman Cebe'nin yapmadığı saygısızlık, hakaret, aşağılama kalmadı. Gözaltına aldığı 3 genç üniversite öğrencisi kadına aşağılama, hakaret, yüzüne tükürme, üstüne kahve sıçratma ve tutuklama sonrası cezaevine götürülene kadar onlara her türlü hakareti yapan bir başkomiser. Bu başkomiser halka da aynı şekilde zulmediyor, Ali kıran baş kesen kesilmiş, Çankırı halkına zulmediyor. Darbettiği insanlar bana başvuruyor. Bu kabul edilemez davranışları için İçişleri Bakanlığı, Çankırı Valiliği hâlen neyi beklemektedir? Kamu görevlisi halka hizmet için, görevini yapmak için...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Gezmiş...

36.- *Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, emeklilerin, asgari ücretlilerin ve memurların beklentisine ilişkin açıklaması*

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün emekli vatandaşlarımızın yüzde 80'inin maaşı asgari ücretin altında. Emeklilerimiz, asgari ücretlilerimiz ve memurlarımız insanca yaşayabilecekleri bir ücret artışı bekliyor. Türkiye'de yıllık enflasyon yüzde 32, hayat pahalılığı ise Avrupa ortalamasının yaklaşık 10 katı hızla artıyor. Bir zamanlar kendi kendine yeten bir tarım ülkesi olarak gösterilen ülkemiz, AKP iktidarında tarımda, hayvancılıkta bitmiş durumda. Gıda enflasyonu dünya ortalaması yüzde 2 iken Türkiye'de yüzde 35. Toplanan 100 lira verginin 65 lirası vatandaşın cebinden çıkıyor. Bununla yetinilmiyor, SGK muayene katılım paylarına yüzde 250 zam yapıldı.

AKP iktidarına sesleniyorum: Makam odalarından çıkın; sokağa, pazara, markete gidin; vatandaşın yaşadığı geçim sıkıntısını görün...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Saki...

37.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Deniz Göktaş'a ve 2 Temmuz Madımak katliamına ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Deniz Göktaş gözaltına alındı. Peki, ne yapıyor Deniz Göktaş? “Ölü Deniz” gösterisinde, iktidarı insanileştirerek eleştiriden muaf olamayacağını gösteriyor, kişisel olarak gelişip diktatöre dönüşen bir Erdoğan resmediyor, izleyicisini güldürürken rahatsız ediyor, Atatürk ve dalgıç şakalarıyla bunun en güzel örneklerini veriyor ve bu şekilde muhalefetin açmazlarıyla yüzleşmesine olanak sağlıyor, “Neşemizi çalamazlar.” sözüyle dalga geçiyor, bunu söylerken neşe saçıyor, kelle koltukta muhalefet etmenin hem zorunluluğuna hem de zorluğuna işaret ediyor. Ve altı günde 7 milyonu aşan kişi tarafından izlendi; bu toplumun hicve, mizaha ne kadar ihtiyacı olduğunu da aslında gösterdi. Ne oldu? Yine, benzer şekilde, dinî değerlerimizi aşağılama nedeniyle hedef gösterildi bizzat iktidar milletvekilleri tarafından ve gözaltına alındı. Bugün 2 Temmuz, Madımak katliamı da aynı gerekçelerle işlenmişti. Kışkırtıcılığı bırakın, yeni katliam çağrıları yapmayın, aklınızı başınıza alın.

BAŞKAN - Sayın Kılıç... Yok.

Sayın İbrahim Akın...

38.- İzmir Milletvekili İbrahim Akın'ın, Ordu'nun Perşembe Yaylası'na ilişkin açıklaması

İBRAHİM AKIN (İzmir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Özellikle Ordu'nun Perşembe Yaylası'ndan yurttaşlarımızın çılgınlığını Meclise taşımak için söz aldığımı ifade etmek isterim. Çünkü Meclisin bu konuyla ilgili duyarlı olması ve tavır alması gereken bir acil durum var. Perşembe Yaylası, UNESCO tarafından en değerli varlıklarımız olarak tespit edilmiş ve korunması gerektiğine karar verilmiş bir yerdir. Geçen yaklaşık elli gün önce Perşembe Yaylası'nda mahkeme heyetiyle beraber, bilirkişi heyetiyle beraber yaptığımız gözlem sonrası bilirkişi raporu, mahkeme heyetinin bu konudaki kararıyla beraber yürütmeyi durdurması şeklinde olmuştur. Ancak o gün gördüğümüz 240 sondaj vardı, şu anda 300'ü geçmiş sondaj yapılmaktadır. Bu sondajların durdurulması konusunda verilen mahkeme kararına valilik itiraz etmiştir ve valiliğin itirazıyla, şu anda fiilen hukuksuz bir şekilde Perşembe Yaylası'nda sondaj yapılmaktadır. Bu faaliyetin yapılması gerçekten ilginçtir. Şu anda bilirkişi raporu ekranlarda, sizlere gösteriyorum. Yarın bu konuyla ilgili halkı toplantıya çağıran çevre örgütleri...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Taş... Yok.

Sayın Çalışkan...

39.- *Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, Ordu ili Altınordu ilçesindeki alkollü bir meyhaneye ve Gebze İmam-Hatip Lisesine ilişkin açıklaması*

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Ordu ili Altınordu ilçesinde Anadolu İmam-Hatip Lisesi Erkek Öğrenci Pansiyonu ile Ordu Üniversitesinin bitişiğinde alkollü bir meyhane, Arzhane meyhanesi işletilmeye devam ediyor. Ordu Büyükşehir Belediyesi bütün uyarılara rağmen bu konuda tedbir almıyor. Acilen Başkanlığı göreve davet ediyoruz. Bu meyhanenin kanunlara, yönetmeliklere göre zaten 100 metre mesafede olması gerekir. Yer de Millî Emlaka ait bir yer, buranın tahsisi derhâl iptal edilmeli, Büyükşehir Belediyesince yapılmakta olan bu imar düzenlemesine de acilen son verilmelidir.

İkinci olarak, Gebze İmam-Hatip Lisesinin şehir merkezinde bulunan 7 dönümlük arazisi TOKİ'ye devredilmiştir. Şehrin tarihî yapısı bozulurak... Çok önemli hizmetler vermiş imam-hatip lisesine, kentin kültür yapısını koruyacak bu yere acilen sahip çıkılmalıdır.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

40.- *Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Mecliste çalışan işçilerin sendikal tercihleriyle ilgili olaya ilişkin açıklaması*

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Muhterem milletvekilleri, ne üzücü ki Meclis çatısı altında çalışan işçilerin sendikal tercihleri nedeniyle baskı gördüğüne dair ciddi iddialarla karşı karşıyayız. Mecliste işçi statüsünde çalışan 1.397 emekçiye ilgilendiren bir konudur bu ve bu olay maalesef TBMM Başkanımız Sayın Numan Kurtulmuş ve Özel Kaleminin de ismi kullanılarak yapılmaktadır. Konu dedikodudan ibaret değil, apaçık şikâyet dilekçeleriyle de ortadadır. Bu durum, Anayasa'nın güvence altına aldığı sendika özgürlüğüne açık bir saldırıdır. Meclis önce kendi içindeki hukuku ve adaleti tesis etmeli, işçilerin sendikal tercihlerine müdahale etmemelidir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Grup Başkan Vekillerimizin söz taleplerini karşılayacağım.

İlk söz, YENİ YOL Partisi Grubu adına Grup Başkan Vekili, İstanbul Milletvekili Sayın Bülent Kaya'ya ait.

Sayın Kaya, buyurun.

41.- *İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Millî Savunma Komisyonu Başkanına, mülkiyet hakkına, 1 Temmuzda hazine garantili köprülerin bedellerinin güncellenmesine, değerlere sahip çıkılması gerektiğine ve Allah'tan korkan insanlara ilişkin açıklaması*

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasa'nın 7'nci maddesi gereğince yasama yetkisini Türk milleti adına kullanan ve yetkisi devredilemeyecek olan bir anayasal organ. Yasama yetkisinin uzun bir zamandır, maalesef, Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapan milletvekillерinden alınıp âdeta yürütmenin bir mevzuat daire başkanlığı hâline dönüştürülmeye çalışıldığı süreçleri üzüyoruz ve bunun bir parçası olarak da bu hafta görüşülmekte olan bir yasa teklifinde benzer durumlarla karşılaştık. Burada Millî Savunma Komisyonu Başkanlığı yapan, eskiden Genelkurmay Başkanlığı yapmış, Millî Savunma Bakanlığı yapmış bir milletvekilimiz, âdeta kendi silah arkadaşlarının mahkeme kararına rağmen, göreve iade edilmemesini öngören bir yasal düzenlemeyi buradan hızlı bir şekilde geçirmek için dün akşam burada Komisyon sıralarında, Komisyon Başkanı olarak oturup, bir askere bizim yakıştıramayacağımız şekilde, teklife katılmamasına rağmen "Katılıyorum." şeklinde gerçeğe aykırı beyanda bulunarak âdeta muhalefetin söz hakkını kısıtladığını düşünerek hareket etti.

Ben de Değerli Komisyon Başkanına buradan sesleniyorum: Siz hangi yasanın altına imza attığının farkında mısınız? Yıllarca komutan olarak görev yaptığınız bu silah arkadaşlarınızın, Türk milleti adına karar veren mahkemelerin “Hayır, bu idarenin kararı hukuksuzdur, göreve iade edilmeli.” kararına rağmen yıllarca mahkeme kapılarında bekletilmesi vicdanınıza sığıyor mu? Gece on ikiye kadar onun mücadelesini mi yaptınız? Ya da kendi anne-babası bu kanun sebebiyle göreve döndürülmediği için gözyaşı dökten o çocukların “Ya Rabb’i bunu yapanları Allah’a havale ediyorum.” sözünün ne manaya geleceğini gece başınızı yastığa koyduğunuzda düşündünüz mü? Annesi-babası işten atılıp mahkeme kararına rağmen dönemeyen o çocukların rızık endişesini bir saniye olsun düşünebildiniz mi? Bu gece on ikiye kadar bu yasayı geçirmek için gösterdiğiniz bu mücadeleyi keşke o silah arkadaşlarınızın, komutanlık yaptığınız arkadaşlarınızın ve onların çoluk çocuğunun hukukuna sahip çıkarak yapmış olsaydınız, çok daha hayırlı bir iş yapmış olurdunuz. Ama maalesef, siz geliyorsunuz, burada o silah arkadaşlarınızın, Türk milleti adına karar veren mahkemelerin kararlarını tanımayacak bir yasayı, gece geç saatlere kadar, 14 arkadaşınızla “Salt çoğunluğumuz var.” diyerek gururla orada yapıyorsunuz. Siz o hukuksuzluktan dolayı gururlanabilirsiniz, bizler de YENİ YOL ve İYİ Parti grupları olarak o hukuksuzluğa karşı direnmenin gururunu dün gece yaşayarak gece çok rahat bir şekilde yastığa başımızı koyduk ve elhamdülillah, vicdanımız rahat bir şekilde uyuduk. Ama yarın bir gün o mahkeme kapılarında rızık endişesi yapıp işine dönemeyen kişilerin belki bedduaları, onların, o çocukların gözyaşlarında boğulacak olan kişiler bu kanuna olumlu oy verirken henüz vaktimiz var, umarım düşünürler.

Bir diğeri de nas, bizim inancımızda sözün bittiği bir yerdir. Hani, buna iman etmiş olanlar... Evrensel bazı ilkelerin yanında İslam hukukunun da vazgeçilmez esasları vardır. Bunlardan bir tanesi de mülkiyettir; kutsaldır, bir idarecinin, bir devlet başkanının veya herhangi bir kulun asla el uzatamayacağı bir şeydir mülkiyet hakkı. İslam sadece kürsülerde başkalarına anlatılacak bir din değildir. Anlatıyorsak inanıyoruz, dolayısıyla ilk önce kendi nefsimizi ona muhatap kılmamız lazım. Bir kısım sevdiğim Adalet ve Kalkınma Partili arkadaşlarımıza da, onların da bu örneği sıklıkla verdiğini bildiğim için onlara bu örneği hatırlatıyorum: Hani hep Hazreti Ömer’in adaletinden bahsederiz. Hazreti Ömer bir arkadaşıyla beraber bir kervanı alır, İran’a gider; orada ticaret yaparken bir haksızlığa uğrar ve kervanına el konulur. Bu şikâyetini İran’ın kralı olan Nüşîrevân’a aktarır. Nüşîrevân olayı dinleyip kendi oğlu ve bu şikâyeti kendisine tercüme eden kişinin bu haksızlığa sebep olduğunu anlayınca Hazreti Ömer’e ve yanındaki arkadaşına diyor ki: “Benim ülkemden haklarınızı alarak çıkabilirsiniz. Biriniz şehrin bir kapısından, diğeri de öbür kapısından dışarı çıksın.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Hazreti Ömer ve arkadaşı ayrı kapılardan çıkarken Nüşîrevân’ın oğlunu şehrin bir kapısında darağacında sallandırıldığını, öbür tercümanı da şehrin diğer çıkışında darağacında sallandırıldığını görür. O arkadaşı gün gelir Hazreti Ömer’in halife olduğu zaman bir ile vali olarak atanır ve orada bir gayrimüslimin arsasına cami yaptırmak istemektedir o vali. Bedelini öder, o gayrimüslimin rızası olmamasına rağmen kamulaştırır yani parasını da öder ama gayrimüslimin rızası yoktur. Gayrimüslim çıkar gider Hazreti Ömer’e der ki: “Param verildi, hakkım yok ama benim rızam yoktu buna.” Hazreti Ömer küçük bir not kâğıdı verir, “Al bunu valiye git, o senin işini çözer.” der. Vali kâğıdı görünce rengi benzi atar, “Bu camiye yıktırıyorum, senin de arsanı iade ediyorum.” der. Şaşırır gayrimüslim “Ne oldu da sen böyle bir karar alıyorsun?” der. Kâğıtta şöyle yazılıdır: “Ömer, Nüşîrevân’dan daha az adil değildir.” Ve o tehdidi duyan vali derhâl o camiye yıktırıp o arsayı iade etmeyi göze alır.

Peki, Sayın Cumhurbaşkanımız, Nûşîrevân'dan daha mı az adil? “Kenar-ı Dicle’de bir kurt bir kuzuyu kaparsa sorumlusu benim.” diyen Hazreti Ömer’in hassasiyetini taşıyan bir Cumhurbaşkanı bir devletin kendi vatandaşının mülkiyetine yirmi otuz sene önceki değeriyle el koymasını adil bulur mu? Bulmaması lazım diye düşünüyorum.

Ya, Temmuzun 1’inde hazine garantili köprülerin bedellerini güncellediniz, “Bu yetmez, altı ay önce zam yapmıştık, tekrar artırıyoruz.” dediniz. Siz altı ayda bir o müteahhitlerinizin parasını güncelliyorsunuz ama vakıfların, insanların mallarını “Otuz sene, kırk sene, elli sene önceki rayiç bedelleri neyse buyurun, gelin, o parayla alıyorum.” diyorsunuz. Siz Nûşîrevân’dan daha mı az adilsiniz? Bunları kürsülerde anlatırken kendi nefsinizi hiç mi muhatap almıyorsunuz? Bunları sadece istismar etmek için mi anlatacağız yoksa önce kendimiz mi yaşayacağız? Kendimiz yaşayamazsak o camiye yıktırmaya karar veren valinin, o gayrimüslimin Müslüman olmasına sebep olan davranışını yapmamış olur. Dolayısıyla başkaları da bize bakar, “Bunların böyle konuştuğuna bakmayın, bunlar kürsülerde vaaz eder, icraata geldiği zaman bambaşka işler yaparlar.” der.

Değerli arkadaşlar, değerlerimizi bu kadar örselemeyelim, sahip çıkalım; sadece kürsülerden edebiyatını yapmayalım, gün geldiğinde “Hayır, bu olmaz.” diyebilecek milletvekilleri olalım. Gruplarımız başka şey söyleyebilir, Genel Başkanlarımız başka bir şey söyleyebilir; “Hayır!” diyelim, direnelim, direnelim, onurumuza sahip çıkalım, gururumuza sahip çıkalım, değerlerimize sahip çıkalım. Biz, dünden bu yana bunun mücadelesini veriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Son bir dakika daha müsaadeniz olursa bitireyim Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Dolayısıyla, son olarak şunu söylüyorum: Biz, Allah’tan korkan insanlar; milletin hakkına, hukukuna el uzatmama konusunda hassasiyeti olan insanlar. Biz, burada birkaç kendini bilmez homurdanmasıyla, sesini yükseltmesiyle korkup geri adım atacak insanlar değiliz. Allah’tan korkan insanlar, kınayanın kınamasından korkmadan mücadelesini yapmaya devam eder. Burada AK PARTİ’li birçok arkadaşı tenzih ederek söylüyorum çünkü önemli bir kısmı değil, bir kısmı o şekilde hareket ediyor. Hatta tutanakları istedim, arkadaşlar da herhâlde utanmış olacaklar ki o kelimelerin bir kısmını herhâlde tutanaklara geçirmediler. Söylemediklerini var sayıyorum ama söylemiş olanların da o seviyesine düşmeyeceğimi, kötü sözün sahibine ait olduğunu, oturduğu yerden kalabalıkların arkasına sığınarak laf atmanın bir adamlık olmadığını söyleyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

İYİ Parti Grubu adına, Grup Başkan Vekili ve Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez’de söz sırası.

Sayın Çömez, buyurun.

42.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez’in, 2 Temmuz Sivas Madımak’a ve 5 Temmuz Başbağlar’a, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı buğday fiyatlarına, otoyollara ve köprülere yapılan zamlara, Türkiye’nin Suriye’ye yaptığı yatırımlara ve bunun karşılığında neler olduğuna, Türkiye’nin demografik yapısını bozacak adımların atılmaması gerektiğine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yüreğimizin en derinliklerinde hâlâ en acı şekilde hissettiğimiz iki büyük yaramız var. 2 Temmuz 1993’te Sivas Madımak’ta 35 canımız gözü dönmüş caniler tarafından katledildi. Acımasız alevler

35 canımızı yok ederken ateşi yakan barbarlar sevinç çılgınlıkları atıyordu. Analar evlatlarını, çocuklar babalarını kaybetti ve Türkiye alevlerin arkasından karanlığa terk edildi. Üç gün sonra, 5 Temmuz 1993'te Başbağlar'da terör örgütü PKK 33 vatandaşımızı vahşice katletti. Kadınlar, erkekler, çocuklar, yaşlılar, köylülerimiz, bu toprakların insanları teröre kurban edildi. Tetiği çeken caniler katliamdan sonra zafer naraları atıyordu. Madımak'ta ve Başbağlar'da yitirdiğimiz bütün canları, kardeşleri, evlatları, şehitleri rahmetle yâd ediyorum, mekânları cennet olsun. İnsanları yakacak kadar vahşileşen barbarlara, çoluk çocuk demeden katleden alçaklara, teröristlere ve arkasındakilere lanet olsun.

Değerli arkadaşlar, birkaç hafta önce Toprak Mahsulleri Ofisi buğday fiyatlarını açıkladı ve dedi ki: "Buğdaya ortalama 16.500 lira fiyat veriyoruz; kabaca 2 bin lira da destek, teşvik veriyoruz, 18.500 lira." O zaman itiraz ettik, dedik ki: "Bu fiyata çiftçi ayakta kalamaz çünkü ton başına maliyeti 20-22-24 bin lirayı buluyor bazı bölgelerde. "Yapmayın, çiftçiye koruyun, kollayın." dedik, "Zenginleri ve yandaşları semirteceğinize bu ülkenin sermayesini çiftçiyle, üreticiyle paylaşın." dedik, dinletemedik ve o zaman da uyardık sizi, dedik ki: "Çiftçiler bu paradan dahi ürünlerini satamayacak." Nitekim, bizim dediğimiz oldu.

Bakın, Toprak Mahsulleri Ofisinin açıkladığı fiyat listesi burada ama bugün gidin sahaya, özellikle Toprak Mahsulleri Ofisi ve müstahsile gidin, bakın, konuşun, ticaret borsalarına gidin, inanılmaz fiyatlarla karşılaşacaksınız. Elimizde şu anda Bandırma Ticaret Borsasının buğday fiyatları var; 12.500-13.000-13.500 maksimum 14.000'e kadar yani maalesef sizin verdiğiniz fiyatın çok altında buğday satılıyor ve bu şartlar altında çiftçi giderek daha da fakirleşiyor ve bu şartlar devam ederse çiftçi artık üretim yapamayacak. Son kez, bir kere daha sizleri uyarıyorum: Çiftçinin yanında olun, verdiğiniz fiyat fiyat değil, ortaya koyduğunuz destek destek değil. Zaten müstahsil bu fiyatın çok altında alıyor; çiftçi kan ağlıyor, çiftçi can çekişiyor, çiftçi feryat ediyor; bunu lütfen duyun diyorum.

Tabii, çiftçiye bu kadar acımasızca davranan iktidar söz konusu yandaşlar olunca keseyi açıyor, bol keseden dağıtmaya devam ediyor. Şimdi, son otoyol ve köprülere yapılan zamlardan örnek vereceğim ben size. 1915Çanakkale Köprüsü; dört yıl önce Sayın Erdoğan bu köprünün açılışında dedi ki: "Çok fazla para değil, 200 liracık -200 lirayı küçümseyerek- 200 liracık, 200 liracığa geçeceksiniz buradan." Ondan sonra yani dört yıldan beri Sayın Erdoğan'ın konuşmalarına baktığınızda, her yıl, mütemadiyen "Önümüzdeki sene inşallah enflasyon tek haneli rakamlara inecek." diye Sayın Erdoğan'ın söz verdiğini görüyorsunuz. Aynı şekilde, Sayın Erdoğan'ın "Önümüzdeki sene inşallah şahlanış yılı olacak." dediğine tanık oluyorsunuz. Peki, en son yapılan zamlar Çanakkale'deki 1915 Köprüsü kaç para oldu, biliyor musunuz? 1.170 lira oldu. Yani Sayın Erdoğan ilk yola çıkarken "1 tane 200 liracık." diyordu. 1 tane yetmiyor, 2 tane yetmiyor, 3 tane yetmiyor, 4 tane yetmiyor, 5 tane yetmiyor, tam 6 tane 200 lira oldu Çanakkale Köprüsü'nün geçişi. Şimdi buradan soruyorum: Bu kadar fiyat artışı, 6 katlık fiyat artışı neyle izah edilecek? Hani enflasyon düşüyordu? Geçtiğimiz haftalarda beyaz et sektörüne baskın düzenlediniz, kayyumlar atadınız. Bu köprüye bu fiyatları verenlere kayyum atamayacak mısınız Allah aşkına?

Şimdi gelelim Osmangazi Köprüsü'ne. 11 Temmuz 2016, fiyat 88 lira; bugünkü fiyat 1.170 lira. Korkunç bir geçiş ücretinden bahsediyoruz. Bu da yetmiyor, bu da yetmiyor, devletimiz milletin kesesinden araç başına 1.530 lira buradan alıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Baktığımız zaman bir aracın geçiş maliyeti vatandaşa ve devlete tam 2.700 lira. Allah aşkına, bir köprüden geçişin fiyatı 2.700 lira olur mu? Böyle bir fiyat olur mu? Dünyanın neresinde böyle bir fiyat görülmüş? Doymadınız mı, doymadınız mı bu çeteleri zengin

etmeye, yandaşları zengin etmeye? Bugün fiyat aldım, uçak biletlerinin fiyatını aldım. Bakın, aldığım fiyat, Barselona'dan Roma'ya 30 pound, 1.800 lira. Adam uçağa biniyor havaalanından, Barselona'dan Roma'ya gidiyor 1.800 liraya; bizim köprümüzden geçiş 2.700 lira. Allah aşkına, bunlara bir son verin; bu zengini, yandaşı, rantiyeciyi, çeteyi beslemekten vazgeçin. Bu şekilde devam edecek olursanız bu ülkenin ekonomisi ayakta kalmayacak, kalamayacak.

Uzunca bir süredir Suriye konusunu konuşmuyoruz. Suriye'de önemli gelişmeler oluyor ve bunları Meclis gündemine getirmenin önemli olduğunu düşünüyoruz İYİ Parti olarak. Geriye dönüp baktığımızda Suriye'ye neler yapmışız, bir kere daha gözden geçirmek isterim. Bunları bu Meclis kürsüsünden müteaddit defalar anlattım ama -arkadaşlarımız da altını çizdiler- bir kere daha vurgulamakta fayda görüyorum.

Geçen yıl yangın oldu Suriye'de, Sikorsky helikopterlerimizi gönderdik, Türkiye'de orman yangınları olmasına rağmen Sikorsky helikopterlerimizi gönderdik. Millet bahçesi yapılacakmış 150.600 metrekare, bunu da Antep Belediyemiz yapacaktı: "Recep Tayyip Erdoğan Millet Bahçesi." Otobüsler gönderdik. Tam 120 bin konut yaptık Suriye'ye -bir daha söylüyorum- 120 bin konut yaptık; 825 okul yaptık, özellikle Suriye'nin kuzeyine; sağlık merkezleri yaptık, hastaneler yaptık, tıp fakültesi yaptık, kardiyoloji merkezi, kanser merkezi... Halep'te ve Şam'da 7 ayrı noktadan şu anda Suriye'ye elektrik veriyoruz ve 6 milyon metreküp de doğal gaz veriyoruz ve Suriye için şu ana kadar harcadığımız para tam 40 milyar doları buldu.

Peki, bunun karşılığında ne oldu? Bunun karşılığında şu anda Türkiye'de hâlâ geri dönen bir kısım Suriyelinin dışında çok ciddi miktarda -resmî rakamlara göre 3,5-4 milyon, gayiresmî, bizim tahminlerimize göre 5-6 milyon civarında- şu anda Suriyeli var ve bu Suriye bize hâlâ vize uyguluyor yani vatandaşlarımız Suriye'ye gitmek isterse vize uyguluyor. Her şeyini yaptığımız ve artık "Oraların fatihi biziz." falan dediğimiz Suriye'nin bize yaptığı bu.

Peki, başka? Suriye'nin güneyi İsraililerin, Suriye'nin batısı Golan Tepesi İsraililerin, Suriye'nin kuzeyi PYD/YPG terör unsurları tarafından kontrol ediliyor. Geçtiğimiz aylarda Suriye'de toplantılar yapıldı. Bu toplantılar -26 Şubatta- Özel Temsilci Tom Barrack'ın huzurunda yapıldı. Amerikan Chevron ve Katar ortaklığıyla Suriye'nin enerji işleriyle ilgili bir toplantı yapıldı. Savaşın önce Suriye'de günlük 385 bin varil petrol üretiliyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bugün itibarıyla Suriye'de 20 bin varil petrol üretiliyor ama yeniden petrol üretilmeye başlanacak ve bunun pazarlıkları şu anda yapıldı. Türkiye masada yok, TPAO masada yok. Masada olan Tom Barrack'ın riyasetinde Amerikan ve Katar şirketleri.

Yine, mayıs ayında Amerikan ConocoPhillips, Fransız TotalEnergies ve QatarEnergy bir araya geldiler ve Suriye'nin altyapısı, doğal gaz ve petrol rezervleriyle ilgili, enerji altyapısıyla ilgili pazarlık yaptılar ve bir noktaya vardılar. Yine bizimkiler ortada yok.

Bakın, değerli arkadaşlar, Suriye'ye bu kadar yatırım yapmış, bu kadar bunun külfetini ve çilesini çekmiş, her mikrofonu elinize aldığınızda "Suriye'nin fatihi biziz, Orta Doğu'yu biz sevk ve idare ediyoruz; biz ne dersek o olur." dediğiniz o coğrafyada esameniz okunmuyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Enerji şirketleri Suriye'nin bütün zenginliklerini pay etmiş, birçok araziye, birçok önemli toprak parçasını İsrail ele geçirmiş ve siz şu anda Suriye'nin mültecileriyle hâlâ meşgul durumdasınız.

Tabii, bütün bunların olduğu bir atmosferde geçtiğimiz günlerde Suriye'deki Büyükelçimiz bir açıklama yaptı. Bu açıklama son derece önemli bir açıklama, dedi ki: "Artık geri dönüşten değil entegrasyondan bahsediyoruz. Yani Suriyeli mültecilerin, Suriyeli sığınmacıların geri dönüşüne kapıyı kapattık, artık onlar Türkiye'ye entegre olacaklar." Tam bununla eş zamanlı olarak İçişleri Bakanı dedi ki: "Vatandaşlıklar asla iptal edilmeyecek. Suriyeli sığınmacılara artık çalışma izni bile gerek olmadan aynen Türk vatandaşı gibi her türlü imkânı tanıyoruz, istedikleri yerde çalışabilecekler." Milyonlarcası için -Türk vatandaşlarının işsiz olduğu bir ortamda- Suriyeli vatandaşlara, iş konusunda, herhangi bir evrak bile vermeden çalışma izni veriliyor. Bütün bunların hazırlığı şudur değerli arkadaşlar: Suriyelilere vatandaşlık verilecek ve siz, bütün bu hazırlıkları seçim öncesi vermeyi planladığınız vatandaşlık için altyapı hazırlıyorsunuz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum, son cümle.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu kadar risk alınmış, bu kadar ciddi sıkıntıya girilmiş, bu kadar önemli bedeller ödenmiş, bu kadar ciddi paralar harcanmış ve şu anda Türkiye çok önemli risk ve sıkıntıyla karşı karşıya. Türkiye'nin demografik yapısını bozacak bu adımları atmayın diyoruz ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyoruz.

Çok teşekkür ederim. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Haklarının Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına, Grup Başkan Milletvekili ve Muş Milletvekili Sayın Sezai Temelli.

Buyurun.

43.- *Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Madımak katliamına, Suriye'de Alevilere yönelik katliamların devam ettiğine, siyaset ile mizah arasındaki ilişkiye ve Deniz Gökaş'a, basın özgürlüğüne, Ankara Gar katliamı davasına, Ayşe Tokyaz davasına, kadın cinayetlerine ve İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin açıklaması*

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, ben de sözlerime Madımak'ta katledilen 33 canımızı ve 2 otel çalışanını anarak başlamak istiyorum. Evet, gerçekten böyle bir katliam görülmemiş bir katliamdı. Otuz üç yıl önce bu katliamı yaşadığımız anki duygularımız ne ise bugün de o. Eş Genel Başkanımız ve heyetimiz bugün Madımak'ta bu anmaya katılıp bu acıyı bir kez daha paylaşmak için oradalar.

Evet, Madımak katliamının üzerine yeterince gidilmedi, bu olayın arkası yeterince aydınlatılmadı. Gerçi bu ülkeye dönüp baktığımızda, Koçgiri'den Dersim'e, Dersim'den Maraş'a, Çorum'a, Madımak'a o kadar çok katliam yaşanmış ve Alevi toplumu o denli çok hedef hâline getirilmiş ki bu meselelerin üzerine gitmemenin nasıl yeni acılara kapı araladığını dile getirmeye devam edeceğiz. Evet, aydınlatılmalıydı, aydınlatılmadığı için bugün bu tedirginliği yaşamaya devam ediyoruz.

Tabii, "katliam" deyince, "Alevilere yönelik saldırılar" deyince Suriye'yi de unutmamak gerekiyor. Bugün, Geçici Suriye Hükümeti, Şara yönetimi Suriye'deki Alevileri hedef hâline getirmeye, orada Alevi toplumuna yönelik katliamlara devam ediyor. Bu konuda Türkiye gereken inisiyatif bir türlü almıyor. Nasıl ki Suriye'ye yaklaşırken Suriye'deki Kürtleri, Suriye'deki Alevileri önceliği hâline

getirmiyorsa bugün de bu siyasetiyle aslında bu tür gelişmelere olanak sağlıyor. Oysa, Misakımillî’den söz eden bir meclistir bu Meclis. Ama şunu bilmek gerekiyor ki Misakımillî, ancak ve ancak o misakı yapabilecek halklarla, farklı inançlarla mümkün olabilir. Kendi kendinize bir misak yapamazsınız. Eğer bir misak peşindeyseniz bu ancak Kürtlerle olur, Alevilerle olur. Dolayısıyla, Alevilerin, Kürtlerin hakkını Suriye’de de savunmak bize düşen bir sorumluluktur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; NATO üzerine çok konuştuk, NATO geliyor. NATO’nun gelmesiyle beraber âdeta Ankara bir karantinaya dönüyor. Tabii, NATO’nun gelmesiyle beraber ortaya bir mizah da çıkıyor. Biliyorsunuz, iktidar partisi de sürekli “tek, tek, tek” diyerek gider, şimdi tek tip taksici de yarattı. Sanırım Trump taksie binecek çünkü taksicilere tek tip kıyafet giydiriyor. İşin belki de mizahı bu ama “mizah” deyince ben size 80 öncesi Gırgır’ı hatırlatmak isterim. Mizahı olan tahammül ve mizah-siyaset ilişkisi açısından çok önemli bir yayındı Gırgır. O dönemin siyasi liderleri Necmettin Erbakan, Alparslan Türkeş, Süleyman Demirel, Bülent Ecevit her hafta neredeyse Gırgır’ın kapağında yer alırlardı. O siyasi liderlerin hiçbirinin aklına Gırgır’ı yasaklamak gelmezdi, mizaha düşmanlık gelmezdi. 12 Eylül geldi, darbeciler geldi, ilk yaptıkları şey neydi biliyor musunuz? Bir, Gırgır’ı kapatmak; ikincisi, siyasi liderleri Zincirbozan’a göndermek. Dolayısıyla siyaset ile mizah arasındaki ilişkiden eğer kopuksanız o ülkede zaten demokrasiden bahsedemezsiniz. Siz kopuksunuz, neden biliyor musunuz? Bugün Deniz Göktaş gözaltına alındı çünkü. Ben izledim, çok nitelikli bir mizah yapan bir genç arkadaş ve onu gözaltına aldınız, tahammül edemediniz. Oysa gelirken iktidara yasaklarla mücadele etmek için gelmişsiniz, şimdi Kuzey Kore’yle yarışyorsunuz yasaklar konusunda. Evet, mizah anlayışınızı da yitirdiniz. Oysa mizah bir ülkenin sadece gülen yüzü değildir, bir ülkenin demokrasisine, bir ülkenin toplumsal barışına en çok hizmet eden anlayıştır ama bu anlayıştan yoksunsunuz.

Sadece mizaha mı bu yaklaşımınız? Hayır, bakın, basın özgürlüğüne yönelik yaklaşımınız da çok çok sıkıntılı. Biliyorsunuz, bir ülkede demokrasiden bahsedebilmek için özellikle yargı, yasama ve yürütme arasında kuvvetler ayrılığı çok çok önemli bir yer teşkil eder. Kuvvetler ayrılığının sağlıklı işleyebilmesi için demokrasinin dördüncü gücü de basındır. Oysa siz, basın özgürlüğünü ortadan kaldırmak için âdeta bir sansür anlayışıyla basına yaklaşıyorsunuz. BTK sürekli kadın örgütlerinin, gazetecilerin, hak savunucularının, bağımsız medya kuruluşlarının erişim engeli yoluyla kendilerini ifade etmelerini, yayın yapmalarını engellemeye devam ediyor. Bir sansür cumhuriyetine döndü cumhuriyet; sürekli olarak yasaklama, erişim engeli. Neden? Bir de her zaman bir sığınacak şey var. Nedir o? Millî güvenlik, kamu düzeninin korunması, dezenformasyonla mücadele.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Ya, bu ülkede bir dezenformasyonla mücadele için bir kurum var, bir yasası var: İletişim Başkanlığı. İletişim Başkanlığı sürekli dezenformasyon yaratıyor. Böyle inanılmaz bir ilginçlik içindeyiz. “Son icraatları ne?” diye sorarsanız Kürtçe yayın yapan Azadiya Welat ve Ajansa Welat internet siteleri erişime engellendi BTK kararıyla. Bununla da yetinilmedi, Ajansa Welat’ın X hesabı da kapatıldı. NûMedya24 hiçbir hukuki gerekçe gösterilmeden erişime engellendi. Dolayısıyla, Kürtçe yayın yapan kurumlara, yayın organlarına yönelik bir kapatma, erişime engelleme, yeni bir dalga başladı. Yıllardır bunu yapıyorsunuz. Elinizde bir TRT Şeş var. Biz bunları söyleyince “İşte, TRT Şeş var.” diyorsunuz. TRT Şeş üzerinden yaptığınız işin hiçbir karşılığı yok. Basın özgürlüğü her dile, her anlayışa, her siyasi görüşe açık olmalı, açık olmalı ki basın o yolla toplumun buluşmasını sağlayabilmeli, bizim bir araya gelmemizi, karşılaşmamızı sağlayabilmeli. Bu sayede iletişim olur, bu sayede o toplumda bir arada yaşama kültürü gelişir ama siz, sürekli Kürtçe yayın yapan bu kuruluşlara

yönelik bir sansürcü anlayışla erişim engeli getiriyorsunuz, buna artık son verin. Başta Azadiya Welat ve Ajansa Welat olmak üzere, Nümedya24 olmak üzere bugüne kadar getirilen tüm yasaklar acilen kaldırılmalı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Ankara Gar katliamını biliyoruz, unutmamız da mümkün değil. On bir yıl sonra bu davada Ömer Deniz Dündar mahkeme huzurunda ifade verdi, çok önemli açıklamalar yaptı. Tabii, yakınlarını yitiren aileler, avukatlar müdahil olmak istediler, davanın seyri açısından çok çok önemliydi. Mahkeme davayı apar topar ileri bir tarihe erteledi, aileleri de mahkeme salonundan şiddet yoluyla dışarı çıkarttı, avukatların söz hakları da engellendi. Neyi saklamaya çalışıyorsunuz? Çünkü verdiği ifadede o kadar önemli ipuçları, o kadar önemli deliller var ki onların üzerine gitmek yerine yine bir örtbas peşindesiniz. Aynı Madımak'ta olduğu gibi şimdi de Ankara Gar katliamının, adaletin sağlanmasına yönelik olacak gelişmelerinin önüne geçmek için büyük bir telaşla mahkemeyi ileri bir tarihe ertelediniz. Bu mahkemenin hâkimleri 4 kez değişti. Dolayısıyla size uygun bir yargılama süreci olsun diye ha bire hâkimleri değiştirerek aslında adaletin önüne geçmeye devam ediyorsunuz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son olarak yine çok önemli bir davadan bahsedeceğim, Ayşe Tokyaz davası.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Biliyorsunuz Ayşe Tokyaz, Cemil Koç tarafından katledildi, hunharca katledildi. Davası sürüyor ama biliyorsunuz, Cemil Koç daha önce Diyarbakır'da birlikte yaşadığı Ecegül Övezova'yı da şiddetle darbetmiş ve bunun sonucunda Ecegül hayatını kaybetmişti. Ecegül vakasından sonra olayın üzerine gidilseydi bugün belki de Ayşe Tokyaz hayatta olacaktı.

Kadın cinayetleri politiktir. Bu ülkede her gün en az 1 kadın katlediliyor ve şüpheli kadın ölümü, en az 1 kadın ölümü. Dolayısıyla da baktığımız zaman, bu meselenin ne kadar önemli bir mesele olduğu bütün çıplaklığıyla ortada. Kadın cinayetlerine yönelik cezasızlık politikası bir an önce son bulmak zorundadır, bulmadığı sürece bu tür vakalar karşımıza çıkmaya devam edecek.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın lütfen.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Bunu sonlandırmanın yolu, birinci adımı İstanbul Sözleşmesi'ne geri dönmektir diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili ve İstanbul Milletvekili Sayın Gökhan Günaydın.

Buyurun Sayın Günaydın.

44.- İstanbul Milletvekili Gökhan Günaydın'ın, Sivas'ta 33 canın katledilmesine, Türkiye'de barışa ve demokrasiye yapılan sistemli saldırılara ve bunların aydınlatılamamasına ilişkin açıklaması

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekili arkadaşlarım “Öyle ağırum ki kendime/Sen benden gittin gideli.” Bu inanılmaz sözler ve bu sözlerin ağırlığını taşıyacak beste uzun yıllar bu memlekette bir aşk şiiri, bir aşk şarkısı sayıldı. Oysa bu, Mazlum Çimen'in Sivas'ta yakılan babası Âşık Nesimi Çimen'e bir seslenişiydi yani bir evladın babasına olan özlemini, babasına duyduğu o büyük saygıyı ifade ettiği cümlelerdi. Sadece Mazlum Çimen babasını kaybetmekle kalmadı, çok sayıda evlat babasını, anne evladını, kardeşler birbirlerini kaybetti. 33 canımız yakılarak yok edildi, katledildi Sivas'ta.

Ben gencecik bir insandım, Ankara’da yaşıyordum ve televizyonda olayların başlayışını gördüm. Türkiye Cumhuriyeti’nde yaşayan bir yurttaş olarak dedim ki: “Evet, bir grup meczup bir saldırı düzenliyor, birazdan güvenlik görevlileri olaylara müdahale eder ve onları dağıtırlar.” Olaylara müdahale edilmedi, kimse dağıtılmadı, sayıları arttı, taşkınlıkları arttı. Sonra, onlar otelin içine bir şeyler atmaya başladılar, otelin içine girmeye başladılar, sonra oteli yakmaya başladılar. Dedim ki: “Şimdi yetişir asker, şimdi yetişir polis, şimdi gelir itfaiye.” Hiçbiri gelmedi. Hiç kimse, üzerinden otuz üç yıl geçtikten sonra hiç kimse beni, bu memleketin Sivas’ta konumlandırılmış olan askerinin, polisinin, itfaiyesinin olayları önlemekte yetersiz kaldığına inandıramaz; orada insanların yakılmasına seyirci kalındı, insanlar orada cayır cayır yakıldı.

Hemen arkasından, 6 Temmuz tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir komisyon toplandı, o komisyonun raporu var. Bu Meclis toplanır, arada sırada komisyon oluşturur, o komisyonlarda ciltlerce raporlar düzenlerler. Ben o raporların çok azının uygulamaya konulduğunu biliyorum; o kadar yaşadık, o kadar tecrübemiz var. Ne diyor o rapor baktığımızda? O rapor, gencecik bir adam olarak Ankara’da, televizyon başında benim yaptığım saptamaları rapora bağlamış “Güçlü istihbaratın varlığına rağmen güvenlik güçleri bir önlem almamıştır. Olayların başlangıcında rahatlıkla dağıtılabilecek o kalabalık dağıtılmamıştır.” demiştir o rapor ve eklemiş “Olaylar arttıkça olayların artmasına paralel olacak şekilde güvenlik güçlerinin sayısı da artırılmamıştır.” demiştir. Ben bir kere daha söyleyeyim: Bu saptamaları televizyonun başında gencecik bir adam olarak ben de yaptım.

Bu saptamaları yaptık da ne oldu? Ne oldu? Oraya o jandarmayı göndermeyene, o polisi göndermeyene, o itfaiyeyi çalıştırmayana, aslında bir grup meczup diye tanımlayamayacağımız, cumhuriyete ve bu memleketin düzenine kasteden o alçak katilleri bırakın dağıtmayı, besleyenlere, gözetenlere ne oldu o günden bu yana? Kaç kişi hesap verdi? Ben söyleyeyim size: Mahkemelerde uzun süre firari sanıklar yurt dışından bile getirilemedi. Bir gece yayınlanan KHK’lerle tutuklu bulunanlar serbest bırakılıverdi. Onların avukatlıklarını kimlerin yaptığını çok iyi biliyoruz. Bu insanlık mı? Bu vicdan mı? İnsanları diri diri yakan insanlardan bu memleketin bir gelecek beklemesi mümkün mü? Onlarla beraber aynı ortamda nefes almak hepimiz için utanç verici olmaz mı? İşte bütün bunları değerlendirmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Türkiye’de aydınlığa kavuşturulamayan yalnızca Sivas değil ki arkadaşlar. 1993 yılına bir bakınız, bir bakınız 1993 yılına. 24 Ocakta Uğur Mumcu öldürüldü. Uğur Mumcu’nun failleri bulunabildi mi ya? Hani bir gözlüğü kaldı bize yadigâr, bir kalemi kaldı. Her şeyi cesaretle yazan, tek başına dolaşan bir adamdı. Bir Renault taksisini görüyoruz değil mi “O araba, bu araba.” diye yazıyoruz ara sıra. Uğur Mumcu’nun katilleri bulunabildi mi?

Eşref Bitlis 17 Şubat 1993’te -bu memleketin en önemli kurmay generallerinden birisiyken- Ankara’dan Diyarbakır’a uçmak üzere havalandı ve o uçak daha Ankara’dan ayrılmadan Yenimahalle’ye düştü. Bu bir kazaydı, öyle mi? Eşref Bitlis’i kim yok etmeye çalıştı, kim öldürmeye çalıştı? Bununla ilgili ortaya çıkarılabilen, konulabilen bir tek güçlü rapor var mı?

24 Mayıs 1993’te Elâzığ-Bingöl yolunda usta birliklerine gitmek üzere seyahat hâlinde olan ve silahsız 33 çocuğumuz, askerimiz şehit edildi. Kim şehit etti gerçekten, arkasına bakabildik mi? Bu olaylarla nereye varmaya çalıştılar, görebildik mi?

2 Temmuz, Sivas; Sivas’ta ozanlarımız, aydınlarımız, sanatçılarımız, semah dönen çocuklarımız yakıldı. Sonra üç gün geçti, 5 Temmuzda bu kez Başbağlar’da, hiçbir günahı olmayan insanların katledildiler. Bunların arka planlarına bakabildik mi?

4 Eylül 1993'te DEP Mardin Milletvekili Mehmet Sincar Mardin'de öldürüldü, birdenbire. Biliyorsunuz, o dönemlerde böyle faili meçhul cinayetler çok meşhurdur.

22 Ekim 1993'te Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı Tuğgeneral Bahtiyar Aydın öldürüldü.

İşte, bütün bunlar Türkiye'de barışa ve demokrasiye nasıl sistemli saldırıların yapıldığının ve bunlar aydınlatılmadığı için Türkiye'nin de hâlâ bugünleri askerî ve sivil darbelerle nasıl yaşadığının çok açık kanıtıdır.

Ben bugün burada, üzerinden otuz üç yıl geçtikten sonra, o günkü acıyı bir insan olarak yüreğinin ta derinliklerinde duyan bir Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak Sivas'ı, Maraş'ı, Çorum'u, Gazi'yi, Gezi'yi, Roboski'yi, Suruç'u, Gar'ı, Başbağlar'ı, oralarda yaşamdan koparılan yurttaşlarımızı saygıyla, minnetle, özlemle anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Onların anısı önünde söz veriyorum ki bu katliamların her birinin ipinin ucunu çekeceğiz ve o uçtan kim gelirse gelsin bunların hesabını mutlaka soracağız.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına, Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Sayın Özlem Zengin.

Buyurun.

45.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, 2 Temmuz Madımak'ta ve 5 Temmuz Başbağlar'da yaşananlara; Avrupa'da yaşayan Türklerin, Türkiye'deki tatillerine başladıklarına; çünkü Genel Kurul çalışmalarına, muhalefetin ve iktidarın İç Tüzük'ten doğan haklarını kullanmalarına ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, çok değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2 Temmuz 1993, dönüp baktığımız zaman Türkiye'nin ortak hafızasında hâlâ kanayan bir yaradır. Böyle baktığımız zaman belki bugün bizi tek teselli edecek olan, bugün pek çok milletvekilinin, genel başkanın ve AK PARTİ Grup Başkanı Sivas Milletvekili Abdullah Güler arkadaşımız da dâhil olmak üzere, bu ortak acıda ve yapılan bu hatalardan, orada yaşanan acılardan yola çıkarak, Türkiye'nin geleceği için huzur içinde, barış içinde ne olabilir sorusunun cevabını arayarak yan yana durmak ve aslında bulunduğumuz yerde hangi ortak noktalarda buluştuğumuzun altını çizerek geleceğimiz için önemli bir mesaj verme anlamında orada olmalarının ben bugün çok anlamlı olduğunu düşünüyorum.

Tabii, biraz evvel arkadaşlarımız da ifade ettiler yani 1993 yılı çok karanlık bir yıl, 2 Temmuzda Madımak'ta yaşananlarda 33 insanımız hayatını kaybetti. Hemen arkasından, üç gün sonra 5 Temmuzda Başbağlar'da, yine bu sefer 33 askerimiz -sanki bilinir gibi, sivil kıyafetliydiler- şehit edildi, onun da sivil katliam olduğunu düşünmek lazım. Böyle bakıldığı zaman bu soruların hakiki cevabını tam olarak bulduk mu? Ben de bulamadığımı düşünüyorum. Evet, failer vardı, yargılamalar yapıldı ama bunlar kim tarafından, nerede, nasıl kurgulandı buna dair gerçek cevabı hâlâ bugüne kadar bulamadık ancak bu acılardan ortak bir noktaya evrildiğimizi düşünüyorum. Burada suçlu olan Sivas şehri değildir, burada suçlu olan oradaki bir grup insan değildir aslında. Burada, buna dönüp baktığımızda failleri, arkalarındakini tam olarak görebilmek, inşallah zaman içerisinde, tüm ortak çalışmalarımızla gelecekte de belki -mümkün olabilir mi emin değilim ama- bulabilmek, görebilmek bizim için Türkiye'yi anlamak adına önemli. Fakat bugün geldiğimiz noktada, biraz evvel ifade ettiğim gibi, ortak bir itirazla,

ortak bir yan yana duruşla bugün Sivas'ta bulunmak, Başbağlar'da bulunmak bu anlamda nerede ortaklaştığımızı görmek adına Türkiye açısından önemlidir diye düşünüyorum. Hayatını kaybeden bütün insanlara, insanlarımıza rahmet diliyorum; ailelerine, yakınlarına başsağlığı diliyorum. Çok önemli bir toplumsal yaranın bir kez daha hatırlandığı bir gün olduğunu ben de ifade etmek istiyorum. Belki en büyük şansımız, artık bunları yaşamıyor olmanın da kıymetini bilmemiz lazım böyle günlerde.

Değerli arkadaşlarım, tabii, Genel Kurulda olumlu gündemleri konuşmakta biraz imtina ediyoruz çünkü gündemin kendine ait ağırlıkları var ama bunun yanında birkaç şeyin altını çizmek istiyorum. Yurt dışından Türkiye'ye gelen pek çok vatandaşımız var, her sene milyonlarca insanımız Türkiye'ye geliyor. Bugünlerde de Avrupa'da yaşayan Türklerin Türkiye'ye dönüşleri, tatilleri başlamış durumda. Bu rakamları vermek istiyorum çünkü önemli bu rakamlar. Her sene Türkiye'yi ziyaret eden yaklaşık 64 milyon insan var ve bunun 11 milyonunu Türk vatandaşlarımız oluşturuyor. Onların Türkiye'ye gelişleri ekonomimize de çok büyük bir katkı sağlıyor ve en önemlisi de bu gelişlerde gümrüklerde muazzam bir hizmet veriliyor. Yani gümrüklerimizde çalışan insanlar, askerlerimiz, polislerimiz, özellikle başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere, gümrükten sorumlu bakanlıklarımız da dâhil olmak üzere, hem çalışan sayılarını artırıyorlar hem komşu ülkelerle protokoller yapıyorlar her sene olduğu gibi ve tüm bu sınırlarda görev yapan hem gönüllüler var hem de polislerimiz var. Ben onlara buradan teşekkür etmek istiyorum. Diğer taraftan da Türkiye'ye ziyarete gelen vatandaşlarımıza en kolay şekilde bu seyahatlerini sağlıklı, sıhhatle tamamlayarak Türkiye'de, vatanlarında iyi vakit geçirmelerini temenni etmek istiyorum.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, dün uzun bir gün geçirdik. Düne dair aslında bir bilanço belki çıkarabiliriz. Şuradan rakamlarıma da bir bakmak istiyorum. O kadar çok kâğıdım oldu ki sonuçta. Şimdi, dün pek çok yoklama vardı. Burada muhalefetteki arkadaşlarımız şunu ifade ediyorlar, diyorlar ki: “İç Tüzük’ün bize verdiği imkânlar var, haklar var. Bunları muhalefet olarak sadece biz kullanırız. Siz çoğunlukta olan, iktidarda olan parti İç Tüzük’ün size verdiği imkânları kullandığımızda suç işlemiş olursunuz.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun lütfen.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bize böyle söylüyorsunuz.

Şimdi, bir defa Medeni Kanun’un 2’nci maddesi -ki ben bugünkü hâlimden ziyade eski ifadeyi bir hatırlatmak istiyorum, çok güzel bir Türkçeyle yazılmış; şu andaki madde de anlam olarak bunu içeriyor- diyor ki: “Herkes haklarını kullanmakta ve borçlarını ifada hüsnüniyet kaidelerine riayetle mükelleftir.” Bir hakkın kullanımında hüsnüniyet çok önemlidir. Bir hakkı kullanırken eğer bir kötü niyet hasıl oluyorsa o zaman sizin bu hakkı kullanımınızda bir sorun var demektir. Şimdi, bugün dünkü sayılara baktığımızda, 8 defa yoklama, 5 defa karar yeter sayısı, 2 defa elektronik oylama... Burada işimiz, evet, itiraz etmek, bravo; evet, bu itirazı yaparken temellendirmek, mümkünse en güzeli uzlaşmak. Burada bazı maddelerle alakalı uzlaştığımız, geri çektiğimiz, yeniden beraber yazdığımız çok olmuştur ama bunu yaparken iki temel ilkemizin olması lazım: Birincisi, İç Tüzük’e herkes uyacak. İç Tüzük’le alakalı maddeleri ihtiyaca binaen nasıl sizler kullanıyorsanız biz de yeri geldiğinde kullanacağız. Nihayetinde de bunun hepsini yaparken iyi niyetimizi, birbirimize karşı itimadımızı muhafaza edeceğiz.

Dün Genel Kurulda bizim arkadaşlarımızla beraber yaptığımız, İç Tüzük 87’den doğan haklarımızı kullanmaktan ibarettir; bundan daha tabii ne olabilir? Kaldı ki, maalesef, hepimizin ortak tecrübesi, Genel Kurulumuzda İç Tüzük hakkıyla uygulanmıyor. Bunu hepimiz görüyoruz ve herhâlde her birimiz kabul ediyoruz ki daha anlaşılır, daha uygulanabilir bir İç Tüzük’e de ihtiyacımız var;

bununla alakalı hep hazırlıklar olageldi, bizim de hâlâ bir hazırlığımız var. O sebeple, eğer kurallara uymaktan bahsediyorsak, bizim sadece kurallara uyduğumuz için ve İç Tüzük'e uygun olarak bir işlem yaptığımız için, bir uygulama yaptığımız için suçlanmamamız lazım. Genel Kurulda yaptığımız her şeyin insanlarımız tarafından çok izlendiğini, görüldüğünü de düşünürsek işi yapmak kadar -hukukun esasıdır, bugün İslam hukukuna çok referans verildi- İslam hukukunda da usul ve esas arasındaki ilişkiyi hatırlatmak istiyorum: Ne yaptığımız kadar nasıl yaptığımız da çok önemli bu Genel Kurulda. Zaman zaman bu "nasıl yaptığımız" konusunda birbirimizi çok hırpaladığımızı düşünüyorum, birbirimizin hukukuna girdiğimizi düşünüyorum. Günün sonunda bunların hepsi geçecek, geriye sadece ve sadece birbirimize bıraktığımız bir iz kalacak. Bu hakka, hukuka, ize hürmet etmeyi önemsiyorum ve altını çizmek istiyorum.

Teşekkür ederim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Zengin'in konuşmasına...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Yok, ben bir satışma değil...

BAŞKAN - Bir satışma olmadı, çok...

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Katkıda bulunmak istiyorum bir iki dakika, yoksa bir tartışma için değil Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki.

Buyurun.

46.- *İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Bir katkıda bulunmak için, tartışma için değil.

Sayın Özlem Hanım'ın özellikle Medeni Kanun'u referansı ettiği bir hakkın kötüye kullanılmasıyla ilgili ilke evrensel bir ilkedir, ben de takdirle karşılıyorum ama Sayın Özlem Zengin'in dün vermiş oldukları önergede, temel kanun dediğimiz 91'inci maddeyi... Her torba kanunu 91'e dayanarak buraya getirmek bir hakkın kötüye kullanılması mı, yoksa İç Tüzük'ten kaynaklanan bir hakkın kullanılması mı? Ya da komisyondan geçen hemen hemen her teklifin kırk sekiz saat geçmeden, daha muhalefet şerhleri basılmadan, hiçbir gerekçe sunulmadan, Komisyonun talebi olmadan, sırf İç Tüzük maddesi gereği buraya getirilmesi bir hakkın kötüye kullanılması mı, yoksa değil mi? Bu konuda da kendileri illa cevap vermek zorunda değil, değerlendiriyorlardır diye düşünüyorum. Hakkın kötüye kullanılması herkesin referans alması gereken temel bir hukuk ilkesidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

47.- *Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Çok teşekkür ederiz.

Millet iradesinin tecelligâhı olan bu çatının altında hepimiz iyi niyetle çalışmaya gayret ediyoruz. Şüphesiz farklı düşündüğümüz alanlar olacaktır, bu da son derece doğaldır. Sizin "Mutlaka geçmeli." dediğiniz bazı maddelere biz "Hayır, yanlış, geçmemeli." diyebiliriz ve bu tartışmaları yeterli bulmayabiliriz. Bu da bizim en doğal hakkımız ve milletin bize vermiş olduğu bir sorumluluk.

Değerli arkadaşlar, bu sorumluluğu yerine getirirken şüphesiz kurallara ve İç Tüzük'ün bize vermiş olduğu yetkiye, salahiye riayet etmek durumundayız. Niye yoklama istedik? Çünkü bu maddelerin geçmesine biz onay vermiyorduk, onun için yoklama istedik; İç Tüzük bize bu hakkı ve salahiyeti verdiği için. Peki, siz ne yaptınız? Yine, İç Tüzük'ten almış olduğunuz yetkiyle, salahiyetle burada Komisyonun neredeyse tamamını oluşturarak, tahsis ederek verilen önergeleri bir anlamda kabul ettiniz, bu da sizin hakkınızdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Şimdi, biz yasanın yanlış olduğunu, saraydan hazırlanıp geldiğini, komisyonlarda yeterince tartışılmadığını, ele alınmadığını söylüyoruz ve geçmesinin doğru olmadığını savunuyoruz. Bu bizim hakkımız ve düşüncemiz. Siz de bizi konuşturmak istemiyorsunuz “Konusmasınlar.” diyorsunuz. Bu da sizin -tırnak içerisinde- İç Tüzük'ün size vermiş olduğu hakkınız.

Şimdi, bizim yoklama istememizden rahatsız oluyorsunuz. Özlem Hanım, yoktunuz burada. Geçtiğimiz haftalarda biz bir yoklama istedik. O esnada yoktunuz yani bundan bahsetmiyorum, bir önceki yoklama talebimizden bahsediyorum. Değerli arkadaşlar, Suudi Arabistan'la ilgili, yapılan anlaşmanın onaylanması talebiyle ilgili gelen kanun burada oylanırken buraya 79 tane pusula verdiniz, 75 tanesi sahte imzaydı. Bunu siz içinize nasıl sindiriyorsunuz Allah aşkına? Amerika'da maç seyretmeye gitmiş olan arkadaşınızın adına burada sahte imza atmışsınız. Bu sahtekârlığı, bu sahte evrakın Meclis kürsüsüne verilmesini nasıl kabul edersiniz, nasıl içinize sindirirsiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitiriyorum Başkanım.

BAŞKAN - Buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Yüce Meclisin çatısı altında, millet iradesinin tecelligâhı olan bu çatının altında 75 milletvekili için sahte evrak düzenlendi. Nasıl bakacaksınız milletin yüzüne? Ne söyleyeceksiniz? “Biz hazırlamadık.” mı diyeceksiniz? MHP'den var, başka partilerden var. Neredeyse tamamı da sizin partinizden. Nasıl hazırlandı bu evraklar? Hiç kendi içinizde bir muhasebe yaptınız mı? “Biz nasıl böyle bir şey yaptık?” dediniz mi? Size niye güvenmediğimizi, niye yoklama istediğimizi anlıyor musunuz? Allah aşkına, bu Parlamento'ya saygınlık getirmek, millet iradesinin tecelligâhına milletin itibarını ve güvenini yeniden tesis etmek için hepimizin ona göre sorumluluk duygusuyla hareket etmemiz lazım.

Buradan bir kere daha söylüyorum: Her seferinde Meclis Başkanına dilekçe gönderiyorum ve en son bu 75 tane sahte pusulayla ilgili de dilekçe gönderdim. Bir daha böyle bir şey yapmayın. Bu Meclisin muhabbetine, mehabetine ve saygınlığına yakışmıyor.

BAŞKAN - Sayın Zengin, söz istemişsiniz.

Buyurun.

48.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, birleşimi yöneten Başkan Vekili Tekin Bingöl'e, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya ile Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptıkları açıklamalarındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, bu arada Sayın Komisyon Başkanımız Hulusi Akar Milletvekilimize de bir söz vermenizi rica edeceğim.

Doğrusu, ben Genel Kurula gelirken dün dair bir tartışma açmayı düşünmüyordum, bu konuşma YENİ YOL Grubu tarafından açıldığı için bir izah getirme ihtiyacı duydum, getirdiğim izah da zaten

çok nettir yani sizin her gün, her gün, defaatle, defaatle kullandığınız bir şeyi biz de ilk defa kullandık. Siz, kendi defaatle kullandığınızı normalleştirirken bizim kullandığımıza bir suç, bir yanlış atfettiğiniz için bunu söyleme ihtiyacı duydum.

Şimdi, gelelim diğer konuya: Türkiye Büyük Millet Meclisinde hepimizin sorumluluğu var yani siz, bize sesinizi yükselterek bunları söylerken, burada varken, fiziken buradayken yoklamaya girmemeyi normal mi görüyorsunuz mesela? Eğer bizi bununla eleştiriyorsanız bu da böyle bir şey.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CAVİT ARI (Antalya) - Onunla aynı konu mu Sayın Başkan? Varken girmemek ayrı, yokken burada varmış gibi sahtekârlık yapmak ayrı. Aynı şey mi?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir saniye...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Allah aşkına, 76 tane sahte belgeyi normal mi görüyorsunuz Özlem Hanım? Önce bununla ilgili bir muhasebe yapın ya! Önce bununla ilgili bir muhasebe yapın!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir saniye...

BAŞKAN - Sayın Çömez...

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Ne kadar ayıp bir şey ya!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sahte evrak veriyorsunuz buraya, sahte belge veriyorsunuz!

SELAMİ ALTINOK (Erzurum) - Ne bağırıyorsunuz ya!

BAŞKAN - Sayın Çömez, lütfen...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım...

CAVİT ARI (Antalya) - Nasıl aynı şekilde değerlendirebiliyorsunuz ya, hangi mantıkla!

BAŞKAN - Bir müsaade eder misiniz.

CAVİT ARI (Antalya) - Varken girer, girmez; yokken burada vermesi önemli.

BAŞKAN - Sayın Grup Başkan Vekili konuşuyor, bir müsaade eder misiniz.

Buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Başkanım, ben şunu çok net söyleyeceğim: Ben, hangi partiden olursa olsun, fiziken burada olmayan bir milletvekilinin pusula vermesini kabul edemem. Biz, onu tabii ki kendi içimizde konuştuk ve konuşmaya devam edeceğiz.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 75 tane “Verildi.” yazmışsınız, tam 75 tane!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir saniye...

CAVİT ARI (Antalya) - Ya, 1 olur, 2 olur, 3 olur, 75 kişi...

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Tam 75 tane, ayıp, ayıp!

KAMİL AYDIN (Erzurum) - Ya, bir durun da dinleyelim kardeşim! Grup Başkan Vekili konuşuyor ya!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - İlk kez laf attım, özür dilerim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Değerli arkadaşım, bir müsaade ederseniz ben konuşuyorum ve dürtüşçe kanaatimi de ifade ediyorum, ifade ettiğim şeyden dolayı da suçlanmak istemiyorum. Bakın, kendi kanaatimi söylüyorum fakat bu hepimizin sorumluluğudur. Bu Mecliste daha evvel de bunun örnekleri de vardır ama bizim yapmamız gereken, buna müsaade etmemektir, biz grup olarak da bunun

takipçisiyiz. Tabii ki değerlendirdik, değerlendirmemek ne mümkündür böyle bir şeyi ama aynı şey sizin için de geçerli. Buradayken, kendiniz buradayken “Ben yokum.” anlamına gelecek bir tavır içerisinde bulunmak da bu kadar yanlıştır.

CAVİT ARI (Antalya) - Niye yanlış olsun?

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Aynen bu kadar yanlıştır, tamam mı, bunu söylemeye çalışıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CAVİT ARI (Antalya) - Böyle bir cevap enteresan vallahi, hiç yakışmadı size böyle bir cevap.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Vallahi çok doğru, neyini yanlış buldunuz?

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, ara vermek zorunda bırakmadan buyurun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Cevabı anlayamıyorsunuz zaten.

CAVİT ARI (Antalya) - Çok iyi anladık biz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Neyini anladınız?

CAVİT ARI (Antalya) - Sahteciliği savunuyorsunuz yani.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Burada oturuyorsunuz, “Yokum.” diyorsunuz, o zaman dışarı çıkın, dışarı çıkın, yok olun o zaman madem.

CAVİT ARI (Antalya) - Olmayan birinin sahte evrak tanzim etmesini savunuyorsunuz, 75 kişiyi birden.

BAŞKAN - Buyurun ama lütfen, ara vermeyelim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Peki.

49.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Özlem Hanım, bu konuda muhasebe yaptığınızı söylediniz, teşekkür ederim. 75 kişinin bu çatı altında, burada olmadığı hâlde kendileri için düzenlenen sahte evraklarla ilgili umarım, umarım... Bakın, bana böyle hareket yapmayın, sahte evraktan bahsediyorum, imza atılmış, sahte imza Özlem Hanım, bunu makul göstermeye çalışmayın. Bu millet iradesinin tecelligâhına saygısızlık ve bunun mutlaka biz burada izahını istiyoruz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Turhan Bey, daha ne söylenebilir?

CAVİT ARI (Antalya) - Mazereti olmaz o işin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Koskoca çatının altında 75 tane sahte evrak verilmiş, “Biz muhasebesini yapıyoruz.” demeniz yetmez. Bu sizin bir parti içi meseleniz değil. Ya, bunu nasıl savunursunuz Allah aşkına?

BAŞKAN - Peki.

MURAT CAHİD CINGİ (Kayseri) - Cevabı verildi onun.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bu, parti içi mesele değil bu, Parlamentonun saygınlığı ve burada büyük bir hatanız var, yanlışınız var ve maalesef, kötü bir niyet söz konusu.

CAVİT ARI (Antalya) - Ayıpları var, ayıp, ayıp!

BAŞKAN - Aslında siz gerekli açıklamayı yaptınız, gayet makul bir açıklamaydı, burada kapatalım isterseniz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bir cümle söyleyeceğim, lütfen...

BAŞKAN - Bir cümle, lütfen...

50.- İstanbul Milletvekili Özlem Zengin'in, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sayın Başkanım, şunu görüyorum: Makuliyet yetmiyor.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Tekrarından korkuyoruz da ondan.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bunun daha net nasıl bir cevabı olabilir bilmiyorum. Çok net ifade ettim ama galiba daha, daha, daha bir şey... Ne işte, hepsini söyledim yani çok net yani; nokta, dahası yok yani. Siz de varlığınızı buradayken kabul edin yani. "..."¹ yani.

Teşekkür ederim.

CAVİT ARI (Antalya) - O bir takdir hakkıdır, öbürü sahtekârlıktır.

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Kayıtlara “yabancı bir dil” olarak girdi bak, söyleyeyim.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Girecek, evet, siz daha iyi anlarsınız diye...

BAŞKAN - Sayın Aydın, sisteme girmişsiniz.

Buyurun.

Sayın Aydın... Yok.

Sayın Akar...

51.- Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın, İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; biraz önce Sayın Bülent Kaya bazı konulara değindiler; fazla bir tartışmaya girmeden, ortalığı germeden işimizi yapmak bakımından efendim, ortamı, iklimi bozmadan birkaç hususu dikkatlerinize sunmak istiyorum. Bunlardan birincisi, Sayın Kaya biraz objektiften çıkıp, biraz duygusal ve heyecanlı bir konuşmayla meseleyi çerçevesinden çıkardı.

Burada, biraz önce Sayın Grup Başkan Vekilimiz Özlem Hanım'ın da belirttiği gibi, biz tamamen İç Tüzük çerçevesinde çalışma, esas ve usullerine uygun şekilde Komisyonumuz toplandı; bu konuyu enine boyuna tartıştı, muhalefetteki arkadaşlarımızın katkılarını da değerlendirmek suretiyle bir sonuca geldik ve bu gelinen sonuç da şu anda huzurlarınızda tartışılmakta. Sayın Kaya, biz yaptıklarımızın tamamen geçmişimizin ve günümüzün şu andaki bizim görevlerimizin ve sorumluluklarımızın tamamen idrakindeyiz, tamamen ona müdrikiz, onun bir kere altını çizerek belirtmek isterim.

Diğer taraftan da biz, Allah'tan korkan, kuldan utanan bir insanız. Bütün millî ve manevî değerlerimize sahibiz, bunu savunuruz her zaman.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Onun için çağrı yaptım zaten, öyle olduğunu bildiğim için çağrı yaptım Sayın Bakanım, yoksa, aksi bir iddiada bulunmadım.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - 7 ve 8'i de onun için geçirdiler zaten(!)

BAŞKAN - Sayın Akar, buyurun.

¹ Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Efendim, bu çerçevede çalışmalarımızı sürdürdük, sürdürüyoruz. Efendim, bizim bu manada bir eksiğimiz, yanlışımızın olmadığını değerlendiriyorum. Dün de işte, mevcut İç Tüzük çerçevesinde yapılması gereken ne varsa bunları arkadaşlarımızla beraber huzurlarınızda hep birlikte icra ettik. Yalnız, siz şunun farkında mısınız: Bu personel, söz konusu personel; terör örgütleriyle eylem birliği içerisinde olmak, bu örgütlere yardım etmek, kamu imkân ve kaynaklarını bu örgütleri desteklemeye yönelik kullanmak ya da kullandırmak, bu örgütlerin propagandasını yapmak, bu örgütlerle iltisaklı olmak gerekçesiyle suçlanıyorlar.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Mahkeme iade etmiş, iade.

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Dolayısıyla burada suçlanan insanlardan bahsediyoruz, personelden bahsediyoruz. Dolayısıyla bu çerçevede, efendim, yapılan bir çalışmadan bahsediyoruz, bunu da dikkatlerinize sunuyorum.

Daha fazla durumu germeden daha sonra çalışmaları yapacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Mahkemeleri iptal edin bari.

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Kim... Ne diyorsun? Dinle ya, dinle! Biraz öğrenin, biraz ilgi gösterin, biraz alaka gösterin.

BAŞKAN - Sayın Kaya, buyurun.

52.- İstanbul Milletvekili Bülent Kaya'nın, Kayseri Milletvekili Hulusi Akar'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, ben öncelikle Sayın Bakanımızın, milletvekilimizin bu manevi hassasiyetlerini bildiğim için zaten bir çağrı daha yaptım. Yoksa öyle bir hassasiyet taşımadığı şeklinde bir beyanım yoktur. Kendisi de zaten bunu ifade etti.

Şimdi, “suçlanan” diye bir ibare kullandı. Bu işte bir kısım terör örgütleriyle iltisaklı... Adı üstünde bunlar birer iddiadır. Mahkemeye dava açıldığı zaman elbette Türk Silahlı Kuvvetlerimiz ya da diğer idare organlarımız bu delilleri mahkemeye gönderir. Mahkeme bu delilleri takdir ederek bir karar verir. Bu karar idareyi de bağlar, herkesi bağlar ama bu mahkeme kararına rağmen idare hâlâ “Ben bunu terör örgütüyle iltisaklı kabul ediyorum, başlatmıyorum.” diyemez. Hukukun evrensel ilkesidir. Mahkeme kararları derhâl uygulanır, beş sene bekletilemez. Yürütmeyi durdurma kararı niçin verilir? Gecikmesinde sakınca olan hâller Sayın Bakanım. Bu insanların beş yıl, on yıl sonra aldıkları hak, hak olmaz ki. Geciken adalet, adalet değildir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Peki, buyurun.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Elbette nihai karar sonuca varır ama gelin, bu insanlarımızın yarın bir gün haklı çıktıkları zaman uğrayacakları bir zaman kaybının telafisinin olmayacağını bilelim. Beş sene, on sene çocuklarından mahrum bir şekilde bulunan arkadaşların siz on sene sonra hakkını iade etseniz ne olur, etmeseniz ne olur. Aynı hassasiyette olduğumuzu düşünerek sizin de başta Silahlı Kuvvetlerdeki arkadaşlarınız olmak üzere bu evrensel hukuk ilkelerine sahip çıkacağımıza inanarak Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

53.- *Van Milletvekili Mahmut Dindar 'ın, 1 Haziran 2026 'da Van 'da kendisine ulaşan bir muhtarın anlattıklarına ilişkin açıklaması*

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

1 Haziran 2026'da Van'dan bize ulaşan bir muhtar, Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının bir arazi satışı ihalesi yapacağını, bu ihaleye sadece Van Büyükşehir Belediyesinin gireceğini ve Belediyenin 1 milyar 520 milyon TL borçlandırılacağını ifade etti yani Vali YİKOB Başkanı olarak kayyum olan şahsına araziye satmış olacak, kayyum olan Vali o cepten alıp bu cebe koyacak. Vali, YİKOB'un arazilerini Belediyeye satarak Belediyeyi 1 milyar 520 milyon TL borçlandırdı. Önceden Belediyenin her şeyini diğer kurumlara devreden kayyum şimdi bu arazileri alıp ne yapacak? Yine diğer kamu kurumlarına devredecek. Ortada bir talan çarkı vardır ve buna "Dur!" demeyen herkes bunun vebaline ortaktır.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

54.- *Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç 'ın, çiftçinin borç yüküyle mücadele ettiğine ilişkin açıklaması*

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çiftçimiz bugün yalnızca kuraklıkla, zirai donla ve artan girdi maliyetleriyle değil ağır borç yüküyle de mücadele etmektedir. Üretmek isteyen insanımız, yüksek faizler, icra takipleri ve haciz baskısı altında toprağından kopma noktasına gelmiştir. Oysa traktörü haczedilen, makinesi elinden alınan, krediye erişimi engellenen bir çiftçinin yeniden üretime dönmesi mümkün değildir. Çiftçiyi borç sarmalına mahkûm etmek yerine üretimde tutacak politikaları hayata geçirmek zorundayız. Tarım, yalnızca ekonomik bir faaliyet değil, gıda güvenliğimizin, kırsal kalkınmamızın ve millî güvenliğimizin teminatıdır. Gıda enflasyonunu düşürmenin ilk koşulu, üreticiyi korumak, üretimi artırmaktır. Üreticiyi korumak, soframızı, geleceğimizi ve ülkemizin yarınlarını korumaktır; bu sorumluluk hepimizin özellikle iktidarın omuzlarında.

BAŞKAN - Sayın Taş, sisteme girmişsiniz, herhâlde vazgeçtiniz. Aybüke Hanım, siz sisteme...

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Ayyüce...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Ayyüce...

BAŞKAN - İkisi de güzel isim ama...

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Güzel de adım değil ya, o yüzden.

BAŞKAN - Ama "Taş" dedim.

Buyurun.

55.- *Adana Milletvekili Ayyüce Türkeş Taş 'ın, 5 Temmuz 2009 Urumçi katliamına ilişkin açıklaması*

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

5 Temmuz 2009 Urumçi katliamı yalnızca Doğu Türkistanlı soydaşlarımızın değil bütün Türk milletinin hafızasında derin izler bırakan acı bir tarihtir. Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen adaletin sağlanamaması ve Doğu Türkistan'daki hak ihlallerinin farklı yöntemlerle devam etmesi vicdanları yaralamayı sürdürmektedir. Ne yazık ki bugün geldiğimiz noktada baskı politikaları yalnızca fiilî uygulamalarla sınırlı değildir. 1 Temmuz 2026 itibarıyla yürürlüğe giren Çin'in Etnik Birlik ve İlerlemeyi Teşvik Yasası Doğu Türkistan'daki asimilasyon politikalarını hukuki bir zemine taşımıştır. Daha da vahimi, bu yasa yalnızca Çin sınırları içinde yaşayanları değil dünyanın neresinde olursa olsun Doğu Türkistan'ın sesi olan sivil toplum kuruluşlarının...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Bu arada, benim danışmanımın adı da Aybûke, hemen böyle çağrışım yapıyor.

Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

V.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârların içinde bulunduğu ekonomik darboğazın, parasal sıkışma ve yüksek enflasyon sarmalının bu kesim üzerindeki baskılarının Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kaynak tahsisinde yaşadığı yapısal ve idari tıkanıklıkların, mevzuat kısıtlamalarının yol açtığı zorlukların, bankacılık sisteminin esnaf üzerinde kurduğu finansal tahakkümün araştırılarak esnafın ekonomik döngüdeki hayati rolünün korunması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Bülent Kaya

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Ankara Milletvekili Mesut Doğan ve 19 milletvekili tarafından, esnaf ve sanatkârlarımızın içinde bulunduğu ekonomik darboğazın, parasal sıkışma ve yüksek enflasyon sarmalının bu kesim üzerindeki baskılarının Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin kaynak tahsisinde yaşadığı yapısal ve idari tıkanıklıkların, mevzuat kısıtlamalarının yol açtığı zorlukların, bankacılık sisteminin esnaf üzerinde kurduğu finansal tahakkümün araştırılarak esnafımızın ekonomik döngüdeki hayati rolünün korunması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 2/7/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Mesut Doğan.

Buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Biraz önce yapılan tartışmayla ilgili Özlem Hanım savunma yaparken bir hatırlatmada bulundu: Mecliste özellikle muhalefet parti milletvekilleri varken yok olduklarını ya da var olduklarını söylemediklerini... Buna eleştiride bulundunuz ama bunun en iyisini siz yaptınız aslında; hatırlayın, biz Meclisi olağanüstü bir çağrıyla Meclise davet ettiğimizde, bütün AK PARTİ'li milletvekili arkadaşlar burada olduğu hâlde “yokuz” demişlerdi.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Dışarıdalar.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Şimdi, şunu diyebilirsiniz: Madem Meclise olağanüstü çağrıda bulundunuz, bunun gereğini yapın. Biz de diyoruz ki: Madem bir kanun teklifinde bulundunuz, siz de gereğini yapın, burada milletvekili arkadaşlarımız bulunsun.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Örnekleme yanlış Mesut Bey, namaz kılacağım, o yüzden gidiyorum. Ama örneğiniz doğru değil, biz burada değildik, varken yok olmak başka bir şey.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Burada varken yoktunuz, varken yoktunuz.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Hayır, hayır, hayır. Aynı şey mi? Yanlış bir örnek verdiniz.

BAŞKAN - Sayın Doğan, devam edin lütfen.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar, artık bu ülkede bütün arkadaşlarımızın, bütün insanlarımızın kabul ettiği bir gerçek var ki o da var olan bütün sorunlarımıza, bütün sıkıntılarımıza rağmen ülkemizin en önde sorun ve sıkıntı olarak ifade ettiği durum ekonomi yani işçimizin de, memurumuzun da, emeklimizin de, iş dünyamızın da en ciddi manada önünde var olan sorun ekonomik. Bunu illerimize gittiğimizde de görüyoruz, ilçelerimize gittiğimizde de görüyoruz, şehirlerimize gittiğimizde de görüyoruz. Bu sorunun en temel göstergesi olarak sadece bir rakam paylaşayım: Beş ay içerisinde yani 1 Ocak ve 31 Mayıs arasında 53 bin esnafımız kepenk kapatmış ve bu kepenk kapatma miktarını güne böldüğümüz takdirde yani günlük 354 esnafımız pes etmiş. Hepimiz biliyoruz ki ekonomide paranın hareketli olması, ekonomiye can katar, özellikle paranın hep aktif olması gerekir ekonomide canlılık olabilmesi için. Tam da bu noktada ekonomide parayı sürekli canlı tutan ve her tarafa dengeli bir şekilde o parayı taşıyan en önemli aktör esnafımızdır. Esnafımız durursa para durur, para durursa ekonomi durur, ekonomi durursa hayat durur ki bunun sonucu da büyük bir felaket olur. Düşünün, bu anlamda belki de esnafımıza ciddi bir katkıda bulunabilmek için Ticaret Odası bir adım attı, adımın ismi bile esnafımızın ne hâlde olduğunu göstermesi bakımından çok ibretlik. Nedir atılan adımın ismi: Nefes kredisi yani yaşama kredisi değil, büyüme kredisi değil. Demek ki esnafımız nefes alamayacak bir hâlde geldi. Hafiften espri olsun diye söylüyorum. Yapılacak NATO toplantısının bedelini, yükünü bile esnafımız taşımak zorunda. Sırf NATO için bu ülkeye gelecek olan misafirlerimiz, herhâlde esnafımızın hâlini görmesinler diye esnaflarımızın önünü brandalarla kapatmada bulunduk. Böyle bir dönemde, iktidarın, Hükümetin mutlaka ama mutlaka esnaflara ciddi manada sahip çıkma mecburiyeti var. Bunu yapmadığı takdirde tehlike inanın zannettiğinizden çok daha büyük ve bunun sonucu çok tehlikeli bir boyuta gelebilir. Diyebilirsiniz ki elbette ki biz esnaflarımıza yönelik adımlar da attık. Attığınız adımla ilgili iki şey söyleyeyim: Mesela, bu beş ay içerisinde esnaflara yönelik verilen kredinin toplamı -rakamlara lütfen dikkat edin- 53 milyar. Yani sekiz buçuk günlük faiz parası demektir bu. İktidara geldiğinizden beri -Ticaret Bakanlığı açıkladı- yirmi üç yıl boyunca esnafa verilen kredi yani borç -hibe de değil- toplam 803 milyar kredi verilmiş. Yani üç buçuk aylık faiz parası demektir. Ülkemizin hâlini görmek bakımından çok ibretlik bir fotoğraf. Bu fotoğrafın sahibi Sayın Cumhurbaşkanımız çıkıp da şunu söyleyebiliyor, o da ayrı bir durum, diyor ki: “Faizin olduğu yerde bereket olmaz.” Ya, bu ülkeye yirmi üç yıl içerisinde 61 trilyon faiz ödeten sistemin sahibi sizsiniz. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar) Yani şunu demek istiyorsunuz aslında “AK PARTİ yani AK PARTİ iktidarı bereketsizliğin teminatı, garantisidir; kendisidir.” diyorsunuz aslında. Bu anlamda, sadece şu Mecliste çıkan 2 tane kanun teklifini ve sonuçta onaylanan 2 tane kanunu bir araya getirdiğimiz zaman bile nasıl bir mantıkla adım attığımızı görmemiz yeterli olur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MESUT DOĞAN (Devamla) - Bir kanun çıkardık, o kanun diyor ki: “Dışarıdan gelecek sıcak paralara yirmi yıl vergi almayacağız, artı yüzde 40 da rüşvet vereceğiz.” Peki, esnafa yönelik ne yaptık? Esnafa da dedik ki bir buçuk yıl öncesinde: Her ay iki üç gün Maliyeden 2-3 kişi gelecek, kasanıza oturacak ve sizi denetleyecek. Belki tam da bu noktada iktidarın kendisine sorması gereken soru şu: “Ben kimin iktidarıyım?” Yani siz size oy verenlerin iktidarı mısınız yoksa size talimat verenlerin iktidarı mısınız? Büyük kâr etmiş şirketlere vergi affı getirirken kâr etmemiş esnafa ceza kesiyorsunuz; böyle bir yaklaşım, böyle bir anlayış olabilir mi?

Böyle bir dönemde esnafa sahip çıkmak iktidarın mutlaka ama mutlaka görevidir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Trabzon Milletvekili Yavuz Aydın.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubu önerisi üzerinde İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, esnaf, bu ülkenin sadece ticaret yapan kesimi değildir; esnaf, mahallenin hafızasıdır, çarşının bereketidir, sokağın güvenidir, yerel ekonominin en sağlam dayanaklarından biridir. Ancak bugün esnafımız ağır bir ekonomik kuşatma altındadır. Yüksek enflasyon, artan kira giderleri, enerji maliyetleri, ham madde fiyatları ve vergi yükü esnafın omuzlarına çökmüştür. Henüz haziran ayı enflasyonu açıklanmadı fakat mayıs ayının enflasyonuna baktığımızda AK PARTİ TÜİK’inin enflasyonu bile yıllık yüzde 32,61 demektedir, ENAG’a göre bu oran yüzde 53,13 seviyesindedir. Merkez Bankasının politika faizi ise yüzde 37 seviyesindedir. Yani esnaf hem yüksek maliyetle hem de pahalı finansmanla boğuşmaktadır.

Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonunun Mart 2026 açıklamasına göre Türkiye’de esnaf ve sanatkar sayısı 2 milyon 260 bin 674’tür. Toplam iş yeri sayısı ise 2 milyon 553 bin 165’e ulaşmıştır. Yani bugün konuştuğumuz mesele, birkaç sektörün değil milyonlarca hanenin meselesi hâline gelmiştir. Önerge gerekçesinde de ifade edildiği gibi, 2026 yılının ilk beş ayında 58.088 esnaf kepenk kapatmıştır; bu, günde ortalama 354 esnafın iş hayatından kopması anlamına gelmektedir. Bunun adı sadece ekonomik daralma değildir, bunun adı çarşının kan kaybetmesidir, bunun adı küçük işletmenin sistem dışına itilmesidir. Bugün vatandaş nakit kullanmaktan uzaklaşmıştır, esnaf ayakta kalmak için kartlı ödeme sistemlerine mecbur bırakılmıştır fakat pos komisyonları, bloke süreleri ve bankacılık masrafları esnafın alın terinden kesinti yapmaktadır. Esnaf sattığı malın bedeline hemen ulaşamamaktadır. Kazancı daha cebine girmeden komisyona, faize, kiraya, vergiye ve borca gitmektedir.

Değerli milletvekilleri, TOBB verileri de alarm vermektedir. 2026 yılının ilk dört ayında kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 24,9 artmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

YAVUZ AYDIN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Başkan.

Bu tablo karşısında iktidarın yapması gereken bellidir: Esnafın krediye erişimi kolaylaştırılmalıdır, pos komisyonları ve bankacılık masrafları denetlenmelidir, kamu borçları yapılandırılmalıdır; enerji, kira ve vergi yükü hafifletilmelidir, küçük işletmeler büyük sermaye karşısında sahipsiz bırakılmamalıdır.

Bu nedenle, YENİ YOL Grubunun önerisini esnafımızın yaşadığı ağır ve ekonomik sorunların araştırılması bakımından önemli gördüğümüzü ve desteklediğimizi ifade ediyor, Genel Kurulu ve bu ağır tablo altında ezilen esnaflarımızı saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sevgili halkımızı selamlıyorum ve soruyorum: Esnaf mı kaldı ya? Esnaf mı kaldı arkadaşlar? Esnafı mahvettiniz ya! Bakın, yıllık üzerinden hesaplandığında günde 354 esnaf kepenk kapatıyor; olacak iş mi? Sadece biz muhalefet vekilleri değil, siz iktidar vekilleri de esnafa gittiğinizde neler duyduğunuzu biliyorsunuz. Esnaf kan ağlıyor, perişan durumda. “Ne yapacağız?” diye soruyorlar “Nereye gidecek bu hâl?” diye soruyorlar arkadaşlar.

Şimdi, bakın, zaten esnaf diyor ki: “Ya, bankalar bize ortak olmuş. Maşallah, bu poslar çıkmış, kartlar falan, hepsi bize ortak; bizim burada canımız çıkıyor, bankalar bize ortak.” Sonra, yine, hani “Esnafa nefes kredisi.” falan dendi, kooperatiflerle ilgili kredi meselesi vardı; buraya da bir engel getirildi, işte “Sigorta, vergi borcu olana vermiyoruz.” dendi. Esnaf ne yapsın kardeşim ya? Esnafın ağzı kokuyor artık yani. Sonra, Cumhurbaşkanı söz vermişti “Esnaf için 7200 emeklilik günü sözü veriyorum. Ey esnafım, yapacağım.” demişti Sayın Erdoğan. Ne oldu? Ne zamandan beri, hani? Sayın AK PARTİ’li vekiller, 7200 ne oldu? Siz de böyle kafa sallıyorsunuz değil mi?

Sonra, bakın, büyükler büyüyor, küçükler küçülüyor arkadaşlar. Benim kentim Kocaeli’de bir liman var, Sapiport Limanı. Maşallah, siz burada İsrail’i eleştirmeye gelince on numara eleştiriyorsunuz ama iktidarınıza yakın Hakan Safi’ye ait Sapiport Limanı’ndan her gün İsrail’e ticaret yapılıyor, gemiler gidiyor. Ben binlerce defa bunu ispat ettim, biliyor musunuz? Herkes biliyor, oradaki tüm esnafımız biliyor, buradan ihracat yapıldığını çok iyi biliyorlar.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Doğru, biz de biliyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bakın, bu Sapiport 2022’de, 2023’te, 2024’te vergi vermemiş ya, vergi vermemiş adam. Şimdi, bu dev Sapiport vergi vermiyor... Bakın, ben bunu soru önergesiyle sordum, Maliye Bakanlığı bana öyle bir cevap göndermiş ki yuh ya, gerçekten el insaf! Bu konuya hiç girmemiş “Ya, işte, bir şey diyemeyiz.” falan, başka cevaplar vermiş. Olacak iş değil arkadaşlar. Gerçekten zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapan bu sistemi kabul etmiyoruz yani esnafın durumu gerçekten kötü. Ya, kredi alayım diye gidiyor, krediye ulaşamıyor veyahahut da faizler yüksek. Ne yapsın esnaf yani? Esnafın hâli gerçekten perişan arkadaşlar. Bir sürü soru önergesiyle soruyorum. Maliye Bakanlığının bana verdiği cevaplara bakarsanız gerçekten gülünç arkadaşlar, kabul edilecek bir durum da değil bu hâl, bunu da söylemiş olayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Şimdi, bakın, az evvel Sayın Hulusi Akar, Bülent Kaya’nın sorusuna, KHK’li askerlerin, idare mahkemesi iade ettiği hâlde neden göreve başlatılmadıklarıyla ilgili sorusuna cevap veremedi. Böyle bir yasa çıkarmaya çalışıyor iktidar ve Hulusi Akar değil mi? Şimdi, Hulusi Akar hiçbir şeye cevap veremez arkadaşlar. Darbe komisyonuna

gelip ifade verdi mi? Kaçtı, dörtümla kaçtı gitti. Peki, darbe gecesı, 15 Temmuzda Mehmet Dişli'yle -görüntülerde var, esir değildi- elini kolunu sallayarak Genelkurmaydan Akıncılar'a gitmedi mi? Gitti.

MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Orada mıydın sen? Sen de mi oradaydın?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Ardından, sabahleyin Başbakanlığa gittiğinde Mehmet Dişli'yi bakanlara takdim ederek "Sabaha kadar benimle darbecilere karşı mücadele eden insan budur." demedi mi? Dedi. Saat dörde kadar Dişli'yle kol kola değil miydi? Öyleydi. Nasıl kalkıp da sen bu hesapları veremiyorsun Sayın Hulusi Akar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Çok önemli hesapları veremiyorsun, söyleyecek sözün yok ve o yüzden kalkıp birdenbire burada böyle bir zulüm yasası çıkarmaya çalışıyorsun.

Ayrıca, Anayasa'yı çiğneyen, bu yasayı çıkaran AK PARTİ'li Vekil Sayın Serap Yazıcı'yı da kınıyorum.

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu, teşekkür ediyoruz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - AK PARTİ'li tüm vekilleri anladım, onlar Anayasa'yı çiğniyor ama ey Anayasa hukuku hocası Sayın Serap Yazıcı Hoca, bu yasaya sen nasıl "evet" dedin?

BAŞKAN - Sayın Gergerlioğlu...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Sayın Serap Yazıcı'ya bunu da soruyorum ve cevaplamasını bekliyorum. (DEM PARTİ, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kocaeli Milletvekili Sayın Nail Çiler.

Buyurun Sayın Çiler. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA NAİL ÇİLER (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, dili, dini, mezhebi, rengi ne olursa olsun hepimizin gözyaşı, hepimizin duyguları aynı, Madımak'ta kaybettiklerimizi sevgi, saygı ve özlemle anıyorum.

Değerli milletvekilleri, demin YENİ YOL'dan milletvekili arkadaşım söyledi "Nefes alacak hâlleri yok." dedi. Nefes değil artık esnaf negatif sermayeyle iş yapıyor. Emekçi, emekli, çiftçi, öğrenci, nefese değil bir can suyuna ihtiyaç var. Günden güne kayıp yaşıyoruz, hiç farkında değilsiniz. Aslında Trabzonların, Karadenizlilerin çok güzel bir lafı var: "Hepimiz aynı tavanın balıklarıyız."

Değerli milletvekilleri, eğer Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir temsil noktasında bulunuyorsak bu sorunların hepsinin çözümünde de ortak olmak zorundayız. Bundan dolayı, YENİ YOL Grubunun verdiği araştırma önergesi hayati bir konuya değindiği için kendilerine teşekkür ediyorum. Esnaf ve sanatkarlarımız büyük bir ekonomik krizin ortasında, ekonomik bir kriz var değerli dostlar. Çoğu esnaf BAĞ-KUR primini ödeyemiyor, günlerini borçla çevirmeye çalışıyor. TESK yani Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu 2026'nın ilk beş ayında 57 bine yakın iş yerinin faaliyetini durdurduğunu söylüyor. Bunlar gerçek rakamlar. Sadece ilk beş aydan bahsediyoruz. Yani 57 bine yakın esnaf ve sanatkar evine ekmek götüremiyor. Borçlu borcunu borçla kapatmaya çalışıyor. Bir yandan kira, enerji, ham madde ve personel maliyetleriyle mücadele ederken diğer yandan da alım gücü kalmayan piyasada nefes almaya çalışıyor. Esnafımız BAĞ-KUR primini ödeyemezken siz yeni vergiler, yeni zamlarla bir darbe daha vuruyorsunuz; otayol ücretlerine zam yaptınız dün, elektrik, doğal gaz gibi

yaşamsal giderlerde faturalar her geçen gün kabarıyor. Bugün birçok esnafımız dükkânını açtığı anda nasıl satış yapacağını değil elektrik, doğal gaz, vergi, prim ve kredi taksitlerini nasıl ödeyeceğinin hesabını yapıyor. Özellikle küçük ölçekli işletmeler zincir marketlerle ve büyük sermaye gruplarıyla aynı koşullarda rekabet edemiyor. Yıllardır bekleyen perakende ticaret yasası yani dayanıksız tüketim malları için gelecek marketler yasasını neden çıkarmıyorsunuz, buradan soruyorum.

Mahalle esnafı sadece ticaret yapan bir kesim değil, bulunduğu mahallenin sosyal dokusunu da ayakta tutan en önemli unsurlardan biridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

NAİL ÇİLER (Devamla) - Finansmana erişimde yaşanan sıkıntılar da esnafın en önemli sorunlarından biridir. Yüksek faiz oranları nedeniyle kredi kullanmak zorlaşmış ya da krediye erişim çok ama çok zor, zaten ulaşabilse bile yüksek faizin altından kalkamıyor.

Bir de esnafın sicil affı var, yıllardır yapmaya çalıştığınız ama yapamadığınız. Esnaf kredi ve kefalet kooperatifleri para veriyor ama komisyonları çok yüksek arkadaşlar, gerçekten, esnaf olan arkadaşlarımız bilir, çok yüksek. Adil, öngörülebilir ve sürdürülebilir bir vergi sistemine ihtiyaç vardır. Yapılandırma olarak esnafa sunduğunuz pakette yüzde 39'dan yüzde 29'a düşürdünüz, yüksek faizle esnafa sadece nefes aldırınız; aslında, borçlar ötelendi, farkında değilsiniz.

Esnaf ve sanatkârlarımızın karşı karşıya olduğu yapısal sorunların bütün yönleriyle incelenmesi ve sürdürülebilir bir politika uygulanması gerekir diyor, hepimizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Ayhan Salman.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA AYHAN SALMAN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öneri üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Hiç kuşkusuz, esnaf ve sanatkârlarımız bu ülkenin omurgasıdır. Mahalle kültürünün, üretimin, istihdamın ve sosyal dayanışmanın en güçlü temsilcileri olan esnafımızın karşı karşıya bulunduğu her mesele bizim de AK PARTİ olarak öncelikli gündemimizdir. Ancak görüyoruz ki önümüze getirilen araştırma önergesinde mevcut tablo objektiflikten uzak değerlendirilmekte, esnafımız lehine hayata geçirilen kapsamlı reformlar ve destekler görmezden gelinmektedir.

Değerli milletvekilleri, AK PARTİ hükümetleri döneminde esnaf ve sanatkârlarımızın finansmana erişimini kolaylaştırmak amacıyla tarihi nitelikte adımlar atılmıştır. Hazine faiz destekli kredilerin kapsamı sürekli genişletilmiş olup kredi limitleri ekonomik şartlara göre defalarca artırılmıştır. İşletme kredilerinden yatırım kredilerine, iş yeri ediniminden ticari araç alımına kadar birçok alanda uygun maliyetli finansman imkânı da sağlanmıştır. Geçmişte sınırlı imkânlarla faaliyet gösteren kredi sistemi bugün yüz binlerce esnafımıza ulaşan güçlü bir finansman ağına dönüşmüştür.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - BAĞ-KUR borcu olanlar kullanamıyor.

AYHAN SALMAN (Devamla) - Kredi üst limitleri katbekat artırılmış, geri ödeme vadeleri uzatılmış, faiz destekleri ile finansman maliyetleri önemli ölçüde aşağı çekilmiştir. Bunun yanında, yalnızca kredi desteğiyle yetinilmemiş, vergi düzenlemeleri, prim destekleri, hibe programları, dijital dönüşüm teşvikleri ve mesleki eğitim çalışmalarıyla da esnafımızın rekabet gücü artırılmıştır. Pandemi

dönemi ve asrın felaketi olarak nitelenen 6 Şubat deprem felaketi başta olmak üzere bu desteklerin en somut örneklerini hep birlikte defalarca yaşadık. Dünyanın en büyük ekonomik krizlerinde kira desteklerinden gelir kaybı ödemelerine, kredi ertelemelerinden hibe programlarına kadar milyarlarca liralık destekler sağlanarak esnafımız hiçbir zaman yalnız bırakılmamıştır.

Değerli milletvekilleri, malumunuz, “Hafızayıbeşer nisyan ile maluldür.” yani insan unuttur.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - 7200 günün bile unutulduğu gibi. 7200 emeklilik için... Onu da unuttunuz.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Şanlıurfalı esnaf unutmuş mu yani bu yokluğu, yoksulluğu ya! Ben anlamadım ki! Sayın Başkanım, sayın hatip hangi ülkeden bahsediyor!

AYHAN SALMAN (Devamla) - Bu önerge de bunun somutlaşmış hâlidir. Bakınız, rakamlarla birkaç örnek verecek olursak, 2002-2026 Haziran döneminde ülkemiz genelinde 815 milyarı aşan tutarda faiz indirimli kredi kullanılmış, sadece 2025 yılında bile esnaf ve sanatkârimıza 178 milyar lira civarında kredi verilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, hatip Türkiye’den mi bahsediyor, hangi ülkeden bahsediyor, bilmiyorum ki.

ADEM YILDIRIM (İstanbul) - Urfa’dan bahsediyor.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - E, Urfa’daki esnaf perişan, kredi alamıyor.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

AYHAN SALMAN (Devamla) - Elbette bugün küresel enflasyonun, bölgesel savaşların, enerji ve emtia fiyatlarındaki dalgalanmaların ekonomimiz üzerinde oluşturduğu etkilerin farkındayız. Esnafımız da bu süreçten tabii ki etkilenmektedir ancak Hükümetimiz bir taraftan enflasyonla mücadeleyi sürdürürken diğer taraftan da üretime, ticarete, ihracata ve istihdama destek mekanizmalarını kesintisiz şekilde devam ettirmektedir.

Ezcümle, bizim anlayışımız günü kurtaran popülist söylemler değil, aziz milletimizin ihtiyaçlarına kalıcı çözümler üretmektir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Ayhan Bey, 7200 gün ne olacak, 7200? Sayın Cumhurbaşkanı söz verdi.

AYHAN SALMAN (Devamla) - Sayın Cumhurbaşkanımız liderliğinde esnafımızın daima yanında olmaya devam edeceğimizi belirtiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın muhalefetimiz tabii verileri söylerken hep bir tarafı söylüyor, kapanan esnaf sayımızdan bahsediyor ama açılan esnaf sayımızdan bahsedilmiyor.

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Çarşığı bir dolaşın, çarşığı!

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Esnaf kan ağlıyor, kan!

AYHAN SALMAN (Devamla) - 55 bin civarında esnaf kapanmış, 140 bin civarında yeni esnaf... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye kapanıyor o zaman? Niye kapanıyor? Esnaf niye kepenk kapatıyor?

MUSTAFA HAKAN ÖZER (Konya) - Kapanıyor ve açılıyor. Farklı gerekçelerle de kapanır, sadece işler kötü olduğu için kapanmaz. İstatistiklere bir bakın.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunmadan önce karar yeter sayısı talebi vardır.

Öneriyi kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var Divanda, elektronik oylamaya başvuracağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.39

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 16.46

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

YENİ YOL Partisi grup önerisinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi öneriyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, kömür madenciliği ve kömürden elektrik üretiminde yaşanan daralmanın kömür havzası şehirlerin ekonomileri, istihdam yapıları ve sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin ortaya konması, Soma başta olmak üzere kömür sektörüne bağımlı bölgelerde yaşanan iş kayıpları, ekonomik küçülme ve göç risklerinin tüm yönleriyle araştırılması, kömürden çıkış sürecinin adil, kapsayıcı, katılımcı ve planlı şekilde yürütülmesine yönelik mevcut politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi, kömür sonrası dönemde alternatif istihdam alanlarının oluşturulması ve yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesine ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ulusal düzeyde adil dönüşüm ve kömürden çıkış planlarının hazırlanması, adil geçiş mekanizmaları ile dönüşümün finansmanına yönelik kaynak ve modellerin değerlendirilmesi, sosyal yardımlaşma, sosyal güvenlik, eğitim ve yatırım teşviklerinin bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmasına yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, kömür bölgelerinde sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli bir ekonomik dönüşüm için gerekli politika ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez

Balıkesir

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, kömür madenciliği ve kömürden elektrik üretiminde yaşanan daralmanın kömür havzası şehirlerin ekonomileri, istihdam yapıları ve

sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin ortaya konması, Soma başta olmak üzere kömür sektörüne bağımlı bölgelerde yaşanan iş kayıpları, ekonomik küçülme ve göç risklerinin tüm yönleriyle araştırılması, kömürden çıkış sürecinin adil, kapsayıcı, katılımcı ve planlı şekilde yürütülmesine yönelik mevcut politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi, kömür sonrası dönemde alternatif istihdam alanlarının oluşturulması ve yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesine ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ulusal düzeyde adil dönüşüm ve kömürden çıkış planlarının hazırlanması, adil geçiş mekanizmaları ile dönüşümün finansmanına yönelik kaynak ve modellerin değerlendirilmesi, sosyal yardımlaşma, sosyal güvenlik, eğitim ve yatırım teşviklerinin bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmasına yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, kömür bölgelerinde sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli bir ekonomik dönüşüm için gerekli politika ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/7/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

(Uğultular)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, milletvekilini kürsüye davet edeceğim, lütfen sükûnet...

Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bir kentin ekonomisini on yıllar boyunca tek bir sektöre bağımlı hâle getirirseniz o sektör çözülmeye başladığında yalnızca fabrikalar kapanmaz kentler de çökmeye başlar. Bugün Türkiye'nin kömür kentleri tam da böyle tarihî bir eşiktedir. Yıllarca Soma'yı, Elbistan'ı, Zonguldak'ı büyüten kömür ekonomisi bugün o kentleri sessiz ve derinden bir çözümlenin içine sürüklemektedir. Bu kentlerde kömür üretimi düşüyor, istihdam azalıyor, kamu ve özel sektör yatırımları geriliyor, kent ekonomileri daha kırılgan hâle geliyor. Dünyada ise enerji sistemi değişiyor sayın milletvekilleri; güneş ve rüzgâr enerjisi ucuzluyor, yeni piyasa regülasyonları, iklim politikaları, çevre ve sağlık standartlarıyla değişen enerji piyasaları kömürün rekabet gücünü aşındırıyor. Biz bu küresel değişimleri durduramayız ancak bu değişimin ağır bedelini kömür kentlerine ve o kentlerde yaşayan yurttaşlarımıza ödetmek zorunda da değiliz. O nedenle, şimdiden, kömür üretiminin yapıldığı kentlerin geleceğini konuşmalıyız.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de, bir kömür kentinde plansız ekonomik çözümlenin, bir şehri kendi kaderine bırakmanın faturasının ne kadar ağır olabileceğini Karaman Ermenek'te gördük. 28 Ekim 2014'te maden kazası sonrası Ermenek'te kömür ocakları kapandı, nakliyeciler kamyonlarını sattı, dükkânlar kapandı, geçim zorlaştı. Maden işçileri başka sektörlerde tutunamadı, işsiz ve açsız kalan Ermenekliler göç ettiler. Ulusal bir politika olmadığı için kalıcı çözümler yaratılamadı.

Değerli milletvekilleri, Manisa, Soma da bugün aynı süreci çok daha sert bir biçimde yaşamaktadır. Soma B Termik Santrali son bir yılın 9'uncu ayında üretimi durdurdu. İcradan satışa çıkan santralin akıbeti artık belirsiz. Soma A Termik Santrali özelleştirildi, yeniden elektrik üreteceği ise meçhul; sadece arazileri alındı, aralık ayında Dereköy Lavvar Tesisi kapandı, işletilmek için hâlâ ihale edilmeyi bekliyor. Özel sektör peş peşe işçi çıkarıyor, 9 Temmuzda Yeni Anadolu Madencilik 1.361 madenciyi işten çıkaracak. Sadece son altı ayda Soma'dan 3.500 aile göç etti.

Değerli milletvekilleri, dün Ermenek, bugün Soma, yarın Zonguldak, Elbistan, Tavşanlı, Milas; kömür sektöründe son on beş yılda istihdam yüzde 33 azalırken işletme sayısı yüzde 46 düştü. 2011-2024 yılları arasında kömür kentlerinin ulusal yatırımdan aldıkları pay yüzde 12'den yüzde 4'lere geriledi yani sektör daralıyor, kömür kentleri ise onları ayakta tutacak kamu yatırımlarından da mahrum bırakılıyor.

Biz, kriz çıktıktan sonra rapor yazan değil, kriz büyümeden devlet aklıyla çözüm üreten bir Meclis olmak zorundayız. Bu kentlerde sosyoekonomik dönüşüm zaten başladı; asıl mesele, bu dönüşümün planlı mı yoksa kontrolsüz mi yaşanacağıdır. Adil dönüşüm bu kentler için artık acil bir ihtiyaçtır. Adil geçiş hakkını bütün bu tür illerimizde, bölgelerimizde kullanmak zorundayız. O nedenle, istihdamı koruyacak, ekonomiyi çeşitlendirilecek, sosyal korumayı sağlayacak, sanayi teşviklerini ve beşerî sermayeyi güçlendirecek, özetle, kömür kentlerini geleceğe hazırlayacak bir yol haritasına ihtiyaç vardır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ŞENOL SUNAT (Devamla) - Bu yıl Birleşmiş Milletler 31'inci İklim Zirvesi Antalya'da yapılacak sayın milletvekilleri; böyle bir zirve öncesinde Mecliste adil dönüşüm araştırma komisyonunun kurulması Türkiye'nin iklim diplomasisine de katkı sağlayacaktır.

İnşallah idrak etmişsinizdir diyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın Mehmet Atmaca.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET ATMACA (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Tabii, bu Hükümet yirmi üç yıllık iktidarları döneminde plan ve programsızlık yüzünden millete büyük bedeller ödemiştir. Örnek olarak, hesapsız ve plansız açılan üniversitelerde verilen mezunlar işsiz kalmış ve bugün üniversite mezunu işsiz sayısında tarihî rekorlar kırılmıştır. Bu, plansız ve programsız yapılanmanın bir sonucu.

Bugün fosil üretimi ve özellikle kömür üretimi konusunda meydana gelen teknolojik gelişmeler ve çevre koşullarıyla kömür üretiminde ve fosil yakıt üretiminde bir azalma olacağı açık bir şekilde görülmektedir. Bunun önemi görülerek gerekli planlamanın yapılması gerekiyor. Bu sektörlerle bağlı geçimini sağlayan bölgelerdeki insanların nasıl istihdam edileceği ve geçimlerinin nasıl sağlanacağı konusunda ciddi planlamaların olması gerekiyor ama biz, Hükümetin yirmi üç yıllık performansından endişe ediyoruz. Maalesef bu sektörlerde yine bu sektörlerin bitmesi sonucunda ortaya çıkacak olan ekonomik ve sosyal problemlerin çözümsüz kalacağını öngörüyoruz. Bu yüzden, bu önergeyi destekliyoruz. Bir an evvel bununla ilgili bir komisyon kurularak oluşacak sıkıntı ve sorunların çözümü için öneri geliştirilmesi gerekiyor.

Tabii, bu sadece bu sektörde değil. Örneğin, az evvel üniversitelerle ilgili ifade ettim, ihtiyaç duyulan ara mesleklerin, ara meslek erbabının yetiştirilmesi konusunda da ciddi sıkıntılar var. Bunlar plansız ve programsız hükmetmenin ve idare etmenin sonucudur.

Şimdi, tarım ürünleriyle de ilgili benzer sorunlar hep yaşandı. Örneğin, tütün üreticileri konusunda da tütün yasağıyla tütünden geçimini sağlayan yüz binlerce ailenin işsiz kaldığına şahit olduk. Umuyor ve dua ediyoruz ki bu maden sektöründe de benzer şeyler yaşanmaz çünkü ülkemizde çok ciddi bölgeler ve illerde sırf bu sektörlerden geçimini sağlayan insan ve aileler vardır. Biz, bu nedenle, bu önergeyi destekliyoruz.

Saygılar sunuyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bugün burada tarihin, tarımın, bereketin şehri, medeniyetlerin beşiği olan Urfa'nın sorunlarını gündeme getireceğim.

Seçim bölgem olan Urfa 3 milyona yakın nüfusuyla Türkiye'nin 8'inci büyük ili, genç nüfus oranıyla Türkiye'nin 1'inci şehridir. Devletin asli görevi, şehir ayrımı yapmadan her yurttaşın temel ihtiyaçlarını karşılamaktır, zorundadır. Urfa halkı en temel haklarına erişirken bile ciddi sorunlarla karşı karşıya kalıyor. Urfa'da sağlık sistemi çökmüş, hastanelerde uzman doktor ve medikal araç gereç eksikliği nedeniyle halk büyük mağduriyetler yaşıyor.

Karaköprü'de insanlar dış hastanesine gidiyor, hastanede görev yapan hekimler "Malzememiz kalitesiz." gerekçesiyle hastaları özel kliniklere yönlendiriyor.

Mehmet Akif İnan Hastanesinin ek binasında sözde onkoloji bölümü var ama radyoterapi ışın tedavisi için hastaneye gidenler, kanser hastaları "Cihazlar eskidir." gerekçesiyle çevre illere yönlendiriliyor.

Eyyübiye'de bulunan eğitim ve araştırma hastanesinde yoğunluktan kaynaklı olarak doktorların ihmalleri sonucu çocuklar hayatını kaybediyor.

Urfa'da her gün adı farklı skandallarla anılan bir İl Sağlık Müdürü var.

En son kriz Balıklıgöl Devlet Hastanesinin durumuyla ilgili. 400 bini aşkın nüfusuyla dar gelirli ailelerin yaşadığı Eyyübiye ilçesinde halkın sağlık hizmeti aldığı Balıklıgöl Devlet Hastanesinin yıkımıyla ilgili bir muamma var. Hastane yetkilileri yıkımın gerçekleşeceğini ve bunun bir rant projesi olduğunu söylüyor. Muhtarların ve bölge halkının tepkisi sonrası bu karardan şimdilik vazgeçildi. Urfa'da sağlık sorunlarının çözümü konusunda Bakanlıktan acilen bir müfettiş heyeti talep ediyoruz.

Urfa halkının bir diğer büyük çilesi de devlet içinde devlet gibi hareket eden DEDAŞ'tır. Urfa'da hava sıcaklığı gündüz 40 derecenin üzerine çıkıyor, ilçelerde ve kırsalda yaşanan uzun süreli elektrik kesintileri hayatı durma noktasına getiriyor. Bölgeye elektriği veren DEDAŞ Bakanları dinlemiyor, tek bir Erdoğan'ın sözünü dinliyor.

Urfa, bulunduğu konumdan kaynaklı büyük bir ticaret ve lojistik merkezi olma potansiyeli taşıyor ama şehirdeki kara yolları kötü, bozuk ve bakımsız. Suruç'u Urfa'ya bağlayan çevre yolu üzerindeki kavşaklarda yapılan mühendislik hataları nedeniyle uzun kuyruklar oluşuyor, kavşaklarda her gün ölümlü kazalar meydana geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - Kazaların sorumlusu halkın taleplerine kulaklarını tıkayan Ulaştırma Bakanlığıdır, Karayolları Bölge Müdürüdür.

Urfa halkının en temel geçim kaynağı tarımdır. Sulama ücretleri başta olmak üzere yüksek girdi maliyetlerinden dolayı çiftçiler yıllardır zarar ediyorlar. GAP'ın merkezinde zarar eden çiftçiler aileleriyle birlikte yollara düşüyorlar. Türkiye'de 1 milyonluk mevsimlik tarım işçisinin önemli bir kısmı Urfa'lı çiftçilerden oluşuyor. Geçtiğimiz günlerde mevsimlik tarım işçisi olarak Urfa'dan Karaman'a çalışmaya giden İzol ailesi 3 çocuğunu kazada kaybetti. Urfa'lı çocuklar mevsimlik tarım işçiliğine sürüklendikleri için eğitimden koparılmakla kalmıyor, yaşamdan da koparılıyor.

Soframıza gelen her lokmada Urfalıların alın teri vardır.

Bu kürsüden bir kez daha altını çiziyorum: Urfa halkı sahipsiz değildir. Urfa halkının taleplerini görmezden gelenler kaybedecek. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Muğla Milletvekili Gizem Özcan.

Sayın Özcan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında, 2 Temmuzda Madımak katliamında yitirdiğimiz canlarımızı saygıyla anıyorum ve otuz üç yıldır büyük bir dirençle adalet mücadelesi veren ailelerin yanında olduğumuzu da bir kez daha bu kürsüden ifade etmek istiyorum.

Değerli milletvekilleri, madem bugün madencilik politikalarını konuşuyoruz, o zaman elbette ki Akbelen'i de konuşacağız ve Akbelen'de gördüğümüz şey aslında AKP'nin madencilik ve enerji politikalarındaki büyük çelişki; bu, tüm alana da yayılıyor.

Bir yanda “iklim krizi” deniliyor, bir yandan “Yenilenebilir enerji yatırımları yapıyoruz.” deniliyor, uluslararası yatırım anlaşmalarıyla yeşil dönüşüm propagandası yapılıyor ama aynı iktidar öte yandan zeytinlikleri madencilğe açıyor, ormanları kömüre teslim ediyor, köylünün tapusunu şirketlerin önüne koyuyor, yargı kararlarını yok sayıyor. Bir yönüyle “yeşil dönüşüm” diyorlar, bir yüzüyle de zeytinlikleri maden sahasına çeviriyorlar; bir yüzüyle “kamu yararı” diyorlar, diğer yüzüyle şirket çıkarımı koruyorlar; bir yüzüyle “kalkınma” diyorlar, diğer yüzüyle köylüyü toprağından ediyorlar.

O hâlde buradan sormak zorundayız: Karar verin, hangi AKP; iklim krizinden söz eden AKP mi, zeytinlikleri madencilğe açan AKP mi; “kamu yararı” diyen AKP mi, şirketlerin çıkarları için köylünün tapusuna el koyan AKP mi; “hukuk devleti” diyen AKP mi, Danıştayın yürütmeyi durdurma kararına rağmen patlatmaları sürdüren AKP mi? Akbelen bize bu çelişkiyi bütün açıklığıyla gösteriyor. Akbelen yalnızca İkizköy'ün meselesi değildir, Karacahisar'ın yaşadıkları ortadadır; şirket önce yaptığı sondajlarla Suçkan Deresi'ni kuruttu, şimdi aynı bölge madenin ve termik santralin kirli sularıyla karşı karşıya; kül depolarından gelen atıklar dereye karışıyor, bu kirli sular tarlalara, yaşam alanlarına, köylünün üretimine zarar veriyor ama ne etkin bir denetim var ne de hesap soran bir kamu idaresi var. İşte, plansız denetim, denetimsiz, şirket odaklı maden politikasının sonucunda Karacahisar'daki sonucu net bir şekilde görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

GİZEM ÖZCAN (Devamla) - Kuruyan dere, kirlenen toprak, tehdit altında yaşam.

Değerli milletvekilleri, Danıştay kararına rağmen şirketin hâlâ çalışmasını kabul etmiyoruz. Biraz önce sordum, aradım; bu sabah yine patlamalar yapılmış. Yaz tatili çocuklar evlerinde, aileler yanlarında, güne dinamit patlamalarının sesiyle uyanıyorlar. Bir çocuğun sabahında, bir çocuğun evinde geçirdiği bir sabahta içine korku düşürmeye hangi şirketin hakkı var? Açıkça söylüyoruz buradan: Danıştay kararları bağlayıcıdır. 679 parsel için acele kamulaştırma kararının uygulanabilirliği kalmamıştır. Şimdi sıra Anayasa Mahkemesindedir; Anayasa Mahkemesi “Köylü mü, şirket mi; hukuk mu, talimatlı yaşam mı, rant mı?” sorularının yanıtını vermelidir.

Ve buradan Esra Işık'ı da bir kez daha selamlıyorum. Pazartesi günü duruşması var. Esra'yı da alacağız, Akbelen'i de vermeyeceğiz. (CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Hatay ÖZ ORMAN-İŞ Sendikası yöneticilerine “Hoş geldiniz.” denilmesi

BAŞKAN - Hatay'dan misafirlerimiz var. Hatay ÖZ ORMAN-İŞ Sendikası yöneticileri locadan Genel Kurulu izliyorlar; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

V.- ÖNERİLER (Devam)**A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)**

2.- İYİ Parti Grubunun, Manisa Milletvekili Şenol Sunat ve 19 milletvekili tarafından, kömür madenciliği ve kömürden elektrik üretiminde yaşanan daralmanın kömür havzası şehirlerin ekonomileri, istihdam yapıları ve sosyal hayatları üzerindeki etkilerinin ortaya konması, Soma başta olmak üzere kömür sektörüne bağımlı bölgelerde yaşanan iş kayıpları, ekonomik küçülme ve göç risklerinin tüm yönleriyle araştırılması, kömürden çıkış sürecinin adil, kapsayıcı, katılımcı ve planlı şekilde yürütülmesine yönelik mevcut politika ve uygulamalarının değerlendirilmesi, kömür sonrası dönemde alternatif istihdam alanlarının oluşturulması ve yerel ekonomilerin çeşitlendirilmesine ilişkin ihtiyaçların tespit edilmesi, ulusal düzeyde adil dönüşüm ve kömürden çıkış planlarının hazırlanması, adil geçiş mekanizmaları ile dönüşümün finansmanına yönelik kaynak ve modellerin değerlendirilmesi, sosyal yardımlaşma, sosyal güvenlik, eğitim ve yatırım teşviklerinin bölgesel ihtiyaçlar doğrultusunda yeniden ele alınmasına yönelik ihtiyaçların tespit edilmesi, kömür bölgelerinde sürdürülebilir, kapsayıcı ve dirençli bir ekonomik dönüşüm için gerekli politika ve tedbirlerin belirlenmesi amacıyla 24/6/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Zonguldak Milletvekili Muammer Avcı.

Sayın Avcı, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUAMMER AVCI (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti grup önerisi üzerine AK PARTİ grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi ve ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle ifade etmek isterim ki kömür havzalarında yaşayan vatandaşlarımızın refahı, madencilerimizin emeği ve bölgemizin kalkınması hepimizin ortak meselesidir. Ancak bugün önümüze getirilen önerge meseleyi tek yönlü ele almakta, Türkiye'nin enerji güvenliğini, sanayi üretimini ve kalkınma hedeflerini yeterince okuyamamaktadır. Türkiye, büyüyen, üreten ve enerji ihtiyacı olan, enerji ihtiyacı her geçen gün artan bir ülkedir. Böylesi bir dönemde yerli ve millî kaynaklarımızdan vazgeçmekten öte onları çevreye duyarlı teknolojilerle daha verimli kullanmak temel önceliğimizdir. Bu minvalde, enerjide tam bağımsız Türkiye hedefimiz doğrultusunda yerli kaynaklarımızı azami seviyede ekonomimize kazandırmak büyük önem taşımaktadır.

Yıllık 10 milyar dolara yaklaşan kömür ve 25 milyar dolara yaklaşan doğal gaz ithalatını en aza indirmek ve bu alanda dışa bağımlılığı azaltmak enerji politikamızın en temel önceliklerinden biridir. Türkiye, bugün, yerli kömürden elektrik üretiminde yaklaşık 11.400 megavatlık bir kurulu güce sahiptir. Yerli kömürün toplam elektrik üretimindeki payı yaklaşık olarak yüzde 15 seviyesindedir. Yerli kömürden üretilen elektrik sayesinde yıllık 4,5 milyar dolar değerindeki 10 milyar metreküp doğal gaz ithalatının önüne geçilmektedir. Böylece hem santrallerde çalışanlarla hem de madenlerde görev yapanlarla birlikte yaklaşık 27 bin kişiye doğrudan iş imkânı sağlanmıştır. Madenciliğin ve alın terinin başkenti memleketim Zonguldak, yine bu amaçlar doğrultusunda kömür ve doğal gaz rezervleriyle, enerjiyle ülkemizin kalkınmasına güç vermektedir.

2025 yılında 703.861 ton üretim yapan Türkiye Taş Kömürü Kurumumuz iş sağlığı ve güvenliğinden teknoloji yatırımlarına, üretim kapasitesinin artırılmasından yeni istihdam alanlarının oluşturulmasına kadar yaptığı çalışmalarla geleceğe emin adımlarla yürümektedir. Ayrıca 13/6/2026

tarihli Resmî Gazete'yle yapılan değişiklikle randıman değerinin taş kömürü işletmeciliği için 250 kilogram/yevmiye değerine indirilmesi sağlanarak taş kömürü işletmecilerinin daha yüksek katsayı üzerinden destek alması sağlanmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUAMMER AVCI (Devamla) - Kararın yürürlük tarihi 1/1/2026 olduğundan 2026 yılı başında yüzde 25 oranı üzerinden yapılmış ödemelerin yüzde 100'e tamamlanması için ilave tahakkuk işlemleri başlatılmıştır. Bu gelişmeler kömür madenciliğinin Türkiye için vazgeçilmez bir stratejik ürün olduğunun somut göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, aziz milletimiz; bir yandan bu iyileşmeler ve teşvikler sağlanırken Türkiye'nin enerjide tam bağımsız Türkiye ufku Filyos açıklarından Somali'nin Mogadişu Limanı'na kadar uzanmıştır fakat mavi vatana "mavi masal" diyenler bunu anlayamazlar.

Son olarak, AK PARTİ iktidarları döneminde maden işçisinin alın terini hiçbir zaman hamaset konusu yaptırmayacağımızı bir kez daha ifade etmek istiyorum. Bu vesileyle yerin metrelerce altında alın teri döken tüm madenci kardeşlerimize selam ve hürmetlerimizi buradan gönderiyorum ve madencilik sektöründe Rahmetirahman'a kavuşmuş tüm madencilerimize de Allah'tan rahmet diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Sayın milletvekilleri, Kâtip Üyeler arasında ihtilaf olduğundan dolayı elektronik cihazla oylama yapılacaktır.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Öneri kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

3.- CHP Grubunun, Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve arkadaşları tarafından, Sivas Madımak Otelinde meydana gelen saldırının tüm yönleriyle incelenmesi, hukuki, idari süreçlerin araştırılması ve benzer olayların önlenmesi amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Gökhan Günaydın

İstanbul

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Mersin Milletvekili Gülcan Kış ve arkadaşları tarafından, Sivas Madımak Otelinde meydana gelen saldırının tüm yönleriyle incelenmesi, hukuki, idari süreçlerin araştırılması ve benzer olayların

önlenmesi amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1935 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/7/2026 Perşembe günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Mersin Milletvekili Sayın Gülcan Kış.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA GÜLCAN KIŞ (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bazı yangınlar söner ama öyle yangınlar vardır ki yıllar geçse de bir ülkenin vicdanında yanmaya devam eder. Madımak yangını işte öyle bir yangındı. Otuz üç yıldır yalnızca bir otelin küllerini değil, adaletin küllerini taşıyoruz; bugün hâlâ bir annenin gözyaşında, bir evladın özleminde, adalet bekleyen ailelerin sessizliğinde ve en çok da bu ülkenin vicdanında. Madımak'ta yakılan Hasret Gültekin'in saziydi, Behçet Aysan'ın dizeleriydi, Metin Altıok'un kalemiydi, Asım Bezirci'nin birikimiydi. Yakmak istenilen düşünceydi, sanattı, bilimdi, laik cumhuriyetti ve bu ülkenin birlikte yaşama iradesiydi. Aradan tam otuz üç yıl geçti, yangın söndü ama adalet yerini bir türlü bulamadı çünkü Madımak'ın ardından yalnızca insanlar değil, adalet duygusu da ağır ağır küle dönüştürüldü; eksik yürütülen yargılamalar, zaman aşımı kararları, firarı sanıklar, tahliyeler, Cumhurbaşkanı affıyla ceza infazından yararlanan hükümlüler, bunların her biri bu ülkenin vicdanındaki yangını yeniden büyüttü.

Yıllardır bu millete eski Türkiye'yi anlatıyorsunuz. Evet, Madımak katliamı eski Türkiye'de yaşandı ama bu ülkenin vicdanını yaralayan zaman aşımı kararı ise sizin iktidarınız döneminde verildi. (İYİ Parti sıralarından alkışlar) Dönemin Başbakanı, bugünün Cumhurbaşkanı zaman aşımı kararının ardından "Milletimiz için hayırlı olsun." dedi. Kimin için hayırlı oldu? Otuz üç yıldır evladının mezarına sarılan anneler için mi, babasını dumandan kaybeden çocuklar için mi, yoksa adaletin bir gün mutlaka yerini bulacağına inanan milyonlar için mi? Hayırlı olan zaman aşımı değildi, hayırlı olacak olan gerçek sorumluların hukuk önünde hesap vermesi, ailelerin "Adalet yerini buldu." diyebilmesiydi. (CHP sıralarından alkışlar) Ama siz bu ülkenin en büyük vicdan davalarından birinde adalet duygusunu onarmak yerine cezasızlık duygusunu büyüttünüz.

Bugün geldiğimiz noktada ise başka bir çelişkiyle karşı karşıyayız. Seçilmiş belediye başkanlarımız iddianameleri daha hazırlanmadan aylarca cezaevlerinde tutuluyor, gazeteciler yazdıkları için tutsak. Buna karşılık toplum vicdanında hâlâ kapanmamış bir yaranın hükümlülerine ise tahliye ve af kapılarını açıyorsunuz. İşte, milletin adalet duygusunu yaralayan çelişki tam da buradadır çünkü hukuk iktidarın hoşuna gidene başka, muhalif olana başka uygulanamaz. Adaletin siyasi takvimi olmaz, vicdanın da parti aidiyeti olmaz. Devletin en büyük gücü cezalandırmak değil adalete güveni koruyabilmektir.

Değerli milletvekilleri, Madımak yalnızca Alevilerin acısı değildir, Madımak bu ülkenin ortak vicdanıdır çünkü o gün hedef alınan yalnızca insanlar değildi, farklı düşünenlerdi, farklı inananlardı, cumhuriyetin eşit yurttaşlık idealine yönelmiş örgütlü bir nefret vardı. İşte bu yüzden Madımak yalnızca anılacak bir yer değildir, Madımak aslında gerçeklerle yüzleşilecek bir yerdir. Bugün hâlâ kapısında "Bilim ve Kültür Merkezi" yazması vicdanları rahatlatmıyor çünkü Madımak bu ülkenin demokrasi tarihinin en ağır tanıklarından biridir. Diyoruz ki Madımak utanç müzesi olmalıdır çünkü yüzleşmeyen toplumlar iyileşemez çünkü cezasızlık yeni suçların en büyük cesaretidir. Bosna'nın bilge lideri İzzetbegović'in dediği gibi, unutilan katliamlar tekrarlanır. Biz unutmuyoruz, unutturmayacağız. Unutmamak da geçmişte yaşamak değildir. Unutmamak, geleceği korumaktır. Madımak'ı yalnızca geçmişte yaşanmış bir katliam olarak da görmemeliyiz. Burada mesele yalnızca 2 Temmuz 1993 de değildir, mesele devletin vatandaşını koruyup koruyamadığıdır, hukukun herkese eşit

uygulanıp uygulanmadığıdır, adaletin gerçekten tecelli edip etmediğindedir. Bu nedenle Madımak'ı Maraş'tan, Çorum'dan, Gazi'den, Başbağlar'dan, Roboski'den, Suruç'tan ve Ankara Garı'ndan ayrı değerlendiremeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÜLCAN KIŞ (Devamla) - Teşekkür ederim.

Ortak acılarımızı yarıştırmadan ortak vicdanımızı büyütmek zorundayız çünkü gerçek yüzleşme acılar arasında ayırım yapmak değil, her acının karşısında aynı adalet duygusuyla durabilmektir. Bugün bu kürsüden istediğimiz şey geçmişi yeniden tartışmak değil; istediğimiz, hakikatin bütün yönleriyle ortaya çıkarılması, ihmallerin ve sorumluların eksiksiz biçimde araştırılması, toplumsal hafızanın korunması ve benzer acıların bir daha yaşanmaması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin üzerine düşen tarihî sorumluluğu yerine getirmesidir. Bu nedenle verdiğimiz Meclis araştırması önergesini siyasi kaygılarla değil, ortak vicdanın sesiyle değerlendirmenizdir çünkü adalet yalnızca geçmişe karşı değil de geleceğe karşı da sorumlu olduğumuzu bilmemizden geçmektedir.

Madımak'ta yitirdiğimiz tüm canlarımızı saygı ve rahmetle anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

CHP Grubunun vermiş olduğu önergeyi destekliyoruz ancak bu önergeyi konuşunca, konuşmaya başlayınca bence ilk olarak üzerinde tefekkür etmemiz gereken mevzu Madımak gibi bir acılı olayın, bir katliamın otuz üç yıl sonra dahi henüz aydınlatılmamış olduğunun kabul ediliyor olmasıdır. Herhâlde burada AK PARTİ'li arkadaşlarımız da başka partilerden konuşmacılarımız da Madımak olaylarının aydınlatıldığını -bunun yeniden bir komisyon marifetiyle ele alınması gerektiğini- iddia etmeyeceklerdir. Şöyle bir çelişki de var: Türkiye'de birçok yargı pratiğini eleştiriyoruz fakat Sivas davası sanıklarıyla ilgili lehe bir gelişme olduğunda bu kez sanki bütün yargı süreçleri doğru işliyormuş gibi onların lehine olan süreçleri de eleştiriyoruz. Oysa biz Türkiye'nin yargı pratiğine baktığımızda, Madımak katliamının örtülmesi gibi Madımak katliamı gerekçesiyle yargılananların da birtakım hak kayıplarına maruz kaldıklarını, daha doğrusu kalabileceklerini kabul etmek zorundayız. Eğer biz Sivas'ı, Çorum'u döneminde aydınlatılabilmiş olsaydık belki bugün Madımak'ın aydınlatılmasını konuşmuyor olabilirdik. Madımak'ı sadece Madımak katliamından ibaret görmek de mümkün değildir. Dün burada Milletvekilimiz Sayın Mustafa Kaya da ifade etti, hatırlatmakta fayda görüyorum; 1993 yılı bir örtülü darbe yılı kabul edilir, 33 askerin şehit olmasından Madımak ve Başbağlar katliamlarına, Adnan Kahveci'nin şüpheli ölümü, Eşref Bitlis'in düşen uçağı, Bahtiyar Aydın'ın öldürülmesi, eski milletvekili Mehmet Sincar'ın -ki çocuk yaşta bizzat gözlerimle tanık olduğum bir katliamdır- Batman'da öldürülmesi, Cem Ersever olayı ve daha birçok olay aslında o yılın bir örtülü darbe olarak kodlandığının açıkça ifadesidir. Otuz üç yıl sonra bugün baktığımızda sadece Madımak'taki 33 aydınımızı, sanatçımızı, düşünürümüzü ve 2 otel çalışanını değil, hemen ertesi gün hangi karanlık eller tarafından planlandığını hâlâ bilmediğimiz ama faillerini de bilip lanetlediğimiz Başbağlar katliamını da birlikte değerlendirmek zorundayız tıpkı 93 yılını bir bütün olarak ele almamız gerektiği gibi.

Yine, döneminde aslında Meclis aracılığıyla kurulmuş bir komisyon var. Bu komisyonun yaptığı birçok tespitler var ama bu tespitlerin de bugün tam olarak olayı aydınlattığını iddia edemeyiz. Biz, YENİ YOL Grubu olarak Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun müktesebatına Madımak Araştırma Komisyonu Raporu'nun da alınmasını istedik ve tıpkı onun gibi zorunlu göç, faili meçhuller ve benzeri bir çok komisyon raporunun da alınmasını istedik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Çünkü şuna inanıyoruz ki Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonunun vesile olmaya çalıştığı büyük iç barış, sadece Kürtler veya sadece örgütle ilgili hukuki düzenlemelerden ibaret olamaz. Biz, ancak Alevi'siyle Sünni'siyle, yaşam tarzı farklı olan, felsefi inançları olan ya da olmayan, inançlı ya da inançsız vatandaşlarımızın kendisini aynı güvenlik içerisinde, aynı eşit vatandaşlık hissi içerisinde yaşayacağı bir ülkeye döndüğümüzde o büyük iç barışımızı ve eşit vatandaşlık ülküsünü hayata geçirmiş olacağız.

Yine, bununla birlikte, herhangi bir provokatif girişimin sonuç alamayacağı bir siyasi iklime kavuştuğumuzda buna kavuşmuş olacağız. Yani Madımak örneğinde olduğu gibi, öyle ya da böyle kurgusal bir provokasyon harekete geçtiğinde dahi Sivaslı insanlar evinden veya camisinden dışarı çıkmayacak olduğunda Türkiye gerçek anlamda demokratik, hoşgörülü, çoğulcu ve barış iklimine kavuşmuş olacak diyeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET EMİN EKMEK (Devamla) - Provokatörleri lanetliyoruz ama provokatöre zemin hazırlayan sosyal iklimi ve sosyal duyguları da görmezden gelemeyiz diyoruz.

Önerenin lehinde oy kullanacağımızı ifade ediyorum.

Saygılar. (YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına İstanbul Milletvekili Buğra Kavuncu.

Buyurun Sayın Kavuncu. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün acısını hâlâ hissettiğimiz, hâlâ tam olarak yüzleşemediğimiz bir acı üzerine verilen önergeye dair söz aldım. Öncelikle Madımak katliamının bu topraklarda gerçekleşmiş en ağır, en acı, en insanlık dışı olaylardan biri olduğunun altını çiziyorum. Hayatını kaybeden canlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine, sevenlerine de sabırlar diliyorum.

Evet, konuşmalıyız, hatırlamalıyız, hatırlatmalıyız; neden böyle bir vahşete bu toprakların tanıklık ettiğini, zafiyetleri, ihmalleri, provokasyonları, karanlıkta kalmaması için her şeyi ama her şeyi konuşmalıyız, konuşmalıyız ki bir daha bu acılar tekrar etmesin. Hacı Bektaş Veli'nin, Yunus Emre'nin, Mevlâna'nın hoşgörü diliyle yükselen bu topraklarda nefret dilinin, öfkenin, kinin nelere yol açabileceğini maalesef çok acı bir şekilde tecrübe ettik bu tarihlerde. Bu acı olay, bir nefret ve öfke dilinin sonucudur; şiddetin kutsallaştırılmasının bir sonucudur; kinin, hıncın, öfkenin siyasete ve topluma, kitlelere hâkim olduğunda o kitle psikolojisiyle neler olabileceğinin bir göstergesidir; etnik ve mezhepsel ayrımlar derinleştirildiğinde güzel ülkemizin nasıl provokasyonlara açık hâle geldiğinin bir yansımasıdır. Belli olaylarda "Biz biriz, bütünüz." mesajı vermek çok kolay, "Hepimiz aynı gemideyiz." demek de çok kolay, "90 milyon kardeşiz." demek de; bunlar dilde kolay ama zor olan nedir, biliyor musunuz arkadaşlar? Bunu gerçekten hissetmek ve üslubu ona göre belirlemektir.

Dün benzer bir konuda burada bir milletvekilimiz, Selcan Taşcı Vekilimiz, Tekirdağ Milletvekilimiz bir konuşma yaptı ve konuşmasında şiddeti, şiddetin bütün unsurlarını lanetledi ve şiddet uygulayanların kahramanlaştırılmasının doğru olmadığını, bunun ileride başka acıların kapısını aralayacağını da söyledi. Bu bir tepki gördü. Şimdi bu ikircikli bir tavır. Bunun neresine, neyine tepki gösteriyorsunuz, anlaşılır gibi değil. Olmadık hakaretlerle karşılaştı yapmış olduğu bu konuşma. Bir acı, bir katliam, gerçekten katliam ve acıyken başka acılar ve katliamlar birilerinin belirlemesine göre mi acı ve katliam olacak? Yani bunu kim belirleyecek, neye göre ve kime göre, nasıl olacak? Şimdi, bu anlaşılabilir değildir. Şiddet ve nefret nereden gelirse gelsin kınanmalı mıdır arkadaşlar?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

MEHMET SATUK BUĞRA KAVUNCU (Devamla) - Bize göre Madımak'ta, Başbağlar'da, Çetinkaya'da, Reina'da yapılan katliamlar da bunların hepsi katliamdır; bunların dini, etnisitesi, mezhebi yoktur. Şiddeti kutsallaştırırken katilleri kutsallaştıran, o katillerden, şiddetin faillerinden daha da suçludur bu yaklaşım, bu dil. Elinde silahla ya da bir benzinle ve kibritle terör estirenler kadar terörü, şiddeti ve nefreti meşrulaştıracak sözleriyle terör estirenler de aslında birer faildir. Şiddetin durmasını istiyorsak en başta siyasette nefret ve öfke dili konusunda herkesin şapkasını önüne alıp düşünmesi gerekmektedir diyorum.

Bu güzel ülkede bir daha bu acılar yaşanmasın, birlik, beraberliğimiz bozulmasın ve bu tür acıları bir daha görmeyelim diye verilen bu önergeyi desteklediğimizi de belirtmek istiyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SEZAI TEMELLİ (Muş) - Dün biz de aynı önergeyi verdik, desteklemediniz ama; işte o yüzden samimi değilsiniz!

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Diyarbakır Milletvekili Sayın Adalet Kaya.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ADALET KAYA (Diyarbakır) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri “Yaşamak görevdir bu yangın yerinde/Yaşamak, insan kalarak.” Yangın yerinde kalanların ama bugün hâlâ anılarımızda sesleriyle, sözleriyle, deyişleriyle yaşayanların, 33 canımızın katledilmesinin üzerinden tam otuz üç yıl geçti. 93 yılında Madımak Otelinden yükselen o yangın ülkenin her karışını adım adım yangın yerine çevirirken o karanlık dumanların içerisinde bir ülkenin geleceğinin her gününün karanlık dumanlara mahkûm edildiğine tanıklık ettik. Ölüm dumanları Kürt'ü, Alevi'yi, sanatçıyı, ortak geçmişimizi sardı, sarmaya devam ediyor. Karanlık bir geçmişten geliyoruz, tüm sorumluluğu hissediyoruz. Buradayız, hepimiz tanıyoruz. Otuz üç yıl geçti, tanıyoruz. Failler yargılanmadı, dava zaman aşımına uğradı ama utanç zaman aşımına uğramadı, acı zaman aşımına uğramadı. Madımak'ın faillerinin özel afla serbest kaldığı gerçeği zaman aşımına uğramadı. Bugün aileler Madımak Otelinin üstüne “utanç müzesi” afişleri astılar. Madımak Otelinin utanç müzesi olmalıdır. İnsanlığa karşı suçlarda zaman aşımına son verilmelidir çünkü üzeri örtülen her katliam yeni acılara zemin hazırlar. Hakikatle yüzleşmeyen toplumlar geçmişin yükünü geleceğe taşırlar. Kalıcı barış inkârla değil, hakikatle mümkündür. Toplumsal barış unutmakla değil, adaletle mümkündür. Bir daha Madımak olmaması geçmişle cesaretle yüzleşmekten, adaleti eksiksiz tesis etmekten ve demokrasiyi herkes için güvence altına almaktan geçer. Onlar karanlığın içerisinde

nefretle değil, sanatla, sözle, şiirle, müzikle ve insanlıkla çıktılar. İşte bu yüzden Madımak yalnızca bir katliamın değil, aynı zamanda insan kalabilmenin de simgesidir. Madımak'ın 33'üncü yılında Türkiye bu katliamın ardından 33 can gibi nefretle değil, barışla çıkmalıdır. Yaşar Kemal'in 8 Temmuz 93'te Madımak konuşmasında dediği gibi "İnsanlığın yüzüne çıkıp bugün ne söyleyeceğiz? Utançtan başka neyimiz kaldı elimizde? 36 yazarını yakan bir ülkeden hayır beklenir mi? Ama Türkiye'nin alındaki bu kara lekeyi gene biz sileceğiz." Yaşar Kemal'in dediği gibi bu kara lekeyi bu topraklardan silecek hamlenin adı bugün barış ve demokratik toplum sürecidir. Hakikat için, adalet için, eşit, demokratik bir gelecek için kalıcı barış sağlanmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

Buyurun.

ADALET KAYA (Devamla) - "Bir insan ömrünü neye vermeli?" demişti Hasret Gültekin. Madımak'ın 33'üncü yılında bir insan ömrünü barışa vermelidir tıpkı Sırrı Süreyya gibi, tıpkı Kadir İnanır gibi. Barışı sağlamak, Madımak yanarken içi yanan herkesin sorumluluğudur. En çok da tarihinde Madımak katliamı yer alan bu ülkenin, bu devletin sorumluluğudur.

Madımak'ı unutmayacağız, unutturmayacağız. Yaşamını yitiren tüm canlarımızı bir kez daha saygıyla, minnetle ve özlemle anıyoruz. Anıları mücadelemizde yaşamaya devam edecek.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Çorum Milletvekili Sayın Oğuzhan Kaya.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Sayın Başkanım değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi Grup önerisi üzerine AK PARTİ'miz adına söz almış bulunuyorum. Bizleri ekranları başında izleyen aziz vatandaşlarımızı ve Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sivas katliamını ve Başbağlar katliamını birlikte değerlendirmek lazım. Sözlerimin başında Sivas'ta can verenleri ve Başbağlar'da can verenleri rahmetle, minnetle anıyor; onların aziz ailelerine başsağlığı ve sabır diliyorum.

Öncelikle belirtmem gerekir ki bu ülkede 86 milyon vatandaşımız bu ülkenin asli unsurudur. Gücümüzü birliğimizden, beraberliğimizden alıyoruz. Bu ülkede hiçbir etnik grubun ya da bir dinî grubun diğerine üstünlüğü veya ayrıcalığı yoktur, kanun önünde herkes eşittir. Terör, millî birlik ve kardeşliğimizi bozmak üzere kurgulanmış en alçak yöntemdir. Sivas katliamında da Erzincan Başbağlar katliamında da aynı acıyı hissettik. Başbağlar'ın faili kimse Sivas'ın faili de odur. Sivas katliamıyla ilgili davada toplam 111 kişi hakkında dava açılmış, 107 sanık hakkında açılan davaların sonuçlandığı, yakalama kararı çıkarılan 4 sanık hakkında da davaların devam ettiği bilinmektedir. 111 sanık hakkında verilen karara bakıldığında, 26 sanığın beraatine, 2 sanık hakkında davanın zaman aşımı nedeniyle düşmesine, 79 sanık hakkında da ağırlaştırılmış müebbet kararına hükmedildiği görülmektedir, 4 sanık hakkında yargılamanın hâlen devam ettiği de bilinmektedir, 12 sanığın cezasının infazı amacıyla kırmızı bülten çıkartıldığı da görülmektedir. Hâlen Ankara 11. Ağır Ceza Mahkemesinde de bu davanın firari sanıklarıyla ilgili dava devam etmektedir. Sivas olaylarıyla ilgili olarak geçmişte, 1993 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir araştırma komisyonu kurulmuş ve hazırlanan raporda olayın provokatif özellikler taşıdığı açıkça belirtilmiştir.

Yine, AK PARTİ iktidarları döneminde bu konu araştırılmış, dönemin Devlet Denetleme Kurulu bu konuda inceleme yapmış, talimat verilmiş, Devlet Denetleme Kurulu ayrıntılı bir rapor hazırlamıştır. Bu raporda da neler vardır? Bu raporu ben kısaca özetleyeyim: Raporda kışkırtma ve provokasyon

olduğu açıkça ortaya konulmakta, olayların önlenmesine ilişkin idarenin zafiyetinden bahsedilmektedir. AK PARTİ iktidarları döneminde Darbeleri Araştırma Komisyonu kurulmuş ve Sivas olaylarıyla ilgili de bu raporda ayrıntılı bir şekilde bahsedilmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım.

OĞUZHAN KAYA (Devamla) - Saygıdeğer milletvekilleri, aziz milletimiz; Kerbelâ'da İmam Hüseyin'in, Kudüs'te Salâhaddin Eyyubî'nin yanındayız.

CHP grup önerisinin aleyhinde olduğumuzu belirtiyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- DEM PARTİ Grubunun, Grup Başkan Vekilleri Muş Milletvekili Sezai Temelli ve Kars Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından, Ankara'da alınan NATO tedbirlerinin yol açtığı OHAL uygulamalarının araştırılması amacıyla 2/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 2 Temmuz 2026 Perşembe günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 2/7/2026 Perşembe günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

2 Temmuz 2026 tarihinde Muş Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sezai Temelli ile Kars Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit tarafından (18818 grup numaralı) Ankara'da alınan NATO tedbirlerinin yol açtığı OHAL uygulamalarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 2/7/2026 Perşembe günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Önergemiz NATO üzerine. NATO 4 Nisan 1949'da ABD güdümünde kurulan bir askerî örgüt. Her ne kadar "savunma örgütü" deniliyorsa da bir savaş örgütü ve NATO kapitalist dünyanın siyasal, ekonomik, askerî çıkarlarını korumak amacıyla emperyalist bir ittifak olarak da günümüze gelmiş vaziyette. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra aslında kendisinin ifade ettiği varlık gerekçesi ortadan kalkmış olmasına rağmen Afganistan, Libya, Balkanlar ve farklı bölgelerdeki askerî

operasyonlarla ABD ve Batılı kapitalist devletlerin küresel, siyasi, ekonomik üstünlüğünü sürdürmek; enerji kaynakları, ticaret yolları ve stratejik bölgeler üzerindeki denetimi güçlendirmek; emperyalist müdahalelere askerî meşruiyet kazandırmak için barışı koruyan değil savaşları, silahlanmayı besleyen bir askerî blok niteliği kazandı ve en başından beri Türkiye, devlet, NATO'ya girmek için kırk takla attı. Ne yaptı? Bakın, Türkiye 18 Şubat 1952'de NATO'ya girdi. Peki, ne pahasına? Öncelikle dendi ki: "Kore Savaşı'na asker göndereceksin; önce oraya asker göndereceksin, sonra ben seni NATO'ya alacağım." Hayatında Kore'nin ismini duymamış insanlar asker olarak Kore'ye gittiler ve asker olarak giden o insanlardan birisi de Zonguldak'ın bir köyünden, annemin babası olan dedemdi. Yedi yıl sonra köyüne döndü ve hiçbir koşulda haber alınmadı. Yani NATO'nun kuruluşunda kan var, NATO'nun kuruluşunda Türkiye'deki yoksul köylülerin kanı var.

Peki, o tarihten bugüne ne oldu? Bosna Savaşı'nda NATO'nun rolüne bakalım; Kosova Savaşı'nda NATO'nun rolüne bakalım; Afganistan'da NATO'nun rolüne bakalım; Irak, Libya ve hâlen Rusya-Ukrayna savaşında NATO'nun rolüne bakalım. Bir de bitmedi, bütün bu yıllar boyunca başka bölgelerde olduğu gibi Türkiye'deki askerî darbelerde NATO'nun rolünü bu topraklardaki devrimciler, sosyalistler çok iyi biliyorlar çünkü bizzat yaşadılar işkence tezgâhlarında. Bir savaş örgütü olan NATO'ya bugün "Hayır." demek, "Üsler kapatılsın." demek, 6'ncı Filodan bugüne sosyalistlerin mücadelesine yol gösteriyor ve mücadele etmeye de devam edecekler.

Peki, gelelim günümüze: NATO Ankara'da toplanıyor, olağanüstü hâl ilan edilmiş vaziyette ve bu arada İstanbul'da bir toplantı oluyor. Bakın, Erdoğan ne diyor orada: Türkiye bu dönemin ruhunu çok iyi okuyan bir devletmiş. Çok doğru, savaşın parçası olmak için dönemin ruhunun savaş olduğunu biliyor ve -bir de övünerek söylüyor bunu- diyor ki: "Yetmiş yılı aşkın süredir NATO'nun güvenliğine katkı sunan müttefiklerin en başındayız." Bu, övünülecek değil utanç duyulacak bir şey. Aynı zamanda, o konuşmasında uluslararası kurumların itibarının yere serildiğini söylüyor, bunu oradaki parlamenterlere söylüyor. Peki, biz buradan soruyoruz: Bu uluslararası kuruluşların kararlarını, AİHM kararlarını uygulamayan AKP iktidarı, Tayyip Erdoğan, hangi yüzle sen "Uluslararası kuruluşların kararları uygulanmıyor." diyorsun?

Sonra, NATO ABD'dir, ABD İsrail'dir; bunu bilmeyen yok. Bu durumda, NATO'nun Gazze'deki yıkımda ABD güdümünde nasıl rol aldığını biliyoruz ve pedofil Trump'ın herkese dayattığı, adı "işgal planı" olan Barış Kurulunda gururla yer alıyorsunuz. Nasıl yer alabiliyorsunuz bu işgal planında? Gazzeli insanların, çocukların kanı üzerinde olan bu Barış Kurulunda nasıl yer alabiliyorsunuz? Üstelik, daha yeni bu Barış Kurulunun bir taslak metni hazırlandı, diyor ki orada: "Bölgedeki askerî güçler asla soruşturmaya tabi değildir." Onlara bir dokunulmazlık tanıyor; yetmiyor, Gazze'deki tüm kamu kuruluşlarına el koyma hakkı veriyor ve siz bu işgalin parçası olarak gururla devam ediyorsunuz; bir de üstelik NATO'nun müttefiki olarak yalvar yakar oluyorsunuz. "Ne olur bize para verin, ne olur bize alt emperyalist olma hakkı verin bari." diye el pençe divan duruyorsunuz, bütün ülkeyi olağanüstü hâl...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Sadece Ankara'da değil her gün yeni bir ilde yeni yasaklar açıklanıyor. Bir de bunları yaparken 12 milyarı hiç gözünüzü kırpmadan bu emperyalistlere peşkeş çekmek için kesenin ağzını açtınız. Bu arada emekliler ne oluyor, bu arada yoksul kadınlar ne oluyor, bu arada köylüler, çiftçi, esnaf ne oluyor; sizin hiç umurunuzda değil ve bu birkaç günlük NATO toplantısı sırasında kendi ülkenizde bu insanları görünmez kılmak... Elinizden gelse yoksulları, yoksul evleri falan, hepsini birden imha edeceksiniz yani yok olsunlar isteyeceksiniz; bizzat bunu istiyorsunuz.

NATO bir savaş örgütüdür, bu dönemin ihtiyacı savaş değil barıştır, eşit ve özgür yaşamdır; biz bunu kurmak için mücadeleye devam edeceğiz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, biraz önce kürsüde konuşan Hatip Sayın Saki'nin NATO'yla alakalı, NATO'nun yapısıyla alakalı başlangıçtaki değerlendirmelerine ve son cümlelerine katılmamız mümkün değil; bunu özellikle ifade etmekte fayda var. Elbette ki NATO'nun Ankara'da yapacağı toplantıyla alakalı alınan önlemlere dair duyduğu hassasiyete, vatandaşlarımıza karşı yapılan haksız ve hukuksuz kısıtlamalara dair değerlendirmelerine de aynen katıldığımızı, iştirak ettiğimizi ifade etmek isterim.

Doğrudur, uluslararası kuruluşlar son dönemde güvenilirliğini yitirmişlerdir. Birleşmiş Milletler de NATO da Avrupa Birliği de pek çok alanda son dönemdeki uygulamalarıyla sınıfta kalmıştır. İnsan hakları, hukukun üstünlüğü, sürdürülebilir kalkınma, kuvvetler ayrılığı gibi kavramlar artık sadece sözde kalmış; ne Avrupa Birliği ne Birleşmiş Milletler ne de NATO Gazze'de, Filistin'de yapılan soykırıma karşı gerekli yürekliliği ortaya koyamamış, gerekli tepkiyi de sunamamıştır ancak bizlerin, 1952'den bu yana üyesi olduğumuz NATO kuruluşunu bir savaş kuruluşu gibi, savaşan bir örgütmüş gibi değerlendirme hususuna da bu Parlamente'nin çatısı altında katılmamız mümkün değil çünkü NATO'nun en güçlü 2'nci ordusuna sahip, zaman zaman da savunma bakımından elbette ihtiyaç duyduğumuz, güçlü bir devletin mutlaka olması gereken bir kısım uluslararası örgütlerin içerisinde Türkiye'nin de bulunmuş olması gerekliliğine bizler inanıyoruz.

Bu nedenle, ben tekrar araştırma önergesinin konusuna dönmek isterim. Başkentimiz, günlerdir bir diplomasi organizasyonuna değil hukuki sınırları açıklanmayan, vatandaşın hayatını zorlaştıran, ölçsüz bir yönetim anlayışına sahne oluyor. NATO zirvesi gerekçe gösterilerek yollar kapatılıyor, meydanlar daraltılıyor, vatandaşın günlük hayatı neredeyse tamamen anlık idari talimatlara bırakılıyor. Burada sözümüz, kavurucu sıcakta görev yapan Emniyet mensuplarımıza değil; onlar devletin memurudur, aldıkları görevi harfiyen yerine getirmektedirler ancak bizim muhatabımız, Ankara'yı hangi kararlar, hangi ölçüyle, hangi hukuki gerekçeyle bu kadar ağır kısıtlamaların içine soktuğunu açıklayamayan siyasi iktidardır. Arkadaşlar, neden çekiniyorsunuz, neden korkuyorsunuz? Güçlü bir devlet elbette ki böyle organizasyonlar yapar, geçmişte de yaptık; abartılacak bir mesele değil bu. 2004'te NATO zirvesi İstanbul'da gerçekleşti. 2015 yılında, sadece Amerika ve NATO ülkelerinin değil içerisinde Çin ve Rusya'nın da bulunduğu G20'ye Türkiye Cumhuriyeti Antalya'da gerçekten görkemli, ihtişamlı bir ev sahipliği gerçekleştirdi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Ama şimdi sizin amacınız burada bir uluslararası organizasyona ev sahipliği yapmanın çok çok ötesine geçmiş durumda. Ankara'da resmen olağanüstü hâl koşullarını yaşıyorsunuz ve bunu yaşattığınız vatandaşların arasında kimler var biliyor musunuz arkadaşlar? Geçimini günlük kazancıyla sağlayan küçük esnaf, çocuğunu okula götüren aileler, randevusuna yetişmeye çalışan hastalar var. Kamu gücü kullanılırken bu hayatların her biri hesaba katılmak zorundadır. Vatandaş nereye yürüyüp, nerede duracağını Anayasa'dan ve yazılı karardan değil de günlük değişen talimatlardan öğreniyorsa burada hukuk güvenliği ciddi biçimde zedelenmiş demektir. Ankara, elbette uluslararası toplantılara ev sahipliği yapar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Bir Ankara milletvekili olarak bu organizasyonun Ankara'da gerçekleşiyor olmasından büyük mutluluk duyuyorum ama Türkiye Cumhuriyeti'nin gücünü zayıflatan görüntülerin muhatabı olmak da bir Türk vatandaşı olarak beni ziyadesiyle üzüyor. Bu görüntülerden bir an önce geri durmalarını iktidar sahiplerine salık veriyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Balıkesir Milletvekili Sayın Turhan Çömez.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Her zaman olduğu gibi en kolay işinizi yaptınız, işe tutuklamalarla başladınız. Aynen hekimlikte olduğu gibi, koruyucu hekimlik veya önleyici tıp gibi koruyucu tutuklama yaptınız. 75 yaşındaki emekli Öğretmen Ayten Yakut'u aldınız götürdünüz bir sabah evinden, altı gün tutuklu tutunuz ve ondan sonra niye tuttuğunuzu bile söylemeden bıraktınız. "Terör örgütü üyesi misin?" diye soruyorsunuz. Sadece o değil başka TEMA gönüllüleri de var; aralarında öğretmenler var, Maliyede çalışmış insanlar var. 200'ün üzerinde insanı tutukladınız, götürdünüz. Neymiş efendim, terör örgütü üyesiymişler ve onları tutuklarsanız NATO toplantıları huzur içerisinde olacakmış.

Tam 12 milyar lira para harcadınız. Soru önergeleri veriyoruz, Mecliste konuşuyoruz. Bu harcamaları kim yaptı, niye yaptı, nasıl yaptı, hangi gerekçeyle yaptı, kimden izin aldı, ihale nasıl oldu? Hiçbirinin cevabı yok. "Ben yaptım oldu, ben karar verdim oldu." Çünkü NATO üyesi ülkelere itibar göstermeye çalıştınız.

Akreditasyon krizi... Sadece yandaşları alıyorsunuz; muhalif olanları, itiraz edenleri, objektif, demokratik ve bağımsız yayın yapanları sokmuyorsunuz oraya çünkü NATO toplantısını bir propaganda makinesine dönüştürüp oradan "Biz dünya lideriyiz." diyeceksiniz. Gerçeklerin dışarıya sızmasını istemiyorsunuz, konuşulmasını istemiyorsunuz.

Toplantı ve gösterileri yasakladınız, kimse sokağa çıkmasın. Öğretmenler toplantı yapamıyor. Açlık grevi yapan öğretmenler, emekçiler derdest edildi; "Hayır, konuşamazsınız, toplantı yapamazsınız, yürüyemezsiniz." Başka? Öğrencilerin ailelerini aradınız "Çocuklarınıza söyleyin, toplantı yapmasınlar." diye. Baskı yapan işletmeleri aradınız, atölyeleri aradınız ve "Sakın NATO karşıtı birtakım şeyleri basmayın; ozalitler, buna benzer şeyler basılmasın." dediniz. Böyle uygulama olur mu? Dünyanın neresinde böyle uygulama görülmüş?

Birçok yere bariyerler koydunuz; gösterdim, bir daha göstereceğim. Bakın, bizzat gittim, kendim yerinde tespit ettim şu bariyerleri. Allah aşkına, dünyanın hangi ülkesinde görülmüş böyle bir bariyer uygulaması, nerede var? İnsanların önüne bariyer koyarak esnafı sıkıntıya bırakmak, milleti sıkıntıya bırakmak... Şurada yürüyemiyor insanlar, çocuklar yürüyemiyor ya. Anladık, Türkiye'yi açık hava hapishanesine çevirdiniz de NATO marifetiyle yollar bile cezaevine çevrilir mi? Böyle bir uygulama olur mu?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Havaalanı da yapmışlar Vekilim, havaalanı da yapmışlar.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Doğru söylüyorsunuz.

Esnafımızla konuştuk. Bakın, şu fotoğraf, sizin bu ülkeyi nasıl yönettiğinizin bir göstergesi. Şuradaki esnaf kan ağlıyor; ya, dükkânının önünü kapatmışsınız. Esnaf dedi ki: "Utaniyor musunuz benden, niye beni göstermek istemiyorsunuz?" Artık müşterisi yok. Böyle bir uygulama olur mu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayalım, buyurun.

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Trump'ın hoşuna gidecek diye antik görünümlü vazolar koydunuz, antik Yunan döneminden kalma birtakım kabartmalar vesaireler. Bakın, itibar böyle olmaz değerli arkadaşlar. İtibar sahibi olmak istiyorsanız bu tabloyu düzelteceksiniz, bu tabloyu. NATO üyesi ülkelerin içerisinde enflasyonu en yüksek olan ülke Türkiye, 32,6; bizden sonra gelenler 4, 3, 2, 1. Eğer itibar kazanacaksınız bu memleketin ekonomisini düzeltin.

Tabii, toplantılardan sonra soracağız, bakalım Suriye’de ne tür kazanımlar elde ettiniz. Doğu Akdeniz’de arama gemileriniz, sondaj gemileriniz oradan geri gönderilmişti biri Somali’ye biri Karadeniz’e; bunlar geri gelebilecek mi? Kıbrıs’ta iki devletli teziniz kabul edilecek mi? Ege adaları Yunanlılar tarafından silahlandırılmış, onları kurtarabilecek misiniz, onları temizleyebilecek misiniz? Yanı sıra, F-35’ler, F-16’lar, S-400’ler; bunlarla ilgili hak ettiklerinizi alabilecek misiniz? Bunları soracağız size.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Devamla) - Yoksa her tarafı panellerle kapatarak, onun önüne birtakım abartılı reklamlar koyarak itibar kazanılmaz.

Bu itibarla, bu araştırma önergesi önemlidir, bunun üzerinde durulmalıdır diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum, çok teşekkürler. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Aylin Yaman.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AYLİN YAMAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle, konuşmama, yıl dönümünde acısı hâlâ içimizde olan Madımak katliamında kaybettiğimiz 33 canımızı anarak başlamak isterim.

Bildiğiniz gibi, Ankara’da 7-8 Temmuz 2026 tarihlerinde NATO zirvesi gerçekleşecek. Güvenlik gerekçesiyle Ankara’nın neredeyse tüm yolları bir gün öncesi ve bir gün sonrasında yani 6-9 Temmuz tarihlerinde araç geçişine, araç parkına, motokurye geçişine kapalı olacak. Bu bölge çok sayıda toplu konut, hastane, alışveriş merkezini içeren bir bölge, kısacası bir yaşam alanı. Dolayısıyla, önümüzdeki hafta Ankara’da neredeyse hayat duracak. Hummalı bir temizlik ve güzelleştirme hareketini ve bunlara ayrılan bütçeyi bir yana bırakıyorum, parkların liderler için kapatılmasını ve atık yönetimini, “Hacimli atıklar atılmayacak.” şeklindeki ifadeleri bir kenara bırakıyorum ama kamu hastaneleri için hep talep ettiğimiz yirmi dakikalık muayene sürelerine meğerse NATO zirvesinde kavuşmak varmış. Hasta sirkülasyonunu azaltmak için randevu sürelerini uzatmak, bazı yataklı servisleri boşaltmak sağlığa ulaşım hakkının ihlal edilmesidir. Ayrıca, sağlık çalışanlarının ve yatan hastaların yakınlarının nasıl ulaşacağı, bazı acil durumlarda ilaç tedarikinin nasıl yapılacağı konusu ise hâlâ bir risktir. Hastane eczaneleri satın alma süreçlerini değiştirerek stoklarla önlemlerini almış olsalar da öngörülemeyen acil durumlar sağlıkta her zaman mevcuttur.

Bir başka konu, kamu görevlileri idari izinli sayılırken özelde böyle bir izin söz konusu değildir. Ulaşımda yaşanacak sıkıntıların ötesinde, kreşlerin kapatılması çalışan anne ve babaların mağduriyeti anlamına gelmektedir.

Diğer konuya gelecek olursa; çok sayıda antidemokratik, baskıcı ve âdetâ gözdağı veren ama tutarsız uygulamayla karşı karşıya kaldı Ankara. Bu uygulamaya maruz kalan 2 kişiyi bizzat cezaevinde ziyaret ettim. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi iktisat hocası Sayın Emel Memiş Parmaksız sabaha karşı bir şafak operasyonu ile adını bile duymadığı bir terör örgütüyle ilişkilendirilerek tutuklandı. Kendisi pek çok bakanlıkla da çalışan, kadın istihdamı, buna yönelik bütçeleme ve toplumsal cinsiyet

eşitliği çalışan değerli bir akademisyen. Kendisiyle birlikte kalan TEMA Vakfı üyeleri -ki neredeyse hepsi 60 yaş üzeri- aynı terör örgütüyle ilişkilendirilmiş doğa ve çevre savunucuları.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

AYLİN YAMAN (Devamla) - O kadar ki kaldıkları cezaevinin avlusundaki ağacı inceleyecek kadar nahif, doğa sever insanlar.

TEMA Vakfı Ankara Temsilcisi Sayın Nevzat Özer'den ise Nallıhan gezisi sonrası yaşananları bizzat dinledim. Molada gördükleri maden işçileri sonrası gerçekleştirilen operasyonla, akıl almayacak bir operasyonla tutuklanmışlar. İçlerinde Türkiye'nin en önemli botanikçilerinden bir hocamız, yine Türkiye'nin ODTÜ'lü ilk kadın mühendislerinden birisi var. Kendi vatandaşlarının yoksulluğundan utanan, konuşmasından ve eyleminden korkan; dahası, önlemini bu ülkenin eğitimine, taşına, toprağına, çevresine gönül vermiş kişileri tutuklayarak, âdetâ gözdağı vererek yapan bir yönetimle karşı karşıyayız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYLİN YAMAN (Devamla) - NATO zirvesi, sonuçlarından çok, Ankara'da yarattığı ve yaratacağı ikincil etkilerle anılacak. (CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Burhan Kayatürk.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA BURHAN KAYATÜRK (Van) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; verilmiş önerge üzerine grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, bundan otuz üç yıl önce, üç gün arayla maalesef iki büyük katliamı yapıldı Sivas'ta ve Erzincan Başbağlar'da. Bu iki faciada, bu iki katliamda sevdiklerini kaybeden acılı ailelerin acılarını paylaşıyor, başsağılığı diliyorum.

Değerli milletvekilleri, bildiğiniz üzere, NATO'nun 36'ncı Devlet ve Hükûmet Başkanları Zirvesi, 7-8 Temmuz tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilecektir. Böylesine devasa bir organizasyonun 2'nci kez ülkemizde gerçekleştirilmesi Türkiye'nin küresel siyasetteki ağırlığının ve gücünün açık bir tescilidir. Dünyamızın önemli krizler içerisinde bulunduğu bir dönemde, başkent Ankara'da yapılan bu zirveyi çok önemli buluyoruz. İttifakın bu krizlere yönelik planlarının ele alınacağı zirve önemli bir kilometre taşı olacaktır. Ayrıca, zirve, Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde, ülkemizin büyük bir atılım yaptığı savunma sanayimizin dünyaya tanıtımı için de çok önemlidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; NATO, küresel diplomasinin ve uluslararası güvenliğin en önemli uluslararası teşkilatlarından biridir. Zirveye NATO üyesi 32 devlet ve hükûmet başkanının tamamı katılacaktır. Bununla birlikte, Ankara'mız bu süreçte davetli birçok lidere, 100'e yakın bakana, çok sayıda üst düzey diplomata ve 3 bine yakın gazeteciye ev sahipliği yapacaktır. Ankara zirvesi Rusya ve ABD, İsrail-İran savaşlarının olduğu bir dönemde gerçekleşmektedir. Bu güvenlik önlemleri alındığında, İran'ın NATO'ya bakış açısı, Rusya'nın NATO'ya bakış açısı ve son dönemde İsrail ile Amerika arasındaki görüş farklılıklarının da ortada olduğu düşünülerek üst düzey güvenlik önlemlerinin alınması gayet normaldir çünkü Orta Doğu'da çok sayıda terörist grubun da olduğu bir dönemde herhangi bir provokasyonun çıkmaması için çok büyük bir ihtimam gösterilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

BURHAN KAYATÜRK (Devamla) - Bu önlemlerin farklı şekilde isimlendirilmesini doğru bulmadığımı ifade etmek istiyorum. Değerli milletvekillerimizin de gittiği çok sayıdaki uluslararası

toplantılarda trafiğin kilometrelerce uzadığını, çok ciddi önlemlerin alındığını ve maalesef birçok ülkede de buna benzer, bundan çok daha büyük önlemlerin alındığını görüyoruz. Ülkemiz son dönemde İstanbul’da, Antalya’da ve en son Ankara’da bu kadar büyük bir program yapıyor. Bu programın dünya barışına katkı sunmasını temenni ediyor, hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Öneri kabul edilmemiştir.

Sayın Tanal...

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

56.- *Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal’ın, Şanlıurfa’daki Akpıyar Deresi’ne ilişkin açıklaması*

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Şanlıurfa Karaköprü Ali Baba Mahallesi’ndeki Akpıyar Deresi âdeta açık kanalizasyona dönüşmüş durumda. Yaklaşık iki yıldan beri dereye akan kanalizasyon suyu nedeniyle mahalleli ağır koku, sıvrısinek ve hastalık riskiyle karşı karşıya. Vatandaşlarımız bu konuda mağdur; Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesinin, Devlet Su İşlerinin; Çevre, Şehircilik Bakanlığının ve Urfa Valiliğinin derhâl bir koordinasyon içerisinde harekete geçerek Şanlıurfalıların bu mağduriyetinin giderilmesini talep ediyorum.

Söz verdiğiniz için çok teşekkür ederim Değerli Başkanım.

BAŞKAN - Sayın Coşar...

57.- *Antalya Milletvekili Aliye Coşar’ın, Serik ilçesinin Gedik ve Orta Mahallelerindeki vatandaşların mülkiyet sorununa ilişkin açıklaması*

ALİYE COŞAR (Antalya) - Teşekkürler Başkanım.

1955 yılında başlayan ve ancak birkaç yıl önce biten hukuki sürece rağmen Serik ilçemizin Gedik ve Orta Mahallelerinde vatandaşlarımızın mülkiyet sorunu kaynaklı mağduriyeti devam etmektedir. Bazı vatandaşlarımıza tapuları bedelsiz verilmiştir ancak 2/B kapsamında kalan alanlarda yaşayan yurttaşlarımızdan atadan beri kullandıkları topraklar için çok yüksek bedeller istenmektedir. Vatandaşın bunları ödemesinin imkânı yoktur. Ayrıca, üç ay içinde hak sahipleri buraları alamazsa üçüncü kişilere satışına izin verilecektir. Vatandaşın yanında olmak zorundayız. Bu, kabul edilemez bir durumdur. Gedik ve Orta Mahallelerindeki vatandaşlarımız mağdur edilmemelidir. Bu taşınmazlar mümkünse bedelsiz devredilmeli ya da ödeme gücüne uygun ve adil bedeller belirlenmelidir, üçüncü kişilere satışına da izin verilmemelidir. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Uçar...

58.- *Van Milletvekili Zülküf Uçar’ın, Madımak katliamına ilişkin açıklaması*

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Katliamların teşvik edildiği, görmezden gelindiği, faillerin korunduğu bir dönemin ve sistematik bir planının parçasıydı Madımak katliamı. Bu ülke tarihinin en büyük acılarından biri, aynı zamanda en büyük utançlarından biridir. Geçtiğimiz yıl, Madımak’ta 35 yurttaşı katledenler serbest bırakıldı. Oysa otuz üç yıl geçmesine rağmen hâlen Madımak katliamıyla yüzleşilmiş değil. Toplum bu acıyı canlı bir şekilde yaşıyor, devlet ise bu utancı hâlâ olduğu gibi taşıyor.

Madımak katliamı başta olmak üzere, tüm katliamlarla yüzleşilmeli, katliamcı gelenek ve akıl tasfiye edilmelidir.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Turhan Bey, sanırım siz de bir dakika istiyorsunuz.

Buyurun.

59.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, İçişleri Bakanına yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum.

İktidarın NATO zirvesi hazırlıklarında harcadığı parayı ve yaptığı çalışmaları hep konuştuk, eleştirdik. Az önce İçişleri Bakanlığı medyaya bir bilgi geçti, bir görüntü geçti ve Ankara'daki yolların hangisinin açık, hangisinin kapalı olacağını anlatan bir harita geçti. Tabii, bu kadar parayı harcıyorsunuz ama iş yapmak bir sanattır, beceridir, kabiliyettir; göndermiş olduğunuz notta, İçişleri Bakanlığının göndermiş olduğu notta Anıtkabir'i "antikabir" olarak yazmışlar yani "kabir karşıtı" olarak yazmışlar. "Ne olacak bunda?" diyebilirsiniz ama Anıtkabir'i dahi doğru düzgün yazacak beceriniz yoksa biz bunu burada, Meclis çatısı altında eleştiririz.

İçişleri Bakanına çağrıda bulunuyorum: Derhâl bu saçmalığı düzeltin ve basına yeniden doğru düzgün bir harita geçin diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.07

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.13

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor ve gündemin “Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler” kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Millî Savunma Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER**A) KANUN TEKLİFLERİ**

1.- Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 277) ²

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde, İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin ikinci bölümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmalarda kalınmıştı.

Şimdi söz sırası, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın İbrahim Akın'ın.

Sayın Akın, buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA İBRAHİM AKIN (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce otuz üç yıl önce 33 yurttaşımızın hayatını kaybettiği Sivas Madımak katliamının sonrasında bugüne kadar hâlâ açığa çıkmamış, aydınlanmamış, bir tarz yargı süreçlerinde hâlâ oyalanan bir hikâyenin acısını yaşadığımızı ifade etmek isterim ve bütün yurttaşlarımıza kaybettiğimiz canlar için buradan başsağlığı ve sabırlar dilerim.

Şimdi, öncelikle ikinci bölüm üzerine söz aldım. 9'uncu, 10'uncu, 11'inci maddelerini incelediğimizde, aslında Anayasa Mahkemesinin bozduğu ve yürütmenin mahkeme heyetlerinin almış olduğu karara rağmen hâlâ daha keyfi uygulamalarının kabul edilemeyeceğini ifade eden bir Anayasa Mahkemesi kararı var ve şu anda biz bu maddelerle, aslında Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinin arkasından dolanarak yeni bir yasa üretmeye ve bunu da geçirmeye çalışıyoruz. Bunun çeşitli örneklerini gördüğüm ve bizim de özellikle yürütmeyi durdurma bakımından başvurduğumuz bir hikâyeyi bir ortamın içerisinde bir Anayasa Mahkemesi heyetiyle görüşürken bana bir şey anlatılmıştı ve bu yasa tekrar buraya geldiğinde onun anlattığı hikâye aklımıza geldi. Anayasa Mahkemesi heyetinin

² 277 S. Sayılı Basmayazı 30/6/2026 tarihli 107'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

anlattığı hikâye şu: “Biz burada herhangi bir çalışma yapıyoruz, uzun çabalar sarf ediyoruz, hukuku inceliyoruz ve yıllarca sürdürülen emek ve oluşturulmuş olan normlara göre bir karar veriyoruz, Meclise gönderiyoruz, siz milletvekilleri de o maddelerin birkaç kelimesini değiştirerek tekrar bize gönderiyorsunuz. Dolayısıyla bu sistem böyle sürdürülemez.” diye anlatıyor ve arkasından “Baş ile gövde arasında uyum olmazsa yani hukuk ile yürütme arasındaki ilişki doğru dürüst kurulamazsa bir memleket sağlıklı yönetilemez.” diyor. Bunu söyleyen ben değilim, bunu söyleyen Anayasa Mahkemesi heyetinden bir vatandaş ve bu vatandaş aslında hikâyesi itibarıyla iktidara yakın bir vatandaş.

Bunu bu söylediğine göre gerçeklik şu arkadaşlar: Dün biz burada 7’nci, 8’inci maddeyi geçirdik. Bu 7’nci, 8’inci maddenin geçmesi sırasında bir duygusal, bir tepkisel, bir inatlaşma olayı olarak değerlendirilebilen bir durum analizi yapılmıştı. Ancak bugünkü savunmalar, özellikle bu konudaki mevcut yürütmeye bulunan insanların ifadeleri benim açımdan vahimdir, korkunçtur. Bu şu demektir: “Bu ülkede biz hukuku tanımıyoruz, mahkeme kararlarını tanımıyoruz; yürütmenin vermiş olduğu raporlar, gerekçeler doğrudur ve bu çerçevede de biz bu işi yapacağız.” anlamına gelen bir karardır ve dolayısıyla bana “Ya, çünkü 7’nci, 8’inci madde geçtikten sonra, 10’uncu, 11’inci, 12’nci maddeler zaten pratik olarak onlardan çok daha farklı değildir. Dolayısıyla saf mısın, neyi konuşuyorsun?” diyebilirsiniz ama biz bunları burada konuşmak zorundayız. Eğer gerçekten bu ülkede bir bağımsız hukuk sistemi kurmak istiyorsak bunları konuşmadan geçemeyiz ve bu Meclis de bunu aslında üstünü öterek geçemez. Dün sevgili Tiryaki çok güzel bir konuşma yaptı, bir “yüz kararı” olarak ifade etti bunu ve Meclis için de bunun gerçekten bir yüz kararı olduğunu, buna ortak olunmaması gerektiğini söyledi. Ben de buradan bir kez daha bunun ifadesini yapıyorum ve aynı zamanda, 14’üncü maddenin de benzer bir şekilde çok tehlikeli ve aynı zamanda değiştirilmesi, uygulanmaması gereken bir madde olduğunu ifade etmek istiyorum.

Evet, Meclis gündemimizde ve Türkiye’nin gündeminde NATO tartışması var. NATO’yla ilgili çeşitli analizler, tartışmalar yapılabilir, tespitler yapılabilir. Belki bu tespitler konusunda anlayamayız ama şunu çok net görelim ki NATO her geçen gün -aslına bakarsan- kuruluş gerekçesinin ötesinde yeni bir forma giriyor ve özellikle Orta Doğu’nun yeniden yapılandırılması konusunda kullanılacak bir silahlı örgüt, bir savaş örgütü olarak yeniden inşa edilmeye çalışılıyor.

Bugün Türkiye’de üç günlük bir programın hayata geçirilmesi sırasında sadece Ankara’da değil Türkiye’nin neredeyse dört bir tarafında sıkıyönetim ilan eden, her türlü gösteriyi yasaklayan, bugün Ordu’nun Perşembe ilçesinde mevcut insanların doğaya karşı yapılmış olan katliamı engelleme çabasını bile yasaklayan ve gerekçesini de buna bağlayan bir anlayışla karşı karşıyayız. Buradan Ordu Valisine sesleniyorum: Acaba Ordu Valisi NATO toplantısının Ordu’da olacağını mı zannediyor da böyle bir yasak gerçekleştiriyor? Gerçekten komik.

Arkadaşlar burada savunma yapıyorlar, “Bu çeşitli ülkelerde de oluyor, böyle olağanüstü önlemler alınabiliyor.” diye. Peki, ben size şunu söyleyeyim: Bir ülkede 47 bin polisle, 7 bin askerle ve binlerce araçla ne önlemleri almaya çalışıyorsunuz? 47 bin polis ne demektir? Bir savaş örgütüdür. Savaşa mı çıkıyorsunuz Ankara’da? Böyle bir şey var mı? Bu kadar abartılı bir hayatın karşılığı ne olabilir? Bunun görüntüsü şu: Bakın, sokaktaki insanlar... Dün taksiye bindim, taksici “Ya, bu nasıl bir şey? Bir taraftan seviniyoruz, yollarımız yapılıyor, çok güzel. Bize hizmet etmesi gereken yerde yapmadılar ama başkalarının üzerinden hiç olmazsa böyle şeylerin yapılmasına sevindik. Ama öbür taraftan görüyoruz ki bizim hiçbir değerimiz yok. Uluslararası sermaye güçleri, devlet bakanları, başbakanlar için her şey yapıyor. Demek ki para varmış, demek para var ki bunlar yapılabilir.” diyor. Ya arkadaşlar, 12 milyarlık bir harcama yapılmış. Bu harcamanın maliyeti, 12 milyar öyle küçük rakam falan değil, asgari ücret koşulları açısından değerlendirildiğinde -baktım, böldüm rakamlara- 428 bin asgari ücret ediyor ve binlerce okulun yapılmasına, yüzlerce insana, özellikle gençlere hizmetlerin yapılmasına, onlara bir yıllık burs verilmesine tekabül eden bir para; öyle kolay bir para falan değil. Bu da bizim

bildiğimiz rakamlar, bilmediğimiz rakamlar çok daha farklı olabilir ve aynı zamanda, Türkiye'nin değil Ankara'nın birçok yerinde önlem alınmış durumda. Yapılan önlemler sırasında, sözde biz COP31'e doğru gidiyoruz, özellikle karbon salımını engellemek istiyoruz, plastiği azaltmak istiyoruz ama her taraf billboardlarla kapatılmış durumda ve bu vatandaşlarımızın burada yaşadığı iklim nedir biliyor musunuz? “Burada bir ayıp vardır, bu ayıp dünya tarafından görülmesin, biz bu ayıbı böyle kapatmaya çalışıyoruz.” diyorlar. Gerçekten böyle bir ayıp varsa zaten bu ayıp sizin ayıbınız. Bu halkı bu koşullarda, yoksul, aynı zamanda yolların kötü olduğu koşullarda yaşıyorsanız bu ayıbı önce düzeltin, bunu böyle kapatmaya çalışmayın. Bu masrafları hiç olmazsa daha sağlıklı bir hayat için, yaşam için, bunları uygulamak için hayata geçirin.

Keza, başka bir hikâye daha var bu işler yapılırken. Ya, şimdi, hayvanları topladığını söylüyor Bakanlık ve Valilik, bir rakam veriyor; 52 bin hayvanı, köpeği topladığını söylüyor. Bakın, bizim barınaklarımız Ankara'da 13 bin, 13 bin hayvan barınakta varsa diğerleri nereye gitti? Bakın, billboardların dışında bir de gerçekler var, o da şu: Hayvanları canlı canlı orada -videolarda görmüşsünüzdür- öldürmeye çalışıyorlar. Dün bir video yayınlandı, toplatılan hayvanların bir tanesi verilen ilaç yetersiz olduğu için -canlı olarak yakalamışlar- kaçmaya çalışıyor, toprağın altından çıkmış, kaçıyor hayvan. Ya, bu kadar vahşet, bu kadar canilik olabilir mi? Hiç mi vicdan yok sizde ya? Bu yapılabilir mi? Ve gerçekten burada sesleniyorum: Bunu yapanlara -videoları da var- acilen soruşturma açılsın. Bunların hukuku falan yok, hukuksuz olarak bu işleri yapıyorlar ve yaptıkları işleri açıkçası biz burada bir kez daha şiddetle kınıyoruz.

Bir başka konu, NATO meselesiyle ilgili yürütülen çalışmalar sırasında, özellikle uluslararası mevcut kriterler açısından bakıldığında çok değer verildiği gözüküyor.

Şimdi ben size, uluslararası değerler çerçevesinde Türkiye'nin özellikleriyle ilgili birkaç maddeyi okumak istiyorum: Türkiye olarak, gazeteciler açısından -özellikle Sınır Tanımayan Gazeteciler- 180 ülke arasında 163'üncüyüz. Gazeteciler özgür yayın yapamıyorlar, bağımsız yayın yapamıyorlar, yasaklarla, cezalarla ve her türlü kötülükle karşı karşıya kalıyorlar. Bu mu sizin -uluslararası kriterler çerçevesinde Türkiye'ni itibarını yapmaya çalıştığınız- gerçeklik anlayışınız?

Bir başka şey: Bakın, OECD ülkeleri içerisinde, 37 ülke içerisinde biz en kötü 4'üncü ülkeyiz arkadaşlar. Madem OECD ve diğer ülkeler, uluslararası şeyler çok önemli, bunları düzeltelim, itibarsa buralarda arayalım.

Diğer taraftan, UNICEF'in 44 ülkesi içerisinde bizim durumumuz en düşük ülke, 3'üncü sıradayız.

Keza, başka bir araştırmaya göre 193 ülke arasında suç örgütleri örgütlenmesi içerisinde 10'uncu sıradayız. Bu kadar kötü karneniz varken hangi itibarı düzeltmeye çalışıyorsunuz? Bu gelenler sanki Türkiye'nin bu karnesini bilmiyorlar mı? Dolayısıyla yaptığınız işin gerçeklikle gerçekten alakası yok ve tamamen kendinizi kandırmaya çalışıyorsunuz.

Bir başka standart... Uluslararası Sendikalar Konfederasyonunun 2018'den bu yana yaptığı araştırmalarda Türkiye en kötü 10 ülke içerisine girmiş durumda şu anda. Dolayısıyla şunu söylemek istiyorum: Bu ülkede, mevcut böylesine sanal ve aynı zamanda gerçekliği örtmeye çalışma çabanızla bir yere varamazsınız. Bu ülkenin gerçekliği herkes tarafından biliniyor; açlık, yoksulluk dibe vurmuş durumda; ülkenin kaynaklarını böylesine kötüye kullanarak bu gerçekliği örtemezsiniz. NATO, evet, bugün yeniden kendini yapılandırmaya çalışırken aslına bakarsanız bizim ülkemizin çıkarlarını ve ihtiyaçlarını değil, uluslararası sermayenin ve o sermayenin bekkiliğini yapan devletlerin çıkarlarını korumaya çalışıyor; bu, herkes tarafından bilinmeyen bir gerçek değil, bilinen bir gerçek.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın lütfen.

İBRAHİM AKIN (Devamla) - Bu gerçeklik karşısında savaşa değil, silaha değil, silaha bütçemizden -yüzde 2’den yüzde 5 rakamına çıkartarak- 40 milyar dolar yatırım yapmaya değil; bu ülkenin yoksullarına, açlarına, emeklilerine, işçilerine ve aynı zamanda ülkenin bağımsız yargısının daha sağlıklı işlemesine zaman ayırın ve bunlara yatırım yapın ki bu ülkede daha refah içinde, daha mutlu, daha birlikte yaşam sağlansın; aksi takdirde, bu yöntemlerinizle kendinizi kandırabilirsiniz ama Türkiye’deki halkları artık kandıramazsınız. Bu yaptıklarınızla, inanın, hem Ankara’da hem Türkiye’de insanlara, halkımıza rezil oluyorsunuz. Yaptığınız işte şunu söylediniz: “Aslında bu devlet, halk için değil sermaye için, uluslararası güçler için hizmet eden bir devlet hâline gelmiştir. Bu devletin yapısı bizim devletimiz olmaktan çıkmıştır.” intibası herkes tarafından bir kez daha kanıtlanmış oluyor. Dolayısıyla, ben bu yapılan uygulamaları şiddetle protesto ettiğimizi, karşı çıktığımızı ifade etmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Kayseri Milletvekili Sayın Aşkın Genç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 2 Temmuz. Sivas Madımak Otel’inde yaşamını yitiren canlarımızı saygı, özlem ve rahmetle anıyorum.

Madımak davasında zaman aşımı kararı verildi ancak bu karar ne ailelerin acısını ne de toplumun adalet talebini sona erdirdi. Aradan yıllar geçse de Madımak’ın hesabı bu ülkenin vicdanında kapanmadı. Madımak bize şunu hatırlatıyor: Adalet yalnızca dosyaları kapatmak değildir. Adalet, gerçeğin ortaya çıkması, sorumluların hesap vermesi ve hiçbir yurttaşın inancı, düşüncesi ya da kimliği nedeniyle hedef alınmamasıdır. Bugün burada bir kanun teklifini görüşürken de adaletin, hakkaniyetin ve hukuk güvenliğinin herkes için geçerli olması gerektiğini unutmamalıyız.

Bu düşüncelerle, görüşmekte olduğumuz teklifin ikinci bölümü ise uzman erbaşların mesleğe girişinden siciline, astsubaylığa geçişinden görev sonrası kamu istihdamına kadar geniş bir alanı düzenlemekte yani bu bölüm, kâğıt üzerinde teknik hükümlerden ibaret değil. Yıllarca bu ülkeye hizmet eden personelin meslek hayatını, geleceğini ve ailelerinin kurduğu hayatı doğrudan ilgilendiriyor. Biz doğru olanı destekleriz. Şehit yakınları başta olmak üzere askerlik hizmetinden muaf tutulanların diğer şartları taşımaları hâlinde uzman erbaşlığa başvurabilmesinin önünün açılmasını olumlu buluyoruz. Uzman erbaşların siciline ve astsubaylığa geçişine ilişkin temel ilkelerin yönetmelikte değil kanunda yer alması da hukuk güvenliği bakımından gereklidir çünkü sicil terfiye, kademe ilerlemesine, sözleşmenin devamına ve nihayetinde kişinin mesleğine doğrudan etki eden bir alandır. Astsubaylığa geçişte sicil ortalamasının kanunda açıkça gösterilmesi idarenin keyfi yorumunu azaltacaksa bunu da destekleriz ancak sicil düzeni personelin yalnızca terfisini değil sözleşmenin devamını ve meslekte kalıp kalamayacağını da etkiliyor. Bu nedenle, kanun, kişiye hangi ölçüte göre değerlendirildiğini, hangi hâlde hak kaybına uğrayabileceğini ve buna karşı hangi güvencelere sahip olduğunu da açıkça bizlere göstermelidir.

Tam da bu nedenle 12’nci maddeyi görmezden gelemeyiz. Anayasa Mahkemesi, uzman erbaşların sicilinin, şekli ve usuli gibi temel konuların bütünüyle yönetmeliğe bırakılamayacağını açıkça ifade etmiştir. Mahkemenin söylediği şudur: Yasama yetkisi devredilemez. Kişinin statüsünü, meslekte ilerlemesini ve sözleşmesinin feshini etkileyen temel esasları Meclis belirlemelidir. Siz, 10 ve 11’inci maddelerde bazı başlıkları kanununa koyarken 12’nci maddede de aynı geniş düzenleme yetkisini yeniden idareye veriyorsunuz. İki kelimeyi değiştirip Anayasa Mahkemesinin iptal ettiği hükmü geri getirmek iptal gerekçesine ne yazık ki uyum değildir. Bu, sorunu çözmek değil yeni bir iptal dosyasının da zeminini hazırlamaktır.

14'üncü maddede sözleşmeli erbaş ve erlerin kamuda değerlendirilmesi yönünde bir adım var, ilke olarak bunu doğru buluyoruz. Yıllarca zor şartlarda görev yapan, disiplin içinde çalışan, sahada tecrübe kazanmış bu insanların görevleri bittiğinde kamunun ihtiyaç duyduğu alanlarda değerlendirilmesi hem personele sahip çıkmaktır hem de kamu hizmetini güçlendirmektir ancak düzenleme eksiktir, uzman erbaşlar kapsam dışında bırakılmıştır. Oysa uzman erbaşlar da aynı şekilde bu ülkeye hizmet etmiş, görev ve saha tecrübesi edinmiş personeldir. Sözleşmeli erbaş ve erler için doğru gördüğünüz imkânı uzman erbaşlardan neden esirgersiniz? Yüzde 10 kontenjan sınırı da bu düzenlemenin etkisini ayrıca daraltabilir. Üstelik sözlü sınav getiriyorsunuz. Bu insanlar dışarıdan ilk kez başvuru yapan adaylar değildir; en az iki yıl görev yapmış, sicili, nitelik belgesi, disiplin durumu ve görev performansı amirleri tarafından bilinen askerlerdir. Nitelik belgesi, fiziki yeterlilik testi ve gerekiyorsa yazılı sınav varken birkaç dakikalık mülakatla kişinin geleceğini belirlemek asla ama asla doğru değildir. Mülakat, liyakat tartışmasını da birlikte getirir, kayırma kuşkusunu besler, askerî personel rejimine güveni de zedeler. Biz liyakate karşı değiliz, tam tersine, liyakati korumak için mülakata itiraz ediyoruz.

Şimdi, 2'nci maddeyle ilgili birkaç hususu da sizlerle paylaşmak isterim: Bu madde, dış hekimî subaylar bakımından meslek icra yasağını yeniden getiriyor. Devlet kendi adına okuttuğu personelin yükümlülüğünü tamamlamasını isteyebilir, eğitim giderini ve personel planlamasını korumak isteyebilir; buna itirazımız yok ancak devlet bu amacı gerçekleştirirken çalışma hakkını ölçsüz biçimde sınırlayamaz. Üstelik burada yalnızca bir personel yaptırımını değil Türkiye'nin ağız ve diş sağlığı kapasitesini de konuşuyoruz.

2024 yılının ilk on bir ayında dış hekimliği için MHRS üzerinden 22 milyonu aşkın randevu talebi oluşmuş, vatandaş randevu arıyor; kamu sisteminde ise hem yetişmiş dış hekimî ihtiyacı hem de ciddi bir planlama sorunu açıkça ortada. Türkiye'de kişi başına yıllık dış hekimine müracaat 0,7 iken OECD ortalaması 6,51; aradaki fark yaklaşık 9 kat. Çocuklarda dış çürüğü görülme sıklığının yüzde 88'e ulaştığı, 25 şehir hastanesinin yalnızca 7'sinde dış kliniği bulunduğu bir ülkeden söz ediyoruz ne yazık ki. Bir yanda milyonlarca randevu talebi, diğer yanda koruyucu hizmetlerin eksikliği, kamu altyapısındaki yetersizlik ve tedaviye erişim sorunu var.

Tablo bununla da bitmiyor. Dış hekimleri açısından da ciddi bir istihdam krizi mevcut. Yapılan son atamada 314 dış hekimî kadrosu için 16.370 başvuru yapılmış, 207 uzman dış hekimî kadrosuna ise 636 uzman dış hekimî başvurmuş yani toplam 521 gibi bir kadro için 17 bini aşkın dış hekimî başvuruyor. Ortada çok açık bir planlama çelişkisi var: Vatandaş dış hekimine ulaşmakta zorlanıyor, genç dış hekimleri atama bekliyor, kamu hizmeti ihtiyacı karşılayamıyor. Biz ise yetişmiş, diploması olan bir dış hekiminin mesleğini icra etmesini yasaklamayı tartışıyoruz.

Böyle bir tabloda Meclisin yapması gereken, yetişmiş dış hekimlerinin çalışma alanını daraltmak yerine ağız ve diş sağlığı hizmetlerini güçlendirmektir. Devlet, bir yandan vatandaşın dış hekimine erişemediğini kabul edecek, diğer yandan eğitimini tamamlamış bir dış hekiminin kamuda da özel sektörde de mesleğini yapmasını engelleyecek. Bunun kamu yararıyla da sağlık politikasıyla da açıklanabilir tarafı yoktur. Kamu zararının telafisi gerekiyorsa bunun yolu ölçülü, makul ve öngörülebilir bir tazminattır. Hem tazminat isteyip hem kişiyi mesleğinden uzak tutmak ikinci ve ağır bir yaptırımdır. Gelin, hem Anayasa Mahkemesinin gerekçesine hem de ülkenin sağlık ihtiyacına uygun davranalım, bu meslek icra yasağını metinden çıkaralım.

Değerli milletvekilleri, 7'nci madde, bu teklifin en ağır sonuç doğuracak maddelerinden biridir. Getirilen düzenlemeyle askerî personel, askerî öğrenciler ve adaylar bakımından belirli işlemlerden doğan göreve iade kararlarının uygulanması kesinleşme şartına bağlanıyor. Bir cümleyle söylendiğinde usul meselesi gibi duruyor ama sahadaki karşılığı çok ama çok ağır. Kişi dava açacak, mahkemeyi

kazanacak, idarenin işlemi hukuka aykırı bulunacak ama görevine dönemeyecek. Mahkeme kararı var ama sonuç doğurmayacak. İdare haksız bulunmuş olacak ama haksız işlemin sonucu devam edecek. Bu düzenlemenin zamanlaması da üzerinde dikkatle düşünülmesi gereken bir zamanlamadır.

Kara Harp Okulu mezuniyet töreninde “Mustafa Kemal’in askerleriyiz.” sloganı attıkları için ihraç edilen teğmenlere ilk derece mahkemesinin göreve iade yönünde karar verdiği bir dosyada idarenin itirazı üzerinde uygulama istinaf incelemesi sonuna kadar durduruldu. Tuzla Piyade Okulunda 10 Kasım Atatürk’ü anma töreni sırasında yakasına Atatürk fotoğrafı takmayı reddeden bir teğmen ile buna tepki gösteren teğmenler arasında yaşanan tartışmanın ardından yaşanan ihraçlarda da göreve dönüş kararları çıktı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

Buyurun.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Tam da bu kararların tartışıldığı bir dönemde göreve iade sonucunu doğuran mahkeme kararlarının uygulanmasını kesinleşme şartına bağlayan bir düzenlemenin getirilmesi elbette soru işaretlerini de birlikte doğurmaktadır. Gelin, bu şüpheyi ortadan kaldıralım. Mahkeme kararıyla göreve iade hakkı doğan personelin yıllarca bekletilmesine yol açacak bu hükmü metinden çıkaralım ve hukuk devletine uygun hâle getirelim çünkü kesinleşme birçok dosyada yıllar demektir. İlk derece mahkemesi -istinaf dosyasının niteliğine göre- Danıştay, bozma ve yeniden yargılama süreçleri var. Mahkemeyi kazanmak, bu maddeyle hakkına kavuşmak anlama gelmeyecek. Kişi, yıllarca üniformasından, görevinden, gelirinden, kıdeminden ve mesleğinden uzak kalacak; sonunda haklı bulunsa bile kaybettiği yılları, kariyerini, kurumsal aidiyetini geri getiremeyeceksiniz. Bu, aynı zamanda Türk Silahlı Kuvvetlerinin de kaybıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Yetişmiş, deneyimli, mahkemenin haksız işleme maruz kaldığına hükmettiği personeli yıllarca sistemin dışında tutarsanız insan kaynağını da kurumsal hafızayı da kaybedersiniz diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Şahısları adına ilk konuşma Artvin Milletvekili Sayın Uğur Bayraktutan’a ait.

Sayın Bayraktutan, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

UĞUR BAYRAKTUTAN (Artvin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bu kanun maddesi aslında dün gece geçti. 8’inci madde üzerine konuşma yapacaktım ama bir muvazaa işlemi yapıldı, diğer gruba yapılan bir işlem üzerinden de konuşma olanağımız olmadı ama çok önemli bir madde. Bu maddeyle ilişkin olarak Anayasa’nın 46’ncı maddesinde “kamulaştırma” başlığı var. Sayın Tanal, bu maddenin başına da “çökme” diye bir ibare koyulması gerekiyor.

Çökme nasıl oluyor değerli arkadaşlarım? 1956 tarihinden evvel, Kamulaştırma Kanunu yürürlüğe girmeden, Kamulaştırma Kanunu’na uygun olarak, kamulaştırma işlemiyle kamu yararına tahsis edilmiş mallara ilişkin olarak, o tarihteki rayiç bedeli esas alarak diyorlar ki: “Kamulaştırma işlemine ilişkin işlemler yapılır.” Bu, nasıl bir şey değerli arkadaşlarım? Yani bundan yıllar önce o tarihteki bedeli kendinize dayanak alıyorsunuz ve diyorsunuz ki: “Şu anda yürümekte olan davalarda o tarihteki

rayiç bedeli üzerinden işlem yaparız.” Bu, hakkaniyete uygun mudur? Bunun tek bir terimi var: Bu, çökmedir arkadaşlar. (CHP sıralarından alkışlar) “Mülkiyet hakkı” diye bir olay var. Türkiye’deki en önemli haklardan bir tanesi mülkiyet hakkıdır. Mülkiyet hakkını ne yapıyoruz? Çöpe atıyoruz.

Kamulaştırmayla ilgilenenler bilir, iki aşaması vardır; bunlardan bir tanesi kamu yararadır, kamulaştırmanın amacı odur zaten. Eğer kamulaştırmada kamu yararı yoksa, buna ilişkin vatandaş tereddüt ediyorsa gider idari yargıya başvurur. Diyorsunuz ki: “Siz kamu yararına başvuramazsınız.” Niye? “Çünkü aradan yıllar geçmiş, buna ilişkin tahsis kararları yıllar önce alınmış, o tarihteki rayiç bedel üzerinden işlem yaparsınız.” diyorsunuz. Bir kere buna ilişkin idari yargı yolu kapalı, bunu bir kere çöpe atıyoruz. İkinci yöntem, bedel artırımı ihlaline ilişkin olarak...

Arkadaşlar, Sayın Bakan Yardımcısına Komisyonda sordum: Sayın Bakan Yardımcısı, çöktüğünüz kaç tane derdest dosya var? Aynen böyle sordum. Sayın Bakan Yardımcısı Musa Heybet dedi ki: “Bizce önemli miktarda dava var efendim.” Sayın Bakan Yardımcısı, “önemli miktarda dava” ne demek? Sayı mı önemli, miktarı mı önemli, kişi mi önemli, tabiiyet mi önemli, ırk mı önemli, cins mi önemli, ne önemli? (CHP sıralarından alkışlar) Soruyoruz: Önemli miktarda demek ne demektir? Bütün Türkiye şunu duysun diye diyorum değerli arkadaşlarım; bu, şu demek... Diyolar ki: “Arkadaşlar, şu anda yürümekte olan davalar var. Yürümekte olan davalardan dolayı Millî Savunma Bakanlığı büyük bir sıkıntı içerisinde, büyük bir dert içerisinde.” E, ne olacak? “Buna ilişkin, yürümekte olan davalara ilişkin bir yasal düzenleme yapacağız.” Oradaki davacı, davalıların kim olduğunu da bilmiyoruz. Ben şimdi hangi dosya var, kaç dosya var, kaç liralık bedel vardır diye bir soru önergesi hazırladım. Muhtemelen vatandaşın şunu bekliyorlar: Bu bedeller üzerinden belki 100 milyon, 200 milyon, 500 milyon, 1 milyar lira bedel artırımı bekliyorlarken buna ilişkin bir yasal düzenleme geçtiği anda bütün bunlar kadük oluyor değerli arkadaşlar. O nedenle Sayın Tanal ne diyorum, bunun adı neymiş?

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Çökme.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamlı) - Çökme, buna çökme diyorlar. Ben devletin çökmesini demiyorum, aldığım terbiyede o yoktur ama bir sistem çöküyor değerli arkadaşlarım, böyle bir şey olabilir mi? Uzman Erbaş Kanunu’na ilişkin düzenlemede -Sayın İdris Şahin de dün çok güzel konuştu- Kamulaştırma Kanunu’nun ne işi var, 2942’nin, Sayın Şahin, ne işi var? Şimdi, bana soruyorlar şeyler, 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu’nun bunun içinde ne işi var? Sayın Gökhan Günaydın Başkanım da bunu ifade ettim, bunu anlatmak mümkün değil. Dün bir garabeti konuştuk ya, neydi? 7’nci maddede yürütmeyi durdurmayı konuştuk. Arkadaşlar, yürütmeyi durdurma kesinleşmeden sonra işleme giriyorsa bunun adı yürütmeyi durdurma olur mu ya, bunun adı yürütmeyi durdurma olur mu? Yahu gidin hukuk fakültesinde hocaya deyin ki: “Efendim, bu kesinleştikten sonra yürütmesi durdurulacak.”

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sınıfta bırakırlar ya.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Geçmiş olsun o zaman.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamlı) - Dün Metin Günday buradaydı, Sayın Bülent Arınç’ın yanında, vallahi, idare hukukunda beni 5 kere sınıfta bırakırdı ya. (CHP sıralarından alkışlar)

Ya, ben şaşıyorum arkadaşlar, kanun yapma taktiği bu mudur ya, burası kanun yapma fabrikası mıdır? Ben kanun koyucuyu buraya gelmeden evvel muhteşem bir şey zannediyordum arkadaşlar; ya fırıldak fırıldak işler yapıyorsunuz arkadaşlar, onun böyle bir şey ya! Bak, açık açık ifade ediyorum, kanun koyucu bu mudur değerli arkadaşlar, çıldıracağı geliyor insanın ya! Kamulaştırma Kanunu’na ilişkin bu düzenlemeyi kalkıp getiriyorsunuz, her türlü işlemi yapıyorsunuz. Neden yapıyorsunuz gerekçe olarak da? Diyorsunuz ki: “Efendim...” Bakın, kamulaştırmanın temel dayanağı şudur: Kamulaştırma usulleri vardır, 2001 yılında bu Kamulaştırma Kanunu’nun ilgili hükümlerini gelip Derviş yasalarıyla

çöpe attınız. Ne olduğunu biliyor musunuz? Önceden kalkıyordu idare, takdir yetkisini kullanıyordu, bir takdir kıymet komisyonu kuruyordu, vatandaşa diyordu ki: “Otuz gün içinde dava aç.” Geldi, Derviş yasalarıyla 2001’de bunu kaldırdınız arkadaşlar; sizden önce, şimdi hakkınızı yemeyeyim. Kaldırıldı, şimdi idare dava açıyor. İdare eğer hoşuna gitmese parayı bloke etmiyor, bütün ipler idarenin elinde ama bununla da yetinmediniz, bu getirilen düzenlemede şimdi diyorsunuz ki: “Başka bir şey yapacağız arkadaşlar. Diyeceğiz ki: Şu andaki ödenen bedellere ilişkin olarak bunlar uygun değil, o tarihteki rayiç bedeli...” Allah şahittir ya, sizin böyle bir yeriniz olsa çıldırırsınız, şurada bir milletvekilinin başına bu iş gelse. İçinde hakkı olanlara, mülkiyet hakkına ilişkin devletin Anayasası’na, 46’ncı maddesine, ilgili kanunlara güvenenlere “Pardon.” mu diyeceğiz arkadaşlar? “Biz sizin yerinize çöktük.” mü diyeceğiz değerli arkadaşlarım? Bu utanç hepimize yeter.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UĞUR BAYRAKTUTAN (Devamla) - Türkiye Büyük Millet Meclisi vatandaşın önüne bariyer koymaz, Türkiye Büyük Millet Meclisi vatandaşın önünde, devletin önünde kendini güçlendirecek yasaları açar değerli arkadaşlarım. (CHP sıralarından alkışlar) Bu bir ayıptır ya, bu hepimizin açısından bir ayıptır. Bu ayıba ortak olmayın diyorum. Millî Savunma Bakanlığında hukuk müşavirlerini de merak ediyorum nasıl böyle bir düzenlemenin altına imza atıyorlar diye; nasıl böyle bir kanunu bizim önümüze getiriyorlar?

Bakın, bu düzenlemenin iki büyük kırılma noktası vardır; bir, yürütmeyi durdurma; iki “çökme” dediğimiz kamulaştırma arkadaşlar. 7 ve 8’inci madde bu kanuna yakışmıyor. Bizim de bu kanunun içerisinde olumlu gördüğümüz maddeler var ama 8’inci maddede bu kamulaştırmaya ilişkin bu çökme maddesi açıkça mülkiyet hakkına tecavüzdür, 46’ncı maddede kamulaştırmanın temel dayanağı olan kamu yararı kararını alıp çöpe atmaktır. Bunu reddediyoruz, bunu inkâr ediyoruz. Muhtemel bir anayasal yargıda ki anayasal yargı size yol gösterdi, bütün maddesini kanuna rağmen aynı işlemi getirip önümüze koyuyorsunuz.

Bu cenazeyi hep beraber kaldıracamız diyorum.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Refik Özen.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

REFİK ÖZEN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerimin hemen başında ben de otuz üç yıl önce Sivas ve Başbağlar’da yaşanan katliamlarda hayatını kaybeden vatan evlatlarımızı rahmetle anıyorum.

Diğer taraftan şunu ifade etmek isterim: Türkiye Büyük Millet Meclisinde faaliyet gösteren komisyonlar içerisinde Millî Savunma Komisyonumuz en uyumlu çalışan komisyonlardan biridir ve bu çerçevede gerek bu teklifte gerek bundan önceki çalışmalarda görüş, düşünce ve eleştirileriyle katkı sağlayan Komisyon üyesi tüm arkadaşlarıma teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili; görüşmekte olduğumuz kanun teklifi Millî Savunma Bakanlığımızın ve Türk Silahlı Kuvvetlerimizin artan görev yükü, değişen güvenlik ortamı ve Anayasa Mahkemesi kararları sonrası ortaya çıkan hukuki boşlukların giderilmesi amacıyla hazırlanmış bütüncül bir düzenlemedir. Teklifin temel amacı, bir yandan personel sistemini güçlendirmek, diğer yandan uygulamada yaşanan sorunları çözmek ve hukuki belirliliği sağlamaktır.

Teklifin ilk 2 maddesiyle, Millî Savunma Bakanlığı veya İçişleri Bakanlığı nam ve hesabına yetiştirilen tabip ve diş hekimi subayların yükümlülük süresi dolmadan ayrılmaları hâlinde uygulanacak yaptırımlar yeniden düzenlenmektedir. Bu düzenlemeyle hem kamu kaynaklarının korunması hem de Anayasa Mahkemesinin ölçülülük ilkesine ilişkin kararına uygun bir denge kurulmaktadır.

3'üncü maddeyle, denizaltı personelimizin görev yaptığı zorlu şartlar dikkate alınarak gemide konaklama imkânı bulunmayan durumlarda konaklama giderlerinin karşılanabilmesi sağlanmaktadır. Bu düzenleme doğrudan personelin yaşam koşullarını iyileştirmeye yöneliktir.

4'üncü maddeyle, vardiya yatakhaneleri, gazi uyumevleri ve eğitim merkezleri askerî mahal kapsamına alınarak uygulamada ortaya çıkan hukuki tereddütler giderilmektedir.

5'inci maddeyle, Türk Silahlı Kuvvetlerinden ayrılan subayların yeniden muvazzaf olarak göreve alınmasına sınırlama getirilerek personel rejiminde istikrar sağlanmaktadır.

6'ncı maddeyle, Millî Savunma Bakanlığı eğitim kurumlarında görev alan eğitici personelin ek ders ücretine ilişkin uygulamanın süresi uzatılmakta, böylece eğitim faaliyetlerinin kesintisiz devamı güvence altına almaktadır.

7'nci maddeyle, terör iltisakı nedeniyle kamu görevinden çıkarılanlara ilişkin yargı kararlarının uygulanması kararın kesinleşmesi şartına bağlanarak idarenin sürekliliği ve kamu güvenliği korunmaktadır.

8'inci maddeyle, geçmişte fiilen kamu hizmetine tahsis edilmiş ancak hukuki statüsü tartışmalı olan taşınmazlara ilişkin önemli bir düzenleme yapılmakta ve Anayasa Mahkemesi kararı sonrası oluşan boşluk giderilmektedir.

9'uncu maddeyle, askerlikten muaf tutulan vatandaşlarımızın da uzman erbaş olabilmelerinin önü açılarak personel temininde esneklik sağlanmaktadır.

10'uncu, 11'inci ve 12'nci maddelerle, uzman erbaşların sicil sistemi, kariyer ilerleme süreçleri ve yönetmelik çerçevesi kanuni güvence altına alınmakta, bu alandaki belirsizlikler ortadan kaldırılmaktadır.

13'üncü maddeyle, sözleşmeli erbaş ve erlerin kamu kurumlarında istihdamına ilişkin sistem güçlendirilmekte ve kamu kurumlarına kontenjan ayırma yükümlülüğü getirilerek uygulamanın etkinliği artırılmaktadır.

Son olarak 14'üncü maddeyle, sözleşmeli erbaş ve erlerin uzman erbaşlığa geçişine ilişkin düzenlemeler yeniden ele alınarak personelin kariyer planlaması daha sistematik hâle getirilmektedir.

Değerli milletvekilleri, bu teklif yalnızca teknik bir mevzuat düzenlemesi değildir; aynı zamanda, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin insan kaynağını güçlendiren, personelin motivasyonunu artıran ve kamu yönetiminde hukuki öngörülebilirliği sağlayan stratejik bir adımdır. Teklifte disiplinli, sürdürülebilir ve liyakate dayalı bir personel yapısı hedeflenmekte, aynı zamanda Anayasa Mahkemesi kararlarıyla ortaya çıkan boşluklar giderilerek hukuki güvenlik güçlendirilmektedir.

Bu çalışmayla ve inşallah bundan sonra yapacağımız düzenlemelerle kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimizin beklentilerine cevap vermeye devam edeceğimizi ifade ediyor, tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.49

DÖRDÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.19****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

İkinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Şimdi, ikinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o madde üzerindeki önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

9'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘a) Muvazzaflık hizmetini yapmakta olan çavuş, onbaşı ve erler ile bunlardan terhis olanlar veya 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanunun 42'nci maddesinde sayılanlardan muvazzaflık hizmetinden muaf tutulanlar, müracaat yapılan yılın ocak ayının ilk günü itibarıyla otuz yaşını bitirmemiş olmak şartıyla,”

Seyit Torun

Uğur Bayraktutan

Özgür Ceylan

Ordu

Artvin

Çanakkale

Cevdet Akay

Aşkın Genç

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Karabük

Kayseri

Zonguldak

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Karabük Milletvekili Sayın Cevdet Akay.

Buyurun. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CEVDET AKAY (Karabük) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Söz konusu 277 sıra sayılı Kanun Teklifi 9 kanunda değişiklik yapıyor, 17 maddeden oluşuyor; yürütme ve yürürlük dâhil. Teklifin bazı maddelerinde Anayasa'ya aykırılık söz konusu. Anayasa'daki eşitlik ilkesi, mülkiyet hakkı ve masumiyet karinesi gibi hususlarla ilgili Anayasa'ya aykırılık mevcut; 1'inci madde, 2'nci madde, 7'nci madde, 8'inci madde gibi maddeler Anayasa'ya aykırı.

Yine, Komisyon görüşmelerine geçilmeden önce TESUD (Emekli Subaylar Derneği), TEMAD (Emekli Astsubaylar Derneği) ve TEMUD (Emekli Uzman Erbaşlar Derneği) gibi bazı derneklerden görüş alınması gerekiyordu, alınmadı. Komisyondaki görüşme sırasında da söz talepleriyle ilgili kendilerine de söz verilmemiş, görüşleri alınmamış. Bunun hatalı bir uygulama olduğunu buradan özellikle bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

Astsubayların tazminat durumlarıyla ilgili bu kanun teklifinde bir düzenleme yok. Askerî hastanelerle ilgili bir düzenleme yok. Yine, baktığımız zaman, bu kanun teklifinde özellikle kıdemli binbaşı ve binbaşı emeklilerinin, astsubay emeklilerinin emeklilik bağlama oranlarının, diğer personelle arasındaki uçurumun giderilmesiyle ilgili de bir düzenleme yok. Özellikle belirli bir yaşa gelmiş olan binbaşılardan ikinci bir işte çalışma olasılığı da olmadığı için bunlar gerçekten zor durumdadır. Aileleriyle beraber 2 bin kişiyi ilgilendiriyor. Bu düzenlemeyi bekliyorlar. Astsubaylar da tazminatlarını bekliyorlar. Bununla ilgili de düzenleme yok.

9'uncu maddenin kendisi bir yerde de istihdam yaratmayla ilgili bir madde olduğu için olumlu. Nasıl olumlu? Başta şehit yakınları olmak üzere yine askerlikten muaf tutulmuş kişilerin uzman erbaş olarak çalışmasına imkân sağlıyor ama istihdam sorunu bununla çözülüyor mu? Maalesef çözülüyor. Bakın, en son veriler açıklandı işsizlik oranıyla ilgili, gerçek işsizlik oranı yüzde 31'leri buldu. Bu çok ciddi bir oran. Bir taraftan Türkiye'de fabrikalar kapanıyor, fabrikalar yurt dışına taşınıyor. Bakın, yine en son, çok önemli bir grup çok ciddi işçi çıkarttı, çalışan çıkarttı; 22 bin civarında. Oraya tedarik sağlayan yan sanayi firmalarıyla beraber orada da 4 bin kişi işten çıkarılmak zorunda kaldı. İşsizlik, istihdam sorunu çok büyük bir sorun. Bu grup aynı zamanda o kadar banka kredisi kullanmış ki -172 milyar civarında- yapılandırılmazsa grubun ayakta kalması mümkün değil. Şimdi, yapılandırmayla ilgili de herhâlde kamu bankaları gerekli yapılandırmayı da yapacak ki bu grubu rahatlatınsınlar ama bir taraftan da KOBİ'ler, esnaflar, çiftçiler krediye ulaşamazken...

Bugün önemli açıklamalar yaptı sanayi oda başkanları; sanayicilerin krediye ulaşamadığını, finansmana ulaşamadığını ifade ettiler. Buralara da ulaşım sağlanması, bunların finansman sıkıntısının giderilmesi... Hatta düşük faizi bırakın sıfır faizle beş yıl vadeye kadar kredi talepleri varken bir taraftan da krediyi vadesinde alıp ama ödemeyen, ödemediği zaman da yapılandırma kapısında hazır bekleyen gruplar var.

Şimdi, kaynaklar israf edildikçe, lüks, şatafat devam ettikçe, verimsiz harcamalar yapıldıkça, etkin ve verimli kaynak kullanımı olmayıp dar gelirden, işçiden, emekliden, çiftçiden yana kullanılmadıkça bu sorunlar devam eder, ne emekli rahatlar ne askerî personel rahatlar ne astsubay rahatlar ne binbaşı rahatlar. Subaylar nasıl rahatlayacak! Çünkü "Kaynak yok, tasarruf var." diyorsunuz ama bir taraftan da faize milyarlarca, trilyonlarca para ödüyorsunuz. Mayıs sonu itibarıyla 1 trilyon 263 milyar faiz ödedi bu ülke. Bu çok ciddi tutar. Bugün bir dakikalık konuşmalarda bahsetti milletvekillerimiz, hazinenin iç ve dış borç stoku 15 trilyon olmuş, yılbaşından bu yana 1,3 trilyon artmış. İşin vahim kısmı bu borcun vade sonuna kadar ödenecek faiz büyüklüğü 11,7 trilyon. Siz, faize bu parayı bulurken, topladığınız vergi gelirlerinin yüzde 24'ünü faize öderken -yani dörtte 1'ini-bir taraftan da emekliye, işçiye, esnafa ve buradaki askerî personelin sorunlarına, tazminatlarına, özlük haklarına ait ödemeleri yapmaz iken bu ne oluyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

CEVDET AKAY (Devamla) - Adaletsiz bir durum oluyor. Gelir dağılımında bozukluk var, vergide adaletsizlik var ama bir taraftan da bütçe kaynaklarının doğru alanlara kullanılması konusunda da adaletsizlik sürüyor, devam ediyor. Yarın TÜİK enflasyon oranını açıklayacak, yüzde 1 olsa yüzde 18

yapıyor. Bu çok düşük bir zam artışına sebep teşkil edecek. Buradan bir kez daha ikaz ediyoruz: Net asgari ücretle ilgili ara zammı yapın, 45 bin TL olarak belirleyin, en düşük emekli aylığını da 45 bin TL'ye otomatik olarak bağlayın; emeklinin, işçinin, dar gelirlinin sorununu ortadan kaldırın. Bununla ilgili kanun teklifi verdik, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun ek 19'uncu maddesinin birinci fıkrasını değiştirdik, 20 bin lirayı güncel, net asgari ücrete bağladık. Bu düzenlemeyi bekliyoruz.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Sayın Başkanım, karar yeter sayısı talebimiz var.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım, sonra karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağız.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.29

BEŞİNCİ OTURUM**Açılma Saati: 19.35****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde Karabük Milletvekili Cevdet Akay ve arkadaşlarının önergesinin oylamasında karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Divanda ihtilaf var, elektronik cihaza başvuracağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Karar yeter sayısı yoktur.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.38

ALTINCI OTURUM**Açılma Saati: 19.43****BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL****KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)**

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Altıncı Oturumunu açıyorum.

277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesi üzerinde Karabük Milletvekili Cevdet Akay ve arkadaşlarının önergesinin ikinci oylamasında da karar yeter sayısı bulunamamıştı. Şimdi önergeyi tekrar oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

Divanda ihtilaf var, elektronik oylamaya başvurulacak.

Oylama için iki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir, karar yeter sayısı vardır.

Birleşime iki dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.47

YEDİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 19.52

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Yedinci Oturumunu açıyorum.

MEHMET MUŞ (Samsun) - Divanın her bir üyesi İç Tüzük'e göre hareket etmek zorunda, her bir üyesi.

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Mehmet Muş, bir sen kaldın Mehmet Muş!

BAŞKAN - 277 sıra sayılı kanun teklifinin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin çerçeve 9'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 9- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(a) Muvazaflık hizmetini tamamlayarak terhis olanlar, 25/6/2019 tarihli ve 7179 sayılı Askeralma Kanunu'nun 42'nci maddesinde sayılan sebeplerle muvazaflık hizmetinden muaf tutulanlar veya anılan Kanun kapsamında muvazaflık hizmeti yapmış sayılanlar,”

Bülent Kaya

Mehmet Atmaca

İdris Şahin

İstanbul

Bursa

Ankara

Mustafa Kaya

Necmettin Çalışkan

Selçuk Özdağ

İstanbul

Hatay

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Salt çoğunluğumuz var, katılıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Karar yeter sayısı...

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

İhtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağım. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Başkanım, bu, hakkı suistimal ya! Bu kadar da olmaz!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Arkadaşlar, hakkın kötüye kullanılması yasağı vardır.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

AYŞE KEŞİR (Düzce) - Bu, hakkı suistimal açıkça; böyle bir şey olamaz!

MEHMET MUŞ (Samsun) - Kâtip Üye muhalefet edemez!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakkın kötüye kullanılması yasağını herkes dikkate almak zorunda.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

MEHMET MUŞ (Samsun) - Kâtip Üye muhalefet edemez, tarafsız olmak zorundadır. Divan tarafsız olmak zorundadır.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hakkın kötüye kullanılması yasağına dikkat ederek karar vermeniz lazım.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - İnisiyatif kullanmanız lazım.

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Hukuk art niyeti kabul etmez, korumaz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Meclis bağırmaı kaldırmaz! (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Ne bağırıyorsunuz? Sakin ol!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sen bağırıyorsunuz!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - En çok siz bağırıyorsunuz. Hep siz bağırıyorsunuz, yeter artık!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - Sen bağırıyorsunuz!

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Sen bağırduğun için bağırıyorum.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Bundan sonra böyle.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - 17 maddelik teklifin arkasında duracaksınız, böyle yetkisiz kişilere teklif göndermeyeceksiniz! Şu anda teklifinizin arkasında durmuyorsunuz. Az önce yeter sayı istenmeden konuşmaların yapılması konusunda teklif geldi; biz de kırmadık...

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - İyi niyetinizi gösterip daha önce istemeseydiniz keşke!

MEHMET EMİN EKMEK (Mersin) - Keyfiniz bilir!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - İyi niyetinizi gösterseydiniz keşke! Ama iyi niyetinizi göstermediniz Hocam!

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İç Tüzük'e uyulsun!

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - İyi niyet olduktan sonra her yol aşılabılır.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

MUHAMMET EMİN AKBAŞOĞLU (Çankırı) - İç Tüzük uygulansın!

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Laf olsun diye "İhtilaf var..." Nerede ihtilaf var ya? Şuraya bak, insaf ya! İhtilaf varmış(!)

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Milletin iradesine karşı yalan söylemeye gerek yok; karar yeter sayısının olduğu belli.

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Önerge kabul edilmemiştir; karar yeter sayısı vardır.

HASAN ARSLAN (Afyonkarahisar) - Milletin iradesine saygı duymak lazım.

BAŞKAN - Lütfen sayın milletvekilleri...

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Hasan Toktaş

Yüksel Arslan

Trabzon

Bursa

Ankara

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Metin Ergun

Bursa

Muğla

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Bursa Milletvekili Sayın Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; seçim bölgem Bursa'nın sahipsizliğine bu kürsüden fırsat buldukça değiniyorum, bunu da popülist bir söylemle yapmıyor; sanayi, ticaret, turizm başta olmak üzere kent ekonomisinin ana arterlerindeki tıkanıklıklar zaten aşikâr, belgeleriyle ortaya koyuyoruz. Efendim, Bursa'da otomotiv tekliliyor, tekstil kaçıyor, turizm sinek avlıyor, ticarete yaprak kıpırdamıyor.

Yine, bir büyük problemi buradan, defaatle Bursa'dan söylediğimiz hâlde duyulmadığı için, buradan, bu kürsüden paylaşmak istiyorum. Öncelikle, bizim Bursa'nın bir anayasası yok; 1/100.000'lik planı olmayan, 2020 planından beri planları değişmemiş, mevcut planların delik deşik olduğu bir şehirdir Bursa. Şimdi, bugünlerde Bursa'nın Nilüfer ilçesi Kayapa ve Kuruçeşme mevkinde Bursa Batı Bölgesi Entegre Katı Atık Geri Kazanım ve Bertaraf Tesisi yapılması planlanıyor. Olmaz efendim, yapılmamalı. Bursa'nın gerçek sorunu artık yalnızca su meselesi değil ulaşım, trafik güvenliği, şehir yaşamının sürdürülebilirliği, kentleşme, devasa problemler olarak karşımızda. Mesela, Bursa Büyükşehir Belediyesi, bugün kent genelindeki atıkları -örneğin şimdi anlatacağımız gibi- katı atık ve geri kazanım tesislerine 25 çekici tır, 28 semi treylerle taşıyor. Mustafakemalpaşa'dan, Karacabey'den, Gemlik'ten, İznik'ten, Keles'den, Orhaneli'nden toplanan atıklar aktarma istasyonlarından düzenleme depolama alanlarına sevk ediliyor.

Şimdi soruyorum: Bu kadar yoğun olan ağır tonajlı bir trafik, Kayapa'daki yapımı planlanan atık tesisine hangi yoldan gidecek? Kayapa-Mustafakemalpaşa yani Çalı yolundan. Oysa bu yolun yalnızca 5 kilometrelik bölümü Karayolları 14'üncü Bölge sorumluluğunda bölünmüş, geriye kalan yol ise 8-10 metre genişliğinde, 2 aracın zor geçebildiği bir yol. Üstelik bu güzergâh yeni yerleşim alanlarının içinden geçiyor. Dahası bu bölge yoğun konut ve sanayi bölgesi. Pik saatlerde trafik zaten içinden çıkılmaz bir hâl alıyor. Bölgenin topografyası da hem eğimli hem de zorlu. Siz şimdi bu tabloya her gün onlarca ağır tonajlı çöp taşıma araçlarını ekleyince ne olacak? Yaşanamayan Bursa tamamen -özellikle de batısı- yaşanamaz hâle gelecek.

Şimdi, efendim, İnegöl'de faaliyet gösteren Doğu Bölgesi Entegre Katı Atık Bertaraf Tesisi'nin kapasitesinin artırılması gerektiğini defaaten dile getirdik. Hamitler'deki katı atık depolama alanının ise mutlaka ıslah edilmesi yönündeki çalışmaları söylüyoruz, hâlen atılmış bir adım yok. Ayrıca, kamuoyunda yıllardır konuşulan Karacabey Muratlı alternatifini yeniden ve neden değerlendirmiyorsunuz? Muratlı seçeneği hem su kaynaklarının korunması açısından daha avantajlı hem devlet yolu ve otoyol bağlantıları sayesinde daha hızlı ve güvenli ulaşım sunmuyor mu ve hem de ağır tonajlı trafiği şehre sokmadan buradan geçirme imkânı olmayacak mı?

Özetle, buradan devasa bir sorunu, Bursa için hayati öneme sahip bir sorunu bir kez daha ifade ediyor ve çağrıda bulunuyorum: Bursa'nın geleceğini birkaç masabaşı raporuyla değil sahadaki gerçeklerle yönetmek zorundasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Tamamlayayım mı efendim?

BAŞKAN - Devam edin.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Bursa artık nefes almak istiyor; trafikle, kokuyla, plansızlıkla boğulmak istemiyor.

Buradan bütün Bursalılar adına, özellikle şehrin batı yakası adına, Nilüfer ilçesi Kayapa bölgesi adına yetkilileri uyarırken AK PARTİ'li kıymetli Bursa milletvekillerini bu konuyla alakalı daha duyarlı olmaya davet ediyor, heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinde yer alan "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar

Adalet Kaya

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Diyarbakır

Siirt

Dilan Kunt Ayan

İbrahim Akın

Zülküf Uçar

Şanlıurfa

İzmir

Van

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılamıyorum.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Zülküf Uçar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ZÜLKÜF UÇAR (Van) - Sayın Başkan, teşekkür ederim.

Ben, öncelikle zindanlardaki yoldaşlarımızı ve değerli halkımızı saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, yani açıkçası şu an bu sıraların, AKP sıralarının özellikle böyle kalabalık olmasından kaynaklı olarak iyi hissettiğimizi söyleyeyim çünkü daha önceki birçok konuşmamızı genelde üç beş kişiye yapıyorduk; bu anlamda olumlu buluyoruz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sizin taraf dolu olursa biz de memnun oluruz. Nerede arkadaşlarınız?

ALİ ŞAHİN (Gaziantep) - Siz burada millete konuşuyorsunuz aynı zamanda.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Bunu niye söylüyorum? "Niye?"sine geleyim: Daha önceki konuşmalarımızın tamamını biz maalesef boş salona yapıyorduk. Boş salona yaptığımız konuşmalarda da şu gerçekliği çok net bir şekilde görüyorduk: Maalesef, iradenin bireysel olarak değil de yönlendirilen bir irade olarak buraya geldiğini görüyorduk.

Şimdi, ben kanun teklifinin 9'uncu maddesi üzerine değil bu hafta bugün burada konuşulması gereken ama maalesef konuşamadığımız, konuşamadığımız için de muhtemelen bir iki hafta sonrasına kalacak olan on ikinci yargı paketinin içeriğine ilişkin konuşacağım.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Sizi arkadaşlarınız dinlemek istemiyor!

MUSTAFA YAVUZ (Bursa) - Şu an kaç kişi olduğunuzu da söyleyin o zaman.

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - 5 kişi var, 5, 5, 5; 5 kişi var.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Sayın Zengin, birazdan size yönelik de birkaç şeyde bulanacağım.

Şimdi, on ikinci yargı paketi bu hafta maalesef görüldüğü üzere konuşulmuyor, bu Meclise gelmedi. Eğer AKP'nin ya da iktidarın bugünkü bu çalışmaları yarın da devam ettirme gibi bir iradesi varsa buradan açıkça söyleyelim: Biz, on ikinci yargı paketinin hızlı bir şekilde Meclise getirilmesi noktasında irademizi koymaya hazırız ama on ikinci yargı paketi getirilirken komisyon aşamasında geçen hafta eleştirilerimizi yaptık; yine toplumu duymayan, toplumun beklentilerine cevap olmayan, yine iktidara ve iktidara yakın kitlelerin beklentilerine cevap olan bir düzenlemenin yapıldığını gördük. Orada itirazlarımızı yoğun bir şekilde yaptık. Bazı hakların gasbedildiğini, yeni ihlallerin kapısının açıldığını söyledik. Amaç yargılama süreçlerini hızlandırmak olsa da aslında adaletsizlikleri derinleştirecek olan düzenlemelerin yapıldığını da ifade ettik. Toplumun, bizlerin, muhalefetin yoğun baskısıyla her ne kadar Türk Ceza Kanunu'nun 158'inci maddesindeki IBAN mağdurlarına yönelik düzenleme sonradan eklenmiş, sonradan ihdas edilmiş olsa da oraya yönelik eksikliklerin olduğunu da yine sığağı sığağına komisyon aşamasında, hemen ertesinde, hemen arkasında söyledik, bunları söyleyeceğiz.

Ama şuradan açıkça ifade etmek lazım, Sayın Zengin bugün yeni bir torba yasanın Meclise sunulduğunu kendisinin yapmış olduğu basın açıklamasında ifade etti. Açıklamasını takip ettim ve içeriğinde öğrenci affının da bu kapsamda olduğunu gördüm. Mademki bir öğrenci affı düşüncesi var, mademki öğrencilerin üniversite hayatlarındaki disiplin süreçlerine yönelik bir af düşüncesi var ya da genel olarak o pakette başka düzenlemeler var, şuradan açıkça soruyoruz: On ikinci yargı paketini görüşmek üzere Adalet Komisyonunun üyeleri burada, Başkan burada, yine aynı şekilde o Komisyonun, Millî Eğitim Komisyonunun üyeleri de burada, siz buradasınız; öğrenci affı düşüncesi bu düzenlemeye alınırken disiplin cezalarının affına yönelik olarak bir düzenleme neden düşünülmüyor ya da ehliyet yasasına yönelik, ehliyet affına yönelik toplumda yoğun bir beklenti var, buna yönelik olarak bir düzenleme neden düşünülmüyor? Açıkça soruyoruz: “Toplumsal barış” diyoruz, “toplumsal barış” toplumla gerçekten barışma amacını güder. Bunların yapılması gerekmez miydi? Öğrenci affını düşünüyorken o zaman disiplin cezalarına yönelik, infaza yönelik olarak, cezaevlerinde verilen disiplin cezalarına yönelik affı da gündemimize almamız gerekiyor. Yine siyasi tutsaklara yönelik on ikinci yargı paketinde bir düzenleme yok.

Bakın, buradan infaz düzenlemesinin baştan sona yeniden ele alınmasını aylardır söylüyoruz; bunu Milliyetçi Hareket Partisi de söylüyor, tüm muhalefet partileri de söylüyor. Buradan infaz sisteminin adil, eşit olmadığını defalarca söyledik. Sadece bir örnek vereceğim, bakın, sadece dün Van'da yaşanan bir örneği vereceğim ve infaz sistemimizin ne denli rezil bir durumda olduğunu ortaya koyan bir model, Van milletvekillerimiz de muhakkak haberdardır. Van Yüksek Güvenlikli Cezaevinde bir mahpus, adli bir hükümlü, 4 infaz koruma memuruna yönelik ağır bir saldırı gerçekleştirdi. Infaz korumalardan birinin şu an yoğun bakımda tedavisi devam ediyor. Bu mesele, oradaki o mahpusun, o tutuklunun, hükümlünün, neyse, saldırısından ziyade, infaz sisteminin ne denli kötü işlediğini ortaya koyuyor. Bu Meclis bir an önce infaz sisteminin de doğru temelde ilerlemesini önüne almalı, buna yönelik çalışmalar yürütmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ZÜLKÜF UÇAR (Devamla) - Biz buradan bir kez daha söylüyoruz: İnfaz sistemine yönelik iyi bir düzenlemenin yapılması ve gerçek anlamda infazı amaçlayan düzenlemelerin yapılması gerekiyor. KYK zulmüne yönelik hâlâ devam eden işkence durumu söz konusu, buna son verilmesi gerekiyor. Adli Tıbbın yapısı maalesef hâlâ hâlâ aynı yöntemle devam ediyor. Bugün hasta mahpuslara, siyasi tutsaklara yönelik Adli Tıp aynı anlayışını devam ettiriyor, işkenceye devam ediyor, hâlâ hasta tutsakları zindanlarda esir tutmaya devam ediyor. Buna yönelik bir çözüm bulmayacak mıyız? İdare ve gözlem kurulları hâlâ bir paralel mahkeme gibi devam ediyor. Buna yönelik bir çalışma yürütmeyecek mi bu Meclis?

Buradan açıkça bir kez daha söylüyoruz: Bu Meclis toplumun beklentilerine cevap olmak zorundadır. Biz toplumun beklentilerine cevap verecekse katkı sunmaya hazırız ama sizleri de bu Meclisi de doğru çalışma yapmaya davet ediyoruz. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağız.

İlk önergeyi okutuyorum:

(Kâtip Üye Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz tarafından önergenin okunmasına başlandı)

“Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10- 3269 sayılı Kanuna 8 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

‘MADDE 8/A- Uzman erbaşlar hakkında sicil yılı ilgili yılın 2 mayıs tarihinden başlayıp bir sonraki yılın 2 mayıs tarihine kadar olan süreyi kapsar. Uzman erbaşların sözleşme imzalanıp göreve alınmalarını takip eden ilk 2 mayıs tarihi itibarıyla sicil belgesi tanzim edilir. Ancak göreve alınma tarihi ile takip eden 2 mayıs tarihi arasında geçen süre üç aydan kısa ise, ilk sicil belgeleri üç ayın doldurulduğu tarihte düzenlenir. Müteakip sicil ise zamanında düzenlenir. Sicil tam notu 100'dür. Sicil üstlerinin verdikleri notların ortalaması, o yılın sicil notunu teşkil eder. Sicilin olumlu olabilmesi için sicil notunun, sicil tam notunun yüzde 60 ve daha yukarısı olması gerekir. Uzman erbaşlar için sicil yazmaya yetkili sicil üstleri ile ilgili hususlar ve sicil dönemi içinde sicil üstünün veya sicil alan personelin görevinden ayrılması hâlinde ayrılış sicili düzenlenmesine ilişkin hususlar ile verilecek sicilin şekil ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.

Uzman erbaşlar ve bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertlerinin tüm sağlık işlemleri hakkında, 4/1/1961 tarihli ve 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, uzman erbaşların hava değişimi ve istirahat süresinin toplamı, tedavi süresi hariç olmak üzere istirahat ve hava değişiminin başladığı tarihten geriye doğru son bir yıl içerisinde üç ayı geçemez. Sürenin hesaplanmasına en son alınan hava değişimi ve istirahat süresi dâhil edilir. Hava değişimi ve istirahat süresi üç ayı geçenlerin Türk Silâhlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir. Bunlardan barışta ve savaşta görev esnasında veya görev dışında görevlerinden dolayı bir saldırıya veya kazaya uğrayan veya bir meslek hastalığına yakalananların, iyileşinceye kadar ilişkileri kesilmez, izinli sayılırlar.

Ayrıca, kanser, tüberküloz, kronik böbrek yetmezliği ile ruh ve sinir hastalıkları gibi uzun süreli bir tedaviye ihtiyaç gösteren hastalığa yakalananlar, sağlık kurulları raporlarında gösterilecek lüzum

üzerine, toplam olarak ve fiilen üç yılı geçmemek şartıyla tedavi, istirahat veya hava değişimine tabi tutulabilir ve bunların da ilişkileri kesilmez. Uzman erbaş emeklileri ile harp malûllüğü, vazife malûllüğü veya adi malûllük aylığı bağlanarak Türk Silâhlı Kuvvetlerinden ayrılan uzman erbaşlar, bunların bakmakla yükümlü olduğu aile fertleri ile harp ve vazife malûllüğünü gerektiren nedenlerden dolayı vefat edenlerin maaşa müstahak dul ve yetimleri, 211 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununun 66 ncı maddesinin (a) ve (b) fıkraları ile...'

MEHMET MUŞ (Samsun) - Sayın Başkan, Kâtip Üyenizi uyarın, Kâtip Üyenizi uyarın...

(Kâtip Üye Çanakkale Milletvekili Rıdvan Uz tarafından önerenin okunmasına devam edildi)

'...67 nci ve 70 inci maddeleri hükümlerinden aynen istifade ederler.

Sözleşmeleri sağlık nedeniyle sona erenlerden; sözleşmelerinin sona ermesine neden olan sıhhi arızalarının tedavisine devam edilenlere, sözleşme sona erme tarihinden başlamak şartıyla on iki ayı geçmemek üzere tedavi süresince, görevdeki emsallerinin almış oldukları net maaşların (27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 28 inci maddesinde belirtilen ek tazminatlar ile 14/7/1964 tarihli ve 500 sayılı Kanuna göre ödenen tazminat ve yabancı dil tazminatı hariç) 2/3'ü her ay sağlık yardımı olarak kurumlarınca ödenir. Bu ödemedен hiçbir kesinti yapılmaz.”

Bülent Kaya	Ertuğrul Kaya	Mehmet Emin Ekmen
İstanbul	Gaziantep	Mersin
Necmettin Çalışkan	Mustafa Kaya	Mesut Doğan
Hatay	İstanbul	Ankara

BAŞKAN - Sayın Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, salt çoğunluğumuz var, katılıyoruz.

BÜLENT KAYA (İstanbul) - Başkanım, karar yeter sayısı arayalım.

BAŞKAN - Peki, önergeyi oylarınıza sunacağım ve karar yeter sayısı arayacağım.

Kabul edenler... Kabul etmeyenler...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Vicdanınızla hareket edin, vicdanınızla!

Başkanım, vicdanınızla hareket edin.

BAŞKAN - Peki, Divanda ihtilaf var, elektronik oylamaya başvuracağım.

İki dakika süre veriyorum ve oylamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylamaya başlandı)

MEHMET MUŞ (Samsun) - Tarafsız Divan, tarafsız Divan(!) Divan tarafsızlığını kaybetti.

BAŞKAN - Sayın Muş, sen yapma bari ya! Sen yapma, sen Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanısın, sen yapma bari!

MEHMET MUŞ (Samsun) - Kâtip Üye muhalefet edemez, Kâtip Üye muhalefet edemez; uyarmak zorundasınız, uyarmak zorundasınız!

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Kavas Adem Demirtaş'ın ciddi bir rahatsızlık geçirdiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şu anda bir çalışma arkadaşımız ciddi bir rahatsızlık geçiriyor, hastaneye kaldırıldı ve anjiyoya alındı, kritik bir süreç yaşıyor. Acil şifalar diliyorum. İnşallah kötü bir

sonuçla karşılaşmayız, sağ salim aramıza döner kardeşimiz Adem. Sizin de çok yakından tanıdığınız, uzun süredir birlikte çalıştığımız bir arkadaşımız. Şu anda hastanede acil anjiyoya aldılar. Umarım bir baypas süreci başlamaz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Millî Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 277) (Devam)

(Elektronik cihazla oylamaya devam edildi)

BAŞKAN - Önerge reddedilmiştir, karar yeter sayısı vardır.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 10- 3269 sayılı Kanuna 8 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

‘Sicil

MADDE 8/A- Uzman erbaşlar hakkında sicil raporu düzenlemeye yetkili birinci ve ikinci sicil üstleri; personelin görev yaptığı kadro yerinin komuta ve hiyerarşik yapısı esas alınarak, kendisinden rütbece büyük ilk iki amiridir. Sicil dönemi içinde sicil üstünün veya sicil alan personelin görevinden ayrılması hâlinde ayrılış sicili düzenlenmesi için asgari üç ay birlikte görev yapma şartı aranır.

Sicil tam notu 100'dür. Sicil üstlerinin verdikleri notların ortalaması, o yılın sicil notunu teşkil eder. Sicilin olumlu olabilmesi için sicil notunun, sicil tam notunun yüzde 60 ve daha yukarısı olması gerekir.

Bu kuralların uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile sicil belgesinin şekli Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.”

Seyit Torun

Uğur Bayraktutan

Özgür Ceylan

Ordu

Artvin

Çanakkale

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Aşkın Genç

İzzet Akbulut

Zonguldak

Kayseri

Burdur

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen, Burdur Milletvekili Sayın İzzet Akbulut.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

İZZET AKBULUT (Burdur) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle Genel Kurulumuzu saygıyla selamlıyorum.

Evet, Uzman Erbaş Kanunu Teklifi, 7'nci ve 8'inci madde dışında aslında çok da karşı çıktığımız bir kanun değil ama uzman erbaşlarla da görüştüğümüz zaman birçok beklentinin de yer almadığını gördüğümüz bir kanun olarak karşımıza geliyor.

Tabii, Komisyon üyelerimize, milletvekillerimize sormak lazım... Örneğin, uzman erbaşlar diyor ki: “Bu kanun teklifinde maaşlarla alakalı herhangi bir düzenleme yok.” Baktığımız zaman gerçekten de gözüküyor.

Yine, lojman talepleriyle alakalı bir düzenlemenin olmadığını görüyoruz. Evet, burada da kendilerine hak veriyoruz, gerçekten de yok.

Yine, emeklilikle alakalı, emeklilik haklarıyla alakalı bir düzenlemenin de bu kanun teklifinde olmadığını görüyoruz.

Tabii, uzman çavuşlara tanınan ilave bir hak yok ama 12’nci maddede bir satır yazıyla tüm özlük haklarının Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken hazırlanacak yönetmeliğe bırakılması... Yine, burada da Anayasa’ya bir aykırılık olduğunu düşünmekteyiz.

Saygıdeğer milletvekilleri, bu teklif içerisinde 14’üncü maddede ne deniliyor? 41 yaşını doldurmamış olmak şartıyla yedi yıl hizmet süresini dolduran sözleşmeli erlerin yüzde 10 kota şartıyla mecburi istihdamı... Yani olumlu görüyoruz ama işin ucunda mülakat olunca, tabii, birtakım çekincelerimizi de beraberinde getiriyor çünkü mülakat işin içine girince, biliyorsunuz, torpil işin içine giriyor. Tabii, bizim bir devlet geleneğimiz var. Devlet geleneğimiz de neydi? “Siyaseti belli alanlara bulaştırmıyoruz; okullara siyaset sokmuyoruz, kışlaya siyaset sokmuyoruz, camiye siyaset sokmuyoruz.” diye devletimizin bazı geleneklerinin olduğunu söyledik ama bu mülakat uygulamasıyla birlikte ne yazık ki kışlaya da siyasetin sirayet etmeye devam edeceği yine aşikârdır.

Tabii, teklife baktığımız zaman, astsubaylarımızla alakalı bazı beklentilerimiz var. Mesela Komisyonda askerî kökenli olan birçok şahıs var ama burada baktığımız zaman bu astsubaylarımızın herhangi bir talebi karşılanmış değil. Neydi bu talepler? Astsubaylarımız diyorlardı ki: “Emekli olduğumuzda maaşlarımız çok düşüyor ve ne yazık ki taksi şoförlüğü yapmak zorunda kalıyoruz, turistik bölgelerde güvenlik görevlisi olmak durumunda kalıyoruz.” Bakın, 15 Temmuz hain darbe girişiminin yönünü değiştiren kahramanımız Şehit Ömer Halisdemir’in de astsubay olduğunu düşünürsek, tabii, bugün birçok caddeye, sokağa ismini veriyoruz ama o gün şehit olmasaydı, emekli olsaydı kahramanımız, ne yazık ki o da bugün bu maaşlarla bir yerlerde çalışmak durumunda kalacaktı. Ne yazık ki bizler, bunun, bu kanun teklifinde böyle bir düzenlemenin olmadığını üzülerken ifade etmek istiyoruz.

Yine, yaşadığımız coğrafyayı ele aldığımızda, çatışmasız, savaşız geçmesinin çok mümkün olmadığı bir coğrafyada yaşıyoruz, nitelikli subaylara ihtiyacımız var. Eskiden nelerimiz vardı? Ortaokuldan sonra askerî liselerimiz vardı. Askerî lisede dört yıl eğitim görüyorlardı, akabinde dört yıl da harp okulu, sekiz yıl yetmiş bir şekilde teğmenliğe başlıyorlardı yani nitelikleri çok yüksekti ama bu teklife baktığımızda, askerî okulların açılmasıyla alakalı herhangi bir şey görüyor muyuz? Ne yazık ki o da yok.

Yine, son yıllardaki, 1990’lı yıllardaki terör olaylarını da düşündüğümüzde o zaman meşhur bir laf vardı askerlerin arasında, diyorlardı ki: “Bir yaralımız varsa, hatta kalbi bile durmuşsa otuz dakika içerisinde Diyarbakır Askerî Hastanesine yetiştirilirse muhakkak kurtulur.” Yani askerî hastanelerimiz çok önemliydi, orada yetmiş subaylarımız, tabip subaylarımız vardı ama bugün bu teklife baktığımızda ne yazık ki askerî hastanelerin açılmasını da göremiyoruz yani genel anlamda çok fazla eleştirilecek bir şey olmasa da birçok eksiği barındıran bir kanun teklifi olduğunu belirtiyor, hepinize saygılar sunuyorum.

Sağ olun, var olun. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Sayın Başkanım, usul açısından bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinin çerçeve hükmünde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Hasan Toktaş

Yüksel Arslan

Trabzon

Bursa

Ankara

Metin Ergun

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Hakan Şeref Olgun

Muğla

Bursa

Afyonkarahisar

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün burada öncelikle 2 Temmuz 1993'te Sivas Madımak Otel'i'nde diri diri yakılarak hayattan koparılan 35 aydını, sanatçıyı ve düşünce insanını saygı ve rahmetle anıyorum. Aradan otuz üç yıl geçmesine rağmen nefretin ve fanatizmin insanlığa karşı işlediği kara bir suçun sebep olduğu bu acı milletimizin ortak vicdanında hâlâ ilk günkü sızısını korumaktadır. Bu katliamı gerçekleştiren karanlık zihniyeti en güçlü şekilde lanetliyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin 10'uncu maddesiyle uzman erbaşların kademe ilerlemesi, derece yükselmesi, sözleşmeleri ve kariyerleri üzerinde doğrudan etkili olacak bir sicil sisteminin ilk kez kanunla düzenlenecek olması elbette olumlu bir adımdır ancak doğru bir adım atılması eksik bir düzenlemeyi yeterli hâle getirmez. Asıl mesele bu sicilin hangi objektif kriterlerle verileceği, nasıl denetleneceği ve haksız değerlendirmelere karşı hangi etkili itiraz yolunun bulunacağıdır.

Uzman erbaşlarımızın asıl sorunu, kanunun kendilerine tanıdığı yedi yıl hizmet sonrası kamuya geçiş imkânlarının uygulamada ne yazık ki çok büyük bir bürokratik duvara ve referans engeline çarpmasıdır. Mevzuattaki mevcut haklarına rağmen atama kararı tamamen kurumların inisiyatifine bırakıldığı için binlerce kahramanımız "Boş kadro yok." bahanesiyle kapılardan çevrilmektedir. Meclisimizin görevi, önce bu mağduriyete son verecek, kurumların keyfî kararlarını bitirecek, adil ve zorunlu bir kontenjan düzenlemesini derhâl hayata geçirmektir.

Dün oylanan 7'nci ve 8'inci maddeler ise hukuk devleti ilkesini, mahkeme kararlarının bağlayıcılığını ve mülkiyet hakkını doğrudan ilgilendirmektedir. 7'nci maddeyle, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma, Sahil Güvenlik, Emniyet ve Millî İstihbarat Teşkilatı personeli ile adayları hakkında verilen göreve iade kararlarının uygulanması karar kesinleşinceye kadar ertelenmektedir. Oysa Anayasa'mızın 138'inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre yasama ve yürütme organları ile idare mahkeme kararlarına uymak zorundadır; bu kararları geciktiremez ve yerine getirilmesini engelleyemez. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28'inci maddesi de idarenin mahkeme kararlarını gecikmesizin ve en geç otuz gün içinde uygulamasını emretmektedir. Şimdi siz bu ilkeye yeni bir

istisna getirdiniz. İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 52'nci maddesi istinaf veya temyiz aşamasında yürütmenin durdurulmasına imkân tanımakla idareyi koruyacak mekanizmayı zaten kurmuştu. Siz mevcut hukuki güvenceyi yeterli görmeyip mahkeme kararlarının uygulanmasını geciktiren yeni bir rejim oluşturunuz. Bir mahkeme göreve iade kararı veriyorsa idarenin ilk yükümlülüğü bu kararı uygulamaktır. İdare, haklı olduğuna inanıyorsa yürütmenin durdurulmasını talep edebilir. Bunun dışında bütün göreve iade kararlarını kesin hükme bağlamak masumiyet karinesini, hak arama özgürlüğünü ve etkili başvuru hakkını fiilen zayıflatmaktadır. Mahkeme kararları bağlayıcıdır, tavsiye niteliğinde değildir.

Değerli milletvekilleri, 8'inci madde ise çok daha vahimdir. Anayasa Mahkemesinin geçmişte Anayasa'nın 13'üncü, 35'inci ve 46'ncı maddelerine aykırı bularak iptal ettiği düzenleme neredeyse aynı içerikle yeniden önümüze getirilmiştir. Bu yaklaşım, yüksek mahkeme kararlarına şeklen uyuluyor gibi yapıp fiilen etkisiz bırakma çabasıdır.

Anayasa'nın 35'inci maddesi temel bir hak olan mülkiyet hakkını güvence altına almıştır. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Ek 1 No.lu Protokolü de aynı korumayı sağlamaktadır. Devlet elbette kamu yararı amacıyla kamulaştırma yapabilir ancak bunun, hukuk içinde, adil bedelle ve öngörülebilir kurallarla yapılması gerekir. Fiilî el atmaya yıllar sonra kanunla meşrulaştırmak, vatandaşlarımızın dava açma, hakkını arama imkânını fiilen ortadan kaldırmaktadır. Kanun koyucunun görevi, geçmişteki hukuka aykırılıkları meşrulaştırmak yerine onları hukuk devleti ilkeleri çerçevesinde gidermektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin lütfen.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamlı) - Bir yandan Avrupa Birliğine tam üyelik hedefinden söz ediyorsunuz; hukukun üstünlüğü, yargı bağımsızlığı ve temel haklar konusunda reform vadediyorsunuz; diğer yandan mahkeme kararlarını, uygulanması gereken Anayasa Mahkemesi kararlarını etkisizleştirmeye çalışan ve mülkiyet hakkını zedeleyen düzenlemeleri Meclise getiriyorsunuz. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu! Yatırımcı da vatandaş da önce hukuk güvenliğine, bakar; mahkeme kararlarının uygulanmadığı, mülkiyet hakkının sürekli tartışıldığı bir ülkede ne hukuk devleti güçlenir ne de ekonomik güven oluşur. Eğer bugün mahkeme kararlarının uygulanmasını geciktirir, mülkiyet hakkını istisnalarla aşındırırsanız vatandaşın devlete olan güvenini zedellersiniz.

Kanunların amacı idareyi hukukun üstüne çıkarmak değil, bu idareyi hukukla bağlı tutmaktır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler. Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 10'uncu maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda yer alan" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar	Adalet Kaya	Dilan Kunt Ayan
Van	Diyarbakır	Şanlıurfa
Sabahat Erdoğan Sarıtaş	Ömer Faruk Gergerlioğlu	İbrahim Akın
Siirt	Kocaeli	İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSÎ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu.

Buyurun lütfen. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Sevgili halkımız, KHK'liler "Takipsizlik, beraat aldığımız hâlde niye iade edilmiyoruz?" diye bana soruyor ama iktidar "level" atladı. İdare mahkemeleri iade ettiği hâlde göreve başlatmayacak bir yasa teklif ediyor Sayın Hulusi Akar ve iktidarınız; olacak bir şey değil. Avrupa Parlamentosu raporu iktidarı yerden yere vurmuştu, bunu, bu yasa maddesini görse Sayın Amor çıldırır yani.

Şimdi, bakın, daha ne olduğu belli olmayan bir 15 Temmuz meselesi var; 10'uncu yılı gelecek on üç gün sonra ve bu darbe girişimiyle ilgili Meclis Komisyonunun raporu yok ya, on yıldır rapor yok. Sordum, bakın, Meclis Başkanlığına, dediler ki: "CHP'liler ekleme yapıldığını söyledi, bu yüzden rapor tekemmül etmedi, dönem sonuna kaldı, hükümsüz kaldı ve kadük kaldı." Yani, ne demek istiyorlar? Sormuşlar hani: "Su nerede?" "İnek içti." "İnek nerede?" "Dağa kaçtı." "Dağ nerede?" "Yandı, bitti, kül oldu." Ya, sizin işinize gelmeyen... Araştırma komisyonlarında yaptığınız bu.

Bakın, 2006 yılı, Şemdinli Umud Kitabevi'yle ilgili Mecliste bir komisyon toplanıyor ve yine aynısını yapıp raporu vekillere dağıtmıyorlar, rapor hükümsüz kalıyor.

Şimdi, bakın, ben bununla ilgili Sayın Hulusi Akar'a çok soru sordum, ısrarla benim sorularıma cevap vermiyor, bir de kalkmış üstüne gariban erleri, kursiyerleri böyle ağırlaştırılmış müebbetlere çarptıran bu zalimliğe, vicdansızlığa ek olarak başka vicdansızlıklar yapıyor.

Şimdi, ben kendisine soruyorum, bir cevaplasın bakalım, kendisi o dönemde Genelkurmay Başkanıydı: Ya, senin altındakiler madem darbeye -teamüldür, esir düşersen TSK'de senin hakkında bir muamele yapılır, iyi bilirsiniz Akar- kalkışmış, sen neden istifa etmiyorsun? Ardından bakan yapılıyor, garip! Sayın Hulusi Akar, öğle saatlerinde, saat 14.00'te sana bu haber gelmişti. Bir Genelkurmay Başkanı tek bir emirle bu darbeyi bitirebilirdi.

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Sen nereden biliyorsun?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Yapmadınız, yapmadınız.

Soruyorum: Özel Kuvvetler kurs bitimini neden bir ay önceye çektiyip 14 Temmuz 2016 Perşembe günü yaptınız?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Sen nereden biliyorsun bu bilgileri?

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - O gün kurs bitimi nasıl bir konuşma yaptınız ve neden? 15 Temmuz günü programınızı neden değiştirdiniz ve bu değişiklikleri neden Özel Kalem Müdürünüze dahi haber vermediniz?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Eline vermişler kâğıdı, okuyorsun!

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Niye Akıncı'ya giderken itiraz etmediniz? Görüntülerde görüyoruz, elinizi kolunuzu sallayarak gidiyorsunuz; güya sizi esir eden Mehmet Dişli'nin başını pervaneden koruyorsunuz, emir veriyorsunuz, "Kepimi getir." diyorsunuz; bu esaret midir Sayın Akar, bu nasıl bir iştir?

Madem darbeyi durduracağını, 18.30'a kadar tüm uçuşları niye durdurmadın Sayın Akar? Bütün bunları açıklamıyorsun; Komisyona da gelmedin, kalkmışsın burada gariban askerlerin ipini çekiyorsun.

Mehmet Dişli'yle cumartesi günü 16.00'ya kadar gayet samimiydin, sabahleyin bakanlara "Şaban Dişli'nin kardeşi çok büyük mücadele etti." diyordun; ne oldu? Saat 16.00'ya kadar, cumartesi 16.00'ya kadar sağ kolun Mehmet Dişli'yle gayet "kanki" idin! Mehmet Dişli diyor ki: "Ben ne kadar darbeciysem Hulusi Akar da o kadar darbecidir, ben ne kadar değilsem o da öyle değildir." Bu işlerin anlamını bilin. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

15 Temmuz günü Özel Kuvvetlerdeki kurs bitiminde MİT Müsteşarıyla uzun uzun ne görüştünüz? 15 Temmuz günü mesaiye geldiğinizde neden çok gergindiniz? 15 Temmuz günü neden tüm programınızı boşalttınız, daha önce hiç böyle yapmış mıydınız? 15 Temmuz günü plansız olarak saat 12.00'de -bakın, ben çok iyi araştırmışım- Şirin Ünal'la ne görüştünüz? Neden ziyaretçi defterine resmî kayıt yapmadınız, ceridelere girmediniz? 15 Temmuz günü plansız bu görüşmeyi yaptıktan sonra o gece neden hiç Cumhurbaşkanını aramadınız? O MİT'e gelen binbaşı "O.K."nın ihbarıyla ilgili neden ayrıntılı bir açıklama yapılmadı? Komisyonda bu neden konuşulmadı? O gece neden destek kıtalarını, korumalarınızı, Cumhurbaşkanının yaverlerini, Muhafız Alayını, Özel Kuvvetler Komutanlığını, Özel Kaleminizi, danışmanlarınızı, emir subaylarınızı ikaz etmediniz?

15 Temmuz sonrası üst düzey komutanların açıklamaları var ve hepsi de ikazlarının olmadığını söylüyor. Hatta Mehmet Şanver "Darbenin 1 numarası Hulusi Akar." diyor. Böyle açıklama yapan komutanlar hakkında neden işlem yapmadınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - O gece odanızda 3 tane panik butonu vardı Sayın Akar, niye onlara basmadınız?

Mehmet Dişli'yle helikoptere biniyordunuz, gayet rahattınız, hiç derdest olduğunuza dair bir görüntü yoktu.

21 Temmuzda Genelkurmayın "web" sitesinden bir bildiriye sildirdiniz Sayın Akar; bu cevabı vermiyorsun bana, yıllardır soruyorum. O bildiride Akın Öztürk'ün suçsuz olduğu yazıyordu. 23.47'de kendisi çağırıyor Akın Öztürk'ü, daha sonra darbeci ilan ediyor. Bütün bunları biliyoruz kardeşim, bu yüzden Komisyona gelmedin işte.

Şimdi dinlemiyor gibi yapıyor ya, bakın ama çok önemli şeyler söylüyorum. Akıncı'da hiç "Beni bırakın, gideyim." dedin mi Sayın Akar? Bakın, derdest olduğunuzu iddia ediyorsunuz ama Genelkurmaydan çıkarken gözlüğünüz, şapkanız ve çantanızı istiyorsunuz. Bu nasıl bir iş ya? Allah aşkına, derdest edilen bir kişi emir verebilir mi? Bütün bu görüntüleri herkes seyretti arkadaşlar. Elinizi vicdanınıza koyun ve bu soruların cevabını verin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Devamla) - Bütün bunlara cevap veremiyor ama; gariban insanların ipini çeken bir yasa teklifidir bu. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Versin cevabını, veremiyor. On yıldır bu cevapları veremiyor arkadaşlar.

MEHMET UĞUR GÖKGÖZ (Isparta) - Lafa bakarım laf mı diye, bir de söyleyene bakarım adam mı diye!

BAŞKAN - 10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

11'inci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesiyle 3269 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerine eklenmesi öngörülen alt bentlerin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“7) Astsubaylık için sınava müracaat tarihinde, uzman erbaşlığa alındığı tarihten itibaren en az dört yıl sicil almış ve almış olduğu sicil notlarının ortalaması sicil tam notunun yüzde doksanı veya daha yukarısında olmak; bu şartı sağladığı hâlde sonraki dönemde sicil ortalaması bu eşğin altına düşenlerden, ortalamanın yeniden söz konu eşğe ulaştığı tarihten itibaren bir yılın geçmesi gerekir. Bu bentteki şartları sağlayan uzman erbaşlardan, kuvvet komutanlıkları, Jandarma Genel Komutanlığı veya Sahil Güvenlik Komutanlığının ihtiyaç duyacağı miktar kadarı, astsubay çavuşluğa nasbedilirler.

926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda, 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanununda ve bu kanunlara dayanılarak yürürlüğe konulacak yönetmeliklerde belirtilen; ceza durumuna, sicil notuna, kişisel ve ahlâkî niteliklere, disiplin durumuna, görevdeki başarısına, sağlık durumuna, meslekî yeterliliğe ve sahip olması gereken diğer niteliklere ilişkin şartları sağlamak.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre; astsubay nasbedilecekler, astsubay meslek yüksek okullarındaki öğrenim ve eğitim süre ve şekilleri bakımından, 4752 sayılı Astsubay Meslek Yüksek Okulları Kanununa tâbi tutulurlar; astsubay nasbedilmek üzere temel askerlik eğitime tabi tutulacakların temel askerlik eğitimi esnasındaki öğrenim ve eğitim süre ve şekilleri, bu konuda yürürlüğe konulacak yönetmelikte belirtilir. Uzman erbaşlardan astsubayın nasbedileceklerin astsubay meslek yüksek okullarında veya tâbi tutulacakları temel askerlik eğitimi esnasındaki öğrenim ve eğitimlerinde, özlük hakları yönünden uzman erbaşlık statüleri devam eder, evli ve nişanlı olmama durumu ile öğrenime ara vermeme şartı aranmaz. Bunların astsubay meslek yüksek okullarında yatılı olarak öğrenim görmeleri ile ilgili hususlar yönetmelikte düzenlenir. Bunlara okul ve temel askerlik eğitimi süresince 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun 143 üncü maddesinde belirtilen öğrenci harçlıkları ödenmez. Bu süre içinde Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı iştirakçileri rütbe, derece ve kademelerine göre emsalleri gibi devam eder.

Astsubay meslek yüksek okullarında veya tâbi tutulacakları temel askerlik eğitiminde başarılı olamayanlar ile kendi isteği ile ayrılanlardan, istekli olan ve uzman erbaş olmak için gerekli olan şartları kaybetmemiş olanlar, bu Kanun hükümlerine göre uzman erbaş olarak hizmete devam ettirililer.

Bu madde hükümlerine göre uzman erbaşlardan astsubaylığa geçirilenler, 27.7.1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu hükümlerine tâbi olurlar. Bunların mecburi hizmet süresi, ilk sözleşmelerinin onaylandığı tarihten itibaren onbeş yıldır. Bu personelin uzman erbaşlıkta geçen süreleri astsubay rütbe bekleme süresinden sayılmaz.

Astsubaylığa geçmek için gerekli başvuru şartlarını haiz olup harekât veya yurt dışı operasyon görevleri nedeniyle birinci fıkranın (a) bendi kapsamında başvuruda bulunamayan veya seçme sınavına katılamayan uzman erbaşlara başvuru yapamadıkları veya katılım sağlayamadıkları sınav sayısı kadar sınav hakkı verilir.”

“7) Astsubay meslek yüksekokulu giriş sınavına müracaat tarihinde, uzman erbaşlığa alındığı tarihten itibaren almış olduğu sicil notlarının ortalaması sicil tam notunun yüzde doksanı ve daha yukarısında olmak; sicil ortalaması bu eşğin altına düşenlerden, ortalamanın yeniden söz konusu eşğe ulaştığı tarihten itibaren bir yılın geçmesi gerekir.”

Ertuğrul Kaya

Mehmet Emin Ekmen

Bülent Kaya

Gaziantep

Mersin

İstanbul

Mesut Doğan

Mustafa Kaya

Necmettin Çalışkan

Ankara

İstanbul

Hatay

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Efendim, salt çoğunluğumuz var, katılıyor.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 11'inci maddesinde yer alan “sicil tam notunun yüzde 90 ve daha yukarısında olmak” ibarelerinin “sicil tam notunun yüzde 60 ve daha yukarısında olmak” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Seyit Torun

Uğur Bayraktutan

Serkan Sarı

Ordu

Artvin

Balıkesir

Aşkın Genç

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Özgür Ceylan

Kayseri

Zonguldak

Çanakkale

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Efendim, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Balıkesir Milletvekili Sayın Serkan Sarı.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

SERKAN SARI (Balıkesir) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, teklifin 11'inci maddesi üzerine söz almış bulunuyorum. Bu madde, Anayasa'yla ilgili uyumsuzluk üzerine yapılan bir düzenleme ama yine her zaman olduğu gibi arka kapıdan oldubittiye getirerek bu maddeyi Anayasa'ya uygun hâle getirdiğinizi düşünüyorsunuz. Ne yazık ki bugün sadece oradaki sicil puanını “90'ın üstü” şeklinde sınırladığınızın şeffaflık ve adalet ilkesine aykırı. Burada yapılması gereken bunun kriterlerinin net olarak belirlenmesi, keyfîlik uygulamasından vazgeçilmesi. Anayasa Mahkemesi “Keyfî uygulamalardan vazgeçin, çerçevesini ve hukukî sınırlarını çizin, adalet duygusunu kurumda zedelemeyin.” diye bu maddeyi bozuyor ama siz geldiğiniz nokta itibarıyla gene aynı anlayışla devam ediyorsunuz. Bu yapmış olduğunuz yine Anayasa'ya aykırı, yine iptal edilecek ve sonuçta bu uygulamanın arzu edildiği seviyeye döndürülmesi mümkün olmayacak.

Siz, Anayasa'ya uymamayı âdet hâline getirdiniz. Bütün yasalarınızda, bütün kanunlarınızda Anayasa'ya uymayarak sadece kendi iradeniz ve idealleriniz doğrultusunda yasal düzenlemeler yapıp bütün kamu kurumlarını da elle dizayn etmeye çalışıyorsunuz, buna ordu da dâhil olmak üzere. Bu yapmış olduğunuz hatalardan dolayı da ordu kurumu, kurumsal kimliği, aidiyet duygusu; vatan, millet uğruna mücadele eden Mehmetçik'imizin, askerimizin bu aidiyet duygusu da zedelenmektedir.

Bunun dışında düzenlemeler var. Yedi yılını tamamlayan sözleşmeli uzman er ve erbaşlarla ilgili yapılan düzenleme; bu çok geç kalınmış bir düzenleme. Şu sıralarda oturan bütün milletvekilleri, yedi yılını tamamlayan uzman erbaşlardan kurumlara girebilmek, memuriyet hakkını alabilmek için her gün birkaç defa telefon alıyorsunuzdur eminim. Bu hakkı verdiniz bugüne kadar, memur olabilirsiniz yedi yılınızı tamamladıktan sonra dediniz ama memur olabilmeleri için gerekli imkânı yaratmadınız. Bugün bir olumlu adım atıldı, hazırlanacak, alınacak kadrolarda belli branşlarda yüzde 10 gibi bir sınır koyuldu, bu çok yerinde ama gene yarım, gene kadük, gene bu anlayışınız yanlış; bunları mülakatla karar vermeye çalışıyorsunuz. Yapacağınız mülakat uygulaması gene kayırma, gene adaletsizlik, gene hukuksuzlukla karşı karşıya bırakacak atama bekleyen memurlarımızı. Burada sizlerden ricam, bir sınavla ve adalet duygusunu koruyacak şekilde adımlar atmanız.

Bir diğer çağrım da bu maddelerde, bu kanun paketinde olmasını arzu ettiğimiz, emekli astsubaylarımızın emeklilikteki maaş farkı. Emekli astsubaylarımız sokakta isyanlarını dile getiriyorlar, her bulundukları platformda bu konuya dikkat çekmeye çalışıyorlar. Emekli astsubaylar ne yazık ki yoksulluk ve fakirlikle karşı karşıya. Bugün 70-80 bin lira maaş alan astsubay emekli olduğunda 30-35 bin lira gibi bir maaşa mahkûm ediliyor, ne yazık ki geçim sıkıntısıyla karşı karşıya kalıyor. Bunlar da görev ve makam tazminatlarının emekli maaşlarına tam olarak eklenmesini istiyorlar. Kademe, derece ve intibak sorununun bir an evvel çözülerek hak ettikleri emekli maaşını almak istiyorlar amma velakin bununla da ilgili kanun teklifinde hiçbir düzenleme yok.

Bir diğer çağrımız da askerî hastanelerle ilgili. Bugün, askerî hastanelerle ilgili, Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı, Cumhurbaşkanlığı'na ortağı da bir çağrıda bulundu. Askerî hastanelerle ilgili bu çağrıyı dikkate almanız lazım. Askerî hastaneleri 2016 yılında kapattınız ama önümüzdeki hafta yapılacak NATO zirvesine katılan bütün ülkelerin askerî hastane sistemi var. Harp cerrahisi, askerî tıp, muharebe sahası sağlık hizmetleri, savaş koşullarına özgü tıbbi planlama gibi birtakım meziyetlere sahip olan bu kurumların kurum kültürünü yok ettiniz. Geç olmadan, yarın bu kurumlara ihtiyacımızın olacağı bir savaş ortamında -ki bulunduğumuz coğrafya savaş coğrafyası- bu coğrafyada askerî hastanesi olmayan bir orduyla yürütülecek mücadelenin başarılı olması ne yazık ki mümkün gözüküyor.

Bir diğer eleştirimiz, kapatmış olduğunuz askerî liseler ve astsubay hazırlama okullarıyla ilgili. Ne yazık ki askerî kurumların temelini oluşturan bu lise ve meslek yüksekokulları düzeyinde yapmış olduğunuz kapama kararıyla orduda subaylar sekiz yıllık eğitimle yetişirken -lise bölümünü kapattınız- bu dönemde dört yıllık eğitime, astsubaylar için de dört yıllık eğitim iki yıla hatta altı aya bile düşmüş durumda. Sağlıklı bir eğitim veremezsek, ordu bilincini, vatan millet bilincini ve bu kurum aidiyetini örüntüleyemezsek ne yazık ki bugün bu ülkeyi düşürdüğünüz durumun tekrarlarını yine yaşayacağız.

Şimdi, bir de 15 Temmuzda şehit olanlar ile vatan uğruna mücadele eden Mehmetçik'imizin, askerî personelin şehitleri arasında yaratmış olduğunuz ayırım var. Bu da vicdansızlıktır, bu da ne yazık ki toplum nezdinde sizi yargılıyor; bunun farkında mısınız bilmiyorum. Aynı uygulamayı gazilerimiz için de yaptınız; gazilerimiz arasında da ayrımcılık yapıyorsunuz, şehitlerimiz arasında da.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

SERKAN SARI (Devamla) - Ben isterdim ki bu Meclise gelecek kanun teklifinin içerisinde bu haksızlıklara, hukuksuzluklara çözüm olacak maddeler olsaydı ama baktığımızda hiçbir olumlu gelişme yok bu anlamda.

TSK'de 15 Temmuzdan ders almadığınız açıkça belli, "TSK'yi gene tarikatlara, cemaatlara nasıl sokarız?" diye telaş içerisindesiniz. Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisini ziyaret eden İçişleri

Bakanı “Osmanlıca kursu verilsin burada.” diyor. Kurum kendi içerisinde çözüm üretmek yerine İhvan Vakfıyla protokol imzalıyor. Arkadaşlar, yine mi tarikatları sokacaksınız bu ordunun içerisine? Yine mi tarikatlara, cemaatlara teslim edeceksiniz? Hangi cemaate teslim ediyorsunuz orduyu? Bırakın vatansever askerlerimizi, milliyetçi askerlerimizi, yurtsever askerlerimizi; bırakın da kendi kurum kültürleriyle mücadele etsinler. (CHP sıralarından alkışlar) Yazıktır, almadınız ders! Yüzlerce, binlerce vatandaş canından oldu sizin bu tarikat, cemaat hırsınızdan dolayı.

Biz liyakat esaslı bir yönetim anlayışı talep ediyoruz ama ne yazık ki göremiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SERKAN SARI (Devamla) - Soyadı “Erdoğan” olan bir kaymakam tümgeneral ilan edilerek TSK’ye genel müdür yapıldı; işte, sizin liyakat anlayışınız tam da budur! (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutacağım:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “eklenmiştir” ibaresinin “ilave edilmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın

Hasan Toktaş

Yüksel Arslan

Trabzon

Bursa

Ankara

Metin Ergun

Uğur Poyraz

Şenol Sunat

Muğla

Antalya

Manisa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde Manisa Milletvekili Sayın Şenol Sunat.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ŞENOL SUNAT (Manisa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Gazi Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

Evet, bir hakkın teslimi için bu kanun teklifinin 14’üncü maddesini ele almak istedim. Bu kanun teklifinin 14’üncü maddesi sözleşmeli er ve erbaşlara kamu kurumlarında yeni istihdam imkânları getiriyor. Elbette, devletine hizmet etmiş her evladımızın geleceğinin güvence altına alınmasını destekliyoruz. Buna itirazımız asla yoktur ancak soruyorum, özellikle Sayın Akar’a soruyorum: Sözleşmeli erlere tanıdığımız bu hakkı, yıllarca terörle mücadele görevi yapmış, sınır ötesi harekâtlara katılmış, bu devlet için canını ortaya koymuş eski uzman çavuşlardan neden esirgiyoruz? Bugün yedi yıllık sözleşmeli ere kamuya geçiş imkânı tanınırken on beş yirmi yıl devletine hizmet etmiş eski uzman çavuşları merkezî bir atama sistemi kurmadan kurum kapılarında bekletmek hangi vicdana, hangi adalet anlayışına sığmaktadır? Devlet, görevde alkışladığı kahramanını görevi bittikten sonra unutamaz. Yıllarca bu vatanın en zor coğrafyalarında görev yapan, sınırlarımızı koruyan, terörle mücadelede canını ortaya koyan binlerce uzman çavuşumuz görevlerinden ayrıldıktan sonra ne yazık ki büyük belirsizliğin içine itilmişlerdir. Devlet, yetiştirdiği en nitelikli personelini âdeta kaderine terk etmiştir.

Değerli milletvekilleri, 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanunu ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu belirli şartları taşıyan eski uzman çavuşların kamu kurumlarına atanabilmesine imkân tanımaktadır; demek ki ortada hukuki bir engel yoktur. Sorun uygulamadır, sistem merkezî ve objektif değildir. Eski uzman çavuşlar için atamalar kurumların takdirine bırakılmıştır, eksik olan siyasi iradedir.

2016 yılında infaz ve koruma memurluğu alımlarında merkezî yerleştirme modeli uygulanmış, 6.000-6.500 uzman çavuş kamuya kazandırılmıştır; demek ki çözüm mümkündür. Neden merkezî bir tercih ve yerleştirme sistemi kurulmamaktadır? Bir kurum alıyor, diğeri almıyor; bir yerde referans aranıyor, başka yerde kadro gerekçe gösteriliyor. Kurum kurum dolaştırılan, kapılarda süründürülen, “İşe aldırırım.” diye dolandırılan bu insanların günahı nedir?

Sonuçta binlerce eski uzman çavuş yıllarca devlete hizmet etmiş olmasına rağmen işsiz durumdadır. Eski uzman çavuşlarımız kriz yönetimini bilir, disiplini bilir, afet yönetimini bilir, silah ve güvenlik eğitimi bilir, devlet hiyerarşisini bilir. Bunlar yalnızca eğitim verilerek kazandırılan niteliklerdir, yıllarca eğitim almışlardır bu konularda. Böylesine yetişmiş insanları kaybetmek yalnızca bireysel mağduriyet değildir, aynı zamanda kamu kaynaklarının israfıdır. Bakınız, belediyelerde zabıta olabilirler, itfaiye ve arama kurtarma ekiplerinde görev alabilirler, AFAD’da görev yapabilirler, orman muhafaza teşkilatında görev yapabilirler, Göç İdaresinde görev alabilirler vesaire yani böyle uzatabiliriz bunu. Kredi ve Yurtlar Kurumunda güvenlik ve idari koordinasyon sağlayabilirler, Millî Eğitim Bakanlığında okul güvenliği ve koordinasyon hizmetlerinde görev yapabilirler, üniversitelerde kampüs güvenliğinde görev yapabilirler yani devletin ihtiyaç duyduğu alan çoktur.

Biz, sözleşmeli erlere tanınan kamuya geçiş imkânı, eski uzman çavuşlar için de merkezî, objektif ve liyakat esaslı bir atama sistemiyle güvence altına alınmalıdır diyoruz.

Gazi Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 Sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesinde yer alan “aşağıdaki” ibaresinin “aşağıda yer alan” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar

Adalet Kaya

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Diyarbakır

Siirt

Dilan Kunt Ayan

İbrahim Akın

Ferit Şenyaşar

Şanlıurfa

İzmir

Şanlıurfa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılmıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 11’inci maddesi hakkında söz almış bulunmaktayım. Genel Kurulu ve Türkiye halklarını saygıyla selamlıyorum.

Siyasi iktidarın rutin hâline getirdiği, parlamenter denetimi ve ciddiyeti yok eden iki yanlış pratikle karşı karşıyayız. Birincisi; her şeyi, elmayı armudu, gerekli gereksiz her şeyi tek bir torbaya doldurma anlayışı. İkincisi ise Anayasa Mahkemesinin “hak ihlali” diyerek iptal ettiği düzenlemelerin arkasından dolanıp yeniden Meclise getirilmesi. Bu tür girişimler, Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığını fiilen etkisiz hâle getirme riskini taşımaktadır. Yasama organının mahkeme tarafından Anayasa’ya aykırı bulduğu tespit edilen bu düzenlemeyi özünü koruyarak yeniden yürürlüğe koymaya çalışması kuvvetler ayrılığı ilkesinin ruhuyla bağdaşmamaktadır. Yasama organı elbette yeni düzenlemeler yapma yetkisine sahiptir ancak bu yetkinin Anayasa Mahkemesi kararlarını dolanma veya etkisizleştirme amacıyla kullanılması hukuk devleti ilkesini zedelemektedir. Bu yasal düzenleme, demokrasi ve adalet anlayışından uzak, güvenlikçi bir anlayışın ürünüdür. Toplumun sivilleşmesi ve demokratikleşmesi gerekirken bu yasal düzenlemeyle sivil yaşam alanlarında askerî vesayetın kapsamı artırılıyor; bu kabul edilemez.

Madem uzman er ve erbaş düzenlemesini görüşüyoruz; bu kürsüden, o kalın duvarların ardına sakladığımız, intihar süsü verilerek üstü örtülen şüpheli asker ölümleri hakkında konuşacağım. Devlet “zorunlu askerlik” adı altında eline silah verip kışlaya yolladığı halkın çocuklarını kışla içinde şiddetten, emir komuta zincirindeki mobbingden, işkenceden koruyamıyorsa neden askere alıyor?

Meclis tutanaklarına, insan hakları derneklerine ve Türkiye Barolar Birliğinin raporlarına baktığımızda 2002-2012 yılları arasında yani on yılda kışlalarda şüpheli bir şekilde hayatını kaybeden asker sayısı tam 938. Sivil denetimden uzak kışlalarda, “disko” adı verilen hapisanelerde, disiplin koşullarında gencecik insanlar işkenceye maruz kalıyor. Kıbrıs’ta askerlik yaparken günlerce susuz bırakılan ve dövülerek öldürülen Uğur Kantar’ın ailesi yıllardır adalet arıyor. Van’da askerlik görevini yapan Ahmet Türelî’nin göğsüne G3 piyade tüfeği mermisi sıkılmış, aileye “İntihar etti.” diye rapor gönderildi. Bir insan namı mesafesi 1 metre olan G3 piyade tüfeğiyle kendi göğsüne arkaya nasıl 3 el ateş edebilir? Daha da utanç verici olan ise bu ülkede 2011-2015 yılları arasında Millî Savunma Bakanlığı koltuğunda oturan İsmet Yılmaz, evladını kaybetmiş, ciğeri yanan acılı bir aileye “Size maaş bağlansın diye çocuklarınız intihar ediyor.” dedi, bu söz ülkenin siyasi tarihine kara bir leke olarak girmiştir. Bu kanun teklifiyle sivil alanların askerî mahallelere dönüştürülmesi yerine önce kışla içindeki güvenliği sağlayın.

2015 yılında Türkiye Barolar Birliğinin hazırladığı rapora baktığımızda, kışlalarda mobbinge uğrayan askerlerin yüzde 42’si ağır hakarete, yüzde 30’u dayığa, yüzde 28’i orantısız cezalara maruz kalıyor. Yine, rapora göre, her 12 askerden 1’i kışlada intihar etmeyi düşünüyor, günümüz koşullarında bu oranının arttığını tahmin etmek mümkündür. İçinden geçtiğimiz ekonomik kriz koşullarında gençleri altı ay boyunca istihdamdan ve ailesinden uzak tutup kışlaya göndermek ve geleceklerini belirsizliğe terk etmek yerine kışlalarda askerleri intihara sürükleyen bu uygulamalara artık “Dur!” deyin. Bu vesileyle altını çizmek istiyorum: Kışlalarda mobbing, ırkçı ve mezhepçi ayrımcılık, şiddet ve işkence vakalarının failleri kim olursa olsun rütbelerine bakılmaksızın yargı önünde hesap vermelidir.

Toplumsal taleplerden uzak “Uzman Erbaş Kanunu” adı altında bir torba yasayı görüşüyoruz. Türkiye halklarının gerçek gündemi ise yoksulluk, işsizlik ve adaletsizliktir. Gençlerimiz iş bulamıyor, emekliler insani koşullarda bir yaşam sürdüremiyor, adalet her geçen gün erozyona uğruyor. Milletvekili olarak bizler bu halkın gerçek sorunlarını yani geçim derdini, işsizliği, adaletsizliği Meclise taşımakla yükümlüyüz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin lütfen.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - İktidarı uyarıyoruz: Lütfen halkın sesine kulak verin, ülkenin gerçek gündemini dikkate alın.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

11'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 11'inci madde kabul edilmiştir.

12'nci madde üzerinde 3 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük, Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya	İdris Şahin	Necmettin Çalışkan
İstanbul	Ankara	Hatay
Mustafa Kaya	Sema Silkin Ün	Ertuğrul Kaya
İstanbul	Denizli	Gaziantep

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Sayın Başkanım, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Gaziantep Milletvekili Ertuğrul Kaya.

Buyurun lütfen. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ERTUĞRUL KAYA (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve vatanımızın her köşesinde, sınır ötesinde gecesini gündüzüne katarak güvenliğini, istiklalimizi savunan kahraman Mehmetçik'imizi buradan saygıyla ve hürmetle selamlıyorum.

Türk Silahlı Kuvvetlerimizin kurumsal yapısının güçlendirilmesi, TSK personelimizin özlük haklarının korunması ve ordumuzun operasyonel kabiliyetinin artırılması için atılacak her adım kuşkusuz çok kıymetlidir. Milletimizin göz bebeği olan Türk Silahlı Kuvvetleri, küresel ve bölgesel tehditlerin hızla değiştiği, asimetrik risklerin arttığı mevcut konjonktürde yalnız fizikî güçle değil yetiştirdiği nitelikli, yüksek motivasyonlu insan kaynağıyla da caydırıcılığını korumak zorundadır. Ordumuzun sahadaki gücü, teknolojik üstünlüğümüz kadar en alt kademeden en üst kademeye kadar görev yapan personelimizin huzuru, aidiyet duygusu ve mesleki güvencesiyle doğrudan ilintilidir.

Değerli milletvekilleri, İkinci Dünya Savaşı ve soğuk savaşın bitiminden sonra oluşturulan küresel güvenlik mimarisinin sarsıldığı ve ittifak ilişkilerinin yeniden tanımlandığı bir kırılma noktasında bulunuyoruz. Karadeniz'den Orta Doğu'ya uzanan istikrarsızlık kuşağı, NATO'nun stratejik konseptini ve savunma hatlarını yeniden yapılandırmasını zorunlu kılmıştır. Bugün, Avrupa başta olmak üzere tüm NATO müttefikleri, savunma harcamalarını gayrisafi yurt içi hasıllarının yüzde 5'ine hatta üzerine çıkarma kararı alırken kolektif savunmanın merkezine de caydırıcılığı yeniden koymaktadır. İşte bu küresel denklemde Türk Silahlı Kuvvetleri, sadece NATO'nun güneydoğu kanadını koruyan bir güç değil bölgesel istikrarın, enerji arz güvenliğinin ve kriz yönetiminin en temel teminatıdır. TSK'nin sahadaki tecrübesi, hibrit ve asimetrik tehditlerle mücadele kabiliyeti ve yüksek hazırlık seviyesi Türkiye'nin masadaki diplomatik ve askerî ağırlığını daha da artırmaktadır. Dolayısıyla ordumuzun personel yapısını güçlendirmek yalnızca ulusal bir ihtiyaç değil aynı zamanda küresel güvenlik mimarisinde lider rolümüzü pekiştirecek stratejik bir zorunluluktur.

Bu stratejik vizyonun sacayaklarından bir diğeri ise hiç şüphesiz bağımsız ve yerli savunma sanayimizdir. Savunma harcamalarının dünya genelinde hızla tırmandığı bu konjonktürde yabancı tedarik zincirlerine bağımlı kalan orduların egemenlik hakkını tam manasıyla koruyamayacağı aşikârdır. Türkiye son yıllarda insansız hava araçlarından zırhlı platformlara, mühimmat teknolojilerinden deniz sistemlerine kadar küresel ölçekte gıptayla bakılan bir başarı hikâyesi yazmıştır ancak vardığımız nokta bizler için bir varış çizgisi değil yeni bir başlangıçtır. NATO standartları ve müttefiklerinin artan savunma bütçeleri göz önüne alındığında Türk savunma sanayisinin küresel pazar payını artırması ve TSK'nın teknolojik üstünlüğünü sürdürmesi için şu temel adımların bir devlet politikası olarak derinleştirilmesi gerektiğine inancımı buradan ifade etmek istiyorum: Akıllı mühimmatlar, radar teknolojileri ve elektronik harp sistemlerinde yakaladığımız başarıyı motor teknolojileri, ileri malzeme bilimi ve optik bileşenler gibi hassas alanlara da yaymalı, yerlilik oranını en kritik bileşenlerde yüzde 100 oranına ulaştırmalıyız. Avrupa Birliğinin NATO ittifak üyelerinin savunma üretim iş birliği anlaşmasını derhâl diplomatik girişimlerle hayata geçirmeliyiz. Avrupa Birliği savunma sanayisindeki yüzde 65 AB yerlilik oranının Türkiye için uygulanmaması için diplomatik adımların derhâl atılması gerektiğine buradan vurgu yapmak istiyorum.

Harp sahası da artık dijitalleşmektedir değerli arkadaşlar. Siber savunma; insansız kara, deniz, hava araçlarına ve yapay zekâ tabanlı karar destek sistemlerine yatırımlarımızı önceliklendirmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, savunma sanayisindeki bu teknolojik sıçrama ancak onu sahada etkin bir şekilde kullanacak, yönetecek ve doktrine dönüştürecek nitelikli insan gücüyle anlam kazanır. En gelişmiş yapay zekâ sistemi veya en hassas radar teknolojisi dahi arkasında vatan sevgisiyle kenetlenmiş, askerî disiplini içine sindirmiş ve geleceğe güvenle bakan bir personelin iradesi olmadan kör bir demir yığınının ibaret olacaktır. TSK personelimiz önünü görebildiği, adil ve şeffaf kriterlerle yükselme imkânına sahip olduğu bir sistemde çok daha yüksek bir aidiyet duygusuyla görev yapacaktır. Personel istihdamını asıl güçlü kılan, görevdeki personelin çalışma ve yaşam koşullarını iyileştirmek, onlara hak ettikleri sosyal ve mali imkânları sunmakla mümkün olacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ERTUĞRUL KAYA (Devamla) - Bu nedenle, Türk Silahlı Kuvvetleri personelimizin özlük haklarını ve hukuki güvenliklerini üst seviyeye çıkaran, ordumuzun insan gücü kapasitesini geleceğin yerli teknolojileriyle buluşturacak yasal düzenlemelerin topyekûn Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında ele alınması gerektiğini hatırlatıyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 12'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“MADDE 12- 3269 sayılı Kanunun 19 uncu maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

‘MADDE 19- Uzman erbaşların görevde başarısız olma, intibak edememe ve kendilerinden istifade edilememe halleri; somut delillere dayalı görev esnasındaki yetersizlikler, kesinleşmiş disiplin cezası puanları ve sağlık kurulları raporları ile sınırlıdır. Bu durumlar dışındaki nedenlerle sözleşme

feshedilemez. Bu hususlardaki işlem şekli ve uygulamaya yönelik diğer idari usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığınca müştereken hazırlanan yönetmelikle düzenlenir.”

Seyit Torun

Uğur Bayraktutan

Özgür Ceylan

Ordu

Artvin

Çanakkale

Eylem Ertuğ Ertuğrul

Aşkın Genç

Gürsel Erol

Zonguldak

Kayseri

Elâzığ

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Elâzığ Milletvekili Sayın Gürsel Erol.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÜRSEL EROL (Elâzığ) - Sayın Başkanım, sayın milletvekilleri; aslında, ben bugün söz aldığım madde üzerinde değil 2 Temmuz olduğu için Sivas Madımak'ta 1993 yılında yaşanan ve 35 canımızı kaybettiğimiz alçakça girişimler sonrasında katledilen canlarımızı anmak için kürsüdeyim. Kendilerine Allah'tan rahmet diliyorum, mekânları cennet olsun; bu alçakça hareketi yapanları da şiddetle kınıyorum.

Yine, aynı şekilde, 5 Temmuzda Başbağlar'da 33 canımızı kaybettik. Hain terör örgütünün saldırısı sonrasında oradaki kadınlar, gençler, çocuklar hayatlarını kaybettiler; onlara da Allah rahmet eylesin dileklerimi iletiyorum. Hain saldırıyı şiddetle kınıyorum ve yerleri, mekânları cennet olsun diyorum.

Gerçekten, ülkemiz artık bu tür şeyleri yaşamamalı yani bizim düşüncelerimiz, yaşam tarzlarımız, ırkımız birbirimizden farklı olabilir yani biz Türk olabiliriz, biz Kürt olabiliriz, biz Alevi olabiliriz, biz Sünni olabiliriz, biz Laz olabiliriz, Çerkez olabiliriz, Gürcü olabiliriz; hepimizin soyu soppu, kendi tarihimiz, kültürümüz, şanımız, şerefimiz, onurumuzdur ama hepimizin ortak bir değeri var. Nedir o? Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olmak. Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olmak bizim bir üst kimliğimizdir ve etnik kimliğimiz, mezhebimiz, yaşam tarzımız ne olursa olsun hepimizin ortak kimliği Türkiye Cumhuriyeti yurttaşı olmaktır ve “Ne mutlu Türk'üm!” demek de cumhuriyetin bize bir fazileti ve erdemidir. Bu değerler üzerinden süreci değerlendirmek lazım, bu değerler üzerinden yurttaşlık haklarımızı tanımlamak lazım çünkü içinde bulunduğumuz süreçte bir “terörsüz Türkiye” sürecini de konuşuyoruz. Önümüzdeki süreçte gelişmeler, kanunlaşmalar, yasal düzenlemeler gelecek. Artık bu ülkede 28 Şubatlar olmamalı yani insanlar giyiminden, kuşamından, inancından, başörtüsünden dolayı sorgulanmamalı, dışlanmamalı, yargılanmamalı; insanlar etnik kimliğinden dolayı yargılanmamalı, yakılmamalı, ötekileştirilmemeli. Hepimizin birliği, beraberliği bu anlamda yurttaşlık kimliğiyle, özgürlükçü bir anayasayla, yurttaşlık haklarımız özgürlükçü bir anayasayla tanımlanmalı diye düşünüyorum.

Bunun nedeni şu: Ben Elâzığ Milletvekiliyim, kendi şehrimde Alevi ve Tunceli kökenli birisi olarak milletvekiliyim. İnsanlara millî değerler üzerinden, yurttaşlık bilinciyle, devlet adamı sorumluluğuyla, millî duruşunuzla hitap ettiğiniz zaman bu toplumun, bu milletin ne sizin etnik kimliğinizle bir sorunu var ne doğduğunuz yerle, ata dede topraklarıyla bir sorunu var. Toplumun ortak değeri devlet. Nasıl bir devlet? Adil bir devlet. Nasıl bir devlet? Herkese eşit yaklaşan, özgürlükleri her yurttaşına eşit sunan bir devlet. Nasıl bir devlet? Sosyal hukuk devletin veya hukukun, yargının herkese eşit işlediği bir devlet. Tabii ki güçlü bir devlet isteriz, güçlü bir devlet olmalı ve Türkiye'nin bence bu dönemde, bu süreçte en fazla ihtiyaç duyduğu konulardan biri de o; güçlü bir devlet.

Ben geçen hafta Çevre Komisyonumuzla birlikte COP31 toplantılarıyla ilgili Londra’daydım. Çevre Komisyonumuzda her partiden -DEM’den, MHP’den, Saadet Partisinden, CHP’den- milletvekilleri oraya katıldı. Ve COP31 Dönem Başkanımız da Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanımız Murat Kurum. Aslında uluslararası bir organizasyona Türkiye’nin ev sahipliği yapmış olmasının farkını biz orada gördük yani gerçekten çok anlamlı ve önemli. O toplantıya dünyanın her tarafından liderler gelmişti, o toplantıya dünyanın her tarafından konusunda uzman çevreci, akademisyenler gelmişti; bilim adamları gelmişti, çevre dernekleri katılmıştı, iş adamları katılmıştı, büyük şirketlerin CEO’ları katılmıştı. Sanıyorum kasım ayı içerisinde de Antalya’da COP31 toplanacak. Yani orada aslında birlikte hareket edilmesinin, ortak değerlerde buluşulmasının uluslararası kamuoyunda Türkiye’yle ilgili yaratılan farklılığı gördük.

Şimdi, bizim bu süreçte de... Aslında Parlamentoda her şeyi konuşuyoruz, tartışıyoruz ama yani sonuçta bu devlet hepimizin yani bu devlet ne AK PARTİ’nin ne Cumhuriyet Halk Partisinin ne İYİ Partinin ne MHP’nin ne DEM’in ne Saadet Partisinin, bu devlet hepimizin; vatan da hepimizin, millet de hepimizin, bayrak da hepimizin. Ortak değerlerde buluşabilmeliyiz. Farklılıklar üzerine bu toplumda ayrılmak çok kolaydır. Geçmişte bunun çok acısını yaşadık; Maraş olaylarını yaşadık, Çorum olaylarını yaşadık, Sivas olaylarını yaşadık, sağ-sol çatışmalarını yaşadık, darbeleri yaşadık ve bu ülkede zaman zaman derin güçler farklı yapılanmalarla bu ülkenin bütün değerlerini yok ettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÜRSEL EROL (Devamla) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN - Buyurun.

GÜRSEL EROL (Devamla) - Yani 12 Eylül öncesi, dönem dönem karşımıza bunun adı “gladyo” diye çıktı, “derin devlet” diye çıktı, “PKK” diye çıktı, “FETÖ” diye çıktı ama ne olduysa yine Türkiye’ye oldu. Yani, terör örgütleriyle mücadelede 2 trilyon dolar gibi bir kamu bütçesinden harcanan para var; on binlerce faili meçhul cinayet, yargısız infaz var; 30 binin üzerinde şehidimiz var; 5 milyona yakın insan zorunlu göçe tabi tutuldu ve büyükşehirlerdeki sosyal denge bozuldu. Siyasette farklılıklarımız olabilir ama içinde bulunduğumuz dönemden, etrafımızda yanan, tutuşan savaş risklerinden kaynaklı aslında bu Meclisin bundan sonraki süreçte yapması gereken en önemli konulardan, işlerden biri millî mutabakatı kurabilmektir, uzlaşabilmektir; devlet adına, vatan adına, millet adına birlikte hareket edebilmeyi becermektir diyorum.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP, AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 12’nci maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın

Ayyüce Türkeş Taş

Şenol Sunat

Edirne

Adana

Manisa

Metin Ergun

Selcan Taşcı

Hüsmen Kırkpınar

Muğla

Tekirdağ

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKAN VEKİLİ REFİK ÖZEN (Bursa) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 12'nci maddesi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugüne kadar Türk milleti birlik, bütünlük içerisinde, hür ve müstakil yaşasın diye bölücü teröre karşı mücadelede şehadete yürüyen tüm kahramanlarımızı saygı ve rahmetle anıyorum.

Görüşülmekte olan kanun teklifinde yer alan uzman erbaşlarımız, mübarek vatanımızın hudutlarında, dağlarında ve karakollarında gecesini gündüzüne katan, milletimizin huzuru ve güvenliği için canını ortaya koymaktan çekinmeyen kahramanlarımızdır. Onların fedakârlığı sayesinde al bayrağımız göklerde mağrur bir şekilde dalgalanmaktadır, Türk milleti hür ve müstakil bir hayat yaşamaktadır.

Muhterem milletvekilleri, geçmiş yıllarda Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen Uzman Erbaş Kanunu'ndaki bazı hükümlerin görüşülmekte olan teklif kapsamında yeniden düzenlenmesini İYİ Parti olarak destekliyoruz. Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde görev yapan uzman erbaşlarımızın çözüm bekleyen bazı sıkıntılarını da dile getirmek ve çözüm bulmak zorunda olduğumuzu ifade etmek isterim. Mesela, uzman erbaşlarımız statüleri nedeniyle sürekli sözleşme yenileme baskısı altında kalmakta, sözleşme fesih riskini hissetmektedirler; diğer taraftan, sağlık sorunları, yaralanmalar ve benzeri durumlarda görevden ayrılma tehdidiyle karşılaşmaktadırlar. Ayrıca, maaş ve özlük hakları, üstlendikleri risk ve sorumluluklarla orantılı değildir. Riskli bölgelerde görev yapan personel için ek tazminatlar yetersiz, emeklilik ikramiyeleri ve aylıkları ise sınırlı kalmaktadır. Bir diğer problem ise tayin süreçlerinin öngörülemez olmasıdır. Bu sebeple, çoğu zaman aile birliği bozulmakta, lojman tahsisleri adil olmayan bir biçimde gerçekleşmektedir. Çocuk eğitimi ve eş durumu yeterince dikkate alınmamaktadır. Ne yazık ki uzman erbaşlarımızın terfi imkânları da kısıtlıdır. Diğer taraftan, emeklilik sonrası intibak ve ek gösterge mağduriyetleri de ciddi bir sorun oluşturmaktadır. Erken ayrılma durumunda güvence eksikliği, maluliyet hâllerinde ise yetersiz koruma sağlanmaktadır.

Bu noktada İYİ Parti olarak bizim önerilerimiz şunlardır: Uzman erbaşların sözleşmeli statüden kadroya geçişini güçlendiren, daha öngörülebilir bir yapı kurulmalıdır. Sağlık ve yaralanma durumlarında görev güvencesini koruyan düzenlemeler yapılmalıdır. Ücret ve tazminatlar risk ve hizmet süresiyle orantılı şekilde yeniden düzenlenmelidir. Tayin sisteminde objektif ve şeffaf kriterler esas alınmalı, aile birliği öncelendirilmelidir. Terfi ve meslekteki ilerleme süreçleri açık ve denetlenebilir hâle getirilmelidir. Emeklilik intibakı güçlendirilmeli, maluliyet durumlarında kapsamlı koruma sağlanmalıdır. İYİ Parti olarak uzman erbaşlarımızın layık oldukları hak ve güvenceye kavuşması için gereken bu düzenlemelerin bir an önce hayata geçirilmesini savunuyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

12'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 12'nci madde kabul edilmiştir.

13'üncü madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesine "yetkilidir" ifadesinden sonra gelmek üzere "Bu hesaplardan yapılan harcama ve aktarımlar altışar aylık dönemler itibarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Plan ve Bütçe Komisyonuna raporlanır; söz konusu raporlar kamuoyuyla paylaşılır." ifadesinin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Bülent Kaya

İdris Şahin

Sema Silkin Ün

İstanbul

Ankara

Denizli

Necmettin Çalışkan

Mustafa Kaya

Hatay

İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA KAPLAN (Kırıkkale) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; madde üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum.

İki günden beri yaşadığımız sorunun ana kaynağı nedir diye belki bu hengame içerisinde bu detayları kaçırın arkadaşlar olabilir. Öncelikle, sizlere bu detayla ilgili neden bu kadar direniş gösterdiğimizi, neden bu kadar ısrarcı olduğumuzu ifade etmek adına bazı açıklamalar yapmak zorundayım.

Arkadaşlar, mevzu kamulaştırma. 1961 yılında bir yasa çıkmış, o yasaya göre devletin kamulaştırma yoluyla üzerinde herhangi bir şey yaptığı yer hakkında yirmi yıl içerisinde bir dava açılmazsa o dava neticesinde vatandaşın hakkının kaybolacağına dair bir gerekçe var. Sonra, Anayasa Mahkemesi bunu iptal etmiş, "Mülkiyet hakkının zaman aşımı olmaz." demiş ve geri göndermiş.

Şimdi, bir kere iyice düşünelim. Diyelim ki bunlardan birisi sizsiniz, diyelim ki İstanbul Havalimanı'nın orada bir arsanz vardı, diyelim ki Esenboğa'da bir arsanz vardı, Konya'da, Kırşehir'de devlet hastanesi yapılan bir yerde arsanz vardı; zaman aşımı tehdidiyle karşı karşıya kaldınız, sonra gittiniz ve dediniz ki: "Ben hakkımı aramak istiyorum." Bu sefer, bu maddeyle, 8'inci maddeyle diyorsunuz ki siz: "Tamam, Anayasa Mahkemesinin vermiş olduğu kararı ben kabul ediyorum ama ödemesini 1960 yılındaysa o rayice göre, 70 yılındaysa o rayice göre ödeyeceğim." Bu grubun direniş gerekçesi budur arkadaşlar.

Bir devleti ayakta tutan nedir? Adalet, hürriyet, mülkiyet, emniyet. Bu 4 tane ayaktan birini siz total bırakıyorsunuz, devleti ayaksız bırakıyorsunuz. Vatandaş yani -insanı yaşat ki devlet yaşasın- burada insanı öldürüyorsunuz, insanın mülkiyet hakkını elinden alıyorsunuz. Ben sizi olsa olsa ancak Alev Alatlı'ya havale edebilirim. Alev Alatlı diyor ki: "Aslolan helalleşmek olmalıdır." ve diyor ki: "Her yasal hak helal değildir ve olamaz. İflas eden kardeşinizin yani geçmişte otuz yıl önce, kırk yıl önce el koyduğunuz vatandaşınızın malını haraç mezat satın almanız yasal hakkınız olabilir ama helal değildir." Ben sizi alev Alatlı'ya havale ediyorum arkadaşlar ve bizim grubumuzun direnişinin gerekçesi tam olarak bu. Soruyorum: Bu maddede şu itiraz ettiğimiz gerekçelerde bu grupta hangi milletvekilinin bir kârı var? Hangi arkadaşımızın bu noktada vatandaşın yanında durmadığını söyleyebilirsiniz? Söylemeyelim mi bunu, vebal değil mi arkadaşlar? Bunu ortaya koymayalım mı, bu gerekçeyi dile getirmeyelim mi yani ne istiyorsunuz? Her şey istediği gibi geçsin... Belki ilk defa, şu anda benim bu söylediğim detayları yeni duyan arkadaşlar var. Bu, omuzlarımıza yüklenen vebal değil mi arkadaşlar?

İkincisi, bunu bir başa kakmak adına söylemiyorum: Biraz önce, dün burada Zafer Sırakaya arkadaşımız bir kanun teklifi getirdi. Kanun teklifi yaraya merhem olan bir şey değil ama olumlu bir şey aynı zamanda. Nedir? Avrupa’da askerlik yapmış olan vatandaşlarımızın askerlikten muaf sayılmasına dair kanun. Ben, 28’inci Dönemin başlarında askerlik bedelinin 1.000 euroya düşürülmesine dair bir kanun teklifi vermiştim, konuyu yakından takip ediyorum. Zafer Bey de nezaket gösterdi, aradı, teşekkür etti; ben de ona teşekkür ettim nezaketinden dolayı. Niye? Biz bakın, bu kadar iki günlük tartışmaya rağmen Zafer Bey’in ricası ve olumlu bir şey olduğu için madde ihdası noktasında grup olarak bunun olması gerektiğini söyledik. Burada ısrarcılık olsa, burada iktidar-muhalefet çekişmesi olsa “Siz bize bunu yaptınız, biz de size şunu yapıyoruz.” demek gibi bir yanlış olsa bu, aynı zamanda milletimize yapılan bir kötülük olur değerli arkadaşlar.

Şimdi, bakın, orada bazı gerekçeleri de size ifade edeyim askerlikle ilgili. Biz orada askerlikle ilgili dedik ki, bakın, 1 milyon 400 bin vatandaşımız var ve 1 milyon 400 bin vatandaşımızdan sadece 30 bini ancak şu anda vatandaşlığa başvurdu ve Avrupa’da, Almanya’da özellikle çifte vatandaşlık hakkı iptal edilebilir. AfD şu anda öne çıkmaya başladı, mülteci karşıtlığı öne çıkmaya başladı; iptal edilebilir. Hâl böyleyken, dördüncü nesil vatandaşlarımızı, evlatlarımızı, gençlerimizi bu topraklara bağımlı hâle getirelim, bir bağ kuralım arasında dedik. Bunun için de askerlik bedeli şu anda en büyük engeldi. Bu atılan adımın yeterli olmadığını ama önemli olduğunu söyleyerek bunu ifade ediyorum. Bundan sonrası için de işte, İsveç’te, Finlandiya’da orada askerlikle ilgili bazı meseleler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Bu onu kapsamıyor.

Dolayısıyla değerli arkadaşlar, bunu da burada ifade etmek istiyorum ama bir kere daha bizim burada yaptığımız bu mücadelenin, yaptığımız, ortaya koyduğumuz bu muhalefetin sizin şahsınızla ilgili olmadığını ama 86 milyonun hukukunu korumanın bizim için elzem olduğunu ifade etmek lazım, bunu görmeniz lazım. Bizim burada derdimiz gelip de Grup Başkan Vekilleri ve milletvekilleriyle birbirimize girelim, birbirimizin hukukunu zedeleyelim değil ama milletin hukuku söz konusu olduğunda biz babamızın oğlunun hukukunu tanımayız diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’nin 13’üncü maddesinin son cümlesinde geçen “Bakan” ibaresinin “Bakanlık” şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Seyit Torun	Uğur Bayraktutan	Özgür Ceylan
Ordu	Artvin	Çanakkale
Eylem Ertuğ Ertuğrul	Aşkın Genç	Utku Çakırözer
Zonguldak	Kayseri	Eskişehir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÜNAL KARAMAN (Konya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Eskişehir Milletvekili Sayın Utku Çakırözer.

Buyurun lütfen. (CHP sıralarından alkışlar)

UTKU ÇAKIROZER (Eskişehir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün Madımak katliamının yıl dönümünde, yitirdiğimiz 33 canımızı saygıyla, özlemle anıyorum. Benzer acıların bir daha yaşanmaması için nefreti değil sevgiyi; kutuplaşmayı değil kardeşliği büyütmenin hepimizin ortak sorumluluğu olduğunu hatırlatıyorum.

Değerli milletvekilleri, bu torba kanunda vatanımızın bölünmez bütünlüğü için canını ortaya koyan aziz şehitlerimizin emaneti aileleri ile kahraman gazilerimizin yıllardır beklediği hiçbir haklı talebin yine karşılanmaması büyük bir samimiyetsizliktir. Şehitlerimizin anne ve babalarının aylıkları iyileştirilmiyor, bizlere emanet evlatlarının tamamının istihdam hakkından yararlanmasını sağlayacak, burs ve eğitim desteklerini artıracak adımlar yok. Sayıları artık sadece 300'e düşmüş olan Kıbrıs ve Kore muharip gazilerimizin evlatları için beklentileri yine karşılıksız. Kahraman astsubaylarımızın yıllardır konuştuğumuz tazminat sorununu çözebilirdik, yine yok. Kıdemli binbaşılar, binbaşılar ve astsubayların emekli aylık bağlama oranları diğer emekli personelin seviyesine yaklaştırılabildi, bunların hiçbiri yok. Böylesine eksik bir paket Gazi Meclisimize yakışmamaktadır. Şehit ailelerimizin, gazilerimizin, astsubaylarımızın, binbaşılarımızın bizden beklentilerini karşılayacak adımları süratle atmak hepimizin ortak sorumluluğu olmalıdır.

Sayın milletvekilleri, bu torbaya yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın askerlik yükümlülükleriyle ilgili de bir madde eklenmekte. TBMM Yurtdışı Türkler Alt Komisyonumuzun üyesi olarak yurt dışında yaşayan insanlarımızın talep ve beklentilerini sizlerle zaman zaman paylaşmaktayız. Askerlik konusu da bunların arasında. Bu düzenlemeyle bulunduğu ülkede askerlik görevini yapmış olanlar Türkiye'de askerlikten muaf tutulacak. İyi niyetli, kıymetli bir adım ama bu hâliyle son derece eksik, yurt dışındaki vatandaşlarımızın beklentisini karşılamaktan da çok uzaktır. Çünkü yurt dışındaki vatandaşlarımızın büyük çoğunluğu Almanya, Fransa, Belçika ve Hollanda'da yaşamakta; 5,5 milyon insanımız yaşıyor ancak bu 4 ülkede askerlik zorunlu değil. Yani yurt dışındaki gençlerimizin büyük çoğunluğunun askerlik yükümlülüğünü çözecek, Türk vatandaşlığına geçişini kolaylaştıracak hiçbir yeni imkân getirmiyor bu düzenleme. Evet, Avusturya, İsviçre ve kuzey ülkelerinde zorunlu askerlik var ama oralarda da Türklerin sayısı az, çok sınırlı sayıda insanımızı etkileyecek bir düzenlemeden bahsediyoruz. Yani öyle günlerdir basına yazdığınız gibi gurbetçilerin askerlikten muaf olacağı gibi bir şey doğru değildir, gerçek değildir.

Değerli arkadaşlarım, bugün Avrupa'da yaşayan üçüncü ve dördüncü nesil gençlerimizin neredeyse tümü doğdukları ülkenin vatandaşdır ve mesele, bu gençlerimizin Türkiye'yle bağının nasıl korunacağıdır. Bu gençlerin çifte vatandaşlıktan yararlanabilmesi için sadece askerlik penceresinden bakmak eksik kalmaktadır. Konuya vatandaşlık ve aidiyet bağının korunması açısından da bakabilmeliyiz ve bulacağımız çözüm, başarılarıyla göğsümüzü kabartan o gençlerimizi ay yıldızımıza küstürmek, Türk vatandaşlığını bir yük olarak hissettirmek asla olmamalıdır. Çözüm, dünyanın neresinde olursa olsun o evlatlarımıza "Bayrağıma, cumhuriyetime, milletime ait hissetmekten gurur duyuyorum." dedirtebilmektir. Ama siz bu düzenlemeyle bu aidiyet ve bu vatandaşlık hissini yaratamazsınız. O zaman niye böyle eksik ve yetersiz bir düzenleme var önümüzde? Çünkü maksat sorunu çözmek değil, yine "-mış" gibi yapmak, çözülmüş gibi, ilgileniyormuş gibi yapmak ama çözmemek. İşte, bu yüzdendir ki yurt dışında yaşayan 7 milyon insanımızın Türkiye'yle aidiyet bağının korunması hususunda bu AKP sınıfta kalmıştır; verdiği hiçbir sözü tutmamıştır, hiçbir sorunu çözmemiştir. Hangisini sayayım? Yurt dışından prim ödeyerek emekli olanlara bulundukları ülkelerde tam zamanlı çalışmayı işte, bu ceberut iktidar yasaklamıştır. On binlerce yurttaşımız şimdi mağdurdur. "Gelin, kanun çıkaralım, düzeltelim." diyoruz, çıkarmıyorsunuz çünkü yurt dışındaki insanımızı eşit görmüyorsunuz, ikinci

sınıf görüyorsunuz. İşte, telefon hadisesi; yurt dışında yaşayan kardeşlerimizin telefonları Türkiye'ye gelince dört ayda, hadi uzattınız, altı ayda kapanıyor. Neden? Çünkü onları ailemiz gibi değil yolunacak kaz gibi görüyor bu AKP iktidarı; araba meselesi de aynı. Bu insanlar on yıllardır gurbette alın teri döker, varını yoğunu vatanımıza gönderir ama bu AKP iktidarı onun bir arabasını çok görüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

UTKU ÇAKIRÖZER (Devamla) - Teşekkür ederim.

“Yok, şu kadar zamanda ülkeden çıkacaksın, tekrar gireceksin; yok, eşin, çocuğun, anan-baban kullanamaz...” Yasak üstüne yasak. İşte, biz bu kibirli, dışlayıcı ve ikiye bölücü bakışınızı toptan reddediyoruz ve bu kürsüden yurt dışındaki değerli kardeşlerimize seslenmek isterim: On yıllardır hem yaşadığınız ülkelerin hem memleketimizin kalkınmasına olağanüstü katkı yapmaktasınız, sizlerle ve başardıklarınızla gurur duyuyoruz ve size söz veriyoruz: Hangi sorunuz varsa -askerlik, emeklilik, araba, sağlık, ehliyet, telefon, gurbet yolu- hangisi olursa olsun, size bu ikiye bölücü iktidar tarafından reva görülen üvey evlat muamelesini en kısa sürede sonlandırmaya kararlıyız.

Bu duyularla yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinin çerçeve hükmünde yer alan “değiştirilmiştir” ibaresinin “yeniden düzenlenmiştir” ibaresiyle değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Akalın

Ayyüce Türkeş Taş

Şenol Sunat

Edirne

Adana

Manisa

Metin Ergun

Selcan Taşcı

Yüksel Selçuk Türkoğlu

Muğla

Tekirdağ

Bursa

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÜNAL KARAMAN (Konya) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu.

Buyurun lütfen. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; torba kanunun 7'nci ve 8'inci maddeleriyle alakalı bütün gerçekçi itirazlarımız ne yazık ki heyet tarafından, iktidar tarafından kabul görmedi.

Biz, Türk Silahlı Kuvvetleriyle alakalı her türlü düzenlemenin eskiden beri ve bu tarafa yanında olduk. Ancak yine eksiklerle dolu ve geniş sorunları olan, özellikle astsubaylarımızın, emekli personelin sorunlarını çözmeyen bir torba kanunla karşı karşıyayız. Mesela askerî personelin basit bir konaklama giderini düzenliyorsunuz ama ekonomik haklarını ve geleceklerini pas geçiyorsunuz; bir harcırah eksikliğini gideriyorsunuz ama emekli astsubayların yıllardır beklediği tazminat düzenlemesini her

seferinde görmezden geliyorsunuz. Bir denizaltı personelinin mağduriyetini gideriyorsunuz ama sınır hattında, terörle mücadelede, dağda, karakolda görev yapan binlerce kahramanın özlük haklarına dokunmuyorsunuz. Hâlbuki Türk Silahlı Kuvvetlerinin problemleri bu tür torba kanunlardaki palyatif düzenlemelerle çözülemeyecek kadar geniş kapsamlıdır. Kim bilir bu kürsüden kaçınıcı kez haykırdık: Yahu, ordumuzun asıl yükünü çeken emekli astsubaylarımız yıllardır geçim sıkıntısıyla mücadele ediyor; görevdeki askerî personel ile emekliler arasındaki maaş makası her geçen gün kapanamayacak şekilde açılmaya devam ediyor. Başçavuş ve kıdemli başçavuşlarımız yıllardır ilave tazminat bekliyor. Ek göstergelerdeki adaletsizlik hâlen daha giderilmiş değil. Kalkınmada öncelikli bölgelerde yıllarca görev yapan askerî personele, devlet memurlarına tanınan kademe hakkı da hâlen verilmiş değil. Astsubaylarımızın eğitim düzeyi ve taşıdığı yüksek sorumluluk ortadayken, mesleki statülerinin güçlendirilmesine yönelik de tek bir düzenleme yine yok. Bütün bunlar konuşulmuyor çünkü siz, sorunları kökten çözmek yerine günü kurtarmayı tercih ediyorsunuz.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; yarın 3 Temmuz ve saat onda TÜİK haziran ayı enflasyonunu açıklayacak. Biliyorsunuz, ocakta aylık 4,84; şubatta 2,96; martta 1,94; nisanda 4,18; mayısta 1,71 açıklandı; öngörülere göre yarın 1 nokta küsur düşük bir aylık enflasyon oranı açıklanacak. Bu nedir, biliyor musunuz? Yalancı TÜİK eliyle emeklinin, memurun sofrasından ekmek çalınıyor ve siz, bu enflasyon rakamlarıyla yine, yalnızca enflasyon farkına memleketin çalışanlarını mahkûm edeceksiniz. Defaaten söyledik; ENAG'ın enflasyon rakamları ortada, İTO'nun enflasyon rakamları ortada, inanmıyorsanız pazar ortada, market ortada, kiralar ortada. Şimdiye kadar enflasyonu yüzde 16,61 açıklıyorsunuz ama köprülere yüzde 50 zam yapıyorsunuz; nasıl oluyor bu? Enflasyon eğer yüzde 16'ysa köprüye yüzde 50 zammı neye göre yapıyorsunuz?

Efendim, acilen, tatile girmeden -defaaten söyledik- bu enflasyon farkları haricinde emeklilere, kamu çalışanlarına ve asgari ücretlilere yüzde 35 zam yapılması gerekir yani ek zam istiyoruz efendim, ek zam.

Sayın Başkan, muhterem milletvekilleri; şu son bir dakikada, burada önceden de dile getirdiğimiz, bundan önce geçmişte de Mecliste dile getirilen, benim de birkaç kez soru önergesiyle gündeme getirdiğim ama bir türlü yeterli cevabı alamadığım bir konuyu Millî Savunma Bakanlığı yetkilileri de buradayken bir kez daha paylaşayım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - Hemen toparlıyorum.

Efendim, ben, askerliğimi jandarma asteğmeni olarak yaptım, en son orduvine de jandarma asteğmeniyken Hatay'da, İskenderun'da gittim. Onun haricinde gitmek nasip...

ÖZLEM ZENGİN (İstanbul) - Kaçınıcı dönemdi Selçuk Bey?

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Devamla) - 1995'te, 241'inci Dönem.

Efendim, o tarihten beri de gitmedim, gitmek istediğimden veya bir ihtiyacım olduğu için değil ancak 2014'te kanun düzenlemesi olmasına rağmen Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, milletvekillerinin hâlen orduveilerine girme yasağının milletvekillerimizin gerçekten onur ve haysiyetine dokunduğunu düşünüyorum. Bu konuyla alakalı bu yasağın neden devam ettiğini soruyor, heyeti saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 13'üncü maddesinde yer alan "şeklinde" ibaresinin "biçiminde" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar

Adalet Kaya

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Diyarbakır

Siirt

Dilan Kunt Ayan

İbrahim Akın

Şanlıurfa

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ ÜNAL KARAMAN (Konya) - Katılmıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Şanlıurfa Milletvekili Sayın Dilan Kunt Ayan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Evet, arkadaşlar, çok tarihî bir süreçten geçiyoruz, tarihî bir dönemden geçiyoruz ve elbette ki bunun belli başlı yükleri, belli başlı yükümlülükleri var; tabii, bu yükü de kendi sırtımızda, kendi yükümüzde hissetmemiz gerekiyor.

Bakın arkadaşlar, 27 Şubat çağrısının üzerinden tam on altı ay geçti ve bu on altı aylık süreçte bu ülkede Kürt'ün de Türk'ün de anası ağlamadı, bu on altı aylık süreçte bu topraklara acı gelmedi, bu on altı aylık süreçte bu topraklara kan gelmedi; bunun kıymetini bilmek gerekiyor, bunun önemini görmek gerekiyor ve şimdye kadar yaşamış olduğumuz bunca acının, bunca cefanın sonucunda on altı aydır çok muazzam bir dinginlik içerisindeyiz. Fakat on altı aydır maalesef ki bu Meclise henüz kalıcı, çözümçül, müzakereye dayalı ve ortak iradede çıkan bir yasa da gelmedi. Bakın, bugün bile -değil mi- toplumun ihtiyacını karşılayan, sürecin beklentilerini karşılayan yasaları yapmıyoruz, suni, usuli işlerle uğraşıyoruz. Oysaki büyük bir süreçten geçiyoruz ve büyük bir beklentinin içerisinde olduğumuz bir dönemdeyiz.

Bakın arkadaşlar, hafta sonu DEM PARTİ olarak Türkiye'nin birçok ilinde etkinlikler yaptık, miting gerçekleştirdik; Amed'den İstanbul'a, Van'dan Mersin'e özgürlük mitingi gerçekleştirdik ve bu mitingde yüz binlerce insan alanlara aktılar ve özgürlüğü haykırdılar. Sadece özgürlüğü haykırmadılar, aynı zamanda bu süreçte olan sahiplenmelerini dile getirdiler. Sadece devlete ve iktidara çağrıda bulunmadılar, bu sürecin öneminden bahsettiler ve bu süreci sonuna kadar sahiplendiklerini dile getirdiler ve sürecin gerekliliklerine dair birçok söz kuruldu o mitingde. Nedir aslında bu sürecin gereklilikleri? Elbette ki çerçeve yasadır ve şu an itibarıyla bile hâlen bizlerin önüne gelmiş bir çerçeve yasa olmadığını görüyoruz fakat bakıyoruz ki basında, çeşitli kamuoyunda farklı tartışmalar görebiliyoruz. Ne tartışılıyor mesela bu çerçeve yasayla ilgili? Yok "Suçlu-suçsuz ayrımı yapacağız." yok "Bir kısmı yararlanır, bir kısmı yararlanmaz ayrımı yapacağız." Bu şekilde kategorik bir düzenlemeye dair tartışmalar olduğunu görüyoruz. Yine, bazılarının içerisinde pişmanlığın olduğu, yok af dileminin istendiği ve belli başlı şartların olduğu pozisyonları görüyoruz. Bakın arkadaşlar, bunların hiçbirini pozitif bir barışın lügatinde yer almaz.

Bakın arkadaşlar, bu ülkede -bilenler bilir, daha önce içerisinde yer alanlar, hatırlayanlar bunu çok iyi bilir, Serap Hocam kesinlikle bilir- 2003 yılında bir yasa çıktı, 4959 sayılı Topluma Kazandırma Kanunu çıktı. Bu kanunu o dönem için devlet tek taraflı bir şekilde, herhangi bir müzakere yapılmaksızın hazırlayarak getirdi. Ne vardı Topluma Kazandırma Yasası'nda? Şunu ifade ediyor, diyordu ki...

Örgütten gönüllü olarak ayrılan kişi hakkında pişmanlığını belirtme, teslim şartları, kapsam dışı bırakmalar, işte dar süreyle sınırlamalar, eyleme katıldı-katılmadı ayrımlarını yapan bir düzenlemeydi. Bakın, yirmi bir yıl önce yapılmış bir yasadan bahsediyorum ki hâlen yürürlüktedir kendisi fakat bu yasa bu derde çözüm oldu mu, bu sorunu çözdü mü, Kürt sorununu çatışmadan hukuki zemine çeken bir çözüm üretti mi? Hayır, üretmedi. O zaman neden şu an hâlen kamuoyunda daha önce, yirmi bir yıl önce yapılan yasalar tartışılıyor, tekrardan o kodlarla, tekrardan o saiklerle, tekrardan o söylemlerle karşımıza çıkıyor. Bakın, neden farkı var? Şunu ortaya koymak gerekiyor, fark şuradan geliyor: 27 Şubat'ta silah bırakma çağrısı yapıldı mı? Yapıldı. 12 Mayıs'ta PKK kongresini toplayıp fesih kararı aldı mı? Aldı. Silahları devreden çıkardığını ifade etti mi? Etti. E, o zaman, şimdi, burada hâlen o yirmi bir yıl önceki şartlar ve koşullar değişmişken neden dayatması yapılıyor? Aynı zamanda süreç ve realitesinde bambaşka bir yere evrildiğini biliyoruz. O yüzden "Ne yapmak gerekiyor?"u tartışmak gerekiyor. Ne yapmak gerekiyor? Köklü, geri dönüşümsüz çözülmek isteniyorsa kapsamlı bir yasaya ihtiyaç var, bir kategorize etmeden planlanması gerekiyor. Şunu da ifade edelim: Bu yüzyıllık meseleyi sadece ve sadece bireysel bir ceza hukukuna indirgeyemeyiz arkadaşlar, bunu ancak ve ancak kapsamlı bir şekilde ele alabiliriz. Yine, bizler bu meseleyi bireysel bir pişmanlıkmiş gibi, bireysel bir suçun pişmanlığıymış gibi de ele alamayız, kapsamlı bir şekilde ele almamız gerekiyor. Demokratik çözüm yerine güvenlikçi refleksleri de tercih edemeyiz; tercih etmemiz durumunda bir çözüme evrilmeyeceğini biliyoruz.

Yine, arkadaşlar, şunu açık ifade edelim buradan...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

DİLÂN KUNT AYAN (Devamla) - Bu yaklaşımlar yüzünden belki de barış on yıllardır bu topraklara gelemedi ve bu gecikmeyi sağladı, binlerce insan yaşamını yitirdi. Bunun bedelini kim ödedi? Halk ödedi, kadınlar ödedi, gençler ödedi, bu coğrafyada yaşayan herkes ödedi, Türkiye'nin ekonomisi ödedi ve şimdi yeni bir sayfadan söz ediyoruz arkadaşlar; silahların sahneden çekilmesinden, demokratik siyasetin hüküm kurmasından ve toplumun ortak geleceğini inşa etmekten bahsediyoruz.

Gelin, daha fazla gecikmeden, vakit kaybetmeden, hep birlikte barışı bütünlüklü yasalarla açlandıralım. Biz varız, toplum hazır.

Teşekkürler. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

13'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 13'üncü madde kabul edilmiştir.

14'üncü madde üzerinde 2 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar

Adalet Kaya

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Diyarbakır

Siirt

Dilan Kunt Ayan

İbrahim Akın

Kamuran Tanhan

Şanlıurfa

İzmir

Mardin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mardin Milletvekili Sayın Kamuran Tanhan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

KAMURAN TANHAN (Mardin) - Ben de Dilan Vekilimizin bıraktığı yerden, savaşın bilançosunu anlatacağım.

Türkiye'nin 1990'lı yıllarına küresel bir çerçeveden bakacak olursak, silahlı çatışmanın barışçıl yollarla çözülmemiş olması çatışma çözümleri trendlerine aykırı bir vaka olarak tanımlanabilir. Ancak El Salvador ve Güney Afrika gibi pragmatik çözüm süreçleri, ilk kez, çatışan tarafların birbirini askerî zaferlerine dayalı olmayan şekilde, iktidar paylaşımı çerçevesinde yeni çözüm modelleri geliştirmeye başlamıştı. Türkiye'deki Kürt meselesinin ayrıksı bir vaka olarak 1990'larda çözülmemiş olmasını, sadece Kürt meselesinin Irak'ta, Suriye'de ve İran'daki varlığı nedeniyle bir bölgesel çatışma kompleksi olmasıyla açıklamak elbette zor olacaktır.

Çözümün önündeki yapısal engeller birbirleriyle ilişkili iki tarihsel dinamikten oluşuyor esasında. Birincisi, Türkiye'de kurulmuş olan etnik, ırksal rejimin katılığından; ikincisi de soğuk savaş, erken soğuk savaş zamanından bu yana toplumun içinden gelen örgütlü taleplerin bastırılması amacıyla devletin neredeyse tüm güvenlik kurumlarının gayrinizami savaş teknikleriyle tasarlanıp donatılmış olmasındandır. Çözumsuzluğu üreten yapısal ve tarihsel nedenler, aradan çeyrek asır geçmesine rağmen 1990'lardaki savaşın insani ve ekonomik bilançosuna dair güvenilir verilere hâlâ ulaşamıyor olmamızın başlıca sebepleriyle büyük ölçüde aynıdır. Benzer çatışmalı süreçlerde olduğu gibi, savaşın yarattığı yıkımı ortaya koyabilmek için bir hakikatleri araştırma komisyonunun kurulması gerekiyor. Nitekim, 1990'lı yıllardaki kayıplara ilişkin tahminler 30 bin ve 40 bin arasında değişse de gerçekte yaşamını yitiren gerilla, asker ve sivillerin sayısını, zorla kaybettirilen, işkenceye maruz bırakılan, doğrudan veya dolaylı biçimde mülksüz bırakılanların kapsamını hâlen bilemiyoruz.

Savaşın ekonomik bilançosu açısından da tablo farklı değil. Yakın dönemde devlet yetkililerinin açıklamalarına göre çatışmanın doğrudan ve dolaylı maliyeti yaklaşık 2 trilyon dolar ama 1990'ların gerçek bilançosuna ulaşmak ancak geçiş dönemi adaleti mekanizmaları kararlı ve etkili bir biçimde uygulanırsa mümkün olur.

Kürt meselesi yalnızca Kürtlerin meselesi değil Türkiye demokrasisinin meselesi; hukuk devletin, siyasi katılımın, ifade özgürlüğünün ve toplumsal barışın sınırlarını belirleyen temel meselelerden biri olmaya devam ediyor. Türkiye'nin son yüzyıllık siyasi tarihi büyük ölçüde bu mesele etrafında şekillenen gerilimler, kırılmalar ve arayışlarla örüldü. Bugün kalın çizgilerle etrafımıza çizilen çerçevelerin içindeki ufuk barıştır, barışa açılan yoldur. Bu yüzden barışta ısrar ediyoruz. Bakın, 1921 Anayasası'nda "Hâkimiyet bilakayduşart milletindir." diye bir karar alınmıştı. O bir devrimdi ama sonra ne oldu? Milletten egemenliği yerine Meclis egemenliğine geçildi. Şimdi, Meclis egemenliği yerine Cumhurbaşkanının egemenliğine geçilmiş oldu. Yani bir organ egemenliği ile bir millet egemenliğini eşitledi bu iktidar. Hâlbuki 1921 Anayasası, millet egemenliğinin halkın kendi kendisini doğrudan doğruya idare etmesi esasına göre tanımlanmıştı, o tanıma attınız. Bu tanıma geri dönelim ve o tanımdan ilhamla, Türkiye Cumhuriyeti'nin tek bir halktan değil halklardan oluştuğunu kabul eden yeni pragmatik bir zemine oturtalım, çözümü kaybettiğimiz yerde arayalım.

Sözlerimi İtalyan yazar Cesare Pavese'in şu sözleriyle bitirmek istiyorum: "Savaş bir gün biterse kendimize şunu soralım: 'Peki ya ölüleri ne yapacağız? Neden öldüler? İnsanları öldüren kader onları görebilmemiz ve gözlerimizi bu cesetlerle doldurabilmemiz için bizi de sorumlu kılmaktadır. Her ceset

sen, ben veya biz olabilirdik, arada hiçbir fark yok. Eğer yaşıyorsak bunu bir başkasının kirletilmiş cesedine borçluyuz. Bu nedenle her savaş bir iç savaştır esasında, her şehit yaşayan canlıya benzer ve ondan ölümün hesabını sorar.” Şimdi, yeniden ölmek için, kimse ölmesin diye, herkesin hakkının tahakkuku bir yüzleşme süreci, bir demokratikleşme süreci, bir toplumsal barış iklimi inşa etmeliyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Başkanım, bir dakika...

BAŞKAN - Tabii, buyurun, buyurun; notları toparlayınca bitirdiğinizi zannettim.

Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Aslında, barış üzerine konuşunca ekstrasdan süre almamız gerekiyor Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Verdim süreyi, merak etmeyin.

Buyurun.

KAMURAN TANHAN (Devamla) - Bu nedenle, barışa katkı sunan herkes ama herkes saygıyı hak ediyor ve barışa katkı sunan herkesi bu kürsüden saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

VIII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI (Devam)

2.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Tekin Bingöl'ün, Kavas Adem Demirtaş'ın sağlık durumuna ilişkin konuşması

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, bir süre önce buradan duyurusunu yaptığım Kavas Adem arkadaşımızın anjiyo süreci tamamlandı, 2 stent takıldı, baypasa gerek görülmedi; şu anda durumu iyi, istirahathte. Kendisine Divan ve Genel Kurulumuz adına geçmiş olsun dileklerimizi iletiyoruz. En kısa zamanda mutlaka yeniden birlikte uyum içinde çalışacağımızı umut ediyoruz.

VII.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Çorum Milletvekili Yusuf Ahlatcı ve Antalya Milletvekili İbrahim Ethem Taş ile 85 Milletvekilinin Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3705) ile Milli Savunma Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 277) (Devam)

BAŞKAN - Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 14'üncü maddesi uyarınca değişiklik öngörülen 6191 sayılı Sözleşmeli Erbaş ve Er Kanunu'nun ek 1'inci maddesinin (5)'inci fıkrasına aşağıdaki bendin eklenmesini arz ve teklif ederiz.

“e) Sözleşmeli erbaş ve erlikte edindikleri mesleki deneyim ve yeterlilikleri,”

Bülent Kaya

Sema Silkin Ün

Mustafa Kaya

İstanbul

Denizli

İstanbul

Necmettin Çalışkan

İdris Şahin

Hatay

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU SÖZCÜSÜ MUSTAFA NEDİM YAMALI (Ankara) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Sayın Şahin, buyurun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Önümüzde, niyetinden şüphe etmediğimiz ama yöntemindeki basiretsizlikle tam bir adalet krizine dönüşmeye aday bir madde var. Bu ülkenin en zor şartlarında, hudut hatlarında, terörle mücadelenin en ön safında canını siper eden sözleşmeli erbaş ve erlerimizin hakkını ödemek devletin boynunun borcudur, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın. Yedi yıl boyunca merminin karşısında durmuş bu kahramanları süreleri bittiğinde kapının önüne koyamazsınız, devlet vefalı olmak zorundadır, buraya kadar mutabıkız. Ancak biz bir yarayı sararken başka bir yerde bir yara açmak durumunda olmamalıyız, problemleri kökünden çözmeliyiz, arkada problem bırakarak yol yürümememiz lazım. Evet, kahramanlarımız arasında ayırım yapmadan düzenleme gerçekleştirmek durumundayız. Bugün burada, günün bu saatinde ülkemizin güvenliği için gece gündüz demeden görev yapan kahramanlarımızın yaşadığı sorunları da sizlerle paylaşmak istiyorum.

Onlar Afrin’e girdiler, El Bab’a girdiler, Cerablus’a girdiler, terörün inine girdiler “Girilemez.” denilen her yere girdiler, gerektiğinde şehit oldular, gazi oldular, vatan çağırıldığında bir adım geri durmadılar fakat konu kendi haklarına gelince yıllardır bekletildiler, ihmal edildiler. Evet, bu kesim hiç şüphesiz ki uzman çavuşlarımız. Ayrıcalık istemiyorlar, imtiyaz da istemiyorlar, sadece adalet istiyorlar çünkü adalet fedakârlığın karşılığıdır. Vefa ise hatırlamak değil hakkını teslim etmektir değerli milletvekilleri. Bugün hâlâ sağlık yönetmelikleri yok, çalışma yönetmelikleri de yok uzman çavuşların; nöbet yönetmeliği, mesleki güvence eksik, atama ve sicil sistemleri ise yetersiz. Terörle mücadelede en ön saha görev yapan bu kahramanlarımızın orduvele ve askerî sosyal tesisler konusunda dahi yaşadığı mağduriyetler hâlen devam ediyor. 21’inci yüzyılda, Türkiye’nin yüzyılına, yeni bir yüzyıla yelken açtığımız bu dönemde Silahlı Kuvvetlerin şerefli mensupları orduvele ve bir kısım sosyal tesislerde farklı muameleye tabi tutuluyor. İşte bu yüzden eşitlik istiyorlar, Anayasa’nın 10’uncu maddesindeki eşitlik ilkesi çerçevesinde, kendilerine yakışanı iktidar tarafından yapılacak yasal düzenlemeyle verilmesini talep ediyorlar. Bu kahramanlar kimler değerli milletvekilleri? Kerpiç evlerin, sıvasız duvarların arasından çıkıp ay yıldızlı bayrağın gölgesinde bu millete hizmet eden vatan evlatları bunlar. Bunların tek talebi var; insanca bir gelecek, güvence altına alınmış bir meslek hayatı ve onurlu bir emeklilik istiyorlar. Sizce çok şey mi istiyorlar değerli milletvekilleri? Silahlı Kuvvetlerimizin belkemiği olan bu yiğitlerin sesini duymak, yaralarını sarmak bu Meclisin vicdan borcudur.

Gelin, Gazi Meclisin vakarına yakışır bir şekilde hakkıyla bir düzenleme yapalım ve hak edene hak ettiğini verelim çünkü vatani koruyanın bugünü de geleceği de kanunla, kadroyla ve adaletle güvence altında olmalıdır. Ne diyor uzman çavuşlarımız? “Biz hakkımız olandan başka bir şey istemiyoruz. Yıllar önce yapılan eksik ve yanlış düzenlemelerin düzeltilmesini istiyoruz, verilen sözlerin tutulmasını ve döktüğümüz alın terinin karşılığının teslim edilmesini istiyoruz.” diyorlar. Vatan için canını ortaya koyanların devletten beklediği şey alkış değil değerli milletvekilleri, adalettir, adalet. Fedakârlığın karşılığı teşekkürle değil, hakkaniyetle ödenir. Devlet en zor görevleri emanet ettiği evlatlarına en temel haklarını da teslim etmekle mükelleftir.

O yüzden, vakit vaat vakti değil, gecenin bu saatinde vefa vaktidir diyoruz ve uzman çavuşlarımıza, uzman erbaşlarımıza hak ettiği haklarının Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından teslim edilmesi gerekliliğine inanıyor ve bunu istiyor, Genel Kurulu da saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkürler.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

14'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 14'üncü madde kabul edilmiştir.

Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 22.02

SEKİZİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.18

BAŞKAN: Başkan Vekili Tekin BİNGÖL

KÂTİP ÜYELER: Rıdvan UZ (Çanakkale), İbrahim YURDUNUSEVEN (Afyonkarahisar)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 109'uncu Birleşiminin Sekizinci Oturumunu açıyorum.

277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

15'inci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 15'inci maddesi uyarınca değişiklik öngörülen 6191 sayılı Kanun'un ek 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

“ç) Fiziki yeterlilik ve değerlendirme testi ile yazılı sınavda başarılı olmak; mülakat yapılması hâlinde mülakat sınavından asgari puanı almak.”

Bülent Kaya

İdris Şahin

Sema Silkin Ün

İstanbul

Ankara

Denizli

Necmettin Çalışkan

Mustafa Kaya

Mesut Doğan

Hatay

İstanbul

Ankara

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Efendim, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Ankara Milletvekili Sayın Mesut Doğan.

Sayın Doğan, buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MESUT DOĞAN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Yani hepimizin bildiği gibi, Genel Kurulun olduğu her gün muhalefet partileri olarak grup önerileri veriyoruz ve bu önerilere de tüm milletvekillerimiz önceden bir hazırlık yapıyorlar ve o hazırlıkları burada sözlü olarak ifade ediyorlar. Bu zaten olması gereken doğru bir yaklaşım ama AK PARTİ'li milletvekillerimiz de aynı şeyi yapıyorlar yani onlar da önceden hazırlanıyorlar fakat bu doğru bir şey değil çünkü muhalefet parti milletvekilleri önerileri üzerinde konuşmalar yaparken bazen bir iddiada bulunuyorlar, bazen bir soru soruyorlar veya bazen sorunu ifade ederken tespitlerde bulunuyorlar. AK PARTİ milletvekilleri önceden hazırlık yapmış olsalar bile mutlaka muhalefet milletvekillerini dinleyip onların sorduğu sorulara da cevap vermeliler ki bu noktada amaç hasıl olsun. Böyle olmadığı takdirde bazen ortaya komik durumlar çıkabiliyor. Mesela bugün biz YENİ YOL Grubu olarak esnaf ve sanatkarlarımızın içinde bulunduğu ekonomik sorunlarla ilgili bir öneri verdik, bütün muhalefet partili milletvekillerimiz de konuşmalarını gerçekleştirdiler. Buna cevap olarak AK PARTİ'li

milletvekili arkadaşımız konuşma yapar iken sonuna doğru şöyle bir cümle kullandı, dedi ki: “Siz muhalefet partileri olarak sadece olumsuzlukları söylüyorsunuz, olumlu yönleri söylemiyorsunuz.” Bu, dinlemediğini gösteriyordu. Olumlu cümle olarak da şöyle bir rakamı bizimle paylaştı. Rakam ne? Dedi ki: “Biz AK PARTİ iktidarı olarak 2025 yılında esnaf ve sanatkârlarımıza 175,8 milyar kredi verdik.” İyi de zaten biz bunu söylemiştik. Bunu söylemiştik derken de asıl sorun tam da burada. Lütfen, şimdi söyleyeceğim rakamlara hepinizin dikkatini çekmek istiyorum çünkü biz zaten o rakamların ötesini söyledik. Dedik ki: Bu yıl ilk beş ay içerisinde esnafa verilen kredi 53,1 milyar, 2025 yılında 175,8 milyar. Bunu söyledik, daha da ileri giderek Ticaret Bakanlığımızın açıklamış olduğu rakamı da paylaştık. AK PARTİ iktidara geldiğinden bugüne kadar yani yirmi üç buçuk yıl içerisinde esnaf ve sanatkârlara verilen kredi toplamı 803 milyar. Bunu niye söyledim? Ya arkadaşlar, sizin dikkatinizi çekmek istediğimiz husus şu: Yirmi üç yıl boyunca esnafa verdiğiniz kredi miktarının -adı üstünde kredi, hibe değil, borç veriyorsunuz- toplamı 2023 yılı içerisinde ödediğimiz üç buçuk aylık faiz parası; burada bir sorun yok mu? Bir ülke düşünün ki 2,5 milyon esnafa yirmi üç yılda tanıdığı olduğu kredi miktarı toplamı 803 milyar ama sadece üç buçuk ayda faize kaptırdığı para aynı miktar. Biz zaten bu soruna dikkat çekti. Böyle bir ülkenin iflah olması mümkün mü? Böyle bir ülkenin ekonomiyi kalkındırması mümkün mü? Yirmi üç buçuk yıl içerisinde faize bu ülkenin kaptırdığı para 61 trilyon ama bu ülkede ekonomiyi canlı tutması gereken esnafımıza vermiş olduğunuz rakamlar komedi ki bu da -tekrar söylüyorum- hibe değil, borç.

Şunu son cümle olarak ifade etmek isterim: Hepiniz biliyorsunuz ki hem esnafımız hem iş dünyamız hem memurumuz hem işçimiz hem emeklimiz ekonomik olarak çok sıkıntıda ama vallahi bilirsiniz ki insanımızın ekonomik olarak içinde bulunduğu sıkıntı bizim de zannettiğimizden daha derin, sizin de zannettiğinizden daha derin. Biz sadece muhalefet partileri olarak sorunlara dikkatinizi çekmek istiyoruz ama siz duymama hususunda ısrarcı olursanız bunun bedelini 87 milyon insanla beraber siz de çekeceksiniz. Şu yaklaşım tehlikeli: “Ben sizin iktidarınızım, ne dersem o olur.” Bu, demokrasiye de adaleti de yapacağımız en büyük kötülük olur.

Ben duygularımı bu şekilde ifade ettikten sonra Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

15’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 15’inci madde kabul edilmiştir.

16’ncı madde üzerinde önerge yoktur.

16’ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 16’ncı madde kabul edilmiştir.

17’nci madde üzerinde 1 önerge vardır.

Önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 277 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 17’nci maddesinde yer alan “Cumhurbaşkanı” ibaresinin “Cumhurbaşkanı tarafından” olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mahmut Dindar

Adalet Kaya

Sabahat Erdoğan Sarıtaş

Van

Diyarbakır

Siirt

Dilan Kunt Ayan

İbrahim Akın

Şanlıurfa

İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONU BAŞKANI HULUSİ AKAR (Kayseri) - Efendim, katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Van Milletvekili Sayın Mahmut Dindar.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Sözlerime sevgili Orhan Doğan yoldaşımı saygı ve minnetle anarak başlamak istiyorum. Büyük bir barış ve hukuk insanını çok erken yaşta kaybetmenin yasını yıllardır tutuyoruz, taşıyoruz. Orhan Doğan ve bu hafta yitirdiğimiz merhum Kadir İnânır şahsında barış için mücadele dolu bir ömür veren insanlara sözümüz “onurlu bir barış” olsun. Mevcut barış ve demokratik toplum sürecini onların anısına da barışla taçlandırmalıyız.

Yine, bugün 2 Temmuz, Sivas’ta insanların yakıldığı o vahşetin yıl dönümü. Bu zihniyeti kınıyoruz. IŞİD zihniyetiyle insanları yakan bu anlayışla her alanda ve her anlamda mücadele etmek gerekir diyoruz.

Değerli milletvekilleri, geçen hafta çok kıymetli bir heyetle Çin Halk Cumhuriyeti’ni ziyaret ettik. Yerel yönetim sistemlerini, üretim ve liman tesislerini, parlamentolarını ve kurumsal yapılarını yerinde gözlemlene imkân bulduk. Huzurunuzda bu çalışmaya imkân sunanlara bir kez daha teşekkür ediyoruz. Ancak, biz ülke olarak son elli yılda yerimizde sayarken Çin Halk Cumhuriyeti, tüm karşı algılara, Batı’nın propagandalarına rağmen çok ciddi bir yol aldı. Üretim, istihdam ve yoksullukla mücadelede Çin’den alınabilecek birçok model olduğunu görebiliyoruz.

Türkiye, 1970’li yıllarda gayrisafi yurt içi hasıla verilerine göre 17 ila 22’nci sıralar arasında yer alan bir ekonomiydi, şimdi hâlâ aynı yerde salınıp duruyoruz. Çin, büyük nüfusu nedeniyle o zaman 8’inci sırada iken 1’inci sıraya yükselmiş durumdadır. Burada Çin’in ne kadar önemli geliştiğini anlatmaya gerek yok, takip edenler zaten biliyordur. Meselemiz Türkiye’yledir. Türkiye neden yerinde saymaktadır? Türkiye’yi geri bıraktıran temel etkenler nelerdir? Türkiye insan gücünü, kaynağını, bütçesini ve emeğini nereye harcamaktadır? Ve barış ve demokratik toplum süreci neden önemlidir?

Değerli milletvekilleri, üzerinde konuştuğumuz yasa uzman erlere dair bir düzenlemedir ancak Türkiye’de zaten üniformalı istihdam sorunu vardır, bunu açık yüreklilikle tartışmamız gerekir. Bakınız, Türkiye her anlamda güvenlik sanısına kapılmış durumdadır, bu hezeyandan kurtulmamız gerekir. Özel güvenlik şirketleri, korucular, uzman erler, diğer askerler, istihbaratçılar, bekçiler, gardiyanlar, zabıtalara, polisler ve diğer güvenlik personelleri dâhil edildiğinde milyonlarca insanı güvenlik kapsamında istihdam eden bir yaklaşım egemen görünür. Peki, bu milyonlar ne üretiyor? Güvenliği sağlayabiliyor mu? Herkes evinde, sokağında veya mahallesinde huzur içinde mi? Suç oranları azalıyor mu? Kadın cinayetleri, çocuklara ve engellilere yönelik sistematik şiddet durduruluyor mu? Madde bağımlılığı azalıyor mu? Kesinlikle hayır. Yüz binlerce insanı cezaevlerine tıkıyoruz, bir o kadar da “denetimli serbestlik” adı altında insanların özgürlüğünü kısıtlıyoruz. Demek ki adalet, eğitim, istihdam politikasında bir sorun var arkadaşlar. İnsanlar 25-30 yaşına kadar okuyup sonra ya işsiz kalıyor ya da “Asgari ücretle açlık sınırında çalışın.” deniliyor.

Kaç haftadır özel sektör öğretmenlerine yapılan eziyeti görüyoruz. Haklarını arayan insanlara, işçilere, işsizlere, emeklilere bu ülkenin vergileriyle maaş alan kolluk gücünü saldırtmayın diyoruz. Toplumsal barış olsun artık, bunlar da halkın güvenliğini sağlamak için eğitim alsın, maaş alsın ve kendi çocuklarının da güvenli bir şekilde yaşadığı bir ülkeye hizmet etsin. Yazıktır, günahıdır. Barışı kurmaya çalıştığımız bu günlerde üniformalı istihdam yerine sağlık emekçilerinin beyaz üniformasına daha çok bütçe ayırın diyoruz, atanamayan öğretmenlerin sesini duyun diyoruz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

17'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 17'nci madde kabul edilmiştir.

İkinci bölümde yer alan maddelerin oylamaları tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylamasından önce 86'ncı madde gereğince biri lehte, biri aleyhte olmak üzere 2 milletvekiline söz vereceğim.

İlk söz, lehte olmak üzere Antalya Milletvekili Sayın İbrahim Ethem Taş'a aittir.

Sayın Taş, buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İBRAHİM ETHEM TAŞ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Görüşülmekte olan Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Teklif üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum.

Bu teklif, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin personel yapısını güçlendiren, kahraman Mehmetçik'imizin haklarını koruyan, savunma ve güvenlik kapasitemizi destekleyen önemli bir adımdır. Bu teklifle, sözleşmeli erbaş ve erlerimizin kamuda istihdam imkânları artırılmakta, şehit yakınlarımız başta olmak üzere askerlik hizmetinden muaf tutulan vatandaşlarımızın uzman erbaşlık için önü açılmaktadır. Ayrıca, Deniz Kuvvetlerimizde görev yapan personelimizin yaşam şartları iyileştirilmekte, savunma kurumlarımızın eğitim altyapısı güçlendirilmekte ve Türk Silahlı Kuvvetlerimizin ihtiyaç duyduğu birçok hukuki düzenleme hayata geçirilmektedir. Özü itibarıyla Türkiye'nin güvenliğini, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin kurumsal gücünü daha da ileri taşıyacak önemli bir düzenlemeyi müzakere ediyoruz.

Değerli milletvekilleri, savunma politikaları sadece bütçe meselesi değildir, bir irade meselesidir. İşte, bu irade son yirmi dört yılda Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde çok güçlü bir şekilde ortaya konulmaktadır. Geçmişte bırakın savaş uçağını, bırakın insansız hava araçlarını üretmeyi, bu gelişmeleri hayal dahi edemeyen bir zihniyet vardı. Bugün ise tablo tamamen değişmiştir. Bugün Türkiye kendi millî muharip uçağını geliştiren; KAA'N'ı gökyüzüyle buluşturan; Akıncı'sını, Bayraktar'ını üreten; kendi helikopterini, radarını, füzelerini geliştiren ve savunma sanayisi ihracatında dünyanın dikkatle takip ettiği bir ülke hâline gelmiştir. Bugün Türkiye artık istiklaline ve istikbaline göz dikenlerin hesaplarını bozan bir devlettir. Sizlere hatırlatmak isterim, dün İHA'ları "maket", SİHA'lara "oyuncak", savunma sanayi yatırımlarına "israf" diyenler vardı. İşte, muhalefetin savunma anlayışıyla bizim savunma anlayışımız tam da burada ayrışıyor.

Değerli milletvekilleri, bizim gündemimiz millî güvenliktir, KAA'N'dır, Akıncı'dır. Biz, KAA'N'ın hangi irtifaya çıkacağını konuşurken muhalefetin gündemi ise bambaşka. Biz Türkiye'nin yarınlarını inşa ederken onlar kendi yarınlarını kurtarmanın hesabını yapıyorlar.

Değerli milletvekilleri, bizler Selçuklu, Osmanlı gibi 2 büyük cihan devletinin mirasını ve tecrübesini kanında, canında, ruhunda, zihninde yaşatan bir milletin fertleri olarak bugün Türkiye Yüzyılı vizyonu ile ecdadımızdan devraldığımız bu kutlu mirası daha da ileri taşıyoruz. Gururla söylüyorum, şu anda savunma ihracatında dünyanın en büyük 11'inci ülkesiyiz. Bu başarı tesadüf değildir. Bu başarı, güçlü iradenin, kararlı liderliğin ve eser siyasetinin bir sonucudur. Milletimize daima şunu söyledik: Biz, laf üretmeyeceğiz, sadece iş ve eser üreteceğiz, Allah'a hamdolsun bu sözümüzün de daima arkasında durduk.

Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde inşallah daha büyük zaferlere birlikte yürüyecek, daha büyük başarı hikâyelerini birlikte yazacak, savunma sanayisinde tam bağımsız Türkiye hedefine ulaşmaya kadar durmadan, yorulmadan çalışmaya devam edeceğiz. Yıllardır olduğu gibi bugün de umudun, icraatın ve geleceğin adı AK PARTİ'dir. Bu vesileyle, ömrünü aziz milletimize hizmete adan, gece gündüz demeden canını dişine takarak büyük ve güçlü Türkiye hedefi için mücadele eden Cumhurbaşkanımız, Başkomutanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'a şükranlarımı sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sözlerime son verirken, görüşmekte olduğumuz kanun teklifinin ülkemize, milletimize ve kahraman Türk Silahlı Kuvvetlerimize hayırlı olmasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İkinci söz, aleyhte olmak üzere İstanbul Milletvekili Sayın Günaydın'a aittir.

Sayın Günaydın, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

GÖKHAN GÜNAYDIN (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, konuşmamı üç ana eksen üzerinde çerçevlendirmeye çalışacağım. Birincisi şu: Havaalanında hepimizin kullandığı bir otopark var, milletvekilleri olarak hepimiz kullanıyoruz. Bu havaalanında şu anda oraya gittiğinizde şöyle bir not var: "NATO zirvesi nedeniyle 1 Temmuz ile 10 Temmuz 2026 tarihleri arasında otopark kapalı olacaktır, park hâlinde bulunan araçlarınızı alınız." Şimdi soruyorum ey AKP milletvekilleri: Siz Amerikalılara bir tehdit mi oluşturunuz? Siz tehdit oluşturduğunuz için mi "Arabalarınızı koyduğunuz yerden çekin." diyorlar. Bakın, ben ne olduğunu söyleyeyim...

MUSTAFA VARANK (Bursa) - 40 ülke geliyor, 40 ülke, sadece Amerikalılar değil.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Sen oradan bağırma, bağırma! Bak, buradan çok mantıklı bir şey söylüyorum sana. Bana bu söylendi. Bana bir otelin önünde iki yıl evvel "Burada Amerikalılar toplantı yapacaklar, arabanızı çekin." dediler. Ben de onlara dedim ki: Belki Amerikalılar bana tehdit oluşturabilirler, benim memleketimde benim arabamı çekmemi hiç kimse söyleyemez. Anlatabiliyor muyum? (CHP sıralarından alkışlar) Bu, ulusal onur meselesidir, belki duymadığınız budur.

Başka bir şey daha söyleyeyim: Bugün bir davanın duruşmasında Ekrem İmamoğlu ile hâkim bir tartışma yaşıyor. Milletvekilleri 100 metre ötede oturuyorlar, mübaşir milletvekilini dışarıya çıkartmaya çalışıyor. Milletvekili ile hâkim arasında geçen zerre diyalog yok, o milletvekilliğini, seçilmiş milletvekilliğini öyle ayağa düşürdünüz ki hâkim diyor ki: "Milletvekilliği şarlatanlık değildir." Yazıklar olsun! Bu lafı söyletene de bu lafı söyleyene de yazıklar olsun! Bunu buraya bırakıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

Gelelim bu yasaya. Bu yasa Uzman Erbaş Yasası Teklifi, elbette burada olumlu gördüğümüz birçok husus var, zaten bunları kayıt altına aldık. Bakın arkadaşlar, 7'nci madde, öyle açıklamaya çalıştınız ki onlardan bir tanesi de Hulusi Akar, diyor ki: "Millî Savunma Bakanlığı personeli, Jandarma Sahil Güvenlik personeli, Polis Akademisi personeli, MİT personeli -güzel- bunlar terörle iltisaklı bir suçla isnat edilirse, kamu görevine alınma, kamu görevinden çıkartılma, arşiv araştırması, güvenlik soruşturması konusunda bir olumsuzlukla karşı karşıya kalırlarsa, bunlar idari dava açarlarsa bu idari dava tüm aşamalardan kesinleşene kadar uygulanamayacaktır." lafını "Ama bu terör." diye açıklamaya çalışıyor. Ya, isnat olunanın adı ne olursa olsun, mahkemeler Türkiye Cumhuriyeti mahkemeleri değil mi? İlk derece mahkemesinde hâkim haklıyı-haksızı ayırmayacak mı? Siz ilk geldiğinizde disiplin suçlarının aşamaları vardı ve buralarda uyarma ve kınama cezaları idari yargı denetiminin dışındaydı. Biz bunu yıllarca eleştirmiştik, siz de geldiniz, doğru bir uygulamayla uyarma ve kınama cezalarını dahi idari yargı denetimi içine aldınız ve yirmi üç yıl sonra diyorsunuz ki: "İdare mahkemesinden karar almak yetmez, bölge idare mahkemesi de yetmez, Danıştay da yetmez; İdari Dava Daireleri Genel Kurulundan karar alacak ki ölmez sağ kalırsa on küsur yıl sonra ancak o takdirde idare davasının sonucunu uygulayabilirim." Geldiğiniz yer budur arkadaşlar. Ben size bir kâğıt tutmuyorum, aynı zamanda size bir ayna tutuyorum; bu ayna notunuzdur, bu aynadaki notunuzu kendinizin yirmi üç yıl içerisinde aldığı mesafeyle lütfen araştırın.

Bir başka konu, 1956 yılından evvel kamulaştırma yapmamış devlet ama fiilen el koymuş, öyle mi? "Fiilen el koyduğu araziler kamulaştırma sayılır." Başka? Eğer vatandaşın mirasçıları buraya

dava açmışlarsa, bıkmamışlar otuz yıldır da takip etmişlerse o takipten nasıl bıktıysanız diyorsunuz ki: “Davanın açıldığı tarihteki yani 1960’lı yıllardaki rayiç üzerinden ben bunu değerlendiririm.” Bir çökmediğiniz vatandaşın malı kalmıştı, ona da çöktünüz. Peki, soralım, kimlerin malı bunlar? Hangi bölgede, kaç hektar arazi, bilen var mı aranızda? Ya, biz en azından merak ediyoruz, sizde merak eden de yok be kardeşim! Bu noktaya nasıl geldiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Başkanım, tamamlayacağım.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

GÖKHAN GÜNAYDIN (Devamla) - Bütün bunları iyi araştırmanız ve iyi sonuca bağlamanız lazım.

Bu çerçeve içerisinde Cumhuriyet Halk Partisi bu yasa teklifine yalnızca “hayır” demekle kalmayacak, Anayasa Mahkemesine götürecektir. (CHP sıralarından alkışlar) İçinizde öyle hukukçular var ki şöyle düşünüyor: “Anayasa Mahkemesi nasıl olsa bize bir dokuz ay daha izin verir. ‘Dokuz ay daha hukuksuzluğu yapın.’ der. Ben de o dokuz ay içerisinde Anayasa Mahkemesi kararının aleyhinde olmak üzere buradan bir kanun daha çıkartırım.” Yasama Meclisini bu hâle getirdiniz, kendinizi de bu hâle getirdiniz.

Bir kere daha tutuyorum, bu tuttuğum bir A4 sayfası değil aynadır; buna bakın ve bence kendi muhasebenizi kendiniz yapın.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teklifin tümü açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın elektronik sistemle yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içinde sisteme giremeyen milletvekillerinin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen de sisteme giremeyen milletvekillerinin oy pusulalarını oylama için verilen süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Oylama işlemi başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN - 277 sıra sayılı Kanun Teklifi açık oylama sonucu:

“Kullanılan oy sayısı : 267

Kabul : 217

Ret : 50³

Kâtip Üye

İbrahim Yurdunuseven

Afyonkarahisar

Kâtip Üye

Rıdvan Uz

Çanakkale”

Teklif kabul edilmiş ve kanunlaşmıştır.

2’nci sırada yer alan, 280 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin görüşmelerine başlayacağız.

³ Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

2.- İstanbul Milletvekili Nurettin Alan ve Tokat Milletvekili Mustafa Arslan ile 106 Milletvekilinin Yargının Etkin ve Verimli İşlemesine Yönelik Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3737) ve Adalet Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 280)

BAŞKAN - Komisyon? Yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 14 Temmuz 2026 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 22.47

IX.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 277) Uzman Erbaş Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'ne verilen oyların sonucu:

Sıra Sayısı : 277

Oylama Saati : 22:43

Üye Sayısı : 600

Kabul Edenler : 217

Reddedenler : 50

Çekimsizler : 0

Boş : 0

Geçersiz Oylar : 0

Mükerrer Oylar : 0

Toplam : 267

Açık Üyelikler : 8

Kanunlaşmıştır

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Adana	Aytek	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Adana	Barut	Ayhan	CHP	Katılmadı
Adana	Bilici	Bilal	CHP	Katılmadı
Adana	Bulut	Burhanettin	CHP	Katılmadı
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Doğru	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Adana	Ersoy	Ayşe Sibel	MHP	Katılmadı
Adana	Hatimoğulları Oruç	Tulay	DEM PARTİ	Katılmadı
Adana	Karamık	Sunay	AK PARTİ	Katılmadı
Adana	Kısacık	Sadullah	YENİ YOL	Ret
Adana	Sümer	Orhan	CHP	Ret
Adana	Şevkin	Müzeyyen	CHP	Ret
Adana	Türkeş Taş	Ayyüce	İYİ PARTİ	Ret
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı
Adana	Zenbilci	Ahmet	BAĞIMSIZ	Kabul
Adıyaman	Alkayış	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Kurt	Resul	AK PARTİ	Katılmadı
Adıyaman	Özhan	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Adıyaman	Şan	İshak	AK PARTİ	Katılmadı
Afyonkarahisar	Arslan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Olgun	Hakan Şeref	İYİ PARTİ	Ret
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul
Afyonkarahisar	Taytak	Mehmet	MHP	Katılmadı
Afyonkarahisar	Yurdunuseven	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Ağrı	Bozdağ	Heval	DEM PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Demir	Nejla	DEM PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Kilerci	Ruken	AK PARTİ	Katılmadı
Ağrı	Sakik	Sırrı	DEM PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Altınsoy	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Katılmadı
Aksaray	Kaşlı	Ramazan	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Aksaray	Yaldir	Turan	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Amasya	Çilez	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul
Amasya	Karagöz	Reşat	CHP	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Umut	CHP	Katılmadı
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Arslan	Yüksel	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Aydemir	Zehranur	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Aydın	Koray	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Ankara	Baykoç	Ahmet Fethan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Beker	Adnan	CHP	Katılmadı
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Çelebi	Kurtcan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Demir	Deniz	CHP	Katılmadı
Ankara	Dinçer	Semra	CHP	Katılmadı
Ankara	Doğan	Mesut	YENİ YOL	Ret
Ankara	Durmaz	Sadık	MHP	Katılmadı
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı
Ankara	Erdoğan	Asuman	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Ergin	Sadullah	YENİ YOL	Katılmadı
Ankara	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	İYİ PARTİ	Katılmadı
Ankara	Gökçek	Osman	AK PARTİ	Kabul
Ankara	İleri	Ömer	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı
Ankara	Konuralp	Okan	CHP	Ret
Ankara	Oktay	Fuat	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Şahin	İdris	YENİ YOL	Ret
Ankara	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Taşcier	Gamze	CHP	Katılmadı
Ankara	Timisi Ersever	Aliye	CHP	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Yamalı	Mustafa Nedim	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yaman	Aylin	CHP	Ret
Ankara	Yegin	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Ankara	Yıldırım	Yaşar	MHP	Katılmadı
Ankara	Yıldız	Zeynep	AK PARTİ	Katılmadı
Ankara	Zorlu	Kürşad	AK PARTİ	Katılmadı
Antalya	Arı	Cavit	CHP	Katılmadı
Antalya	Başkan	Abdurrahman	MHP	Katılmadı
Antalya	Coşar	Aliye	CHP	Ret
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Çelik	Kemal	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Antalya	Çorabatur	Sururi	CHP	Katılmadı
Antalya	Durgun	Hilmi	MHP	Katılmadı
Antalya	Erdem	Mustafa	CHP	Katılmadı
Antalya	Kaya	Aykut	CHP	Katılmadı
Antalya	Kılıç	Şerafettin	YENİ YOL	Ret
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Oluç	Hakkı Saruhan	DEM PARTİ	Katılmadı
Antalya	Poyraz	Uğur	İYİ PARTİ	Katılmadı
Antalya	Taş	İbrahim Ethem	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Vural Çokal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Antalya	Yazıcı Özbudun	Serap	AK PARTİ	Kabul
Ardahan	İncesu	Özgür Erdem	CHP	Katılmadı
Ardahan	Koç	Kaan	AK PARTİ	Kabul
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Ret
Artvin	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Katılmadı
Aydın	Bülbül	Süleyman	CHP	Katılmadı
Aydın	Karakaş	Ömer	İYİ PARTİ	Katılmadı
Aydın	Karakoz	Evrin	CHP	Katılmadı
Aydın	Özmen	Ömer	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Sarıbaş	Seda	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Aytekin	Ensar	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Canbey	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Çömez	Turhan	İYİ PARTİ	Ret
Balıkesir	Dalgın	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Ok	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Öztaylan	Ali Taylan	AK PARTİ	Kabul
Balıkesir	Sarı	Serkan	CHP	Katılmadı
Balıkesir	Uygur	Belgin	AK PARTİ	Katılmadı
Balıkesir	Yüksel	Ekrem Gökay	MHP	Kabul
Bartın	Aldatmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Katılmadı
Bartın	Bankoğlu	Aysu	CHP	Ret
Batman	Bayındır	Keskin	DBP	Katılmadı
Batman	Nasıroğlu	Ferhat	AK PARTİ	Katılmadı
Batman	Oduncu Kutevi	Zeynep	DEM PARTİ	Katılmadı
Batman	Ramanlı	Serkan	HÜDA PAR	Katılmadı
Batman	Tiryaki	Mehmet Rüştü	DEM PARTİ	Katılmadı
Bayburt	Ateş	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Katılmadı
Bingöl	Berdibek	Feyzi	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Bingöl	Hülakü	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Katılmadı
Bingöl	Korkutata	Zeki	AK PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Bedirhanoglu	Turan	AK PARTİ	Kabul
Bitlis	Çağlar Gökalp	Semra	DEM PARTİ	Katılmadı
Bitlis	Olan	Hüseyin	DEM PARTİ	Katılmadı
Bolu	Akgül	İsmail	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Bolu	Ateş	Türker	CHP	Katılmadı
Bolu	Coşkunyürek	Yüksel	AK PARTİ	Kabul
Burdur	Akbulut	İzzet	CHP	Ret
Burdur	Korkmaz	Adem	AK PARTİ	Katılmadı
Burdur	Oğuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Ret
Bursa	Atmaca	Mehmet	YENİ YOL	Ret
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Katılmadı
Bursa	Gözükara Durmaz	Emel	AK PARTİ	Katılmadı
Bursa	Kılıç	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Özen	Refik	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Öztürk	Hasan	CHP	Katılmadı
Bursa	Pala	Kayhan	CHP	Ret
Bursa	Salman	Ayhan	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Sarıbal	Orhan	CHP	Katılmadı
Bursa	Toktaş	Hasan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	YENİ YOL	Ret
Bursa	Türkoglu	Yüksel Selçuk	İYİ PARTİ	Ret
Bursa	Varank	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul
Bursa	Zırhlıoğlu	Fevzi	MHP	Kabul
Çanakkale	Ceylan	Özgür	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Katılmadı
Çanakkale	Güneşhan	İsmet	CHP	Katılmadı
Çanakkale	Uz	Rıdvan	İYİ PARTİ	Ret
Çankırı	Akbaşoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul
Çankırı	Yılık	Pelin	MHP	Kabul
Çorum	Ahlacı	Yusuf	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kaya	Oğuzhan	AK PARTİ	Kabul
Çorum	Kayıcı	Vahit	MHP	Katılmadı
Çorum	Tahtasız	Mehmet	CHP	Katılmadı
Denizli	Arpacı	Şeref	CHP	Katılmadı
Denizli	Biçer Karaca	Gülizar	CHP	Katılmadı
Denizli	Ök	Nilgün	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Katılmadı
Denizli	Öztürk	Yasin	İYİ PARTİ	Ret
Denizli	Silkin Ün	Sema	YENİ YOL	Katılmadı
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul
Diyarbakır	Akça Cupolo	Ceylan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çandar	Osman Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Çelenk Özen	Sevilay	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Eren	Serhat	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kamaç	Mehmet	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kaya	Adalet	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Kepolu Ataman	Suna	AK PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Öztürk	Berdan	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Katılmadı
Diyarbakır	Türkoğlu	Halide	DEM PARTİ	Katılmadı
Diyarbakır	Yaz	Mehmet Sait	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Düzce	Özcan	Talih	CHP	Katılmadı
Düzce	Öztürk	Ercan	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Akahn	Mehmet	İYİ PARTİ	Katılmadı
Edirne	Aksal	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Edirne	Ün	Ediz	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Edirne	Yazgan	Ahmet Baran	CHP	Katılmadı
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul
Elazığ	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı
Elazığ	İşıkver	Semih	MHP	Katılmadı
Elazığ	Keleş	Erol	AK PARTİ	Katılmadı
Elazığ	Nazırlı	Mahmut Rıdvan	AK PARTİ	Kabul
Erzincan	Karaman	Süleyman	AK PARTİ	Katılmadı
Erzincan	Sarıgül	Mustafa	CHP	Katılmadı
Erzurum	Altınok	Selami	AK PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı
Erzurum	Danış Betaş	Meral	DEM PARTİ	Katılmadı
Erzurum	Fırat	Abdurrahim	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öncü	Fatma	AK PARTİ	Kabul
Erzurum	Öz	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Arslan	İbrahim	CHP	Katılmadı
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Ret
Eskişehir	Dönmez	Fatih	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Gürcan	Ayşen	AK PARTİ	Kabul
Eskişehir	Hatipoğlu	İdris Nebi	AK PARTİ	Katılmadı
Eskişehir	Süllü	Jale Nur	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Atay	Sermet	MHP	Katılmadı
Gaziantep	Bakbak	Derya	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Gaziantep	Bozalı	Mesut	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Bozgeyik	Bünyamin	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Çelikaslan	İrfan	AK PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Demir	Şahzade	HÜDA PAR	Katılmadı
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Gürban	Mehmet Mustafa	İYİ PARTİ	Katılmadı
Gaziantep	Karaca Demir	Sevda	EMEP	Katılmadı
Gaziantep	Kaya	Ertuğrul	YENİ YOL	Ret
Gaziantep	Meriç	Melih	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Özkeçeci	Mehmet Eyup	AK PARTİ	Kabul
Gaziantep	Öztürkmen	Hasan	CHP	Katılmadı
Gaziantep	Şahin	Ali	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Elmas	Nazım	AK PARTİ	Kabul
Giresun	Işık Gezmiş	Elvan	CHP	Katılmadı
Giresun	Konal	Ertuğrul Gazi	MHP	Kabul
Giresun	Temür	Ali	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Köse	Celalettin	AK PARTİ	Kabul
Gümüşhane	Küçük	Musa	MHP	Katılmadı
Hakkari	Bartın	Öznur	DEM PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Düşünmez	Onur	DEM PARTİ	Katılmadı
Hakkari	Parlak	Vezir Coşkun	DEM PARTİ	Katılmadı
Hatay	Çalışkan	Necmettin	YENİ YOL	Ret
Hatay	Çirkin	Adnan Şefik	İYİ PARTİ	Katılmadı
Hatay	Güzelmansur	Mehmet	CHP	Katılmadı
Hatay	Karahan	Kemal	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Kaşıkçı	Lütfi	MHP	Katılmadı
Hatay	Mullaoglu	Servet	CHP	Katılmadı
Hatay	Özel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yayman	Hüseyin	AK PARTİ	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul
Hatay	Yıldırım Kara	Nermin	CHP	Katılmadı
Iğdır	Alagöz	Cantürk	AK PARTİ	Katılmadı
Iğdır	Hun	Yılmaz	DEM PARTİ	Katılmadı
Isparta	Gökgöz	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul
Isparta	Halıcı	Hikmet Yalım	CHP	Katılmadı
Isparta	Sönmez	Hasan Basri	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Isparta	Zabun	Osman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Açıkel	Fethi	CHP	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Katılmadı
İstanbul	Akburak	Burak	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı
İstanbul	Aksakal	Mehmet Önder	DSP	Kabul
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Katılmadı
İstanbul	Alan	Nurettin	AK PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ayan	Nilhan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Ayaydın	Derya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Aydın	Birol	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Ayrım	Şamil	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Baş	Erkan	TİP	Katılmadı
İstanbul	Bayhan	İskender	EMEP	Katılmadı
İstanbul	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Bekin	Doğan	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı
İstanbul	Beyaz	Ersin	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Cevizozlu	Mustafa Hulki	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik	Yahya	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Çelik Kanat	Sena Nur	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Çiçek	Cengiz	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Demir	Doğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Demir	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Durgut	Müşerref Pervin Tuba	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Eker	Behiye	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Elçi	Türkan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Yunus	CHP	Katılmadı
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Enginyurt	Cemal	CHP	Katılmadı
İstanbul	Ensarioğlu	Mehmet Selim	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Erbakan	Muhammed Ali Fatih	YENİDEN REFAH	Katılmadı
İstanbul	Erdem	İsmail	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Esen	Elif	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Fırat	Celal	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Gökçek	Ali	CHP	Katılmadı
İstanbul	Gören	Seda	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Günaydın	Gökhan	CHP	Ret
İstanbul	Hacıoğulları	Yücel Arzen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İşık Ercan	Tugba	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	İlhan	Rabia	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	İzsiz	Seyithan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kadak	Rümeysa	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Kadıgil	Salih Sera	TİP	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Karabat	Özgür	CHP	Katılmadı
İstanbul	Karal	Hasan	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Karslı	Şengül	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
İstanbul	Kavuncu	Mehmet Satuk Buğra	İYİ PARTİ	Ret
İstanbul	Kaya	Mustafa	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Kaya	Bülent	YENİ YOL	Ret
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Kılıçgün Uçar	Çiğdem	DBP	Katılmadı
İstanbul	Kılınç	Yüksel Mansur	CHP	Katılmadı
İstanbul	Konal Süslü	Yıldız	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Konukcu Kok	Keziban	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Otlı	Çiçek	DEM PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Özçağdaş	Suat	CHP	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Nimet	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Özer	Turan Taşkın	CHP	Katılmadı
İstanbul	Öztürk	Ümmügülşen	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Paçacı	Mustafa Cihan	İYİ PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Paker	Büşra	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Pamukçu	Suat	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Rızvanoğlu Emir	Evrin	CHP	Katılmadı
İstanbul	Saki	Özgül	DEM PARTİ	Ret
İstanbul	Salıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Sırakaya	Zafer	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Sıvacıoğlu	Sevan	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şahin	İsa Mesih	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şenocak	Bayram	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Şik	Ahmet	TİP	Katılmadı
İstanbul	Tan	Namık	CHP	Katılmadı
İstanbul	Temurci	Selim	BAĞIMSIZ	Ret
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Katılmadı
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Üçüncü	Oğuz	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yanıkömeroğlu	Ayşe Sibel	CHP	Katılmadı
İstanbul	Yapıcıoğlu	Zekeriya	HÜDA PAR	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı
İstanbul	Yerebakan	Halit	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Adem	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Yıldız	Feti	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yılmaz	Medeni	YENİ YOL	Katılmadı
İstanbul	Yöner	İzzet Ulvi	MHP	Katılmadı
İstanbul	Yücel	Ahmet Ersagun	AK PARTİ	Katılmadı
İstanbul	Yüksel	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
İstanbul	Zengin	Özlem	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
İstanbul	Zeybek	Gökân	CHP	Katılmadı
İzmir	Akın	İbrahim	DEM PARTİ	Ret
İzmir	Altıntaş	Haydar	DP	Katılmadı
İzmir	Arslan	Ednan	CHP	Katılmadı
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı
İzmir	Bilici	Mustafa	YENİ YOL	Ret
İzmir	Bölünmez Çankır	Ceyda	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Bursalı Aksoy	Şebnem	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çelebi	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Çubuk	Burcugül	DEM PARTİ	Katılmadı
İzmir	Dervişoğlu	Dursun Müsavat	İYİ PARTİ	Katılmadı
İzmir	Erdan Kılıç	Sevda	CHP	Katılmadı
İzmir	Gökçen	Gökçe	CHP	Katılmadı
İzmir	İnan	Eyyüp Kadir	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kasapoğlu	Mehmet Muharrem	AK PARTİ	Katılmadı
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Kaya Ösen	Seda	CHP	Katılmadı
İzmir	Kırkpınar	Hüsmen	İYİ PARTİ	Ret
İzmir	Kırkpınar	Yaşar	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Nalbantoğlu	Rıfat Turuntay	CHP	Katılmadı
İzmir	Osmanağaoglu	Tamer	MHP	Kabul
İzmir	Özalan	Fehmi Alpay	AK PARTİ	Kabul
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı
İzmir	Özlele	Ümit	CHP	Katılmadı
İzmir	Polat	Mahir	CHP	Katılmadı
İzmir	Taşkın	Yüksel	CHP	Katılmadı
İzmir	Türel	Rahmi Aşkın	CHP	Katılmadı
İzmir	Uzun	Mehmet Salih	CHP	Katılmadı
İzmir	Yücel	Deniz	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Debgici	Ömer Oruç Bilal	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Karakoç	Zuhal	MHP	Kabul
Kahramanmaraş	Karatutlu	İrfan	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kirişci	Vahit	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Köksal	Tuba	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Kurt	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul
Kahramanmaraş	Öztunç	Ali	CHP	Katılmadı
Kahramanmaraş	Şahin	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Akay	Cevdet	CHP	Ret
Karabük	Keskinanlıç	Durmuş Ali	AK PARTİ	Kabul
Karabük	Şahin	Cem	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Eser	Selman Oğuzhan	AK PARTİ	Katılmadı
Karaman	Sağlam	Osman	AK PARTİ	Kabul
Karaman	Ünver	İsmail Atakan	CHP	Katılmadı
Kars	Alp	İnan Akgün	CHP	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Kars	Çalkın	Adem	AK PARTİ	Kabul
Kars	Kılıç Koçyiğit	Gülüstan	DEM PARTİ	Katılmadı
Kastamonu	Ekmekci	Fatma Serap	AK PARTİ	Kabul
Kastamonu	Uluay	Halil	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Akar	Hulusi	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Arıkan	Mahmut	SAADET PARTİSİ	Katılmadı
Kayseri	Ataş	Dursun	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Böhürler	Ayşe	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Cıngı	Murat Cahid	AK PARTİ	Katılmadı
Kayseri	Çopuroğlu	Şaban	AK PARTİ	Kabul
Kayseri	Ersoy	Mustafa Baki	MHP	Kabul
Kayseri	Genç	Aşkın	CHP	Ret
Kayseri	Özdemir	İsmail	MHP	Katılmadı
Kayseri	Özsoy	Sayın Bayar	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Kaplan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Halil	MHP	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Özkan	Fahri	CHP	Katılmadı
Kırklareli	Sarıçam	Ahmet Gökhan	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	Erkan	Necmettin	AK PARTİ	Kabul
Kırşehir	İlhan	Metin	CHP	Katılmadı
Kilis	Dal	Ahmet Salih	AK PARTİ	Kabul
Kilis	Demir	Mustafa	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Kocaeli	Aşıl	Mehmet	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Çiler	Nail	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Gergerlioğlu	Ömer Faruk	DEM PARTİ	Ret
Kocaeli	Hülagü	Sadettin	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Kanko	Mühip	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı
Kocaeli	Tipioğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Türkkan	Lütfü	İYİ PARTİ	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul
Kocaeli	Yıldızlı	Harun Özgür	CHP	Katılmadı
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul
Konya	Akyürek	Tahir	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul
Konya	Baykan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Konya	Bektaş	Barış	CHP	Katılmadı
Konya	Ekici	Hasan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Erdem	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Göka	Meryem	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Katılmadı
Konya	Karaman	Ünal	AK PARTİ	Katılmadı
Konya	Koçak	Konur Alp	MHP	Kabul
Konya	Özboyacı	Selman	AK PARTİ	Kabul
Konya	Özer	Mustafa Hakan	AK PARTİ	Kabul
Konya	Selvi	Latif	AK PARTİ	Kabul
Konya	Yüksel	Ali	YENİDEN REFAH	Katılmadı
Kütahya	Bayırcı	İsmail Çağlar	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Biçer	Adil	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Kütahya	Erbaş	Ahmet	MHP	Katılmadı
Kütahya	Kasap	Ali Fazıl	CHP	Katılmadı
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Katılmadı
Malatya	Babacan	Abdurrahman	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Fendoğlu	Mehmet Celal	MHP	Kabul
Malatya	Koca	İhsan	AK PARTİ	Kabul
Malatya	Ölmeztoprak	İnanç Sıraç Kara	AK PARTİ	Katılmadı
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Kabul
Manisa	Akkal	Tamer	AK PARTİ	Katılmadı
Manisa	Arınç	Ahmet Mücahit	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Bakırlıoğlu	Ahmet Vehbi	CHP	Katılmadı
Manisa	Başıeviren	Bekir	CHP	Katılmadı
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul
Manisa	Kavaf	Selma Aliye	CHP	Katılmadı
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Katılmadı
Manisa	Sunat	Şenol	İYİ PARTİ	Ret
Manisa	Yenişehirlioğlu	Bahadır Nahit	AK PARTİ	Katılmadı
Mardin	Adak	Muhammed	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Aslan	George	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Aydeniz	Salihe	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Güneş Altın	Beritan	DEM PARTİ	Katılmadı
Mardin	Kılıç	Faruk	AK PARTİ	Kabul
Mardin	Tanhan	Kamuran	DEM PARTİ	Ret
Mersin	Başarır	Ali Mahir	CHP	Katılmadı
Mersin	Bozan	Ali	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Çakır	Hasan Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Dinç	Faruk	HÜDA PAR	Katılmadı
Mersin	Dinçer	Talat	CHP	Katılmadı
Mersin	Ekmen	Mehmet Emin	YENİ YOL	Ret
Mersin	Kıratlı	Ali	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Kış	Gülcan	CHP	Katılmadı
Mersin	Koca Doğan	Perihan	DEM PARTİ	Katılmadı
Mersin	Kocamaz	Burhanettin	İYİ PARTİ	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Mersin	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Söylemez	Havva Sibel	AK PARTİ	Kabul
Mersin	Uysal	Levent	MHP	Kabul
Muğla	Ergun	Metin	İYİ PARTİ	Katılmadı
Muğla	Mete	Kadem	AK PARTİ	Katılmadı
Muğla	Otgöz	Yakup	AK PARTİ	Kabul
Muğla	Öneş Derici	Süreyya	CHP	Katılmadı
Muğla	Özcan	Gizem	CHP	Katılmadı
Muğla	Özdağ	Selçuk	YENİ YOL	Katılmadı
Muğla	Uzun	Cumhur	CHP	Katılmadı
Muş	Boz Çakı	Sümeyye	DEM PARTİ	Katılmadı
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul
Muş	Temelli	Sezai	DEM PARTİ	Ret
Nevşehir	Çalışkan	Emre	AK PARTİ	Katılmadı
Nevşehir	Kılıç	Filiz	MHP	Katılmadı
Nevşehir	Özgün	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Katılmadı
Niğde	İnce	Cumali	MHP	Kabul
Niğde	Uzkurt	Cevahir	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Adıgüzel	Mustafa	CHP	Katılmadı
Ordu	Hamarat	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Ordu	Kaynak	İbrahim Ufuk	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Özer	Mahmut	AK PARTİ	Kabul
Ordu	Şanlıtürk	Naci	MHP	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Katılmadı
Osmaniye	Gülsoy	Seydi	AK PARTİ	Kabul
Osmaniye	Kaya	Asu	CHP	Katılmadı
Osmaniye	Yanık	Derya	AK PARTİ	Kabul
Rize	Avcı	Muhammed	AK PARTİ	Katılmadı
Rize	Mertoğlu	Harun	AK PARTİ	Kabul
Rize	Ocaklı	Tahsin	CHP	Katılmadı
Sakarya	Bayraktar	Lütfi	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Bülbül	Muhammed Levent	MHP	Kabul
Sakarya	Dikbayır	Ümit	BAĞIMSIZ	Katılmadı
Sakarya	Erdoğan	Çiğdem	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	İnci	Ali	AK PARTİ	Katılmadı
Sakarya	Kaya	Murat	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Kocacık	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul
Sakarya	Taşkent	Ayça	CHP	Katılmadı
Samsun	Aksu	Ersan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Çan	Murat	CHP	Katılmadı
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Karaman	Mehmet	YENİ YOL	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul
Samsun	Topsakal	İlyas	MHP	Katılmadı
Samsun	Usta	Erhan	İYİ PARTİ	Katılmadı
Samsun	Yılmaz	Yusuf Ziya	AK PARTİ	Kabul
Siirt	Bakırhan	Tuncer	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Erdoğan Sarıtaş	Sabahat	DEM PARTİ	Katılmadı
Siirt	Gül	Mervan	AK PARTİ	Kabul
Sinop	Karadeniz	Barış	CHP	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Katılmadı
Sivas	Aksu	Hakan	AK PARTİ	Kabul
Sivas	Güler	Abdullah	AK PARTİ	Katılmadı
Sivas	Karasu	Ulaş	CHP	Katılmadı
Sivas	Özyürek	Ahmet	MHP	Kabul
Sivas	Toy	Rukiye	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Başak	Hikmet	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Dusak	Abdürrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Eyyüpoğlu	İbrahim	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Kunt Ayan	Dilan	DEM PARTİ	Ret
Şanlıurfa	Öcalan	Ömer	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Önen	Abdulkadir Emin	AK PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Özyavuz	İbrahim	MHP	Kabul
Şanlıurfa	Pınarbaşı	Mehmet Faruk	AK PARTİ	Kabul
Şanlıurfa	Sancar	Mithat	DEM PARTİ	Katılmadı
Şanlıurfa	Şenyaşar	Ferit	DEM PARTİ	Ret
Şanlıurfa	Tanal	Mahmut	CHP	Katılmadı
Şanlıurfa	Yazmacı	Cevahir Asuman	AK PARTİ	Kabul
Şırnak	Doğan	Ayşegül	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Mehmet Zeki	DEM PARTİ	Katılmadı
Şırnak	Tatar	Arslan	AK PARTİ	Katılmadı
Şırnak	Uysal Aslan	Nevroz	DEM PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Avşar	Cem	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Aygun	İlhami Özcan	CHP	Ret
Tekirdağ	Diktaş	Gökhan	AK PARTİ	Katılmadı
Tekirdağ	Koncagül	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Özcan	Mestan	AK PARTİ	Kabul
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı
Tekirdağ	Taşcı	Selcan	İYİ PARTİ	Ret
Tekirdağ	Yontar	Nurten	CHP	Katılmadı
Tokat	Aldemir	Cüneyt	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Arslan	Mustafa	AK PARTİ	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. S. 277
Tokat	Bulut	Yücel	MHP	Katılmadı
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı
Trabzon	Aydın	Yavuz	İYİ PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Büyükdin	Yılmaz	AK PARTİ	Katılmadı
Trabzon	Karaismailoğlu	Adil	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Koç	Vehbi	AK PARTİ	Kabul
Trabzon	Suiçmez	Sibel	CHP	Katılmadı
Trabzon	Şen	Mustafa	AK PARTİ	Katılmadı
Tunceli	Kordu	Ayten	DEM PARTİ	Katılmadı
Uşak	Güneş	İsmail	AK PARTİ	Kabul
Uşak	Karaoba	Ali	CHP	Ret
Uşak	Tuğrul	Fahrettin	AK PARTİ	Kabul
Van	Buldan	Pervin	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Çiftiyök	Sinan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Dindar	Mahmut	DEM PARTİ	Ret
Van	Kaçmaz Sayyigit	Gülcan	DEM PARTİ	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Türkmenoğlu	Kayhan	AK PARTİ	Kabul
Van	Uçar	Zülfü	DEM PARTİ	Ret
Van	Varli	Güleren	DEM PARTİ	Katılmadı
Yalova	Akyol	Meliha	AK PARTİ	Kabul
Yalova	Becan	Tahsin	CHP	Katılmadı
Yalova	Büyükgümüş	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul
Yozgat	Kayalar	Lütfullah	İYİ PARTİ	Katılmadı
Yozgat	Sedef	İbrahim Ethem	MHP	Kabul
Yozgat	Şahan	Süleyman	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Avcı	Muammer	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Bozkurt	Saffet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Çolakoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul
Zonguldak	Ertuğrul	Eylem Ertuğ	CHP	Ret
Zonguldak	Yavuzylmaz	Deniz	CHP	Katılmadı

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Hakkâri Milletvekili Öznur Bartin'in, Hakkâri'nin Şemdinli ilçesine bağlı Beşevler Mahallesi'nde 4 kişinin öldürüldüğü olaya ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkan Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45793)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin**Hakkâri Milletvekili**

14 Haziran 2026 tarihinde Hakkâri'nin Şemdinli ilçesi Beşevler Mahallesi Reşat Kaya Caddesi'nde meydana gelen olayda, Uzman Çavuş Musa Gezer'in ateşli silahla eşi Gülşen Gezer'i, kayınvalidesi Habiba Demir'i, kayınbiraderi Gürkan Demir'i ve baldızı Deniz Demir'i katlettiği; ardından aynı silahla intihar girişiminde bulunarak ağır yaralı şekilde hastaneye kaldırıldığı kamuoyuna yansımıştır.

Şemdinli'de yaşanan bu olay yalnızca bir aile trajedisi değil, aynı zamanda Türkiye'de özellikle çatışmalı bölgelerde yıllardır biriken şiddet rejiminin, cezasızlık kültürünün ve kadınların yaşam hakkını tehdit eden yapısal sorunların yeni ve ağır bir tezahürüdür. Aynı aileden dört kişinin yaşamını yitirmesi nedeniyle bu olayın sıradan bir adli vaka veya münferit bir cinayet olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Yaşananlar toplumsal sonuçları itibarıyla bir aile katliamıdır.

İnsan Hakları Derneği Hakkâri Şubesi tarafından hazırlanan ön gözlem ve değerlendirme raporunda da belirtildiği üzere, olayın aile içi şiddet iddiaları, uzun süredir devam eden anlaşmazlıklar ve olası başvuru süreçleri bağlamında araştırılması gerekmektedir. Raporda, katledilen Gülşen Gezer'in şiddete maruz kaldığına ilişkin çeşitli girişimlerde bulunduğu yönündeki iddiaların aile bireyleri tarafından aktarıldığı ifade edilmiştir. Bu iddialar doğruysa, yalnızca bireysel bir failden değil, görevlerini yerine getirmeyen kurumsal mekanizmalardan da söz etmek gerekecektir.

Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı bölge kentlerinde son yıllarda güvenlik görevlilerinin, uzman çavuşların, korucuların veya silahlı kamu personelinin karıştığı çok sayıda şiddet vakası, kadın cinayeti ve ölümle sonuçlanan olay kamuoyunun gündemine gelmiştir. Bu vakaların önemli bir kısmında etkili soruşturma yürütülmediği, soruşturmaların kamu vicdanını tatmin edecek şekilde sonuçlandırılmadığı veya olayların kısa süre içerisinde gündemden düşürüldüğü yönünde ciddi toplumsal kaygılar bulunmaktadır.

Silah taşıma ve kullanma yetkisinin devlet tarafından verilmiş olması, bu yetkinin özel yaşamda yaratabileceği risklerin de devlet tarafından denetlenmesini zorunlu kılmaktadır. Devlet adına güç kullanma yetkisine sahip kişilerin aile içi şiddet, psikososyal riskler, öfke kontrolü ve kadınlara yönelik şiddet bakımından düzenli değerlendirmeye tabi tutulmaması, yaşanan faciaların yapısal bir boyut kazandığını göstermektedir.

Şiddet yalnızca bireysel bir davranış değildir. Şiddet aynı zamanda siyasal, toplumsal ve kurumsal mekanizmalar tarafından üretilen, yeniden üretilen ve kimi zaman görünmez kılınan bir olgudur. Bir toplumda failler hesap vermiyorsa, soruşturmalar etkili yürütülüyorsa, kadınların yardım çağrıları karşılık bulmuyorsa ve silahlı kamu görevlileri yeterli denetime tabi tutulmuyorsa ortaya çıkan sonuç yalnızca bir güvenlik sorunu değil, aynı zamanda bir insan hakları ve demokrasi sorunudur.

Kadın cinayetleri ve aile içi katliamlar tesadüf değildir. Bunlar erkek egemen şiddet kültürünün, cezasızlık politikalarının ve koruyucu mekanizmaların yetersizliğinin sonucudur. Kadınların yaşam hakkını korumayan sistemler, faillerin cesaretlenmesine ve benzer suçların tekrar etmesine zemin hazırlamaktadır.

Şemdinli'de yaşamını yitiren Gülşen Gezer, Habiba Demir, Gürkan Demir ve Deniz Demir'in ölümü yalnızca bir adli dosya konusu değildir. Bu olay, devletin yaşam hakkını koruma yükümlülüğü, kadına yönelik şiddeti önleme sorumluluğu ve kamu görevlilerini denetleme görevi bakımından ciddi sorular doğurmaktadır.

Bugün sorulması gereken temel soru şudur: Daha kaç kadın öldürülmeli, daha kaç aile yok edilmeli, daha kaç çocuk annesiz ve babasız bırakılmalıdır ki ilgili kurumlar etkili önleyici mekanizmaları hayata geçirsin? Daha kaç katliam yaşanmalıdır ki cezasızlık kültürüyle yüzleşilsin ve yaşam hakkını önceleyen politikalar geliştirilsin?

Şemdinli'de yaşanan ve dört yurttaşın yaşamını yitirmesiyle sonuçlanan bu katliamın üzerinin örtülmemesi, olayın bütün boyutlarıyla açığa çıkarılması, olası kurumsal ihmallerin araştırılması, cezasızlık uygulamalarının teşhir edilmesi ve benzer acıların yeniden yaşanmaması için ilgili bakanlıkların sorumluluklarını yerine getirmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin etkin denetim mekanizmalarını işletmesi zorunludur. Yaşam hakkının korunması, kadınlara yönelik şiddetin önlenmesi, adaletin tesis edilmesi ve benzer olayların tekrarının engellenmesi amacıyla gerekli idari, hukuki ve kurumsal girişimlerde bulunulması elzemdir.

Bu bağlamda;

1. Şemdinli'de yaşanan katliamın tüm yönleriyle araştırılması amacıyla hükümet düzeyinde özel bir koordinasyon yürütülmekte midir?
2. Kürtlerin çoğunlukta yaşadığı bölge kentlerinde son on yılda yaşanan kadın cinayetleri ve aile içi katliamlara ilişkin merkezi bir veri tabanı bulunmakta mıdır?
3. Bölge illerinde görev yapan silahlı kamu görevlilerinin karıştığı şiddet olaylarına ilişkin özel bir risk analizi yapılmış mıdır?
4. Kadına yönelik şiddetle mücadele kapsamında bölgesel farklılıkları dikkate alan özel politikalar geliştirilmekte midir?
5. Şemdinli katliamı sonrasında ilgili kurumların uygulamalarının incelenmesi amacıyla herhangi bir çalışma başlatılmış mıdır?
6. Kadınların aile veya geleneksel baskı mekanizmalarından bağımsız biçimde adalete erişimini güçlendirmek için hangi çalışmalar yürütülmektedir?

7. Silahlı kamu görevlilerinin psikososyal denetimine ilişkin kurumlar arası bir mekanizma bulunmakta mıdır?
8. Son yıllarda bölgede yaşanan benzer olayların ortak nedenlerini araştıran herhangi bir resmi rapor hazırlanmış mıdır?
9. Hükümetin kadın cinayetleri ve aile içi katliamlarla mücadele konusunda ölçülebilir hedefler içeren bir eylem planı bulunmakta mıdır?
10. Şemdinli'de yaşamını yitiren Gülşen Gezer, Habiba Demir, Gürkan Demir ve Deniz Demir'in katledilmelerine yol açan sürecin tüm yönleriyle ortaya çıkarılması ve benzer olayların önlenmesi için hangi somut adımlar atılacaktır?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-391353

Konu : Soru Önergeleri-393

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Hakkari Milletvekili Sayın Öznur BARTİN tarafından verilen 7/45793 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta İçişleri Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

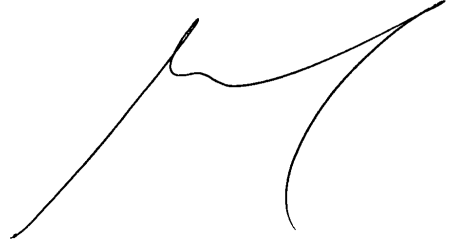
Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

2.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, çocuk hakları konusunda yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın cevabı (7/45794)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz** aracından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Ömer Faruk GERGERLİOĞLU

Kocaeli Milletvekili

Çocuk işçiliği, çocuk yoksulluğu, sınav baskısı, cinsel istismar, özel gereksinimli çocuklara yönelik kötü muamele, deprem bölgesindeki çocukların barınma sorunları ve dijital haklar gibi başlıklar, çocuk politikalarının parçalı ve yetersiz biçimde yürütüldüğünü göstermektedir. Çocukların üstün yararı ilkesi, tüm kamu politikalarının merkezinde yer almalıdır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’de çocuk hakları alanında bakanlıklar arası koordinasyonu sağlayan etkin bir mekanizma var mıdır?
2. Çocuk hakları ihlallerini izleyen merkezi ve güncel bir veri sistemi bulunmakta mıdır?
3. Çocuk işçiliği, çocuk yoksulluğu, istismar, eğitim dışına çıkma ve suça sürüklenme verileri neden bütüncül biçimde kamuoyuyla paylaşılmamaktadır?
4. Çocuk politikalarında “çocuğun üstün yararı” ilkesinin uygulanmasını denetleyen bağımsız bir mekanizma kurulması planlanmakta mıdır?
5. Çocuk hakları alanında çalışan sivil toplum kuruluşlarının politika süreçlerine katılımı nasıl sağlanmaktadır?

6. 2026 yılı için çocuk hakları alanında bütüncül bir ulusal eylem planı hazırlanmış mıdır?
7. Çocuklara ilişkin politika ve yasa tekliflerinde çocuk hakları etki analizi yapılması zorunlu hale getirilecek midir?

T.C.
CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI

Sayı : E-48360949-610-391356

Konu : Soru Önergeleri-393

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 25.06.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1882753 sayılı yazınız.

Anayasanın 98 inci maddesi uyarınca Başkanlığınızca tarafıma gönderilen yazılı soru önergelerinden, Cumhurbaşkanlığı Merkez Teşkilatı ile Cumhurbaşkanlığına Bağlı Kurum ve Kuruluşların görev alanına giren konulara ilişkin önergeler cevaplandırılmaktadır.

1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca bakanlıkların görev ve yetki alanına giren önergeler bakanlıklar tarafından cevaplandırılmaktadır.

Bu itibarla, Kocaeli Milletvekili Sayın Ömer Faruk GERGERLİOĞLU tarafından verilen 7/45794 esas numaralı yazılı soru önergesinde bahsi geçen hususlar başta Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere diğer bakanlıkların görev ve yetki alanına girmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ederim.

Cevdet YILMAZ
Cumhurbaşkanı Yardımcısı

